

Uz sākumlapu>Jūsu tiesības>Pamattiesības>Kur var saņemt palīdzību>Attiecīgo tiesu un iestāžu/struktūru saraksts>Pamattiesības

Pamattiesības

Eiropas Savienībā pamattiesību aizsardzību valsts līmenī garantē dalībvalstu konstitucionālās sistēmas un ES līmenī – Eiropas Savienības Pamattiesību harta.

Eiropas Cilvēktiesību tiesa Strasbūrā, kas nav ES iestāde, bet Eiropas Padomes institūcija, iespējamo pārkāpumu gadījumā nodrošina papildu aizsardzību attiecībā uz tiesībām, kas izklāstītas Eiropas Cilvēktiesību konvencijā.

ES Pamattiesību hartā ir noteikta virkne personas tiesību un brīvību. Tajā ir nostiprinātas tiesības, kas ir izstrādātas Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā, atrodamas Eiropas Cilvēktiesību konvencijā, kā arī citas tiesības un principi, kuri izriet no konstitucionālajām tradīcijām ES dalībvalstīs un citiem starptautiskiem instrumentiem.

Hartu ir izstrādājuši visu ES dalībvalstu valdību pārstāvji un parlamentārieši, un tajā ir izklāstītas pamattiesības, piemēram, vārda brīvība un ticības brīvība, kā arī ekonomiskās un sociālās tiesības – tādējādi atspoguļojot Eiropas kopīgās vērtības un konstitucionālo mantojumu. Hartā iekļautas arī jaunākās, tā saucamās „trešās paaudzes” tiesības, piemēram, tiesības uz personas datu aizsardzību un tiesības uz labu pārvaldību.

Ja Jūs uzskatāt, ka jūsu pamattiesības ir pārkāptas, Jums ir iespēja lūgt palīdzību no dažādām iestādēm vai struktūrām dalībvalstīs, vai, ievērojot konkrētus nosacījumus, ES līmenī.

Šajā sadaļā ir sniegta informācija par iestādēm, ar kurām sazināties gadījumos, ja ir pārkāptas pamattiesības. **Lai iegūtu sīkāku informāciju par konkrētu valsti, noklikšķiniet uz tās karodziņa.**

Valsts līmenī

Eiropas Savienības Pamattiesību harta attiecas uz dalībvalstīm tikai tad, ja tās īsteno ES tiesību aktus. Dalībvalstu publiskajām iestādēm – likumdošanas, izpildvaras un tiesu varas iestādēm – harta ir jāievēro tikai tad, ja tās īsteno ES tiesību aktus, proti, kad tās piemēro ES regulas vai lēmumus vai īsteno direktīvas. Dalībvalstu tiesnešiem ir nodotas pilnvaras, saņemot ieteikumus no Tiesas, nodrošināt, ka dalībvalstīs ievēro hartu, īstenojot ES tiesību aktus. Ja situācija nav saistīta ar ES tiesību aktiem, valsts iestādēm, tostarp tiesām, ir jānodrošina pamattiesību īstenošana. Gadījumos, kad harta nav piemērojama, pamattiesības joprojām tiek garantētas valstu līmenī saskaņā ar valstu konstitucionālajām sistēmām. Dalībvalstīs ir sīki izstrādāts pamattiesību valsts tiesiskais regulējums, kura ievērošanu nodrošina valsts tiesas.

Visām dalībvalstīm, neatkarīgi no to pienākumiem saskaņā ar ES tiesībām, ir saistoša Eiropas Cilvēktiesību konvencija. Tāpēc gadījumā, ja kāda dalībvalsts ir pārkāpusi Eiropas Cilvēktiesību konvencijā aizsargātās pamattiesības, persona pēc tam, kad visi valsts līmenī pieejamie tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir izmantoti, var pēdējā instancē vērsties Eiropas Cilvēktiesību tiesā Strasbūrā.

Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir izstrādājusi [pieņemamības kontrolosarakstu](#), lai palīdzētu potenciālajiem pieteikumu iesniedzējiem noskaidrot, vai varētu būt kādi šķēršļi viņu sūdzības izskatīšanai Tiesā.

ES līmenī

Eiropas Komisijas uzdevumi

ES Pamattiesību harta attiecas uz visām ES iestāžu darbībām. Komisijas uzdevums ir nodrošināt, ka harta tiek ievērota tās leģislatīvo aktu priekšlikumos. Visas ES iestādes (un jo īpaši Eiropas Parlaments un Padome) ir atbildīgas par to, ka Pamattiesību harta tiek ievērota visā likumdošanas procesā.

Pamattiesību harta attiecas uz dalībvalstīm tikai tad, ja tās īsteno ES tiesību aktus. Ja persona uzskata, ka valsts iestāde, īstenojot ES tiesību aktus, ir pārkāpusi hartu, persona var iesniegt sūdzību Komisijai, kurai ir pilnvaras ierosināt pārkāpuma procedūru pret dalībvalsti.

Komisija nav tiesu iestāde vai apelācijas tiesa attiecībā uz lēmumiem, ko pieņēmušas valsts vai starptautiskas tiesas. Tāpat Komisija principiāli neskata atsevišķas lietas pēc būtības, izņemot gadījumos, kad tas ir būtiski Komisijas uzdevumu veikšanai ar mērķi nodrošināt, ka dalībvalstīs pareizi piemēro ES tiesību aktus. Ja Komisija jo īpaši atklāj plašāku problēmu, tā var sazināties ar valsts iestādēm, lai problēmu novērstu un, visbeidzot, tā var vērsties pret dalībvalsti tiesā. Šādu procedūru mērķis ir nodrošināt, ka attiecīgie valsts tiesību akti vai arī valsts pārvaldes iestāžu vai tiesu prakse ir saskaņoti ar ES tiesību aktu prasībām.

Eiropas Savienības Tiesa

Tiesa Luksemburgā ir Eiropas Savienības iestāde. Tā ir pēdējā instance jautājumos saistībā ar Līgumiem, Pamattiesību hartu un ES tiesību aktiem. Tā nodrošina, ka tie tiek interpretēti un piemēroti vienādi visā Savienībā, un ka ES iestādes un dalībvalstis izpilda to, ko nosaka ES tiesību akti.

Ja personas vai uzņēmumi uzskata, ka kādas ES iestādes akts, kas tos skar tieši, pārkāpj viņu pamattiesības, tās var savu lietu iesniegt izskatīšanai Eiropas Savienības Tiesā, kurai, ievērojot konkrētus nosacījumus, ir pilnvaras anulēt šādu aktu. Tomēr persona Eiropas Savienības Tiesā nevar celt prasību pret citu personu (fizisku vai juridisku) vai pret dalībvalsti.

Eiropas Cilvēktiesību tiesa

Lisabonas līguma spēkā stāšanās nosaka, ka Eiropas Savienībai ir jāpievienojas Eiropas Cilvēktiesību konvencijai. Kad šis process tiks pabeigts, personas, kas uzskata, ka ES ir pārkāpusi viņu cilvēktiesības, varēs ar savu lietu vērsties arī Eiropas Cilvēktiesību tiesā pēc tam, kad būs izmantoti visi valsts līmenī pieejamie tiesiskās aizsardzības līdzekļi. Tādējādi tiks ieviesta papildu tiesas kontrole pār pamattiesību aizsardzību ES.

Lapa atjaunināta: 18/01/2019

Šo lapu uztur Eiropas Komisija. Informācija šajā tīmekļa vietnē nav uzskatāma par Eiropas Komisijas oficiālo nostāju. Komisija neuzņemas nekādu atbildību vai saistības attiecībā uz informāciju vai datiem, kas ietverti vai izmantoti šajā dokumentā. Autortiesību noteikumus Eiropas tīmekļa vietnēs lūdzu skatīt juridiskajā paziņojumā.

Pamattiesības - Beļģija

Tiesas

Tiesībsargi (ombudi)

Specializētas cilvēktiesību iestādes

Cits

Tiesas

Beļģijas tiesās un tribunālos var vērsties saistībā ar katru tiesību aizskārumu, tai skaitā konstitucionālo tiesību aizskārumu. Atkarībā no konkrētās lietas tiesās un tribunālos var vērsties fiziskas personas vai valsts iestādes.

Lietas piekritība konkrētai tiesai ir atkarīga no nodarījuma smaguma vai pušu statusa (komersants, žurnālists u.c.).

Konstitucionālā tiesa (*Cour constitutionnelle/Grondwettelijk Hof*) pārbauda, vai tiesību akti atbilst šādiem konstitūcijas noteikumiem:

II sadaļas 8. līdz 32. pantam ("Beļģi un viņu tiesības");
170. līdz 172. pantam (nodokļu likumīgums un vienlīdzīga attieksme attiecībā uz nodokļiem);
191. pantam (ārvalstu pilsoņu aizsardzība).

Informācija par tiesu un tribunālu organizāciju un to kompetenci ir pieejama šādās vietnēs:

[Tiesu sistēma dalībvalstīs - Beļģija](#)

[Parastās tiesas - Beļģija](#)

[Specializētās tiesas - Beļģija](#) (Valsts padome un Konstitucionālā tiesa)

Saites:

[Federālais valsts tieslietu dienests](#) (*Service public fédéral de la Justice/Federale overheidsdienst Justitie*)

[Tiesu nozares portāls](#) (tiesu un tribunālu adreses un judikatūra)

[Beļģijas valsts portāls](#)

Tiesībsargi (ombudi)

Tiesībsargi (ombudi) ir neatkarīgas kontroles institūcijas, ko izveidojuši Beļģijas federālie un reģionu parlamenti, lai pārbaudītu pilsoņu sūdzības par valsts pārvaldes iestāžu aktiem vai darbību. Īstenojot šīs vispārējās pilnvaras, tie var izskatīt sūdzības, kas tieši vai netieši skar cilvēktiesības. Tiesībsargi pārbauda, vai pārvaldes iestādes darbojas saskaņā ar tiesību aktiem cilvēktiesību jomā, un ievērojot labas administratīvās prakses standartus.

Šie tiesībsargi ir jānošķir no privātas mediācijas, ko īsteno civilprocesā vai kriminālprocesā.

Katra persona, kas vēlas iesniegt sūdzību par pārvaldes iestādes rīcību, var sazināties ar tiesībsargu. Tie darbojas bez maksas, un viņiem ir plašas izmeklēšanas pilnvaras.

Tiesībsargi, sadarbojoties ar pārvaldes iestādi, cenšas atrisināt problēmu, par kuru iesniegta sūdzība, un viņi sniedz iestādei ieteikumus, kā novērst konstatētās problēmas. Viņi publisko regulārus ziņojumus par savu darbību.

Tas, kurš tiesībsargs ir kompetents, ir atkarīgs no attiecīgās pārvaldes iestādes, par kuras rīcību vēlaties sūdzēties.

Federālajā līmenī varat vērsties pie [Federālā tiesībsarga](#) (*Médiateur fédéral/federale Ombudsman*).

Reģionu un kopienu līmenī var vērsties šādos dienestos:

[Valonijas reģiona tiesībsargs](#) (*Service du médiateur de la Région wallonne*)

[Franciski runājošās kopienas tiesībsargs](#) (*Service du médiateur de la Communauté française*)

[Flāmu tiesībsarga departaments](#) (*Vlaamse Ombudsdienst*)

[Vāciski runājošās kopienas tiesībsargs](#) (*Ombudsman für die Deutschsprachige Gemeinschaft*)

Papildus tam pastāv tiesībsargi, kas specializējušies bērnu tiesību jautājumos:

[Franciski runājošās kopienas galvenais pārstāvis bērnu tiesību jautājumos](#) (*Délégué général aux droits de l'enfant de la Communauté française*)

[Flāmu komisariāts bērnu tiesību jautājumos](#) (*Vlaamse Kinderrechtenkommissariat*)

Specializētas cilvēktiesību iestādes

Līdztiesības atbalsta struktūras

Vienlīdzīgu iespēju veicināšanas un rasisma apkarošanas centrs

[Vienlīdzīgu iespēju veicināšanas un rasisma apkarošanas centra](#) (*Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme/Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding*) galvenais uzdevums ir veicināt vienlīdzīgas iespējas un apkarot jebkādu atšķirīgu attieksmi, izslēgšanu vai priekšrocības, kas balstās uz valstspiederību, etnisko piederību, ādas krāsu, izcelsmi, nacionālo vai etnisko izcelsmi, seksuālo orientāciju, civilstāvokli, dzimšanu, mantisko stāvokli, vecumu, reliģisko vai filozofisko pārliecību, pašreizējo vai turpmāko veselības stāvokli, invaliditāti, politisko pārliecību, fiziskām vai ģenētiskām iezīmēm vai sociālo izcelsmi.

Ar centru var sazināties:

jebkura persona, kurai ir jautājumi vai kura vēlas iegūt atzinumu par diskrimināciju, rasismu, uzturēšanās tiesībām vai ārvalstnieku pamattiesībām;

jebkura persona, kas cietusi no diskriminācijas vai rasistiska akta vai bijusi tā liecinieks.

Centra pirmās pakāpes dienests sniedz sākotnējo atbildi un, ja nepieciešams, iegūst papildu informāciju turpmākai rīcībai.

Ja pieteikuma izskatīšanai ir nepieciešama padziļināta analīze vai izmeklēšana vai ja ir jāsaazinās ar trešām personām, lieta tiks nodota speciālistam centra otrās pakāpes dienestā.

Ja no analīzes izriet, ka jautājums ir ārpus centra kompetences, attiecīgā persona tiks par to informēta un, ja iespējams, tiks novirzīta citam dienestam vai citai personai, kas spēj izskatīt pieprasījumu (administratīvā iestāde, privātā vai sabiedriskā iestāde, kas specializējas pirmās pakāpes vai otrās pakāpes palīdzības sniegšanā, policija vai jurists).

Ar centru var sazināties tiešā veidā. Centra tīmekļa vietnē ir sniegtas arī [vairāku vietējā līmeņa asociāciju vai specializētu institūciju adreses](#), ar kurām centram ir noslēgti sadarbības protokoli un ar kurām arī var sazināties diskriminācijas jautājumos.

Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme/

Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding

Rue Royale/Koningsstraat 138

1000 Brussels

Tālr.: (+32) 800 12 800 – (bezmaksas informatīvais tālrunis)

(+32) 2 212 30 00

Saites:

[Vienlīdzīgu iespēju veicināšanas un rasisma apkarošanas centrs](#)

Sieviešu un vīriešu vienlīdzības institūts

[Sieviešu un vīriešu vienlīdzības institūts](#) (*Institut pour l'égalité des femmes et des hommes/Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen*) ir

neatkarīga valsts iestāde, kas veicina sieviešu un vīriešu vienlīdzību un apkaro diskrimināciju dzimuma dēļ.

Institūts var sniegt juridisku palīdzību un uzsākt tiesvedību lietās, kas saistītas ar vīriešu un sieviešu diskrimināciju vai transseksuālu personu diskrimināciju.

Ar institūtu var sazināties, izmantojot [tiešsaistes veidlapu](#) vai šādu kontaktinformāciju::

Institut pour l'égalité des femmes et des hommes/

Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen

Rue Ernest Blerot/Ernest Blerotstraat 1

1070 Brussels

Tālr.: (+32) 800 12 800 – (bezmaksas informatīvais tālrunis)

(+32) 2 233 42 65

Fakss: (+32) 2 233 40 32

E-pasts: egalite.hommesfemmes@ieffh.belgique.be

Saites:

[Sieviešu un vīriešu vienlīdzības institūts](#)

Privātās dzīves aizsardzības komisija

Privātās dzīves aizsardzības komisija (*Commission de la protection de la vie privée/Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer*) ir neatkarīga komisija, kas izveidota Pārštāvju palātas aizbildnībā pēc 1992. gada 8. decembra likuma par privātuma aizsardzību (*Privacy Law*) apstiprināšanas. Tādējādi tā nav pakļauta tieslietu ministram.

Privātās dzīves aizsardzības komisija ir neatkarīga uzraudzības iestāde, kas ir atbildīga par privātuma ievērošanas nodrošināšanu, apstrādājot personas datus.

Komisijas dažādie uzdevumi ir sadalīti piecās galvenajās darbības jomās: palīdzība, informācija, sūdzību izskatīšana, atzinumi un ieteikumi, un, visbeidzot, izpilde.

- Palīdzība: šī darbības joma ir cieši saistīta ar informācijas funkciju. Privātās dzīves aizsardzības komisija sniedz palīdzību ikvienam: iestādēm, privātajam sektoram, sabiedrības locekļiem vai datu apstrādātājiem (fiziskām vai juridiskām personām).

Komisijas uzdevumi šajā jomā ir šādi: sniegt informāciju ikvienam pēc pieprasījuma, neatkarīgi no tā, vai tie ir datu subjekti vai personas datu apstrādātāji; izmantot tiesības piekļūt datiem un labot tos; apstrādāt paziņojumus; atjaunināt publisko reģistru; sniegt informāciju kā daļu no sūdzības izskatīšanas; sniegt informāciju, ko pieprasa personas vai datu apstrādātāji; iesniegt ikgadējus ziņojumus parlamentam.

Komisija palīdz gan valsts iestādēm, gan datu apstrādātājiem, organizējot iepriekšējas neoficiālas konsultācijas pēc pieprasījuma, lai nodrošinātu, ka projektu izstrādē tiek ņemtas vērā privātuma prasības. Komisija arī palīdz datu subjektiem īstenot savas tiesības, jo īpaši informējot viņus par viņu tiesībām un procedūru, kas jāievēro. Starptautisko datu apmaiņas kontekstā komisija sniedz palīdzību organizācijām, kas iesaistītas pārrobežu darbībās. Tāpat kā valsts līmenī, komisija palīdz ikvienam datu subjektam, uz kuru attiecas pārrobežu datu plūsmas.

- Informācija: Privātās dzīves aizsardzības komisija sniedz informāciju gan iestādēm, gan datu subjektiem un apstrādātājiem.

Šī darbības joma ietver: ikgadējo ziņojumu iesniegšanu parlamentam un pārvaldības plānu izstrādi; iekšējos procedūras noteikumus; publiskā reģistra uzturēšanu; un vispārīgu sabiedrības informēšanu (tīmekļa vietne, konferences, uz klientiem vērstas atbildes, izpratnes veidošana utt.). Jāatzīmē arī, ka šajās dažādajās darbības jomās komisija ne vienmēr ir saistīta tikai ar vietējo līmeni, bet tā bieži darbojas arī starptautiskā līmenī, kur tai ir galvenā loma informācijas sniegšanā un izpratnes veicināšanā.

- Sūdzību izskatīšana: ja datu subjekts iesniedz sūdzību, Privātās dzīves aizsardzības komisija darbojas kā starpnieks.

Ja datu apstrādātāji neievēro datu subjektu tiesības, komisija pēc datu subjekta pieprasījuma rīkojas, lai izpildītu šīs tiesības (opozīcijas tiesības, labojumi, netieša piekļuve utt.). Šim nolūkam komisija izmanto visus pieejamos līdzekļus (ziņojums prokuroram, prasība civillietās utt.). Attiecībā uz pārrobežu datu aizsardzības pārkāpumiem komisija sadarbojas ar starptautiskām izmeklēšanām, kas prasa iesaistīt visas kompetentās datu aizsardzības iestādes, lai rastu praktiskus risinājumus.

- Atzinumi: Privātās dzīves aizsardzības komisija sniedz atzinumus par noteikumiem un standartiem.

Komisijas darbības šajā jomā galvenokārt ir saistītas ar iestādēm un citām atbildīgajām iestādēm: tā sniedz atzinumus un ieteikumus par tiesību aktiem, kuros ietverti privātuma aspekti. Piedaloties nacionālajās un starptautiskajās darba grupās (piemēram, 29. panta darba grupa, Berlīnes grupa, Datu aizsardzības un privātuma komisāru konference, citas uzraudzības iestādes privātuma aizsardzības jomā, utt.) un sazinoties ar līdzīgām organizācijām ārvalstīs, tā piedalās lēmumu pieņemšanā privātās dzīves aizsardzības jomā.

- Izpilde: Privātās dzīves aizsardzības komisija nodrošina datu aizsardzības tiesību aktu ievērošanu.

Komisija ir atbildīga par to, lai personas, kas atbildīgas par datu apstrādi, saņemtu, apstrādātu un nosūtītu personas datus, ir pilnvarotas jebkuras konkrētas nozares organizācijas. Komisija arī uzrauga un pārbauda šos datu apstrādātājus, izsniedz ieteikumus un novērtē drošības pasākumus, kurus tie ir pieņēmuši. Jebkuras informācijas vai palīdzības pieprasījumus un visas sūdzības var iesniegt tieši Privātās dzīves aizsardzības komisijai pa pastu, telefonu vai e-pastu, izmantojot šādu kontaktinformāciju:

Commission de la protection de la vie privée/

Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer

Rue de la Presse/Drukpersstraat 35

1000 Brussels

Tālr.: (+32) 2 274 48 00

Fakss: (+32) 2 274 48 35

commission@privacycommission.be

Privātās dzīves aizsardzības komisijas biroji ir pieejami sabiedrībai darba laikā, bet tikai iepriekš par to vienoties. Lai saņemtu pirmās pakāpes palīdzību, lūdzu, zvaniet pa tālruni +32 2 274 48 79 vai aizpildiet [Tiešsaistes saziņas veidlapu](#).

Saites:

[Privātās dzīves aizsardzības komisija](#)

Citas vienlīdzības iestādes

Soda izpildes iestāžu uzraudzības komisijas

Soda izpildes iestāžu uzraudzības komisijas (*Commissions de surveillance des établissements pénitentiaires/commissies van toezicht op het gevangeniswezen*) nodrošina ārēju kontroli pār to, kāda ir attieksme pret ieslodzītajiem ieslodzījuma vietās. Tās pārsūta ieslodzīto sūdzības cietuma vadībai vai tieslietu ministram, lai atrisinātu problēmu, par kuru sūdzība ir iesniegta.

Katrā ieslodzījuma vietā pastāv uzraudzības komisija. Šīs komisijas veido iedzīvotāji, kuri pārstāv pilsonisko sabiedrību. Katrā no tām ir vismaz viens mediķis un advokāts, un komisijas darbu vada tiesnesis. Turklāt vietējo komisiju koordināciju nodrošina Centrālā uzraudzības padome (*Conseil central de surveillance pénitentiaire/Centrale toezichtsraad voor de gevangeniswezen*), kuras uzdevums ir koordinēt vietējo komisiju darbību un pēc pieprasījuma vai savas iniciatīvas sniegt atzinumus tieslietu ministram par attieksmi pret ieslodzītajiem.

Saites:

[Federālā valsts tieslietu dienesta portāls](#)

[Soda izpildes vietu kontaktinformācija](#)

Sūdzību komisija (tās kompetencē ir ārvalstu pilsoņi, kas tiek turēti aizturēšanas centros, izmitināšanas vietās un INAD centros)

Sūdzību komisija (*Commission des plaintes/Klachtencommissie*) izskata individuālas sūdzības, kuras iesniedz ārvalstu pilsoņi, kas tiek turēti aizturēšanas centros, izmitināšanas vietās un INAD centros, par izmitināšanas nosacījumiem un jo īpaši apstākļiem, kas pastāv šajos centros un izmitināšanas vietās, uz kuriem attiecas tiesības un pienākumi, kas paredzēti Karaļa 2002. gada 2. augusta rīkojumā (aizturēšanas centri), Karaļa 2009. gada 8. jūnija rīkojumā (INAD centri) un Karaļa 2009. gada 14. maija rīkojumā (izmitināšanas vietas).

Personas, kas tiek turētas šajās vietās, var būt nelegāli imigranti, patvēruma meklētāji, kuru pieteikumi ir noraidīti, vai ārvalstu pilsoņi, kas neatbilst ieejošanas un uzturēšanās nosacījumiem.

Ja sūdzības iesniedzējs nepiekrīt pieņemtajam lēmumam, viņš var to pārsūdzēt Valsts padomē.

Ar komisiju var sazināties, izmantojot šādu kontaktinformāciju:

Secrétariat permanent de la Commission des plaintes/Permanent secretariaat van de Klachtencommissie

Service Public Fédéral Intérieur/Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken

Rue de Louvain/Leuvenseweg 1

1000 Brussels

Saites:

[📄 Federālais valsts iekšlietu dienests](#)

Policijas dienestu pastāvīgā pārraudzības komiteja

[📄 Policijas dienestu pastāvīgā pārraudzības komiteja](#) (*Comité permanent de contrôle des services de police/Vast Comité van Toezicht op de politiediensten – 'Comité P'*) ir institūcija, kas veic ārēju policijas pārraudzību un atrodas parlamenta padotībā. Komitejas veiktā pārraudzība jo īpaši attiecas uz konstitūcijā un likumos garantēto personas tiesību aizsardzību, kā arī policijas dienestu koordināciju un efektivitāti.

Ikviens sabiedrības loceklis, kuru skārusi policijas rīcība, var iesniegt sūdzību, paziņot par faktiem vai nosūtīt jebkādu citu informāciju komitejai.

Arī jebkurš policists var iesniegt sūdzību vai paziņot par faktiem komitejai; viņam šādā gadījumā nav nepieciešama augstākstāvošu amatpersonu piekrišana un viņam par to nedrīkst piemērot sankcijas.

Sūdzības var iesniegt, izmantojot [📄 elektronisku veidlapu](#).

Ar komisiju var sazināties, izmantojot šādu kontaktinformāciju:

Comité permanent de contrôle des services de police/Vast Comité van Toezicht op de politiediensten

Rue de la Presse/Drukpersstraat 35/1

1000 Brussels

Tālr.: (+32) 2 286 28 11

Fakss: +32 2 286 28 99

E-pasts: [📧 info@comitep.be](mailto:info@comitep.be)

Saites:

[📄 Policijas dienestu pastāvīgā pārraudzības komiteja](#)

Cits

Pirmās pakāpes pilsoņu informācijas dienests

Pirmās pakāpes informācijas pakalpojumi (*accueil social de première ligne/sociale eerstelijnswerking*) ietver informācijas sniegšanu pilsoņiem, kuriem ir jautājumi vai problēmas saistībā ar tiesībsardzības iestādēm konkrēti noteiktās jomās.

Civiltiesību jomā: laulības šķiršana, vispārīga informācija par aizgādības tiesībām, bērna galvenā, sekundārā un alternatīvā dzīvesvieta, saskarsmes tiesības. Krimināltiesību jomā: mediācija kriminālprocesā, pirmstiesas apcietinājumam alternatīvi pasākumi, probācija, piespiedu darbs/sabiedriskais darbs, atbrīvošana pret godavārdu, pagaidu atbrīvošana no aizturēšanas psihiatriskā iestādē sociālās aizsardzības pasākumu ietvaros, rehabilitācija, apžēlošana, elektroniska uzraudzība, tīslaietīga atbrīvošana no soda izpildes vietas, soda izpildes pārtraukšana, daļējs ieslodzījums, pagaidu atbrīvošana izraidīšanas vai izdošanas gadījumā, pagaidu atbrīvošana medicīnisku iemeslu dēļ, krimināltiesneša piespriedē ar brīvības atņemšanu saistīta soda aizstāšana ar piespiedu darbu.

Informācija personām, kas cietušas no sodāmiem nodarījumiem: cietušās personas, civilprasītāju/personu, kurām nodarīts kaitējums, tiesības.

Vispārīga informācija par procesu civiltiesās un krimināltiesās.

Tiesu saraksts un to kontaktinformācija ir atrodama [📄 Federālā valsts tieslietu dienesta adrešu sarakstā](#).

Saites:

[📄 Federālā valsts tieslietu dienesta publikācija par tiesu pieejamību Beļģijā](#)

Pirmās un otrās pakāpes juridiskā palīdzība un procesuālā palīdzība

Pirmās pakāpes juridiskā palīdzība (*aide juridique de première ligne/eerstelijnsbijstand*) ietver praktisku vai juridisku informāciju vai tiesu konsultāciju laikā sniegtu sākotnējo juridisko atzinumu. Pirmās pakāpes juridisko palīdzību sniedz profesionāli juristi, visbiežāk advokāti.

Otrās pakāpes juridiskā palīdzība nozīmē, ka noteiktos apstākļos tiek piešķirts advokāts, par kura pakalpojumiem nav jāmaksā vai kura pakalpojumi ir jāapmaksā tikai daļēji. Advokāta piešķiršana bez maksas (daļēji vai pilnībā) neattiecas uz tiesvedības izmaksām (tiesu izpildītājiem, ekspertiem, kopijām), taču tās var segt procesuālās palīdzības ietvaros.

Procesuālā palīdzība nozīmē, ka pilnībā vai daļēji tiek segtas procesa izmaksas (tiesas vai ārpustiesas procesa), ja personai nav pietiekamu līdzekļu.

Vairāk informācijas var iegūt [e-tiesiskuma portāla sadaļā par tiesvedības izmaksām Beļģijā](#).

Saites:

[📄 Federālā valsts tieslietu dienesta publikācija par tiesu pieejamību Beļģijā](#)

[📄 Beļģijas Franču un vācu valodā runājošo advokātu kolēģiju apvienība \(OBFG\)](#)

[📄 Flāmu valodā runājošo advokātu kolēģija \(OVB\)](#)

Komisija finansiālas palīdzības sniegšanai tišos vardarbīgos noziedzīgos nodarījumos cietušajiem un personām, kas sniegušas tiem palīdzību

Likums paredz valsts finansiālo palīdzību personām, kas cietušas tišos vardarbīgos noziedzīgos nodarījumos, un personām, kas sniegušas tām palīdzību, un noteiktos gadījumos arī to tuviniekiem.

Ar komisiju var sazināties tieši, bet pieteikumus var iesniegt arī pie advokāta vai, izmantojot cietušo palīdzības tālrunus, kurus apkalpo sociālās labklājības dienests; to saraksts ir pieejams šajā tīmekļa vietnē [📄 Federālais valsts tieslietu dienests](#) (skatīt alfabētisko rādītāju, tieslietas no A līdz Z, finansiālā palīdzība cietušajiem).

Ar komisiju var sazināties, izmantojot šādu kontaktinformāciju:

Service public fédéral de la Justice/Federale overheidsdienst Justitie

Commission pour l'aide financière aux victimes d'actes intentionnels de violence et aux sauveteurs occasionnels/Commissie voor Financiële Hulp aan Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden en aan de Occasionele Redders

Boulevard de Waterloo/Waterlose Steenweg 115

Tālr.: (+32) 2 542 72 07

(+32) 2 542 72 08

✉ commission.victim@just.fgov.be

Vairāk informācijas var iegūt e-tiesiskuma portāla sadaļā, kas veltīta cietušo tiesībām.

Saites:

✉ **Federālais valsts tieslietu dienests**

Lapa atjaunināta: 18/12/2017

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Pamattiesības - Bulgārija

Valsts tiesas

Valsts pamattiesību iestādes

Ombuds

Specializētās cilvēktiesību struktūras

Citas iestādes

Valsts tiesas

Jebkurš Bulgārijas tiesnesis var pirmajā instancē izskatīt lietas, kas saistītas ar ES pamattiesību aktiem, jo Pamattiesību harta ir daļa no primārajiem Eiropas Savienības tiesību aktiem (to piemēro tāpat kā Lisabonas līgumu). Tādējādi Bulgārijas pilsoņi var vērsties rajona tiesās (*Окръжен съд*) un atsaukties uz Hartu, ja uzskata, ka to pamattiesības ir aizskartas. Bulgārijas tiesām ir vienādas pilnvaras gan attiecībā uz Bulgārijas konstitūcijā nostiprinātajām pamattiesībām, gan visiem starptautiskajiem līgumiem, kuru līgumslēdzēja puse ir Bulgārija.

Sūdzības pret individuāliem administratīvajiem lēmumiem var iesniegt administratīvajās tiesās un Augstākajā administratīvajā tiesā (*Върховен административен съд*).

Katrai Bulgārijas tiesai ir sava tīmekļa vietne, kurā ir sniegta informācija par tās struktūru un darbību. ✉ [Augstākās tiesnešu padomes \(Висшия съдебен съвет\)](#) tīmekļa vietnē ir atrodams detalizēts Bulgārijas tiesu saraksts ar to adresēm un tīmekļa vietnēm (tikai bulgāru valodā).

Valsts pamattiesību iestādes

Lūdzu, skatīt nākamo sadaļu "Ombuds".

Ombuds

Bulgārijas Republikas ombuds (Омбудсман на Република България)

Adrese:

Ul. George Washington 22

Sofia 1202, Bulgaria

Tālr.: +359 2 810 69 55

E-pasts: ✉ priemna@ombudsman.bg

Tīmekļa vietne: ✉ <http://www.ombudsman.bg/>

Nodaļa/struktūra, kas pieņem pieteikumus/sūdzības/prasības saistībā ar tiesību pārkāpumiem (ja piemērojams)

Ombuds izmanto tiesību aktos paredzētos līdzekļus, lai izmeklētu gadījumus, kad valsts vai pašvaldību iestādes un to pārvaldes, kā arī personas, kam ir uzticēts sniegt sabiedriskos pakalpojumus, ar savu rīcību vai bezdarbību ir aizskārušas vai pārkāpušas pilsoņu tiesības un brīvības. Ombuda pilnvaras ir plašas un attiecas uz visām pilsoņu politiskajām, ekonomiskajām, civiltajām, sociālajām, kultūras un citām tiesībām. Šī struktūra aizsargā visu pilsoņu tiesības, tostarp bērnu, personu ar invaliditāti, minoritāšu, ārvalstnieku u. c. tiesības.

Īss iestādes izskatīto pieteikumu/sūdzību/prasību apraksts

Sūdzības ombudam var iesniegt pa pastu, personīgi, nosūtīt pa e-pastu vai pat nodot mutiski, un visas sūdzības tiek oficiāli reģistrētas. Sūdzības apstrādā pieņemšanas departamentā (*priemna*) un lietvedības nodaļā (*delovodstvo*). Pieņemšanas departaments darbojas kopš 2006. gada 5. janvāra un ir atvērts katru dienu. Departamenta eksperti tiek ar sabiedrības locekļiem klātienē vai sazinās ar tiem pa tālruni. Turklāt ceturtdienās no 9.00 līdz 12.30 ombuds pieņem iedzīvotāju personīgi pēc iepriekšējas pieteikšanās.

Īss pieteikumu/sūdzību/prasību izskatīšanas procedūras/procesa apraksts

Ombudam sūdzības vai neoficiālu informāciju var iesniegt jebkurš iedzīvotājs neatkarīgi no pilsonības, dzimuma, politiskās vai reliģiskās pārliecības. Netiek izskatītas anonīmas sūdzības vai neoficiāla informācija par notikumiem, kas norisinājās pirms vairāk nekā diviem gadiem. Ombuds var sākt izmeklēšanu arī pēc savas iniciatīvas, ja uzskata, ka tas ir sabiedrības interesēs.

Sūdzības tiek reģistrētas žurnālā, un pēc tam ombuda biroja vadītājs tās atbilstoši sūdzības tematam pārsūta attiecīgajam departamentam. Departamenta vadītājs norīko par lietu atbildīgo darbinieku, kuram viena mēneša laikā ir jāveic izmeklēšana. Lietām, kas jāizmeklē padziļināti, ir noteikts pagarināts izmeklēšanas termiņš — trīs mēneši. Par lietu atbildīgais darbinieks var lūgt sūdzības iesniedzējam papildu informāciju vai pieprasīt kompetentajai pārvaldes iestādei veikt noteiktas darbības vai sniegt noteiktu informāciju. Valsts un pašvaldību iestādēm un to pārvaldēm, juridiskām personām un iedzīvotājiem ir brīvprātīgi jāsniedz tiem zināmā informācija un jāsadarbojas ar ombudu saistībā ar tam iesniegtajām sūdzībām. Ja sūdzība ir saistīta ar lietu, ko var nodot augstākai administratīvai struktūrai vai citai specializētai iestādei (komitejai vai aģentūrai), ombuds var ieteikt sūdzības iesniedzējam vērsties attiecīgajā iestādē, ja vien konkrētā lieta nav jāizskata arī ombudam. Ja lieta nav ombuda kompetencē, ombuds to neizmeklē, bet attiecīgi informē sūdzības iesniedzēju un iesaka sazināties ar atbilstošo iestādi. Ja sūdzības iesniedzējs piekrīt, tiesībsargs var pārsūtīt sūdzību šai iestādei.

Ombuds var jebkurā laikā ierosināt uzņemties starpnieka lomu, lai panāktu pusēm pieņemamu risinājumu, nosūtot starpniecības piedāvājumu sūdzības iesniedzējam un struktūrai vai personai, pret kuru ir vēsta konkrētā sūdzība. Ja abas puses tam piekrīt, ombuds visos iespējamajos veidos palīdz izšķirt strīdu, piemēram, izveidojot sakarus vai piedaloties pušu sarunās.

Īss procedūras/procesa iespējamo rezultātu apraksts

Atkarībā no izmeklēšanas laikā konstatētajiem faktiem papildus sūdzības iesniedzēja atbildei ombuds var sagatavot ieteikumus kompetentajai iestādei par pasākumiem, ko tā varētu veikt, lai novērstu cēloņus vai praksi, kuras rezultātā tika aizskartas personas tiesības. Ombuds bieži pieņem atzinumus par konkrētiem jautājumiem, un tie tiek publicēti ombuda tīmekļa vietnē, kā arī nosūtīti attiecīgajai kompetentajai iestādei un plašsaziņas līdzekļiem. Ja tiek konstatēts, ka problēmas cēlonis ir saistīts ar spēkā esošo tiesisko regulējumu, ombuds var sniegt ieteikumus Nacionālajai asamblejai un Ministru padomei

veikt atbilstošus grozījumus tiesību aktos. Ja konstatēts, ka kāds tiesību akts neatbilst konstitūcijai un ir pretrunā pilsoniskajām tiesībām un brīvībām, ombuds ir pilnvarots nodot šo lietu Konstitucionālajai tiesībai, lai tā noskaidrotu, vai tas tā patiešām ir. Turklāt, ja tiek konstatētas pretrunas judikatūrā, ombudam ir pilnvaras nodot šo lietu izskatīšanai Augstākajā kasācijas tiesā vai Augstākajā administratīvajā tiesā, lai tiktu pieņemts interpretējošs nolēmums.

Specializētās cilvēktiesību struktūras

Valsts līdztiesības iestāde (Орган по въпросите на равенството)

1. Diskriminācijas novēršanas komisija (Комисия за защита от дискриминация)

Adrese:

Bul. Dragan Tsankov 35

Sofia 1125, Bulgaria

Tālr.: + 359 2 807 30 30

Fakss: + 359 2 807 30 58

E-pasts: [✉ kzd@kzd.bg](mailto:kzd@kzd.bg)

Tīmekļa vietne: [✉ http://www.kzd-nondiscrimination.com/](http://www.kzd-nondiscrimination.com/)

Nodaja/struktūra, kas pieņem pieteikumus/sūdzības/prasības saistībā ar tiesību pārkāpumiem (ja piemērojams)

Diskriminācijas novēršanas komisija (Комисия за защита от дискриминация)

Īss iestādes izskatīto pieteikumu/sūdzību/prasību apraksts

Diskriminācijas novēršanas komisija izskata lietas:

pamatojoties uz cietušās personas vai personu rakstveida sūdzību;

pēc pašas Diskriminācijas novēršanas komisijas iniciatīvas;

pamatojoties uz informāciju, kas saņemta no fiziskām vai juridiskām personām vai no valsts un citām publiskā sektora iestādēm.

Sūdzība vai neoficiāla informācija jāiesniedz Diskriminācijas novēršanas komisijā trīs gadu laikā no nodarījuma izdarīšanas brīža. Ja kopš nodarījuma ir pagājuši trīs gadi, sūdzība netiks izskatīta vai, ja izmeklēšana jau notiek, lieta tiks izbeigta. Ja lieta jau ir iesniegta tiesā, komisija nesāks tiesvedību. Ja sūdzība vai neoficiālā informācija tiks atsaukta vai ja sūdzības iesniedzējs neizlabos Diskriminācijas novēršanas komisijas norādīto kļūdu komisijas noteiktajā termiņā, lieta tiks izbeigta.

Sūdzībā jāiekļauj:

sūdzības iesniedzēja vārds vai nosaukums;

sūdzības iesniedzēja kontaktadrese vai deklarētā adrese;

sūdzības pamatā esošo apstākļu izklāsts: ja nodarījumu ir izdarījis privātpersona — kādas darbības vai bezdarbība ir notikusi, kā arī, kad un kur tas noticis, un kurš to ir izdarījis; vai, ja nodarījumu ir izdarījis atbildētāja darbinieki — kādas darbības vai bezdarbība, kas izriet no viņu tiesību aktos vai darba līgumā noteiktajiem pienākumiem un kas saistītas ar viņu darbībām, padara atbildētāju atbildīgu par notikušo diskrimināciju;

specifiska informācija par prasīto tiesiskās aizsardzības līdzekli. Tam ir jābūt Diskriminācijas novēršanas komisijas pilnvarās, kuras ir noteiktas Likumā par diskriminācijas novēršanu. Sūdzības iesniedzējiem ir jāiesniedz pierādījumi, piemēram, rakstveidā sagatavoti dokumenti vai citi konkrēti pierādījumi, kas, viņuprāt, Diskriminācijas novēršanas komisijai būtu jāizskata (norādot, piemēram, personas, kuras, viņuprāt, būtu jāizvaicā liecinieku statusā, kā arī procesā neiesaistītu trešo personu rīcībā esošu rakstveida pierādījumu atrašanās vieta);

datums un sūdzības iesniedzēja vai viņa pārstāvja paraksts.

Īss pieteikumu/sūdzību/prasību izskatīšanas procedūras/procesa apraksts

Diskriminācijas novēršanas komisijas priekšsēdētājs nosaka par lietu atbildīgo palātu, kas ir specializējies attiecīgā diskriminācijas veida lietu izskatīšanā. Palāta un savu locekļu vidus ieceļ priekšsēdētāju un referentu. Referents apkopo visus rakstveida pierādījumus, kas nepieciešami faktu dokumentēšanai. Izmeklēšana ir jāpabeidz 30 dienu laikā. Sarežģītos gadījumos Diskriminācijas novēršanas komisijas priekšsēdētājs var pagarināt termiņu par 30 dienām. Kad izmeklēšana ir pabeigta, referents iepazīstina ar saviem konstatējumiem palātas priekšsēdētāju. Priekšsēdētājs nosaka atklātas sēdes datumu un uzaicina visas puses to apmeklēt.

Diskriminācijas novēršanas komisija ir pilnvarota:

pieprasīt dokumentus un citu ar izmeklēšanu saistītu informāciju;

pieprasīt paskaidrojumus no personām, kuru darbība tiek izmeklēta;

izvaicāt lieciniekus.

Visām privātpersonām un valsts un pašvaldību iestādēm ir pienākums sadarboties ar Diskriminācijas novēršanas komisiju, pēc tās lūguma sniedzot informāciju un dokumentus, kā arī paskaidrojumus rakstveidā. Sadarbības atteikuma gadījumā attiecīgajai personai var piemērot naudas sodu.

Īss procedūras/procesa iespējamo rezultātu apraksts

Pirmajā sanāsmē palātas priekšsēdētājs aicina puses strīdu atrisināt, panākot izlīgumu. Ja puses to dara, panākto vienošanos apstiprina ar lēmumu un lietu izbeidz. Ja puses spēj vienoties tikai daļēji, procesu turpina, pievēršoties tikai tai lietas daļai, par kuru puses nevar vienoties. Vienošanās ir jāpilda, un komisija uzrauga, vai puses to ievēro.

Ja vienošanos panākt neizdodas, Diskriminācijas novēršanas komisija izlemj lietu pēc būtības 14 dienu laikā pēc atklātās sēdes.

Savā nolēmumā Diskriminācijas novēršanas komisija var:

noteikt, vai pārkāpums tika vai netika izdarīts;

noteikt personu, kura izdarīja nodarījumu, un cietušo personu;

noteikt sodu un/vai saistošus administratīvus pasākumus gadījumā, ja komisija konstatē, ka nodarījums ir izdarīts.

Diskriminācijas novēršanas komisija var veikt šādus saistošus administratīvus pasākumus:

tā var sniegt darba devējiem un publisko iestāžu ierēdņiem saistošus norādījumus novērst diskriminācijas novēršanas jomas tiesību aktu normu pārkāpumus;

tā var atcelt nelikumīgus darba devēju lēmumus vai noteikumus, kas rada vai var radīt diskrimināciju.

Diskriminācijas novēršanas komisija uzrauga tās lēmumu ievērošanu atbilstīgi tiesību aktiem.

Diskriminācijas novēršanas komisijas lēmumus 14 dienu laikā var pārsūdzēt Sofijas pilsētas Administratīvajā tiesā.

2. Nacionālā padome dzimumu līdztiesības jautājumos (Националният съвет по равнопоставеността на жените и мъжете към Министерския съвет)

Adrese:

Ministru padome

Bul. Dondukov 1

Sofia 1594, Bulgaria

Tīmekļa vietne: [✉ https://saveti.government.bg/web/cc_19/1](https://saveti.government.bg/web/cc_19/1)

Nodaja/struktūra, kas pieņem pieteikumus/sūdzības/prasības saistībā ar tiesību pārkāpumiem (ja piemērojams)

Ministru padomes Nacionālā padome dzimumu līdztiesības jautājumos (*Националният съвет по равнопоставеността на жените и мъжете към Министерския съвет*)

Īss iestādes izskafīto pieteikumu/sūdzību/prasību apraksts

Nacionālā padome dzimumu līdztiesības jautājumos gādā, lai valdības struktūras un nevalstiskās organizācijas sadarbotos valsts dzimumu līdztiesības politikas izstrādē un īstenošanā, veicinot konsultācijas, sadarbību un koordinēšanu.

Īss pieteikumu/sūdzību/prasību izskatīšanas procedūras/procesa apraksts

Nacionālā padome dzimumu līdztiesības jautājumos veic šādas darbības:

konsultē Ministru padomi;

izskata ar dzimumu līdztiesību saistītu tiesību aktu un citu veidu aktu projektus un sniedz par tiem atzinumus;

izvērtē Ministru padomes sagatavotos lēmumu projektus un sniedz atzinumu par to, vai šie lēmumi atbilst dzimumu līdztiesības politikai;

koordinē valsts struktūru un nevalstisko organizāciju darbības valsts dzimumu līdztiesības politikas īstenošanas kontekstā un saistībā ar Bulgārijas starptautiskajām saistībām šajā jomā;

pēc savas iniciatīvas vai kopā ar Diskriminācijas novēršanas komisiju ierosina valsts politikas pasākumus dzimumu līdztiesības jomā;

uztur sakarus ar partnerstruktūrām ārzemēs un starptautiskajām organizācijām, kam uzticēti līdzīgi uzdevumi un kuras darbojas līdzīgās jomās;

palīdz sociālajiem partneriem un nevalstiskajām organizācijām īstenot valsts un reģionāla līmeņa projektus dzimumu līdztiesības jomā un ģimenes/vecāku pienākumu un darba dzīves saskaņošanas jomā un pārrauga šo projektu rezultātus;

organizē pētniecību par jautājumiem, kas ietekme tās darbības.

Īss procedūras/procesa iespējamo rezultātu apraksts

Valsts dzimumu līdztiesības politikas izstrāde un īstenošana.

Datu aizsardzības iestāde

1. Personas datu aizsardzības komisija (*Комисията за защита на личните данни*)

Adrese:

Bul. Prof. Tsvetan Lazarov 2

Sofia 1592, Bulgaria

Tālr.: +359 2 91 53 518

Fakss: + 359 2 91 53 525

E-pasts: kzld@cpdp.bg

Timekļa vietne: <http://www.cdpd.bg/>

Nodaļa/struktūra, kas pieņem pieteikumus/sūdzības/prasības saistībā ar tiesību pārkāpumiem (ja piemērojams)

Personas datu aizsardzības komisija (*Комисията за защита на личните данни*)

Īss iestādes izskafīto pieteikumu/sūdzību/prasību apraksts

Personas datu aizsardzības komisija palīdz valdībai īstenot tās personas datu aizsardzības politiku.

Komisija ir pilnvarota izmeklēt sūdzības, kurās tiek lūgts aizsargāt pārkāptās tiesības saskaņā ar Personas datu aizsardzības likumu.

Īss pieteikumu/sūdzību/prasību izskatīšanas procedūras/procesa apraksts

Atbilstīgi Personas datu aizsardzības likumam ikvienam ir tiesības ziņot par savu tiesību pārkāpumu Personas datu aizsardzības komisijai viena gada laikā kopš šāda pārkāpuma konstatēšanas dienas, bet ne vēlāk kā piecus gadus no šā pārkāpuma izdarīšanas brīža. Kad sūdzība ir iesniegta komisijai, to nodod Juridisko procedūru un uzraudzības direktorātam, kas sagatavo komisijai atzinumu par sūdzības klasifikāciju un izskatāmību. Pēc tam komisija sanāk slēgtā sēdē un lemj, vai sūdzība ir izskatāma un kāda procedūra būtu jāīsteno. Tā var sākt izmeklēšanu, vākt pierādījumus vai lūgt trešo personu atzinumus. Ja sūdzības atzīst par izskatāmu, iesaistītās puses tiek attiecīgi informētas un tiek noteikts atklātas sēdes datums. Puses tiek aicinātas ierasties kopā ar citām ieinteresētajām personām. Komisija pieņem lēmumu 30 dienu laikā pēc sūdzības saņemšanas. Lēmuma kopija tiek nosūtīta iesaistītajām pusēm un citām ieinteresētajām personām. Komisija var pieņemt saistošus norādījumus pusei, kas veikusi pārkāpumu, noteikt termiņu, līdz kuram jānovērš pārkāpuma cēlonis, vai piemērot administratīvu sodu. Lēmumu var pārsūdzēt Augstākajā administratīvajā tiesā 14 dienu laikā no tā saņemšanas.

Īss procedūras/procesa iespējamo rezultātu apraksts

Iedzīvotāji, juridiskas personas un valsts struktūras var lūgt komisijai atzinumu par tiesību aktu projektiem, kas ir saistīti ar Personas datu aizsardzības likumu.

Komisija var pieņemt saistošus norādījumus personas datu administratoriem

un personas datu aizsardzības standartu neievērošanas gadījumā noteikt pagaidu aizliegumu apstrādāt personas datus.

Citas specializētas iestādes

1. Nacionālā padome etnisko minoritāšu un integrācijas jautājumos (*Националният съвет по етническите и интеграционните въпроси към Министерски съвет*)

Adrese:

Ministru padome

Bul. Dondukov 1

Sofia 1594, Bulgaria

Tālr.: +359 2 940 36 22

Fakss: +359 2 940 21 18

E-pasts: Rositsa.Ivanova@government.bg — NSSIEV sekretāre

Timekļa vietne: <http://www.nccedi.government.bg/>

Nodaļa/struktūra, kas pieņem pieteikumus/sūdzības/prasības saistībā ar tiesību pārkāpumiem (ja piemērojams)

Ministru padomes Nacionālā padome etnisko minoritāšu un integrācijas jautājumos (*Националният съвет по етническите и интеграционните въпроси към Министерски съвет*)

Īss iestādes izskafīto pieteikumu/sūdzību/prasību apraksts

Šī struktūra un tās sekretariāts risina visus ar etnisko piederību saistītos jautājumus.

Lai gan sekretariātam nav īpašas struktūrvienības, kas izskata sūdzības vai lūgumus, nepieciešamības gadījumā to dara sekretariāta eksperti.

Īss pieteikumu/sūdzību/prasību izskatīšanas procedūras/procesa apraksts

Nacionālā padome etnisko minoritāšu un integrācijas jautājumos ir konsultatīva un koordinējoša struktūra, kas palīdz Ministru padomei izstrādāt un īstenot politiku etnisko minoritāšu un to integrācijas jomā.

Tā veicina valsts iestāžu un nevalstisko organizāciju sadarbību, aizstāvot etnisko minoritāšu intereses un veicinot attiecības starp etniskajām grupām.

Padome arī koordinē un pārrauga, kā tiek īstenots Valsts rīcības plāns romu integrācijas desmitgadei 2005–2015, kā arī visu valsts iestāžu saistības, ko tās uzņēmušās atbilstīgi savai darbības jurisdikcijai saistībā ar Romu integrācijas desmitgadi.

Katrā administratīvajā rajonā ir sava padome etnisko minoritāšu un integrācijas jautājumos, kas sadarbojas ar rajona priekšsēdētāju. Tās ir konsultatīvas un koordinējošas struktūras, kas atbalsta etniskās un integrācijas politikas īstenošanu rajonu līmenī.

Pašvaldību padomes var izveidot vietējās padomes etnisko minoritāšu un integrācijas jomā.

Īss procedūras/procesa iespējamo rezultātu apraksts

Papildus plašajiem administratīvajiem pienākumiem Nacionālās padomes etnisko minoritāšu un integrācijas jautājumos sekretariāts ir atbildīgs par sadarbību ar rajonu un vietējām padomēm un par metodiskās palīdzības sniegšanu etnisko minoritāšu un integrācijas jomā.

2. Aģentūra cilvēkiem ar invaliditāti (Агенция за хора с увреждания)

Adrese:

Ul. Sofroni Vrachanski 104-106

Sofia 1233, Bulgārija

Tālr.: +359 2 940 80 95; 832 90 73

Fakss: +359 2 832 41 62

E-pasts: ahu@mlsp.government.bg

Tīmekļa vietne: <https://ahu.mlsp.government.bg>

Nodaja/struktūra, kas pieņem pieteikumus/sūdzības/prasības saistībā ar tiesību pārkāpumiem (ja piemērojams)

Aģentūra cilvēkiem ar invaliditāti (Агенция за хора с увреждания)

Īss iestādes izskatīto pieteikumu/sūdzību/prasību apraksts

Aģentūra galvenokārt izskata iesniegumus par iekļaušanu medicīnisko palīgīdzekļu un ierīču piegādātāju reģistrā, kā arī tādu specializēto uzņēmumu reģistrā, kurus vada cilvēki ar invaliditāti vai kuri darbojas šādu cilvēku interesēs, pievēršoties invalīdu tiesībām. Tā arī izstrādā un vada projektus, kas tiek īstenoti saskaņā ar dažādām aģentūras finansētām programmām.

Īss pieteikumu/sūdzību/prasību izskatīšanas procedūras/procesa apraksts

Pieteikumus reģistrē automatizētajā informācijas sistēmā *Dokman*, pēc tam izpilddirektors tos nosūta aģentūras biroja vadītājam un tās direktoriem, kuri pieteikumus nodod atbilstošajām par lietu atbildīgajām personām.

Īss procedūras/procesa iespējamo rezultātu apraksts

Pieteikums tiek izskatīts, vai tiek nosūtīta atbilde.

3. Bērnu aizsardzības valsts aģentūra (Държавната агенция за закрила на детето)

Adrese:

Ul. Triaditsa 2

Sofia 1051, Bulgārija

Tālr.: +359 2 933 90 10, +359 2 933 90 16

Fakss: +359 2 980 24 15

E-pasts: sacp@sacp.government.bg

Tīmekļa vietne: <http://sacp.government.bg/>

Nodaja/struktūra, kas pieņem pieteikumus/sūdzības/prasības saistībā ar tiesību pārkāpumiem (ja piemērojams)

Bērnu aizsardzības valsts aģentūra (Държавната агенция за закрила на детето)

Īss iestādes izskatīto pieteikumu/sūdzību/prasību apraksts

Bērnu tiesības, kas paredzētas ANO Konvencijā par bērna tiesībām, Bulgārijā garantē 2000. gadā pieņemtais Bērnu aizsardzības likums un 2001. gadā izveidotā Bērnu aizsardzības valsts aģentūra. Tādējādi Bulgārija ir apņēmusies nodrošināt piemērotu palīdzību vecākiem un aizbildņiem, kā arī izveidot bērnu aprūpes iestāžu un pakalpojumu infrastruktūru.

Bulgārijā par bērnu aizsardzību atbild šādas amatpersonas un iestādes:

Bērnu aizsardzības valsts aģentūras (Държавната агенция за закрила на детето) priekšsēdētājs (aģentūra palīdz priekšsēdētājam īstenot viņa pilnvaras); sociālo dienestu filiāles;

šādu jomu ministri: nodarbinātība un sociālā politika, iekšlietas, izglītība, jaunatne un zinātne, tieslietas, ārlietas, kultūra, veselības aprūpe; kā arī pašvaldību vadītāji.

Īss pieteikumu/sūdzību/prasību izskatīšanas procedūras/procesa apraksts

Bērnu aizsardzības likumā ir paredzēta īpaša aizsardzība apdraudētiem bērniem, turklāt likumā ir reglamentētas ikviena bērna tiesības uz aizsardzību pret vardarbību, tostarp pret piespiešanu iesaistīties darbībās, kas kaitē bērna fiziskajai, garīgajai, morālajai vai izglītības attīstībai; aizsardzību pret tādiem audzināšanas paņēmieniem, kas iedragā viņa cieņu, un pret fizisku, garīgu vai cita veida vardarbību un ietekmi, kas ir pretrunā bērna interesēm; aizsardzību pret izmantošanu ubagošanā, prostitūcijā, pornogrāfisku materiālu izplatīšanā, nelikumīgu ienākumu iekasēšanā un pret seksuālu izmantošanu. .

Bulgārijā pastāv šādi bērnu aizsardzības pasākumi.

Ģimenē: konsultācijas, palīdzība, juridiskā palīdzība, psiholoģiskās konsultācijas un sociālie pakalpojumi. Šos pasākumus īsteno Sociālo pakalpojumu aģentūra pēc bērna vecāku, aizbildņu, aprūpētāju vai paša bērna lūguma vai pēc Sociālo pakalpojumu aģentūras pašas iniciatīvas. Pakalpojumus sniedz Sociālo pakalpojumu aģentūra vai citi pakalpojumu sniedzēji.

Ārpus ģimenes: bērna ievietošana ģimenē pie radniekiem vai tuviem draugiem vai audžuģimenē, kā arī sociālie pakalpojumi, ko sniedz bērna dzīvesvietā vai specializētā iestādē. Šāda veida pasākumus nosaka tiesa. Sociālo pakalpojumu aģentūra organizē pagaidu izmitināšanu, līdz tiesa pieņem lēmumu; bērnu var ievietot specializētā bērnu aprūpes iestādē tikai tad, kad visi centieni nodrošināt bērna uzturēšanos ģimenes vidē nav izdevušies.

Īss procedūras/procesa iespējamo rezultātu apraksts

Bērnu aizsardzības valsts aģentūra īsteno bērnu tiesības:

veicot pārbaudes, lai nodrošinātu, ka bērnu tiesības tiek aizsargātas visās valsts un privātajās mācību iestādēs, pirmsskolas izglītības iestādēs un bērnu aprūpes centros vai to pakalpojumu struktūrvienībās, veselības aprūpes iestādēs, sociālo dienestu filiālēs, bērniem paredzētu sociālo pakalpojumu sniedzēju uzņēmumos un nevalstiskajās organizācijās, kas darbojas bērnu aizsardzības jomā;

uzraugot centrus, kas bērniem sniedz specializētu aprūpi;

īstenojot obligātos standartus sociālo pakalpojumu jomā. Attiecībā uz visiem uzskaitītajiem uzdevumiem aģentūra pieņem saistošus norādījumus, lai novērstu pārkāpumus. Par saistošo norādījumu neievērošanu ir paredzēts naudassods vai finansiālas sankcijas, kuru noteikšana ir garš process. Ja

izmeklēšanā tiek atklāts, ka ir noticis bērna tiesību pārkāpums, aģentūra vispirms pieņem saistošus norādījumus (atsevišķu administratīvu aktu), ko 14 dienu laikā var pārsūdzēt tiesā. Ja aktu nepārsūdz, saistošie norādījumi stājas spēkā. Kad norādījumu izpildes termiņš ir pagājis, pārkāpuma izdarītājam pusei jāinformē aģentūra, ka tā ir īstenojusi norādījumus.

4. Valsts bēgļu aģentūra (Държавна агенция за бежанците при Министерския съвет)

Adrese:

Bul. Knyaginya Maria Luiza 114 B

Serdika

1233 Sofia Bulgaria

Tālr.: +359 2 80 80 901 (priekšsēdētājs)

Fakss: +359 2 295 59 905

E-pasts: sar@saref.government.bg

Timekļa vietne: <http://www.aref.government.bg/>

Nodaļa/struktūra, kas pieņem pieteikumus/sūdzības/prasības saistībā ar tiesību pārkāpumiem (ja piemērojams)

Valsts bēgļu aģentūra (Държавна агенция за бежанците)

Īss iestādes izskatīto pieteikumu/sūdzību/prasību apraksts

Patvēruma pieteikumus un pieteikumus ģimenes atkalapvienošanai izskata saskaņā ar Patvēruma un bēgļu likumu (noteikumi par ģimenes atkalapvienošanu ir izklāstīti Likuma 34. pantā). Atbilstīgi šim likumam visus lēmumus par patvērumu un ģimenes atkalapvienošanu var pārsūdzēt. Uz visiem citiem pieteikumiem attiecas aģentūras iekšējais reglaments par aizsardzības piešķiršanu.

Īss pieteikumu/sūdzību/prasību izskatīšanas procedūras/procesa apraksts

Patvēruma un bēgļu likums ir galvenais Bulgārijas tiesību akts, kurā ir reglamentētas patvēruma meklētāju, bēgļu un personu, kas vēlas saņemt humānās aizsardzības statusu (alternatīvo aizsardzību), tiesības. Tas kopā ar Administratīvā procesa kodeksu un Likumu par ārvalstniekiem Bulgārijā veido Bulgārijas patvēruma sistēmas tiesisko regulējumu.

Saskaņā ar Patvēruma un bēgļu likumu pastāv četri īpašās aizsardzības veidi:

patvērums: to Bulgārijas prezidents piešķir ārvalstniekiem, kas tiek vajāti to pārliecības vai darbības dēļ, atbalstot starptautiski atzītas tiesības un brīvības; bēgļa statuss;

humānās aizsardzības statuss (līdzvērtīgs alternatīvajai aizsardzībai, kas aprakstīta Kvalifikācijas direktīvas 2004/83/EK 15. pantā);

pagaidu aizsardzība: tiek piešķirta ar konkrētiem nosacījumiem, kad ieejo liels bēgļu skaits;

Valsts bēgļu aģentūra ir atbildīga par bēgļa vai humānās aizsardzības statusa pieteikumu izskatīšanu. Tās priekšsēdētājs ir vienīgā amatpersona, kas var piešķirt bēgļa vai humānās aizsardzības statusu Bulgārijā.

Pašlaik visus pieteikumus bēgļa statusa saņemšanai izskata bēgļu centri Sofijā un Baņas (*Banya*) ciemā Novazagoras (*Nova Zagora*) tuvumā.

Patvēruma meklētājiem ir personiski jāierodas aģentūrā. Pieteikumi, kas sagatavoti uz robežas vai citā iestādē, ir nekavējoties jāpārsūta aģentūrai.

Patvēruma meklētājus reģistrē dienā, kad to pieteikums tiek iesniegts aģentūrā.

Aģentūrai ir pienākums sniegt patvēruma meklētājiem informāciju par procedūru, par viņu tiesībām un pienākumiem, kā arī organizācijām, kas sniedz tiesisko un sociālo palīdzību. Šī informācija jāsniedz viņiem saprotamā valodā, un to viņiem nolasīs tulks tieši pirms pieteikuma reģistrēšanas. Pieteikuma iesniedzējiem tiks izsniegta attiecīgajā valodā sagatavota kopija. Viņiem ir jāaizpilda veidlapa, kurā tiek norādītas tikai viņu bioloģiskās īpašības. Pieteikumu pēc tam izskata atbilstīgi Dublīnas procedūrai. Tiek noņemti patvēruma meklētāju pirkstu nospiedumi, kurus ievadīs *EURODAC* sistēmā, un tiek uzdots virkne standarta jautājumu par viņu braucienu.

Ja Bulgārijai ir pienākums izskatīt pieteikumu, to dara, īstenojot ātro procedūru, kas paredz, ka par lēmuma pieņemšanu atbild tā struktūrvienība, kura veica pieteikuma iesniedzēja pārbaudi (priekšsēdētāja pilnvarota persona). Šī struktūrvienība var noraidīt patvēruma pieteikumu, ja lieta neatbilst Patvēruma un bēgļu likumā noteiktajiem kritērijiem, tā var izbeigt lietu vai to pārsūtīt turpmākai izskatīšanai saskaņā ar standarta procedūru.

Ja lēmums netiek pieņemts trīs dienu laikā, pieteikumu automātiski izskatīs, īstenojot standarta procedūru. Pārbaudi veikušās struktūrvienības lēmums ir jāapstiprina kompetentajām amatpersonām. Ja nepieciešams, lietu var nodot atpakaļ turpmākai izmeklēšanai. Līdzko lēmums ir apstiprināts, to oficiāli sagatavo rakstveidā, apstiprina metodoloģijas departaments, paraksta noteikts amatpersonu skaits un iesniedz aģentūras priekšsēdētājam parakstīšanai.

Īss procedūras/procesa iespējamo rezultātu apraksts

Bēgļa statusa piešķiršana, humānās aizsardzības statusa piešķiršana vai patvēruma pieteikuma noraidīšana.

5. Cilvēktiesību un policijas ētikas pastāvīgā komisija (Постоянна комисия по правата на човека и полицейската етика)

Adrese:

Iekšlietu ministrija

Ul. 6 Septemvri 29

Sofia 1000, Bulgaria

Tālr.: + 359 2 982 50 00 – (centrāle)

Timekļa vietne: <http://www.mvr.bg/>

Nodaļa/struktūra, kas pieņem pieteikumus/sūdzības/prasības saistībā ar tiesību pārkāpumiem (ja piemērojams)

Cilvēktiesību un policijas ētikas pastāvīgā komisija (Постоянна комисия по правата на човека и полицейската етика)

Īss iestādes izskatīto pieteikumu/sūdzību/prasību apraksts

Šī komisija darbojas kā starpnieks starp Iekšlietu ministriju un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, un tai ir būtiska loma. Tai ir struktūrvienības ministrijas rajonu birojās.

Komisija izskata visus ar cilvēktiesību aizsardzību saistītos materiālus, ko saņēmuši ministrijas departamenti.

Īss pieteikumu/sūdzību/prasību izskatīšanas procedūras/procesa apraksts

Komisijas darbs ietver aktīvu sadarbību ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām, pozitīvas policijas prakses veicināšanu un saskaņošanu ar pienākumiem, kas izriet no Bulgārijas dalības ES. Tā strādā saskaņā ar darba plānu, kas tiek atjaunināts katru gadu. Komisijas ikgadējā darba plānā ir iekļautas šādas darbības:

pētīt, kā tiek īstenoti attiecīgie tiesību akti, un ierosināt uzlabojumus;

veicināt ētisku rīcību un cilvēktiesību ievērošanu policijas ikdienas darbā;

apmācīt policijas darbiniekus cilvēktiesību jomā.

Īss procedūras/procesa iespējamo rezultātu apraksts

Tiek ievērotas aizturēto aizdomās turēto personu tiesības;

tiek ievērots ētikas kodekss;

tiek veiktas pārbaudes, lai nodrošinātu, ka tiek ievēroti tiesību akti un ministrijas noteikumi, tostarp tie, kas attiecas uz policijas ētiku un cilvēktiesībām.

6. Nacionālās asamblejas Cilvēktiesību, reliģisko lietu, pilsoņu sūdzību un lūgumrakstu komiteja (Комисия по правата на човека, вероизповеданията, жалбите и петициите на гражданите към Народното събрание)

Adrese:

Pl. Narodno Sabranie 2 (sēžu zāle)

Pl. Knyaz Aleksandar I 1 (komisijas un parlamenta locekļu kabinet)

Sofia 1169, Bulgārija

Centrāle: +359 2 939 39

Fakss: +359 2 981 31 31

E-pasts: infocenter@parliament.bg

E-pasts: humanrights@parliament.bg

Tīmekļa vietne: <https://www.parliament.bg>

Nodaļa/struktūra, kas pieņem pieteikumus/sūdzības/prasības saistībā ar tiesību pārkāpumiem (ja piemērojams)

Nacionālās asamblejas Cilvēktiesību, reliģisko lietu, pilsoņu sūdzību un lūgumrakstu komiteja (Комисия по правата на човека, вероизповеданията, жалбите и петициите на гражданите към Народното събрание)

Īss iestādes izskatīto pieteikumu/sūdzību/prasību apraksts

Komitejas darbību lokā ietilpst **tiesību akti**, kas saistīti ar cilvēktiesībām un reliģiskām lietām, kā arī **citi jautājumi**, tostarp pilsoņu, nevalstisko organizāciju, asociāciju un fondu jautājumi, kas iesniegti kā sūdzības, lūgumi, neoficiāla informācija, lūgumraksti, ierosinājumi utt.

Tās darbības joma ir ļoti plaša un aptver visus ar sabiedrību saistītos jautājumus, ko neizskata tiesas. Vairums sūdzību ir saistītas ar sociālajām problēmām, pārējās sūdzības attiecas uz problēmām tiesu sistēmā, patērētāju tiesībām, Iekšlietu ministrijas struktūrvienību rīcību vai bezdarbību, lēmumiem saistībā ar pilsētu ģenerālplāniem un detālplānojumiem, nelikumīgu celtniecību, kā arī lauksaimniecības un meža zemju tīrīšanas atjaunošanu. Tiek arī lūgta sadarbība saistībā ar izglītības un veselības aprūpes jautājumiem, pašvaldību un vietējo pašpārvalžu rīcību un bezdarbību, reliģiskiem jautājumiem, sūdzībām par valsts iestāžu rīcību, kā arī diskrimināciju, etnisko minoritāšu jautājumiem u. c.

Īss pieteikumu/sūdzību/prasību izskatīšanas procedūras/procesa apraksts

Komiteja veido tiešu saikni starp Bulgārijas parlamentu un valsts pilsoņiem. Tās loma ir precīzi noteikta. Komitejas reglamentā ir sīki izklāstīta kārtība, kā jāreģistrē, jāpārsūta un jāarhivē daudzās komitejai pa pastu vai e-pastu nosūtītās un/vai Nacionālās asamblejas sekretariātā saņemtās sūdzības, iesniegumi, lūgumraksti un ierosinājumi, kā arī, kā jādokumentē katrs šā procesa solis. Katram dokumentam piešķir atsaucē numuru, to reģistrē īpašā reģistrā un tā izskatīšanai norīko par lietu atbildīgo personu, kura izskata to un nosūta atbildi, vai, ja nepieciešams, laicīgi pārsūta lietu attiecīgajai iestādei. Komiteja pievērš īpašu uzmanību vietējām un valsts iestādēm, kuras neievēro Administratīvā procesa kodeksā noteiktos atbilstošos nosūtīšanas termiņus. Par lietām atbildīgās personas sniedz konsultācijas arī pa tālruni par procesuālajām tiesībām un paskaidro, kādos gadījumos tās var palīdzēt.

Anonīmi lūgumraksti netiek izskatīti.

Īss procedūras/procesa iespējamo rezultātu apraksts

Pilsoņiem tiek sniegtas konsultācijas par Bulgārijas konstitūcijā noteiktajām pilsoniskajām tiesībām un ar to aizstāvēšanu saistīta palīdzība.

7. Tieslietu ministrijas Kriminālsodu izpildes ģenerāldirektorāts (Главна дирекция 'Изпълнение на наказанията')

Adrese:

Bul. General N. Stoilev 21

Sofia 1309, Bulgārija

Tālr.: + 359 2 813 91 90

Fakss: +359 2 931 15 74

E-pasts: mailto:gdin_ias@abv.bg; gdin@gdin.bg

Tīmekļa vietne: <http://www.gdin.bg/>

Nodaļa/struktūra, kas pieņem pieteikumus/sūdzības/prasības saistībā ar tiesību pārkāpumiem (ja piemērojams)

Tieslietu ministrijas Kriminālsodu izpildes ģenerāldirektorāts (Главна дирекция 'Изпълнение на наказанията')

Īss iestādes izskatīto pieteikumu/sūdzību/prasību apraksts

Ieslodzīto sūdzības galvenokārt attiecas uz disciplinārajiem pasākumiem, pārsūtīšanu uz citu iestādi, ieslodzījuma apstākļiem, dzīves apstākļiem, medicīnisko aprūpi un ieslodzījuma vietas personāla rīcību.

Īss pieteikumu/sūdzību/prasību izskatīšanas procedūras/procesa apraksts

Disciplināros pasākumus, ko piemēro, pamatojoties uz Kriminālsodu izpildes un ieslodzījuma likuma 101. pantu, septiņu dienu laikā pēc attiecīgā lēmuma paziņošanas var pārsūdzēt Kriminālsodu izpildes ģenerāldirektorāta ģenerāldirektoram, ja tos ir noteicis cietuma vai citas ieslodzījuma vietas direktors, vai tieslietu ministram, ja tos noteicis ģenerāldirektors. Lēmumu par ievietošanu izolatorā var pārsūdzēt tā rajona tiesā, kur atrodas iestāde, trīs dienu laikā pēc tā paziņošanas.

Ievietošanu izolatorā uz laiku, kas ilgāks par diviem mēnešiem, bez tiesībām piedalīties grupu darbībās (Likuma 120. pants) piemēro Kriminālsodu izpildes ģenerāldirektorāta ģenerāldirektors, un to var pārsūdzēt attiecīgajā rajona tiesā trīs dienu laikā pēc lēmuma paziņošanas.

Par nosūtīšanu uz citu ieslodzījuma vietu lemj Kriminālsodu izpildes ģenerāldirektors, un šo lēmumu 14 dienu laikā no tā paziņošanas var pārsūdzēt tieslietu ministram.

Lēmumus, ar ko piemēro stingrākus ieslodzījuma nosacījumus, pieņem Kriminālsodu izpildes komisija (Likuma 74. panta 1. punkts), un tos 14 dienu laikā no paziņošanas var pārsūdzēt tā rajona tiesā, kur atrodas ieslodzījuma vieta.

Pamatojoties uz 1. panta 1. punktu Likumā par valsts un pašvaldību atbildību par pilsoņiem nodarīto kaitējumu, sūdzības par dzīves apstākļiem, medicīnisko aprūpi un ieslodzījuma vietas personāla rīcību izskata administratīvās tiesas saskaņā ar Administratīvā procesa kodeksu. Lēmumus var pārsūdzēt vienā instancē. Prasības, ko iesniedz, pamatojoties uz Likuma par diskriminācijas novēršanu 71. panta 1. punktu, izskata rajona tiesas vai Diskriminācijas novēršanas komisija. Šo procedūru reglamentē Civilprocesa kodekss, un lēmumus var pārsūdzēt divās instancēs. Komisijas lēmumus var pārsūdzēt Augstākajā administratīvajā tiesā saskaņā ar Administratīvā procesa kodeksu.

Īss procedūras/procesa iespējamo rezultātu apraksts

Administratīvie lēmumi un tiesas nolēmumi pēc to stāšanās spēkā kļūst saistoši, un tos īsteno ģenerāldirektorāts un tā reģionālās struktūrvienības.

8. Cilvēku tirdzniecības apkarošanas nacionālā komisija (Национална комисия за борба с трафика на хора към Министерския съвет)

Adrese:

Bul. G. M. Dimitrov 52, 1797 Sofia, Bulgārija

Tālr.: + 359 2 807 80 50

Fakss: + 359 2 807 80 59

E-pasts: office@antittraffic.government.bg

Timekļa vietne: <http://antittraffic.government.bg/>

Nodaļa/struktūra, kas pieņem pieteikumus/sūdzības/prasības saistībā ar tiesību pārkāpumiem (ja piemērojams)

Ministru padomes Cilvēku tirdzniecības apkarošanas nacionālā komisija (*Национална комисия за борба с трафика на хора към Министерския съвет*)

Īss iestādes izskatīto pieteikumu/sūdzību/prasību apraksts

Neoficiālu informāciju par cilvēku tirdzniecības gadījumiem komisijas sekretariātam var sniegt gan cietušās personas, gan citas personas, kas rīkojas cietušo vārdā.

Komisija izskata arī iedzīvotāju sūdzības par tās administratīvo darbību. Šādu sūdzību izskatīšanas termiņi ir noteikti tiesību aktos.

Īss pieteikumu/sūdzību/prasību izskatīšanas procedūras/procesa apraksts

Komisija pārsūta neoficiālo informāciju attiecīgajam valdības dienestam, lai tas veiktu turpmākus pasākumus, izmeklēšanu un/vai precizēšanu. Saskaņā ar Likuma par cilvēku tirdzniecību 20. pantu cietušajiem tiek garantēta anonimitāte un to personas dati tiek aizsargāti. Ja cietušais ir nepilngadīgs, komisijai nekavējoties jāziņo Bērnu aizsardzības valsts aģentūrai, kas rīkojas atbilstīgi Bērnu aizsardzības likumam.

Saskaņā ar Likuma par cilvēku tirdzniecību 4. panta 4. punktu komisijas sanāksmes var apmeklēt bezpeļņas juridisko organizāciju pārstāvji un to starptautisko organizāciju pārstāvji, kurām ir birojs Bulgārijā un kuras darbojas cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā. Lai piedalītos sanāksmēs, šīm organizācijām atbilstīgi komisijas iekšējā nolikuma 12. pantam ir jāiesniedz rakstveidā sagatavots lūgums un noteikti pavaddokumenti.

Īss procedūras/procesa iespējamo rezultātu apraksts

Ja iesniegtie dokumenti ir nepilnīgi vai kļūdaini, komisija var lūgt iesniedzēju noteiktā termiņā tos papildināt vai izlabot kļūdas. Trīsdesmit dienu laikā no iesnieguma un pavaddokumenta saņemšanas dienas komisijas priekšsēdētājs vai pilnvarota amatpersona pieņem lēmumu, ko var pārsūdzēt Augstākajā administratīvajā tiesā.

9. Nepilngadīgo noziedzības apkarošanas centrālā komisija (*Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните към Министерския съвет*)

Adrese:

Bul. Knyaz Dondukov 9, 4. stāvs

Sofia 1000, Bulgaria

Tālr.: + 359 2 981 11 33

Fakss: +359 2 987 40 01

Timekļa vietne: <http://www.ckbppmn.government.bg/obshti/funktzii.html>

Nodaļa/struktūra, kas pieņem pieteikumus/sūdzības/prasības saistībā ar tiesību pārkāpumiem (ja piemērojams)

Nepilngadīgo noziedzības apkarošanas centrālā komisija (*Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните към Министерския съвет*)

Īss iestādes izskatīto pieteikumu/sūdzību/prasību apraksts

Komisijai ir šādi pienākumi:

koordinēt valdības struktūru un bezpeļņas juridisko organizāciju darbu nepilngadīgo noziedzības novēršanas un apkarošanas jomā;

vadīt un pārraudzīt nepilngadīgo noziedzības apkarošanas vietējo komisiju darbu visā valstī;

analizēt un salīdzināt statistikas datus, pētīt tendences un sagatavot prognozes;

piedalīties to tiesību aktu izstrādē, kas attiecas uz nepilngadīgo problēmām;

vairot sabiedrības informētību par jauniešu problemātisku uzvedību;

informēt sabiedrību par situācijām, kas var izraisīt noziedzīgu rīcību, iespējamiem izglītojošiem pasākumiem, stāvokli nepilngadīgo noziedzības jomā valstī un virzienu, kurā tā attīstās.

Īss pieteikumu/sūdzību/prasību izskatīšanas procedūras/procesa apraksts

Vietējo jauniešu noziedzības apkarošanas komisiju pienākums ir organizēt, vadīt un uzraudzīt pašvaldību līmeņa pasākumus jauniešu antisociālas uzvedības novēršanai un mazināšanai.

Tām ir arī pilnvaras izvērtēt nepilngadīgo noziedzības gadījumus. Kriminālkodeksā ir nodaļa "Īpaši noteikumi attiecībā uz nepilngadīgajiem", un tā atbilst ANO Konvencijas par bērna tiesībām 40. pantam un Pekinas noteikumu 11. noteikumam. Saskaņā ar šo nodaļu priekšroka tiek dota audzinošiem pasākumiem, kas ir noteikti Nepilngadīgo noziedzības apkarošanas likuma 13. pantā. Šādus pasākumus īsteno ārpus krimināltiesību sistēmas, un tiem ir vienīgi izglītojoša un sociāla funkcija. Tie ietver konsultācijas, lai risinātu uzvedības problēmas, vecāku ciešākas iesaistīšanās veicināšanu un profesionālu izglītotāju atbalstu.

Īss procedūras/procesa iespējamo rezultātu apraksts

Pēc tam, kad ir izvērtēti problemātiskās uzvedības cēloņi, tiek veikti atbilstoši pasākumi. Ja ir konstatēta nepienācīga uzraudzība, pasākumus var piemērot arī vecākiem.

10. Valsts juridiskās palīdzības birojs (*Национално бюро за правна помощ*)

Adrese:

Ul. Razvigor 1

Sofia 1421, Bulgaria

Tālr.: +359 2 81 93 200

Fakss: + 359 2 865 48 12

E-pasts: nbpp@nbpp.government.bg

Timekļa vietne: <https://mjs.bg>

Nodaļa/struktūra, kas pieņem pieteikumus/sūdzības/prasības saistībā ar tiesību pārkāpumiem (ja piemērojams)

Valsts juridiskās palīdzības birojs (*Национално бюро за правна помощ*)

Īss iestādes izskatīto pieteikumu/sūdzību/prasību apraksts

Tiesiskās palīdzības pieprasījumi ir jāiesniedz biroja vadītājam.

Īss pieteikumu/sūdzību/prasību izskatīšanas procedūras/procesa apraksts

Lai varētu saņemt tiesisko palīdzību, pieteikuma iesniedzējiem jābūt:

ikmēneša sociālo pabalstu saņēmējiem vai tiesīgiem tādus saņemt;

specializētā iestādē ievietotām personām vai

audžuģimenēm, radniekiem vai tuviem draugiem, kam ir uzticēta bērna aprūpe saskaņā ar Bērnu aizsardzības likumu.

Pieteikuma iesniedzējam jāiesniedz viens no šiem dokumentiem:

vietējās Sociālo pakalpojumu aģentūras filiāles (saukta arī par Sociālo pakalpojumu direktorātu) direktora izsniegtas izziņas oriģināls, kas apliecina, ka pieteikuma iesniedzējs pieteikuma iesniegšanas laikā saņēma ikmēneša sociālos pabalstus saskaņā ar Sociālās palīdzības likuma īstenošanas noteikumu 9. pantu;

vai

vietējās Sociālo pakalpojumu aģentūras filiāles direktora izsniegtas izziņas oriģināls, kas apliecina, ka pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs saņemt ikmēneša sociālos pabalstus;

un

pieteikuma iesniedzējam jāiesniedz arī izziņa par savas ģimenes finanšu stāvokli.

Īss procedūras/procesa iespējamo rezultātu apraksts

Lēmumu par to, vai piešķirt vai atteikt tiesisko palīdzību, pieņem biroja vadītājs.

Vadītāja lēmumu var pārsūdzēt Sofijas pilsētas administratīvajā tiesā saskaņā ar Administratīvā procesa kodeksu.

11. Noziegumos cietušo atbalsta un kompensācijas nacionālā padome (Национален съвет за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления)

Adrese:

Tieslietu ministrija

ul. Slavyanska 1

Sofia 1040, Bulgārija

Tālr.: + 359 2 9 237 359

Fakss: +359 2 980 62 93

E-pasts: compensation@justice.government.bg

Tīmekļa vietne: <https://www.compensation.bg>

Nodaļa/struktūra, kas pieņem pieteikumus/sūdzības/prasības saistībā ar tiesību pārkāpumiem (ja piemērojams)

Noziegumos cietušo atbalsta un kompensācijas nacionālā padome (Национален съвет за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления)

Īss iestādes izskatīto pieteikumu/sūdzību/prasību apraksts

Padome izskata pieteikumus finansiālai kompensācijai, kas noteikta Noziedzīgos nodarījumos cietušo atbalsta un kompensācijas likumā. Lai cietušais būtu tiesīgs saņemt kompensāciju, tam jāpierāda, ka ir cietis finansiālus zaudējumus, kas radušies šādu nodarījumu rezultātā: terora akts, slepkavība, tīši smagi miesas bojājumi, izvarošana vai seksuāla rakstura uzbrukums, ar ko nodarīts nopietns kaitējums cietušā veselībai, cilvēku tirdzniecība, noziedzīgi nodarījumi, kas izdarīti organizētās noziedzības grupējuma vārdā, un citi smagi ar iepriekšēju nolūku paveikti noziedzīgi nodarījumi, kuru rezultātā ir iestājusies nāve vai nodarīti smagi miesas bojājumi (Likuma 3. panta 3. punkts). Nodarījumam jābūt izdarītam pēc 2005. gada 30. jūnija. Likumā ir paredzēta kompensācija par šādiem zaudējumiem, kas radušies tieši noziedzīgā nodarījuma dēļ:

- 1) ārstēšanās izdevumi, izņemot tos, ko atlīdzina Valsts veselības apdrošināšanas fonds;
- 2) ienākumu zaudējums;
- 3) juridiskie izdevumi;
- 4) iztikas līdzekļu zaudējums;
- 5) apbedīšanas izdevumi;
- 6) citi materiālie zaudējumi.

Ir jāiesniedz pavaddokumenti.

Īss pieteikumu/sūdzību/prasību izskatīšanas procedūras/procesa apraksts

Noziedzīgos nodarījumos cietušo atbalsta un kompensācijas likuma 3. panta 3. punktā uzskaitītajos noziedzīgajos nodarījumos cietušās personas var iesniegt sava administratīvā rajona priekšsēdētājam vai padomei finansiālas kompensācijas pieprasījumus divu mēnešu laikā no Likuma 12. pantā konkrēti minētā tiesu iestādes tiesību akta stāšanās spēkā. Padomei prasījums jāizskata trīs mēnešu laikā pēc tā saņemšanas.

Īss procedūras/procesa iespējamo rezultātu apraksts

Padome sanāk vismaz reizi trīs mēnešos, lai lemtu par kompensācijas prasījumiem. Tās lēmumus pieņem ar klātesošo vienkāršu balsu vairākumu, tajos ir jāsniedz prasījuma apstiprināšanas vai noraidīšanas pamatojums, un tos nevar pārsūdzēt.

Citas iestādes

NVO datubāze — <http://www.ngobg.info/bg/search/advanced.html>

Lapa atjaunināta: 20/07/2022

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Pamattiesības - Čehija

Valsts tiesas

Diskriminācijas lietās pirmajā instancē jurisdikcija ir atbildētāja (t. i., diskriminācijā apsūdzētās personas) rajona tiesai. Kad visas parastās pārsūdzības iespējas ir izsmeltas, ir iespējams vērsties Konstitucionālajā tiesā ar individuālu [konstitucionālo sūdzību](#).

Konstitucionālā tiesa (Ústavní soud)

Joštova 8, 660 83 Brno 2

Tālr.: (+420) 542162111

Fakss: (+420) 542161309, (+420) 542161169

E-pasts: podani@usoud.cz

Konstitucionālā tiesa ir tiesu iestāde, kas aizsargā konstitucionalitāti. Tās statuss un kompetence ir nostiprināta Čehijas Republikas Konstitūcijā.

Konstitucionālā tiesa nav daļa no vispārējās tiesu sistēmas. Tās galvenais uzdevums ir aizsargāt konstitucionalismu, pamattiesības un brīvības, kas noteiktas Konstitūcijā, Pamattiesību un brīvību hartā un citos Čehijas Republikas konstitucionālajos likumos, kā arī garantēt, ka valsts vara tiek īstenota konstitucionālā veidā.

Saskaņā ar Konstitūcijas 87. pantu Konstitucionālā tiesa lemj cita starpā par konstitucionālām sūdzībām, kuras iesniegušas juridiskas vai fiziskas personas par galīgiem un izpildāmiem lēmumiem un cita veida valsts iestāžu iejaukšanos pretēji Konstitūcijā garantētajām pamattiesībām un brīvībām.

Konstitucionālās tiesas lēmumi ir galīgi un nav pārsūdzami.

Tiesas tīmekļa vietnē ir atrodamas konstitucionālo sūdzību [procedūras vadlīnijas](#), kurās atrodama pamatinformācija par procedūru.

Valsts cilvēktiesību iestādes

Galvenā valsts cilvēktiesību aizsardzības struktūra saistībā ar cilvēku pamattiesību pārkāpumiem ir Tiesībsargs (*Veřejný ochránce práv*) (sk. turpmāk). Valdības līmenī cilvēktiesības ir cilvēktiesību, iespēju vienlīdzības un tiesību aktu ministra (*Ministr pro lidská práva, Rovné příležitosti a legislativu*) kompetencē; citas struktūras, kas darbojas cilvēktiesību jomā, ir Valdības padome cilvēktiesību jautājumos, Valdības padome dzimumu līdztiesības jautājumos, Valdības padome nacionālo minoritāšu jautājumos un Valdības padome personu ar invaliditāti jautājumos, kas ir valdības padomdevējas struktūras.

Tiesībsargs (*Veřejný ochránce práv*)

[Tiesībsargs](#)

Údolní 39

Brno, 602 00

Tālrunis: +420 542 542 111

Fakss: +420 542 542 112

E-pasts: podatelna@ochrance.cz

Tiesībsargs ir autonoma, neatkarīga un objektīva valsts iestāde, kas nav saistīta ar valsts pārvaldi. Līdz ar to tā nav valsts iestāde. Tas aizsargā personas pret valsts iestāžu un citu valsts pārvaldi īstenojošu institūciju rīcību, ja šāda rīcība:

ir nelikumīga;

ir likumīga, bet kādā citā veidā kļūdaina vai nepareiza un tādējādi neatbilst demokrātiskas likuma varas un labas pārvaldības principiem;

ja šīs iestādes neveic savu darbu.

Tiesībsargs ir pilnvarots izskatīt sūdzības par šādu iestāžu darbību:

ministrijas un citas administratīvās iestādes ar kompetenci visā Čehijas Republikā un tām pakļautas administratīvās iestādes;

vietējās un reģionālās iestādes (piemēram, pašvaldības un reģioni) taču tikai tad, ja tās veic valsts administrācijas darbu, nevis īsteno savas pilnvaras (pašpārvaldi);

Čehijas Nacionālā banka, ja tā rīkojas kā administratīva iestāde;

Radio un televīzijas apraides padome;

Čehijas Republikas Policija, izņemot izmeklēšanas kriminālprocesu ietvaros;

Čehijas Republikas armija un pils sardze;

Čehijas Republikas Ieslodzītumu vietu dienests;

iestādes, kurās personas tur apcietinājumā un izcieš brīvības atņemšanas sodus, kurās nodrošina tiesas norīkotu vai institucionālo aprūpi un tiesas norīkotu medicīnisko aprūpi;

veselības apdrošināšanas uzņēmumi;

tiesas un prokuratūras iestādes, kas īsteno valsts pārvaldes uzdevumus (jo īpaši, ja tas attiecas uz tiesvedības kavējumiem, tiesu bezdarbību un neatbilstošu tiesnešu rīcību), taču tas neizskata sūdzības par tiesas vai prokurora faktisko lēmumu.

Kopš 2006. gada Tiesībsargs uzrauga arī aizturēto personu tiesību aizsardzību.

Tiesībsargam nav tiesību iejaukties privāttiesību attiecībās vai strīdos (tostarp strīdos starp darba ņēmējiem un darba devējiem, pat ja darba devējs ir valsts iestāde). Vienīgais izņēmums attiecas uz sūdzībām par diskriminējošu rīcību – šādos gadījumos Tiesībsargs var iejaukties arī privāttiesību jomā.

Tiesībsargs var veikt neatkarīgu izmeklēšanu, taču nedrīkst rīkoties valsts pārvaldes iestāžu vietā un nevar anulēt vai grozīt to lēmumus. Tomēr, konstatējot kādu pārkāpumu, Tiesībsargs var pieprasīt iestādēm vai institūcijām to novērst.

Ja valsts pārvaldes iestāde vai iestāde, kurā atrodas aizturētie, nepilda savu pienākumu sadarboties ar Tiesībsargu vai neveic pienācīgus novēršanas pasākumus pēc pārkāpuma konstatēšanas, Tiesībsargs var pilnībā informēt sabiedrību par šo jautājumu.

Informācijas atklāšana ir Tiesībsargam pieejama sankcija, kas noteikta ar likumu. Šādos gadījumos Tiesībsargs var arī paziņot sabiedrībai to konkrētu personu pilnus vārdus, kuras rīkojušās tās iestādes vārdā, kura pieļāvusi kļūdu.

Sūdzību Tiesībsargam iesniedz tā persona, kura vēlas panākt savu tiesību aizsardzību, vai šīs personas likumīgais pārstāvis. Ja sūdzība tiek iesniegta citas personas vārdā, tas jāapliecina ar rakstisku pilnvaru vai citu dokumentu, kurā norādīts pilnvaru apmērs.

Sūdzībā vienmēr jāiekļauj:

sūdzības iesniedzēja vārds, uzvārds, adrese un tālruna numurs; juridiskas personas gadījumā — nosaukums, juridiskā adrese un persona, kura ir pilnvarota rīkoties tās vārdā;

lietas apstākļu apraksts, tostarp norāde par to, vai lieta ir iesniegta arī kādā citā struktūrā un ar kādu rezultātu;

tās iestādes vai iestāžu nosaukums, pret kurām sūdzība ir vērsta;

apliecinājums tam, ka sūdzības iesniedzējs ir neveiksmīgi lūdzis iestādi, pret kuru sūdzība vērsta, novērst pārkāpumu;

ja lietā ir izdots lēmums, sūdzības iesniedzējam ir jāiesniedz tā kopija

un citu ar lietu saistītu un svarīgu informāciju saturošu dokumentu kopijas.

Izmeklēšanas ilgums un sūdzību izskatīšana atšķiras un vienmēr ir atkarīga no lietas apstākļiem un sarežģītības. Likumā Tiesībsargam nav noteikti nekādi termiņi; Tiesībsargs cenšas izskatīt visas sūdzības, kas ir viņa kompetencē, pēc iespējas īsākā laikā.

Tiesiskās aizsardzības līdzekļi (apelācijas) nav atļauti attiecībā uz veidu, kādā Tiesībsargs ir izskatījis sūdzību un pieņēmis lēmumu par to.

Sūdzību var iesniegt turpmāk aprakstītajos veidos.

Rakstveidā — vēlams drukātā [sūdzības veidlapas](#) formā, nosūtot to uz šādu adresi: Veřejný ochránce práv, Údolní 39, 602 00 Brno. Ir iespējams sūtīt arī personisku vēstuli.

E-pastā — (pat bez elektroniskā paraksta), sūtot vēstuli uz podatelna@ochrance.cz ar lietas būtības aprakstu vai — vēl labāk — aizpildot [sūdzības veidlapu](#) un nosūtot to pa e-pastu.

Datu kastītē — Tiesībsarga biroja identifikācijas kods ir jz5adky. Datu ziņojumā var iekļaut aizpildītu sūdzības veidlapu vai personisku vēstuli, kurā iekļauta būtiska informācija par problēmu.

Izmantojot interaktīvo [tiesšsistes veidlapu](#), ko piedāvā elektroniskās iesniegšanas pakalpojums, ir jānodrošina, ka iesniegumā ir iekļauta visa nepieciešamā informācija.

Personīgi iesniedzot Tiesībsarga biroja sekretariātam (Údolní 39, Brno) darba dienās no plkst. 8.00 līdz plkst. 16.00. Sūdzību ar pielikumiem var iesniegt ne tikai rakstiski (papīra formātā), bet arī datu nesējā.

Kā personisku iesniegumu paziņojuma formā — darbdienās no plkst. 8.00 līdz 16.00 ir iespējams ierasties personīgi Tiesībsarga biroja Sūdzību iesniegšanas nodaļā, kur sūdzību var apspriest ar biroja juristu, kurš to arī pieraksta.

Specializētās civiltiesību iestādes

Tiesībsargs un bērnu iesniegtas sūdzības

Čehijas Republikā nav bērnu ombuda; taču Tiesībsargs šobrīd izskata bērnu iesniegtas sūdzības saistībā ar to tiesību un interešu aizsardzību.

[Tiesībsargs](#)

Údolní 39

Brno, 602 00

Tālrunis: +420 542 542 888

Fakss: +420 542 542 112

E-pasts: deti@ochrance.cz

Bērni var vērsties pie Tiesībsarga dažādos veidos, proti, **ar parastu vēstuli**, kas nosūtīta pa pastu Tiesībsargam (*Veřejná ochranný práva*) uz adresi Údolní 39, 602 00 Brno, vai nogādājot to šajā adresē personīgi, vai **izmantojot [interaktīvo veidlapu](#)**, kas aizpildīta atbilstoši norādījumiem, **pa e-pastu** uz deti@ochrance.cz vai **personīgi ierodoties** Tiesībsarga birojā, kur bērns var pārrunāt problēmu ar Tiesībsarga biroja juristu, kurš to pierakstīs.

Sūdzībā ir īpaši skaidri jānorāda:

par ko bērns sūdzas (tostarp vismaz iestādes vai citas institūcijas nosaukums vai personas vārds, ar ko bērnam bijusi darīšana);

pilns bērna vārds, dzimšanas datums un adrese;

problēmas apraksts;

kontaktainformācija, t. i., tālruņa numurs, e-pasta adrese un pasta adrese.

Tiesībsargs **var** palīdzēt bērnam, piemēram:

sociālā darbinieka nelikumīgas vai nolaidīgas rīcības gadījumā;

ieilgušas tiesvedības gadījumā;

neatbilstošas tiesneša uzvedības gadījumā;

ja bērns skolā tiek vajāts;

ja bērns nav uzņemts skolā;

neierasti strikta režīma, vajāšanas un citos gadījumos bērnu namā;

ja bērna vecāki nav saņēmuši sociālos pabalstus;

ja iestādes ir nepareizi aprēķinājušas bērna vecvecāku pensiju;

ja būvvalde nerisina problēmu saistībā ar sliktu ēkas stāvokli (celtniecības vai tehnisko) vai ja kaimiņš ceļ kādu būvi bez atļaujas;

ja iestādes nerisina problēmu saistībā ar atkritumu izgāztuvi neatļautā vietā;

ja nav izskatīta sūdzība par kādu izstrādājumu, kas nedarbojas.

Savukārt Tiesībsargs nevar, piemēram:

mainīt tiesas lēmumu;

iejaukties Čehijas Republikas Policijas izmeklēšanā (šajā ziņā noteiktas pilnvaras ir prokuroram, kurš pārrauga policijas darbību);

iejaukties pilsoņu strīdos (piemēram, kaimiņu strīdos par zemi, strīdos starp vecākiem vai citiem ģimenes locekļiem u. tml.) — šie jautājumi ir jārisina tiesā.

Struktūras, kas palīdz diskriminācijas upuriem

Tiesībsargs

Údolní 39

Brno, 602 00

Tālrunis: +420 542 542 111

Fakss: +420 542 542 112

E-pasts: podatelna@ochrance.cz

Saskaņā ar Tiesībsarga likumu (*zákon o veřejném ochránci práv*) Tiesībsargs sniedz diskriminācijas upuriem **metodisku palīdzību**:

izvērtē, vai attiecīgā rīcība vispār ir uzskatāma par diskrimināciju saskaņā ar Diskriminācijas novēršanas likumu (*antidiskriminační zákon*);

konsultē diskriminācijas upurus par to, kā rīkoties, pie kā vērsties un kā iesniegt lūgumrakstu, lai sāktu tiesvedību par diskrimināciju.

Iesniedzot pieprasījumu tiesībsargam izmeklēt diskriminācijas gadījumu, pieteikuma iesniedzējam pēc iespējas precīzāk ir jāapraksta iespējamā diskriminējošā rīcība un jāpievieno pieteikumam visi pierādījumi, kas var apliecināt diskrimināciju.

Personas datu aizsardzības birojs (*Úřad pro ochranu osobních údajů*)

[Personas datu aizsardzības birojs](#)

Pplk. Sochora 27

170 00 Prāga 7

Tālrunis: +420 234 665 111

Fakss: +420 234 665 444

E-pasts: posta@uouu.cz

Personas datu aizsardzības birojs ir neatkarīga struktūra, kas:

pārrauga likumā noteikto pienākumu ievērošanu personas datu apstrādes ietvaros;

uztur atļauto gadījumu reģistru, kad personas dati ir bijuši apstrādāti;

pieņem pilsoņu sūdzības par likuma pārkāpumiem;

konsultē par personas datu aizsardzību.

Biroja darbība ir noteikta Likumā Nr. 101/2000 par personas datu aizsardzību, ar ko groza dažus likumus, un dažos citos likumos.

Personas datu aizsardzības likuma mērķis ir nodrošināt Pamattiesību un brīvību hartā nostiprinātās pilsoņu tiesības uz aizsardzību pret **neatļautu iejaukšanos to privātajā un personīgajā dzīvē un neatļautu personas datu ievākšanu, publicēšanu vai citādu jaunprātīgu izmantošanu**.

Tiesības iesniegt birojā sūdzību ir ikvienam, kurš atklāj vai kuram ir pamatotas aizdomas, ka viņa personas dati tiek apstrādāti, pārkāpjot tiesības uz tā privātas un personīgās dzīves aizsardzību un pārkāpjot Personas datu aizsardzības likumu (piemēram, ja apstrādātie personas dati ir nepareizi vai tiek apstrādāti nolūkos, kas neatbilst to pieprasīšanas iemeslam).

Sūdzībā par iespējamu Personas datu aizsardzības likuma pārkāpumu, ir jāiekļauj šāda informācija:

jāidentificē vienība, kura tiek turēta aizdomās par Personas datu aizsardzības likuma pārkāpšanu;

jāapraksta darbība, kuras ietvaros veikta personas datu apstrāde, pārkāpjot Personas datu aizsardzības likumu;

jāidentificē personas dati (vai vismaz to veidi), kas apstrādāti, pārkāpjot Personas datu aizsardzības likumu;

dokumenti vai citi materiāli (vai to kopijas), kuros dokumentētas attiecības starp paziņotāju (sūdzības iesniedzēju) un vienību, kura neatbilstoši apstrādājusi paziņotāja personas datus;

dokumenti vai citi materiāli (vai to kopijas), pēc kuriem var konstatēt Personas datu aizsardzības likuma pārkāpumu;

jebkādas atsauces uz pieejamiem resursiem, kas var pierādīt aprakstītos faktus;

paziņotāja (sūdzības iesniedzēja) kontaktinformācija.

Sūdzību var arī iesniegt birojā anonīmi vai nosūtīt elektroniski.

Persona, kura iesniedz sūdzību, nepiedalās iespējamā administratīvajā procesā kā puse, bet var tikt pieaicināta kā lieciniece.

Citas specializētas iestādes

Galvenā struktūra, kurā fiziskas personas var vērsties pamattiesību pārkāpšanas gadījumā, ir Tiesībsargs. Citas iestādes šajā jomā:

Iekšlietu ministrijas Bēgļu centru pārvalde (Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra)

<http://www.suz.cz/>

Lhotecká 7

143 01 Prāga 12

Tālrunis: +420 974 827 118

Fakss: +420 974 827 280

E-pasts: podatelna@suz.cz

Bēgļu centru pārvalde ir valsts departaments, kas pakļauts iekšlietu ministra vietniekam sabiedriskās kārtības un drošības jautājumos (*náměstek ministra vnitra pro veřejný pořádek a bezpečnost*). Tā sadarbojas ar valsts un starptautiskām institūcijām, pašvaldību struktūrām un nevalstiskām organizācijām. Tā ir atbildīga arī par ārvalstnieku aizturēšanas telpu uzturēšanu, un kopš 2009. gada tā uztur centru tīklu, kas atbalsta ārvalstnieku integrāciju reģionālajās galvaspilsētās.

Čehijas Republika izmanto Bēgļu centru pārvaldi, lai nodrošinātu izmitināšanu un citus pakalpojumus patvēruma meklētājiem, bēgļiem un aizturētiem ārvalstniekiem saskaņā ar Likumu Nr. 326/1999 par ārvalstnieku uzturēšanu Čehijas Republikā un Likumu Nr. 325/1999 par patvērumu. Tās mērķis ir piedāvāt šiem cilvēkiem piemērotus un cieņpilnus apstākļus.

Čehijas Valsts invaliditātes padome (Národní rada osob se zdravotním postižením ČR, z.s.)

Partyzánská 7

170 00 Prāga 7 – Holešovice

Tālrunis: 266 753 421

E-pasts: nrzpcr@nrzp.cz

Čehijas Valsts invaliditātes padome kopš 2014. gada 11. decembra ir reģistrēta kā valsts asociācija, kas pārstāv invalīdu intereses attiecībā ar valsti un valsts iestādēm. Padomes uzdevums ir veicināt invalīdu integrāciju sabiedrībā un konsekventi aizstāvēt viņu cilvēktiesības. Tā ir Valdības padomes personu ar invaliditāti jautājumos galvenā padomdevēja struktūra.

Tās prioritāšu vidū ir arī:

koordinēt personu ar invaliditāti organizācijas kopēju interešu jautājumos;

informēt sabiedrību par jautājumiem, kas saistīti ar invaliditāti;

uzraudzīt cilvēku ar invaliditāti diskriminācijas gadījumus;

īstenot projektus, lai uzlabotu cilvēku ar invaliditāti dzīvi;

veikt plānošanu attiecībā uz vienlīdzīgām iespējām invalīdiem reģionālā līmenī;

vadīt profesionālu sociālās konsultēšanas centru valsts mēroga tīklu;

publicēt žurnālus, publikācijas un informatīvos materiālus.

Citi

Čehijas Republikā ir vairākas bezpeļņas organizācijas, kas risina cilvēktiesību jautājumus un palīdz cilvēkiem, kad šīs tiesības tiek pārkāptas.

Ārvalstnieku integrācijas centrs (Centrum pro integraci cizinců, o.p.s.)

<https://www.cicops.cz/en/>

Pernerova 32/10, 186 00, Prāga 8

E-pasts: info@cicpraha.org

Ārvalstnieku integrācijas centrs ir pilsoniska apvienība, kas dibināta 2003. gadā, lai palīdzētu ārvalstniekiem integrēties Čehijas sabiedrībā.

Tas koncentrējas uz ambulatoru un visiem pieejamu sociālo pakalpojumu sniegšanu un izglītības programmu nodrošināšanu ārvalstniekiem, kuri ir ilgtermiņa vai pastāvīgi Čehijas Republikas iedzīvotāji. Centram ir filiāles visos Čehijas reģionos, visvairāk koncentrējoties uz Prāgu un Centrālčehijas apgabalu.

Organizācija ir reģistrēta kā sociālo pakalpojumu sniedzējs saskaņā ar Sociālo pakalpojumu likumu (*zákon o sociálních službách*) un ir akreditēta saskaņā ar Brīvprātīgo dienesta likumu (*zákon o dobrovolnické službě*).

Organizācijas galvenās darbības ir šādas:

sociālo konsultāciju pakalpojumu sniegšana imigrantiem: ārvalstniekiem, kuri ir pastāvīgi vai ilgtermiņa iedzīvotāji, un starptautiskās/alternatīvās aizsardzības saņēmējiem;

sniegt konsultācijas par nodarbinātību un izstrādāt programmas un darbības imigrantiem, lai palīdzētu viņiem iekļauties darba tirgū;

organizēt viegli pieejamus (atklātus) čehu valodas kursus un citus specializētus čehu valodas kursus ārvalstniekiem, kas ietver jaunu un progresīvu mācīšanas metožu izstrādi;

citu izglītības aktivitāšu organizēšana (čehu valodas un svešvalodu skolotāju izglītošana, svešvalodu mācīšana, skolotāju tālākizglītība, konsultēšana, datorkursi utt.);

brīvprātīgo programma — mentorēšana klienta un brīvprātīgā darbinieka individuālas sadarbības formā, kā arī brīvā laika un sociālo aktivitāšu, tikšanās, diskusiju, tematisko vakaru u. c. organizēšana);

informēšanas aktivitātes — semināri, informācijas materiāli.

Visu programmu mērķis ir dot iespēju imigrantiem Čehijas Republikā dzīvot neatkarīgu un cieņpilnu dzīvi šajā valstī, vienlaikus nodrošinot, ka viņi ievēro vietējos tiesību aktus un ir informēti par vietējiem tiesību aktiem, personisko attiecību un uzvedības standartiem. Tie veicina uzņēmējas sabiedrības izpratni, gatavību palīdzēt un cieņu pret katru migrantu kā individu.

Lapa atjaunināta: 17/12/2021

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Pamattiesības - Vācija

Valsts tiesas

Visām valsts iestādēm ir pienākums ievērot pamattiesības. Ja persona uzskata, ka ir aizskartas viņas pamattiesības, viņa var vērsties tiesā.

Ja persona uzskata, ka konkrēta tiesību norma, kas viņu skar, pārkāpj Vācijas pamatlikumu (*Grundgesetz*), viņa var vērsties specializētā tiesā. Ja specializētā tiesa piekrīt personas viedoklim, tā iesniegs konkrēto tiesību normu Federālajai konstitucionālajai tiesai (*Bundesverfassungsgericht*) lēmuma pieņemšanai, pārbaudot tiesību normas atbilstību Pamatlikumam. Ja specializētā tiesa nepilda lēmumu, pēc tam, kad ir izmantoti tiesiskās aizsardzības līdzekļi, Federālajai konstitucionālajai tiesai var iesniegt konstitucionālu sūdzību.

Lietā par apstrīdētu tiesību aktu vai normu, ar ko īsteno ES tiesību aktu, persona var vērsties specializētā tiesā par Pamattiesību hartas pārkāpumiem. Specializētajai tiesai ikviens šajā sakarā izrietošs jautājums ir jāiesniedz Eiropas Savienības Tiesai (LESD 267. pants). Ja specializētā tiesa nerīkojas, par to var vērsties Federālajā konstitucionālajā tiesā, iesniedzot konstitucionālu sūdzību (*Verfassungsbeschwerde*), pamatojoties uz to, ka pārkāptas tiesības uz taisnīgu tiesu, kas noteiktas Pamatlikuma 101. panta 1. punkta otrajā teikumā. Federālā konstitucionālā tiesa izmanto Pamattiesību hartu kā standartu lietas izskatīšanā, pārbaudot konstitucionālās sūdzības par jautājumiem, ko nosaka ES tiesību akti.

Federālās konstitucionālās tiesas lēmumi nav pārsūdzami. Tie ir saistoši visām pārējām valsts iestādēm.

Federālā konstitucionālā tiesa

Federālā konstitucionālā tiesa ir Pamatlikuma sargātāja. Tās uzdevumos ietilpst saistoša Pamatlikuma interpretēšana un pamattiesību ievērošanas nodrošināšana. Tā ir federāla tiesa, kas darbojas patstāvīgi un neatkarīgi no visām pārējām konstitucionālajām struktūrām un ir neatkarīga konstitucionāla struktūra.

Saskaņā ar (*inter alia*) Pamatlikuma 93. panta 1. punkta 4. apakšpunkta a) daļu Federālā konstitucionālā tiesa lemj par konstitucionālām sūdzībām, ko var iesniegt ikviena fiziska vai juridiska persona, kura uzskata, ka kāda Vācijas publiska iestāde ir aizskārusi personas pamattiesības (skatīt Pamatlikuma 1. līdz 19. pantu) vai pamattiesībām līdzvērtīgas tiesības (Pamatlikuma 20. panta 4. punkts, 33. pants, 38. pants, 101. pants, 103. pants, 104. pants).

Konstitucionāla sūdzība nav specializēto zemākas instances tiesu īstenotas tiesvedības paplašināšana, bet ārkārtas tiesību aizsardzības līdzeklis, ar kuru pārbauda tikai konkrētu konstitucionālo tiesību pārkāpumus. Sīkāka informācija ir izklāstīta Pamatlikuma [93. panta 1. punkta 4. apakšpunkta a\) un b\) daļā](#) un Federālās konstitucionālās tiesas likuma (*Bundesverfassungsgerichtsgesetz*) [90. pantā](#) un turpmākajos pantos.

Informāciju par konstitucionālo sūdzību, jo īpaši par to, kas jāņem vērā tās iesniegšanā, ir apkopota Federālās konstitucionālās tiesas sagatavotā [Informācijas lapā](#).

Federālās konstitucionālās tiesas kontaktinformācija:

Postfach 1771

76006 Karlsruhe

Tālrunis: 0721 9101 - 0

Fakss: 0721 9101 - 382

Tīmekļa vietne: https://www.bundesverfassungsgericht.de/DE/Homepage/homepage_node.html

Valsts cilvēktiesību iestādes

Vācijas Cilvēktiesību institūts

Vācijas Cilvēktiesību institūts ir neatkarīga cilvēktiesību institūcija Vācijā (*DIMR* likuma 1. pants). Tas iestājas par to, lai Vācija ievērotu un veicinātu cilvēktiesības iekšzemē un ārpus tās robežām. Institūts arī atbalsta un pārrauga, kā tiek īstenota ANO Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām un ANO Konvencija par bērna tiesībām, un ir izveidojis atbilstīgas pārraudzības mehānismus šim nolūkam.

Institūts darbojas vienīgi cilvēktiesību labā, un tas ir politiski neatkarīgs. 2015. gada Likums par Vācijas Cilvēktiesību institūta juridisko statusu un pilnvarām (*Gesetz über die Rechtsstellung und Aufgaben des Deutschen Instituts für Menschenrechte*) reglamentē institūta juridisko statusu, uzdevumus un finansējumu. Institūts ir izveidots kā bezpeļņas organizācija un saņem finansējumu no Vācijas Bundestāga, kā arī finansējumu no ārējiem avotiem atsevišķiem projektiem.

Institūta uzdevumos neietilpst fizisku personu, kuras skāruši cilvēktiesību pārkāpumi, iesniegumu izskatīšana. Tomēr tas cenšas sniegt informāciju par piemērotiem konsultatīviem punktiem.

Vācijas Cilvēktiesību institūta kontaktinformācija:

Zimmerstraße 26/27

10969 Berlin

Tālrunis: 030 259 359 - 0

Fakss: 030 259 359 59

E-pasta adrese: info@institut-fuer-menschenrechte.de

Tīmekļa vietne: <http://www.institut-fuer-menschenrechte.de>

Specializētās cilvēktiesību iestādes

Diskriminācijas novēršanas federālā aģentūra

Diskriminācijas novēršanas federālā aģentūra, kas darbojas pie Federālās Ģimenes lietu, senioru, sieviešu un jaunatnes lietu ministrijas, ir neatkarīgs kontaktpunkts cilvēkiem, kurus skārusi diskriminācija. Tās uzdevumi ir noteikti Vispārējā likumā par vienlīdzīgu attieksmi (*Allgemeines Gleichbehandlungsgesetz – AGG*). Diskriminācijas novēršanas federālā aģentūra ir kontaktpunkts cilvēkiem, kuri jūtas diskriminēti rases vai etniskās izcelsmes, dzimuma, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās identitātes dēļ.

Diskriminācijas novēršanas federālās aģentūras likumiskie uzdevumi ir šādi:

sniegt informāciju, konsultācijas un pēc pieprasījuma – palīdzēt pusēm panākt miermīlīgu izlīgumu, nepieciešamības gadījumā iesaistot vietējos atbalsta centrus;

darbs ar sabiedrību;

pasākumi diskriminācijas novēršanai;

zinātnisko pētījumu veikšana;

regulāru ziņojumu sniegšana Vācijas Bundestāgam, tiem pievienojot ieteikumus par diskriminācijas izskaušanu un novēršanu.

Cilvēki, kuri jūtas diskriminēti vai kuriem ir jautājumi par AGG, var sazināties ar Diskriminācijas novēršanas federālo aģentūru pa tālruni, e-pastu vai pastu, vai izmantojot elektronisko kontaktpunktus. Norādes uzņēmējiem ir atrodamas tīmekļa vietnē <http://www.antidiskriminierungsstelle.de/>, kurā sniegtas atbildes uz galvenajiem jautājumiem par Vispārējā likuma par vienlīdzīgu attieksmi īstenošanu uzņēmumos.

Diskriminācijas novēršanas federālās aģentūras kontaktinformācija:

Glinkastraße 24

10117 Berlin

Tālrunis: 030 18 555 - 1855

e-pasta adrese konsultācijām: beratung@ads.bund.de

e-pasta adrese vispārīgiem jautājumiem: poststelle@ads.bund.de

Tīmekļa vietne: <http://www.antidiskriminierungsstelle.de/>

Datu aizsardzības un informācijas brīvības federālais komisārs

Datu aizsardzības un informācijas brīvības federālais komisārs (*BfDI*) ir patstāvīga un neatkarīga datu aizsardzības uzraudzības iestāde federālā līmenī.

Viņa uzdevumi ir noteikti Vispārīgās datu aizsardzības regulas 57. pantā un Federālā datu aizsardzības likuma (*Bundesdatenschutzgesetz – BDSG*)

14. pantā. Viņa svarīgākie uzdevumi ir šādi:

uzraudzīt un īstenot Vispārīgo datu aizsardzības regulu, Federālo datu aizsardzības likumu un citus noteikumus saistībā ar datu aizsardzību;

vairot sabiedrības zinātību un izglītot to par riskiem, noteikumiem, garantijām un tiesībām saistībā ar datu apstrādi;

sniegt konsultācijas Vācijas Bundestāgam un Bundesrātam, federālajai valdībai un citām institūcijām un komitejām par likumdošanas un administratīvajiem pasākumiem datu aizsardzībai;

vairot datu pārziņu zinātību un sniegt viņiem konsultācijas viņu atbildībā esošās jomās par viņu pienākumiem, kas izriet no Vispārīgās datu aizsardzības regulas, Federālā datu aizsardzības likuma un citiem noteikumiem par datu aizsardzību;

izskatīt datu subjektu sūdzības vai datu aizsardzības apvienību sūdzības;

sadarboties ar citām uzraudzības iestādēm Vācijā un Eiropā, apmainīties ar informāciju un sniegt savstarpēju palīdzību;

veikt izmeklēšanu un kontroli;

sniegt savu ieguldījumu Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas darbā.

Komisārs var arī sniegt atzinumus Vācijas Bundestāgam vai kādai no tā komitejām, Bundesrātam, federālajai valdībai, citām struktūrām un aģentūrām, kā arī sabiedrībai. Pēc Vācijas Bundestāga, kādas tā komitejas vai federālajai valdības pieprasījuma komisārs arī pārbauda informāciju par datu aizsardzības procesiem federālās valdības publiskajās iestādēs.

Saskaņā ar Vispārīgās datu aizsardzības regulas 77. pantu vai – Tiesībaizsardzības direktīvas tvēruma ietvaros – Federālā datu aizsardzības likuma

60. pantu ikvienai personai ir tiesības iesniegt sūdzību komisāram, ja persona uzskata, ka tās tiesības ir aizskārusi kāda komisāra pārraudzībā esoša struktūra.

Datu aizsardzības un informācijas brīvības federālā komisāra kontaktinformācija:

Graurheindorfer Str. 153

53117 Bonn

Tālrunis: 0228 997799 - 0

Fakss: 0228 997799 - 5550

E-pasta adrese: poststelle@bfdi.bund.de

Tīmekļa vietne: <http://www.bfdi.bund.de>

Ar Datu aizsardzības un informācijas brīvības federālo komisāru var arī sazināties, izmantojot tiešsaistes veidlapas, lai iesniegtu sūdzības un ziņotu par datu aizsardzības pārkāpumiem.

Turklāt federālo zemju to datu aizsardzības speciālistu kontaktinformācija, kuri ir atbildīgi par publiskajām un citām jomām, radio, baznīcu, datu aizsardzības speciālistu Eiropā kontaktinformācija ir atrodama [Datu aizsardzības un informācijas brīvības federālā komisāra tīmekļa vietnē](#).

Lapa atjaunināta: 17/12/2021

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešus kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Pamattiesības - Igaunija

Valsts tiesas

Apgabaltiesas, administratīvās tiesas, iecirkņa tiesas un Augstākā tiesa

Tiesu kontaktinformācija un papildu informācija atrodama tiesu [tīmekļa vietnē](#).

Apgabaltiesas kā pirmās instances tiesas izskata visas lietas saistībā ar civiltiesībām, krimināltiesībām un pārkāpumu lietas. Apgabaltiesas nolēmumu var pārsūdzēt rajona tiesā. Igaunijā ir četras apgabaltiesas (*maakohus*): Harju apgabaltiesa, Viru apgabaltiesa, Tartu apgabaltiesa un Pērnavas apgabaltiesa.

Administratīvās tiesas kā pirmās instances tiesas izskata administratīvas lietas. Administratīvo tiesu jurisdikcija, procedūra prasības celšanai administratīvajā tiesā un administratīvā procesa noteikumi ir noteikti [Administratīvā procesa kodeksā](#). Igaunijā ir divas iecirkņa tiesas (*ringkonnakohus*): Tallinas Administratīvā tiesa un Tartu Administratīvā tiesa.

Iecirkņa tiesas kā otrās instances tiesas izskata apgabaltiesu un iecirkņa tiesu nolēmumus, pamatojoties uz to pārsūdzību. Iecirkņa tiesās lietas pārskata koleģiāli, t.i., pārsūdzības izskata tiesa trīs tiesnešu sastāvā. Igaunijā ir divas iecirkņa tiesas (*ringkonnakohus*): Tallinas Iecirkņa tiesa un Tartu Iecirkņa tiesa.

Igaunijas augstākās instances tiesa ir Augstākā tiesa. Atbilstīgi Igaunijas Konstitūcijai Augstākā tiesa ir kasācijas un konstitucionālā tiesa. Augstākās tiesas jurisdikcija ir noteikta [Tiesu likumā](#). Augstākā tiesa ir atbildīga par:

konstitucionālo pārskatīšanu,

tiesu nolēmumu pārskatīšanu kasācijas kārtībā,

pieteikumu lietas pārskatīšanai pārbaudi,

ciņu, no tiesību aktiem izrietošu, funkciju pildīšanu.

Prasību pārskatīt lietu kasācijas kārtībā var celt Augstākajā tiesā ikviens puse, kura nav apmierināta ar zemākās instances tiesas nolēmumu. Augstākā tiesa pieņem pārsūdzības kasācijas kārtībā gadījumos, kad pārsūdzībā izklāstītais pamatojums norāda uz to, ka zemākas instances tiesa ir nepareizi piemērojusi kādu materiālo tiesību normu vai būtiski pārkāpusi kādu procesuālo tiesību normu, kā rezultātā, iespējams, pieņemts nepareizs nolēmums.

Ja persona uzskata, ka publisko tiesību juridiskā persona (piemēram, valsts vai pašvaldība) ir aizskārusi viņas tiesības vai ierobežojusi viņas brīvības ar administratīvo aktu vai faktisko rīcību, tā var vērsties administratīvajā tiesā. Strīdus, kas attiecas uz īpašumtiesību reformu vai zemes reformām, publiskiem pakalpojumiem, nodokļu administrāciju, pilsonības un imigrācijas jautājumiem, publisko iepirkumu, valsts īpašumu, būvniecību un plānošanu, kā arī valsts atbildību, izskata iecirkņa tiesās.

Apgabaltiesās izskata lietas, kas saistītas ar civiltiesību aizskārumiem, piemēram, līgumtiesiskus strīdus, ģimenes tiesību lietas, strīdus par mantojuma tiesībām un īpašuma tiesībām, jautājumus, kuri attiecas uz uzņēmumu un bezpeļņas organizāciju darbību un vadību, kā arī strīdus intelektuālā īpašuma jomā un bankrota lietās un jautājumus, kas attiecas uz darba tiesībām.

Valsts cilvēktiesību institūcijas

Kopš 2019. gada 1. janvāra Tieslietu kancleram ir uzdots uzdevums aizsargāt un veicināt cilvēktiesības saskaņā ar ANO Ģenerālās asamblejas 1993. gada 20. decembra rezolūciju 48/134 "Valsts iestādes cilvēktiesību veicināšanai un aizsardzībai". Valsts cilvēktiesību struktūras var pieteikties oficiālai starptautiskai akreditācijai. Tieslietu kanclers ir oficiāli lūdzis uzsākt akreditācijas procesu, taču vēl 2020. gada 30. septembrī process vēl nebija pabeigts.

Ombuds

Ombuda uzdevumus pilda Tieslietu kanclers.

 Tieslietu kanclera birojs: *Kohtu 8, 15193 Tallina, Igaunija*

Tieslietu kanclers pilda ombuda pienākumus, pārrauga tiesību aktu atbilstību konstitūcijai un likumīgo pamatu, kā arī pilda bērnu ombuda funkcijas.

Īstenojot savas ombuda pilnvaras, Tieslietu kanclers uzrauga to iestāžu darbību, kuras pilda publiskus pienākumus, un uzrauga, vai valsts iestādes ievēro personu pamattiesības un pamatbrīvības un īsteno labu administratīvo praksi. Tieslietu kanclers uzrauga:

valsts struktūru un iestāžu darbību;

pašvaldību struktūru un iestāžu darbību;

publisko tiesību juridisko personu struktūru un iestāžu darbību, kā arī privātas personas, kas pilda publiskus uzdevumus.

Ikvienai personai ir tiesības iesniegt pieteikumu Tieslietu kancleram, lai pārbaudītu to iestāžu darbu, kuras veic publiskus pienākumus.

Ja Tieslietu kanclers uzskata, ka tādas iestādes darbības, kuras veic publiskas funkcijas, ir prettiesiskas, tas iestādei nosūta atzinumu, norādot, kādā veidā ir pārkāpti tiesību akti, un, ja nepieciešams, iesaka, kāda būtu tiesiska un laba administratīvā prakse, vai izsaka priekšlikumus, kā atļūdzināt aizskārumu. Abos gadījumos pirms atzinumu izsniegšanas viņš izvērtē, vai iestāde ir ievērojusi tiesību aktus un vai saziņa ar personu atbilst labai administratīvai praksei. Savā atzinumā Tieslietu kanclers var kritizēt, paust viedokli vai sniegt konkrētus ieteikumus aizskāruma atļūdzināšanai.

Tieslietu kanclers

 Tieslietu kanclera birojs: *Kohtu 8, 15193 Tallina, Igaunija*

Ikvienam ir tiesības iesniegt pieteikumu Tieslietu kancleram, lai pārbaudītu, vai likums vai cits normatīvs akts atbilst konstitūcijai vai citiem likumiem. Tieslietu kanclers uzrauga, vai tiesību akti, kurus izdevusi likumdevējvara, izpildvara un pašvaldības, atbilst konstitūcijai un citiem tiesību aktiem.

Tieslietu kanclers uzrauga:

likumu atbilstību konstitūcijai;

Igaunijas Republikas valdības noteikumu atbilstību konstitūcijai un citiem tiesību aktiem;

ministru noteikumu atbilstību konstitūcijai un citiem tiesību aktiem;

pašvaldību padomju un pašvaldību un pilsētu domju noteikumu atbilstību konstitūcijai un citiem tiesību aktiem;

publisko tiesību juridisko personu pieņemto tiesību aktu likumīgumu.

Ja Tieslietu kanclers secina, ka tiesību akts ir antikonstitucionāls vai neatbilst citiem likumiem:

viņš var izteikt **priekšlikumu** tiesību akta izdevējam 20 dienu laikā saskaņot to ar konstitūciju un citiem likumiem.

Ja priekšlikums tiek ignorēts, Tieslietu kanclers iesniedz pieprasījumu Augstākajai tiesai pasludināt tiesību aktu par nekonstitucionālu vai spēkā neesošu.

Viņš var iesniegt **ziņojumu** Augstākajai tiesai, vērsot tās uzmanību uz problēmām tiesību aktos.

Specializētas cilvēktiesību struktūras

Bērnu ombuds (kura funkcijas pilda Tieslietu kanclers)

Tieslietu kanclers pilda pienākumus, kas saistīti ar bērnu tiesību aizsardzību un veicināšanu saskaņā ar Konvencijas par bērna tiesībām 4. pantu.

 Tieslietu kanclera birojs: *Kohtu 8, 15193 Tallina, Igaunija*

Bērnu un jauniešu tiesību departamenta konsultantu galvenie pienākumi ir šādi:

izskatīt pieteikumus, kas attiecas uz bērna tiesībām lietās, kuras saistītas ar konstitucionālo pārskatīšanu un ombudu;

sagatavot un veikt pārbaudes uz vietas bērnu aprūpes iestādēs;

sagatavot pieteikumus un atzinumus lietās, kas saistītas ar konstitucionālo pārskatīšanu;

veikt apmācību par bērnu cilvēktiesībām un uzlabot informētību par ANO Konvenciju par bērna tiesībām, kā arī veikt informēšanu un izglītošanu bērna tiesību jautājumos;

veikt aptaujas un pētījumus par jautājumiem, kas saistīti ar bērna tiesību aizsardzību un veicināšanu;

rīkot sadarbību starp bērnu un jauniešu organizācijām, pilsoņu apvienībām, NVO, profesionālām organizācijām un zinātniskām un valsts iestādēm.

Papildus iepriekš minētajam Tieslietu kanclers:

pamatojoties uz konstitūciju un citiem tiesību aktiem, risina strīdus par diskrimināciju starp privātpersonām;

darbojas kā valsts preventīva struktūra, kā noteikts Konvencijas pret spūdzināšanu un citu nežēlīgu, necilvēcīgu vai pazemojošu rīcību vai sodīšanu fakultatīvā protokola 3. pantā;

neuzkrītoši pārrauga to, kā izpildes valsts iestādes ievēro pamattiesības un pamatbrīvības, organizējot personas datu un saistītas informācijas vākšanu, apstrādi, izmantošanu un pārraudzību;

pilda uzdevumus, kas saistīti ar Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām veicināšanu pārraudzību saskaņā ar konvencijas 33. panta 2. punktu.

Lūdztiesības struktūra

 Dzimumu lūdztiesības un vienlūdzīgas attieksmes komisārs, *Roosikrantsi 8b, 10119 Tallina, Igaunija*

Dzimumu lūdztiesības un vienlūdzīgas attieksmes komisārs ir neatkarīga amatpersona, kas darbojas, pamatojoties uz Dzimumu lūdztiesības likumu un Vienlūdzīgas attieksmes likumu. Komisāra uzdevums ir uzraudzīt, kā tiek ievēroti abu šo aktu noteikumi. Komisārs sniedz konsultācijas un palīdz personām, kuras iesaistītas ar diskrimināciju saistītos strīdos, un sniedz ekspertu atzinumus par diskriminācijas gadījumiem.

Dzimumu lūdztiesības un vienlūdzīgas attieksmes komisārs:

saņem pieteikumus no personām un sniedz atzinumus par diskriminācijas gadījumiem;

izvērtē tiesību aktu ietekmi uz sievietēm un vīriešiem, kā arī minoritāšu grupu pārstāvju stāvokli sabiedrībā;

sniedz ieteikumus republikas valdībai un valsts iestādēm, kā arī pašvaldībām un pašvaldību iestādēm par tiesību aktiem, kuri būtu jāgroza;

sniedz padomus un informāciju republikas valdībai, valsts iestādēm un pašvaldību iestādēm par jautājumiem, kas attiecas uz Dzimumu lūdztiesības likuma un Vienlūdzīgas attieksmes likuma īstenošanu;

īsteno pasākumus, lai veicinātu dzimumu lūdztiesību un vienlūdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm.

Komisārs sniedz atzinumus personām, kas cietušas no diskriminācijas, un personām, kurām ir leģitīmas intereses uzraudzīt noteikumus, kas attiecas uz vienlīdzīgu attieksmi. Šo atzinumu mērķis ir sniegt novērtējumu, kas kopā ar Dzimumu līdztiesības likumu, Vienlīdzīgas attieksmes likumu, Igaunijas Republikai saistošiem starptautiskiem līgumiem un citiem tiesību aktiem ļauj izvērtēt, vai attiecīgajās tiesiskajās attiecībās ir pārkāpts vienlīdzīgas attieksmes princips.

Lai saņemtu atzinumu, ir jāiesniedz pieteikums komisāram, kurā apraksta faktus, kas norāda uz notikušu diskrimināciju. Lai varētu sagatavot atzinumu, komisāram ir tiesības iegūt informāciju no visām personām, kuru rīcībā varētu būt nepieciešamā informācija, kas ļautu pārbaudīt ar diskriminācijas gadījumu saistītos faktus un pieprasīt rakstveida paskaidrojumus par faktiem, kas saistīti ar iespējamo diskrimināciju, un dokumentu vai to kopiju iesniegšanu komisāra noteiktajā termiņā.

Datu aizsardzības struktūra

[Datu aizsardzības inspekcija](#), *Tatari 39, 10134 Tallina, Igaunija*

Datu aizsardzības inspekcija aizsargā šādas konstitucionālās tiesības:

tiesības iegūt informāciju par publisko iestāžu darbu;

tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, kad tiek izmantoti jūsu personas dati;

personu tiesības piekļūt saviem datiem.

Ja personas tiesības ir aizskartas, apstrādājot personas datus vai piešķirot piekļuvi publiskai informācijai, viņa var vērsties Datu aizsardzības inspekcijā.

Datu aizsardzības inspekcija ir jāinformē gadījumā, ja personas datu apstrādes laikā uzņēmumā vai struktūrā ir izdarīts pārkāpums. Tomēr tas nav nepieciešams, ja pārkāpums visdrīzāk neradīs draudus fizisko personu tiesībām un brīvībām. Datu aizsardzības inspekcijai ir jāpaziņo attiecīgā uzņēmuma vai struktūras datu aizsardzības speciālista kontaktinformācija.

Vienkāršākais veids, kā sazināties ar Datu aizsardzības inspekciju, ir tā tīmekļa vietnē <https://www.aki.ee/en/contacts>.

Citas specializētas institūcijas.

Nav citu specializētu institūciju.

Citas

Igaunijas Advokātu kolēģija

[Igaunijas Advokātu kolēģija](#), *Rāvāla pst 3, 10143 Tallina, Igaunija*

Igaunijas Advokātu kolēģija ir Igaunijas advokātu apvienība, kuras galvenais uzdevums ir sniegt juridiskos pakalpojumus pilsoņiem. Igaunijas Advokātu kolēģija

ir profesionāla advokātu apvienība, kas dibināta 1919. gada 14. jūnijā; tā darbojas saskaņā ar pašpārvaldes principiem un organizē juridisko pakalpojumu sniegšanu privātajās un publiskajās interesēs. Igaunijas Advokātu kolēģijas uzdevumos ir arī advokātu tālākāpmācības organizēšana, attiecības ar juristiem, valsts iestādēm, kā arī virkni vietējo un starptautisko organizāciju, un aktīva dalība normatīvo aktu izstrādē. Kolēģija īsteno arī publisko-privāto tiesību funkciju – nodrošina aizstāvību un pārstāvību civillietās un administratīvās lietās, atbildību saņemot no valsts.

Parasti, lai saņemtu valsts garantēto juridisko palīdzību, ir jāiesniedz [pieteikums](#). Pieteikumus valsts garantētās juridiskās palīdzības saņemšanai parasti iesniedz tiesā. Pieteikumu valsts garantētās juridiskās palīdzības saņemšanai pārsūta izmeklēšanas iestādei vai prokuratūrai, ja persona ir aizdomās turēta kriminālprocesā, kurā aizstāvja piedalīšanās nav obligāta.

Pieteikumu valsts garantētās juridiskās palīdzības saņemšanai iesniedz igauņu valodā. Pieteikumu var iesniegt arī angļu valodā, ja pieteikuma iesniedzējs ir fiziska persona, kuras pastāvīgā dzīvesvieta ir citā Eiropas Savienības dalībvalstī, viņš ir citas ES dalībvalsts pilsonis vai ir juridiska persona, kuras mītnesvieta ir citā ES dalībvalstī.

Pēc izmeklējošās iestādes, prokuratūras vai tiesas pieprasījuma Igaunijas advokātu kolēģija ieceļ advokātu valsts garantētās juridiskās palīdzības sniegšanai. Parasti personai nav tiesību izvēlēties advokātu, kas sniegs valsts garantēto juridisko palīdzību. Tomēr personai ir tiesības pieprasīt, lai valsts garantēto juridisko palīdzību sniedz konkrēts advokāts, ja attiecīgais advokāts ir piekritis sniegt valsts garantēto juridisko palīdzību. Šajā gadījumā pieteikumā valsts garantētās juridiskās palīdzības saņemšanai ir uzreiz jānorāda tā advokāta vārds, kurš sniedzis savu piekrišanu.

Procesā, kurā saskaņā ar tiesību aktiem aizstāvja piedalīšanās ir obligāta, personai, lai saņemtu juridisko palīdzību, nav jāveic nekādas darbības, (izņemot, ja persona pati ir nolīgusi advokātu) – procesa virzītājam ir pienākums norīkot advokātu personai un personai nav jāiesniedz pieteikums.

Lapa atjaunināta: 22/12/2021

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [en](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Pamattiesības - Īrija

[Valsts cilvēktiesību iestādes](#)

[Tiesībsargs \(ombuds\)](#)

[Specializētas cilvēktiesību iestādes](#)

[Valsts cilvēktiesību iestādes](#)

Īrijas Cilvēktiesību un vienlīdzības komisija

Adrese:

Irish Human Rights Commission

4th Floor, Jervis House

Jervis Street

Dublin 1

Tālr.: + 353 (0) 1 8589601

Fakss: + 353 (0) 1 8589609

E-pasts: info@ihrec.ie

2013. gadā Īrijas Cilvēktiesību komisija un Vienlīdzības iestāde apvienojās, izveidojot [Īrijas Cilvēktiesību un vienlīdzības komisiju \(IHREC\)](#). IHREC ir izveidota kā neatkarīga oficiāla iestāde. Tās mērķis ir aizsargāt un veicināt cilvēktiesību un vienlīdzības ievērošanu, kā arī veicināt cilvēktiesību, vienlīdzības un starpkultūru izpratnes attīstību Īrijā.

Komisijas funkcijas ir:

aizsargāt un veicināt cilvēktiesības un vienlīdzību;

veicināt cilvēktiesību, vienlīdzības un starpkultūru izpratnes attīstību valstī;

veicināt izpratni un informētību par cilvēktiesību un vienlīdzības svarīgumu valstī;

veicināt labu praksi starpkultūru attiecībās, veicināt iecietību un daudzveidības pieņemšanu valstī, kā arī veicināt ikvienas personas brīvības un cieņas ievērošanu, un

strādāt, lai novērstu cilvēktiesību pārkāpumus, diskrimināciju un aizliegtu rīcību.

Komisija var arī pārskatīt valsts tiesību aktu un prakses atbilstību un efektivitāti attiecībā uz cilvēktiesību un vienlīdzības ievērošanu. Tā pēc pašas vēlēšanās vai pēc valdības ministra lūguma var izskatīt jebkuru likumdošanas priekšlikumu un ziņot par tā ietekmi uz cilvēktiesībām vai vienlīdzību. Komisija pēc pašas vēlēšanās vai pēc valdības lūguma var sniegt valdībai tādus ieteikumus, kādus tā uzskata par lietderīgiem attiecībā uz pasākumiem, kurus Komisija uzskata par vajadzīgiem, lai stiprinātu, aizsargātu un atbalstītu cilvēktiesības un vienlīdzību Īrijā.

Attiecībā uz juridiskajiem jautājumiem Komisijas uzdevums ir strādāt, lai izskaustu cilvēktiesību pārkāpumus, diskrimināciju un aizliegtu rīcību. *IHREC* var arī pieprasīt brīvu izvēli ierasties Augstajā tiesā vai Augstākajā tiesā, atkarībā no situācijas, kā *amicus curiae* tiesvedībā šajā tiesā, kura ir iesaistīta, vai kas ir saistīta ar kādas personas cilvēktiesībām vai vienlīdzības tiesībām, un par šādu *amicus curiae* pēc šādas brīvības piešķiršanas (kur brīvību katra no minētajām tiesām ar šo ir pilnvarota piešķirt pēc saviem ieskatiem).

IHREC arī sniedz praktisku palīdzību, tostarp juridisko palīdzību, personām, kas attaisno savas tiesības pēc saviem ieskatiem saskaņā ar 40. pantu.

Saskaņā ar 2003. gada akta 41. vai 19. pantu *IHREC*, ja tā uzskata par vajadzīgu, var ierosināt tiesvedību, ja tas ir nepieciešams. *IHREC* ir pilnvarota veikt izmeklēšanu saskaņā ar un atbilstoši 35. pantam. Komisija var arī sagatavot un publicēt tādā veidā, kādā tā uzskata par vajadzīgu, ziņojumus, tostarp ziņojumus par jebkuru veikto, sponsorēto, pasūtīto vai ar to saistīto pētījumu.

IHREC pieliek visas pūles, lai nodrošinātu izmaiņas, un var sponsorēt, uzņemties, apmaksāt vai sniegt finansiālu vai cita veida palīdzību pētniecības un izglītības jomā. *IHREC* var sniegt vai palīdzēt sniegt izglītību un apmācību par cilvēktiesību un vienlīdzības jautājumiem. Neatkarīgi no paša pārkāpuma vai pēc ministra pieprasījuma *IHREC* var veikt, sponsorēt vai apmaksāt vai sniegt finansiālu vai cita veida palīdzību migrantu un citu minoritāšu integrācijas veicināšanas aktivitāšu un projektu programmām, vienlīdzības (tostarp dzimumu vienlīdzību) un cieņas pret daudzveidību un kultūras atšķirībām. *IHREC* var veikt vienlīdzības pārbaudes un sagatavot rīcības plānus vai, ja nepieciešams, aicināt citus to darīt.

Tiesībsargs (ombuds) bērnu tiesību jautājumos

Adrese:

Ombudsman for Children's Office

Millennium House

52-56 Great Strand Street

Dublin 1

Ireland

<https://www.oco.ie>

E-pasts: ococomplaint@oco.ie

Funkcijas: Tiesībsarga bērnu tiesību jautājumos birojs (*Ombudsman for Children's Office – OCO*) ir neatkarīga, likumpamatota struktūra (*statutory body*), kas izveidota 2004. gadā, lai aizsargātu bērnu un jauniešu līdz 18 gadu vecumam tiesības un labklājību Īrijā. Tā ir valsts cilvēktiesību iestāde Apvienoto Nāciju Organizācijas Parīzes principu par valstu cilvēktiesību organizāciju statusu izpratnē. *OCO*, veicot savu darbu, vadās pēc Īrijas starptautiskajām saistībām cilvēktiesību jomā, jo īpaši tām, kas noteiktas ANO Konvencijā par bērna tiesībām.

Tiesībsargs bērnu tiesību jautājumos, veicot savas funkcijas, ir neatkarīgs un atbild tieši *Oireachtas* (parlamentam).

Tiesībsarga bērnu tiesību jautājumos funkcijas ir noteiktas 2002. gada Bērnu likumā (*Children Act, 2002*). Galvenās funkcijas ir:

nodrošināt neatkarīgu, objektīvu un bezmaksas mehānismu sūdzību izskatīšanai, kuras par publiskām struktūrām, skolām un slimnīcām ir iesnieguši bērni un jaunieši vai pieaugušie, kuri rīkojas to vārdā;

konsultēt valdības ministrus par tiesību aktiem un politiku, kas attiecas uz bērniem;

iedrošināt publiskās iestādes uzlabot savu praksi un procedūras, lai tiktu ņemtas vērā bērnu intereses;

uzsvērt jautājumus, par kuriem ir norūpējušies paši bērni un jaunieši; kā arī

veicināt informētību par jautājumiem, kuri attiecas uz bērnu tiesībām un labklājību, un to, kā šīs tiesības var īstenot.

Attiecībā uz biroja funkciju sūdzību izskatīšanā 2002. gada likumā ir noteikti standarta iemesli sūdzību pārskatīšanai un izmeklēšanu veikšanai. Iepriekšējās pārbaudes vai izmeklēšanas var uzsākt, balstoties uz sūdzību, kas saņemta birojā, vai pēc Tiesībsarga bērnu tiesību jautājumos paša iniciatīvas.

Tā kā Tiesībsargs bērnu tiesību jautājumos var veikt izmeklēšanu par rīcību, kas veikta pret bērniem, un bērni paši var iesniegt sūdzības birojā, likumā ir paredzēti īpaši noteikumi, kuros ņemta vērā bērnu īpašā neaizsargātība:

pienākums ievērot bērna intereses;

pienākums pienācīgi ņemt vērā bērna vēlnes.

Procedūras: Līdzko sūdzība ir iesniegta Tiesībsarga bērnu tiesību jautājumos birojā, to izvērtēs, lai noteiktu, vai tā ir izskatāma un vai sūdzības rakstura dēļ to ir nepieciešams izskatīt paātrinātā kārtībā.

OCO vienmēr cenšas atrisināt sūdzības vietējā līmenī un visagrākajā stadijā, un tam ir pienākums vispirms sniegt iespēju publiskajai iestādei, pret kuru vērsta sūdzība, mēģināt atrisināt sūdzībā paustās problēmas.

Ja sūdzība ir izskatāma, sāksies iepriekšējās pārbaudes posms. Ja pēc iepriekšējās pārbaudes pabeigšanas *OCO* uzskata, ka ir nepieciešama izmeklēšana, tas var turpināt padziļināti izskatīt sūdzību.

Detalizētāka informācija par sūdzību procedūru *OCO* ir atrodama: <https://www.oco.ie/complaints/make-a-complaint>

Rezultāti: Pēc izmeklēšanas pabeigšanas Tiesībsargs bērnu tiesību jautājumos var izteikt ieteikumus publiskajai struktūrai, skolai, slimnīcai, kas izriet no izmeklēšanas rezultātiem. Šie ieteikumi var attiekties uz attiecīgā bērna vai bērnu situācijas uzlabošanu un/vai plašāku sistēmisku pārmaiņu veikšanu bērnu interesēs.

Ieteikumi nav juridiski saistoši; tomēr viena no *OCO* pilnvarām, kas noteikta tiesību aktos, ir iesniegt īpašu ziņojumu *Oireachtas* (parlamentam) gadījumā, ja publiskā struktūra neakceptē *OCO* ieteikumus.

Tiesībsargs (ombuds)

Adrese:

Office of the Ombudsman

18 Lower Leeson Street,

Dublin 2

<https://www.ombudsman.ie>

E-pasts: ombudsman@ombudsman.gov.ie

Tālr.: +353 (0) 1 639 5600

Lūgumu veidi, kas tiek izskatīti

Persona tiesībsargam var iesniegt sūdzību par

valdības iestādēm,

vietējām iestādēm,

Veselības aprūpes dienestu (*Health Service Executive – HSE*),

iestādēm, piemēram, labdarības iestādēm un brīvprātīgo struktūrām, kas *HSE* vārdā sniedz veselības aprūpes un sociālos pakalpojumus,

Īrijas pasta pakalpojumu sniedzēju (*An Post*), un

visām publiskām struktūrām, uz kurām attiecas 2005. gada Invaliditātes likums (*Disability Act 2005*), šā likuma nolūkā.

Procedūra pēc lūguma iesniegšanas

Attiecīgajai publiskajai iestādei var lūgt iesniegt ziņojumu. Ja nepieciešams, var pārbaudīt lietas un reģistrus un iztaujāt amatpersonas. Tiesībsarga birojs pēc tam lems par to, vai:

Jūsu sūdzība ir pamatota, un

vai Jums ir nodarīts kaitējums publiskās struktūras lēmuma vai rīcības rezultātā.

Visbiežāk sūdzības tiek izskatītas neformāli. Tiesībsarga birojs var apspriest problēmu tieši ar publisko iestādi vai izskatīt attiecīgos dokumentus.

Sarežģītākās lietās var būt nepieciešams veikt detalizētu izmeklēšanu. Pastāv arī iekšēja pārsūdzības procedūra, kas pieejama sūdzību iesniedzējiem, kuri ir neapmierināti ar sūdzības iznākumu.

Iespējamie procesa rezultāti

Ja Tiesībsarga birojs lemj, ka esat cietis no netaisnīgas vai neatbilstošas rīcības, ko veikusi publiska iestāde, un publiskā iestāde nav veikusi pasākumus, lai to izlabotu, Tiesībsarga birojs var tai ieteikt veikt šādus pasākumus. Tiesībsarga birojs (ja tas to uzskata par vajadzīgu) var lūgt attiecīgajai struktūrai:

pārskatīt tās rīcību,

grozīt tās lēmumu un/vai

sniegt Jums:

- paskaidrojumu,

- atvainošanos un/vai

- finansiālu kompensāciju.

Ja Tiesībsarga birojs lemj, ka Jūsu sūdzība nav pamatota, tas izskaidros sava lēmuma iemeslus.

Specializētas cilvēktiesību iestādes

Tiesībsargs (ombuds) bērnu tiesību jautājumos

Skatīt iepriekšējo sadaļu "**Valsts cilvēktiesību iestādes**".

Vienlīdzību veicinošās iestādes

Vienlīdzības iestāde

Birchgrove House,

Roscrea,

Co. Tipperary,

Ireland

Tālr.: +353 505 24126

Fakss: +353 505 22388

E-pasts: info@equality.ie

Vienlīdzības iestāde (*The Equality Authority*) daļēji ir valsts struktūra, kas izveidota, lai novērstu prettiesisku diskrimināciju, veicinātu vienlīdzīgas iespējas un sniegtu informāciju sabiedrībai par tiesību aktiem vienlīdzības jomā un dažiem citiem likumiem.

1998. gada likums "Par vienlīdzību darbā" (*Employment Equality Act 1998*) un 2009. gada Vienlīdzīga statusa likums (*Equal Status Act 2000*) aizliedz diskrimināciju darba tiesiskajās attiecībās, profesionālajā apmācībā, sludinājumos, kolektīvajos nolīgumos, kā arī attiecībā uz preču un pakalpojumu sniegšanu un citām iespējām, kas sabiedrībai parasti ir pieejamas, pamatojoties uz deviņiem iemesliem. Tie ir:

dzimums;

civiltātvoklis;

ģimenes stāvoklis;

vecums;

invaliditāte;

rase;

seksuālā orientācija;

religiskā pārliecība; un

piederība *Travellers* (nomadu) kopienai.

Vienlīdzības iestādē pastāv juridiskais dienests, kas pēc sava ieskata, ja lieta ir stratēģiski svarīga, sniedz bezmaksas juridisko palīdzību personām, kas

sūdzas par diskrimināciju, pamatojoties uz 1998. gada likumu "Par vienlīdzību darbā" un 2000. gada Vienlīdzīga statusa likumu. Šādu palīdzību sniedz tikai nelielā daļā lietu saskaņā ar kritērijiem, kurus noteikusi Vienlīdzības iestādes padome.

Vienlīdzības tribunāls

3 Clonmel Street

Dublin 2

Ireland

Tālr.: +353 1 4774100

Fakss: +353 1 4774141

E-pasts: info@equalitytribunal.ie

Tīmekļa vietne: <https://www.workplacerelations.ie>

Vienlīdzības tribunāls (*The Equality Tribunal*) tika izveidots, pamatojoties uz 1998. gada likumu "Par vienlīdzību darbā". Tajā noteikts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru Vienlīdzības tribunāls veic mediāciju un/vai izmeklē apgalvojumus par prettiesisku diskrimināciju saskaņā likuma noteikumiem. Kopš tā izveidošanas ir veikti vairāki grozījumi tiesību aktos, un tagad tā ir vienīgā iestāde, kas atbildīga par mediāciju un sūdzību izmeklēšanu par prettiesisku

diskrimināciju, pamatojoties uz šiem tiesību aktiem:

likumu "Par vienlīdzību darbā" (1998. – 2008. gads);

Vienlīdzīga statusa likumu (2000. – 2008. gads);

Pensiju likumu (1990. – 2008. gads).

Izmeklēšana ir kvazijuridisks process, ko veic Vienlīdzības tribunāla amatpersona, kura izskatīs abu pušu iesniegtos materiālus pirms kopējas sēdes rīkošanas, kas ļaus tai pieņemt lēmumu šajā jautājumā. Izmeklēšanu veic apmācītas vienlīdzības amatpersonas, kurām ir plašas pilnvaras iekļūt telpās un iegūt informāciju izmeklēšanas veikšanai. Lēmumi ir saistoši un tiek publicēti.

Mediāciju veic apmācīta Vienlīdzības tribunāla mediācijas amatpersona, kura palīdzēs strīdā iesaistītajām personām panākt abpusēji pieņemamu vienošanos. Vienošanās, kas panāktas mediācijas ceļā, ir saistošas un konfidenciālas.

Vienlīdzības tribunāla jurisdikcija ir plaša un ietver sūdzības saistībā ar nodarbinātību, arodnodrošinājuma pabalstiem (piemēram, pensijām) un vienlīdzīgu statusu, t.i., piekļuvi precēm un pakalpojumiem, ar diviem izņēmumiem:

sūdzības par reģistrētiem klubiem un citām vietām, kurām ir alkohola tirdzniecības licence, izskata apgabaltiesa (*District court*), pamatojoties uz 2003. gada Alkoholisko dzērienu likumu (*Intoxicating Liquor Act 2003*);

personas, kuru sūdzības ir par diskrimināciju dzimuma dēļ, var iesniegt prasību iecirkņa tiesā (*Circuit Court*).

Datu aizsardzības iestāde

Datu aizsardzības komisāra birojs

Canal House

Station Road

Portarlington

Co. Laois

Ireland

<https://www.dataprotection.ie>

Datu aizsardzības komisāra birojs (Office of the Data Protection Commissioner) ir atbildīgs par personu tiesību aizsardzību, kuras noteiktas 1988. un 2003. gada Datu aizsardzības likumos, un to, lai datu pārziņi ievērotu savus pienākumus datu aizsardzības jomā.

Personas, kuras uzskata, ka to tiesības ir pārkāptas, var iesniegt sūdzību Datu aizsardzības komisāram, kas izmeklēs šo jautājumu un veiks nepieciešamos soļus problēmas novēršanai. Iedzīvotāji var rakstīt Datu aizsardzības komisāram, sniedzot ziņas par notikumu, kas ir sūdzības pamatā. Sūdzībā būtu skaidri jānorāda organizācija vai persona, par kuru tā tiek iesniegta. Sūdzību iesniedzējiem būtu arī jānorāda pasākumi, ko tie veikuši, lai panāktu, ka to problēma tiek izskatīta attiecīgajā organizācijā, un atbilde, ko šī organizācija ir sniegusi. Būtu jāsniedz arī sarakstes ar organizāciju kopijas un pierādījumi. Datu aizsardzības komisāra birojs pēc tam risinās šo lietu ar attiecīgo organizāciju.

Atkarībā no sūdzības būtības Datu aizsardzības komisārs var vispirms censties atrast risinājumu, kas pieņemams visām lietā iesaistītajām personām. Ja izlīgumu nav iespējams panākt, Datu aizsardzības komisārs veiks pilnīgu faktu izmeklēšanu un pieņems oficiālu lēmumu. Kad izmeklēšana ir pabeigta, Komisārs rakstveidā paziņos savu lēmumu iesaistītajām pusēm. Ja sūdzības ir par Elektronisko komunikāciju noteikumu pārkāpumiem (2003. gada SI 535 ar grozījumiem, kas veikti ar 2008. gada SI 526), Komisārs var lemt par attiecīgo organizāciju saukšanu pie atbildības.

Citas specializētās iestādes

i) Cilvēku tirdzniecības apkarošanas vienība (*Anti-Human Trafficking Unit*)

Department of Justice & Equality.

51 St. Stephen's Green.

Dublin 2.

Tālr.: +353 1 6028202

E-pasts: AHTU@justice.ie

Institūcijas nodaļa/struktūrvienība, kas pieņem pieprasījumus

Cilvēku tirdzniecības apkarošanas vienība pieņem informācijas pieprasījumus, kas nosūtīti uz e-pasta adresi AHTU@justice.ie.

Informācija ir pieejama arī <https://www.blueblindfold.ie>

Īss skaidrojums par to, kādus pieprasījumus institūcija izskata

Informācijas pieprasījumus par cilvēku tirdzniecības gadījumiem Īrijā.

ii) Pārsūdzības tribunāls bēgļu jautājumos (*Refugee Appeals Tribunal*)

Refugee Appeals Tribunal,

6-7 Hanover Street East,

Dublin 2.

Funkcijas: Pārsūdzības tribunāls bēgļu jautājumos ir neatkarīga struktūra, kas izskata sūdzības par Patvēruma pieprasījuma komisariāta (*Office of the Refugee Applications Commissioner*) ieteikumiem noraidīt pieteikumu bēgļa statusa saņemšanai. Pārsūdzības tribunāls bēgļu jautājumos izskata arī sūdzības par Patvēruma pieprasījuma komisariāta lēmumiem saskaņā ar Dublīnas otro regulu.

Procedūras: Ja vēlaties iesniegt pārsūdzību, jums jāaizpilda pārsūdzības veidlapa. Šī veidlapa ir pievienota Patvēruma pieprasījumu komisāra vēstulei, ar kuru jums paziņots par atteikumu piešķirt bēgļa statusu. Veidlapu var arī [lejupielādēt tribunāla tīmekļa vietnē](https://www.protectionappeals.ie) <https://www.protectionappeals.ie>.

Pārsūdzību par savu lietu var iesniegt noteiktā termiņā kopš Patvēruma pieprasījuma komisāra noraidošā ieteikuma datuma. Tomēr šis termiņš ir atšķirīgs atkarībā no tā, kādi ir Patvēruma pieteikumu komisāra secinājumi Jūsu lietā. Atkarībā no tiem pārsūdzības termiņš var būt 15, 10 vai 4 darba dienas.

Informācija par pārsūdzības termiņu tiek iekļauta Patvēruma pieteikumu komisāra vēstulē, ar kuru Jums tiek paziņots, ka tas neiesaka Jums piešķirt bēgļa statusu.

Līdzko esat aizpildījis pārsūdzības veidlapu, Jums tā jānosūta uz:

The Chairperson

Refugee Appeals Tribunal

6/7 Hanover Street East

Dublin 2

Fakss: 00353 1 4748410

Lūdzu, saglabājiet paziņojumu, ka veidlapa ir nosūtīta/nosūtīta pa faksu.

Rezultāti: Ja Jūsu sūdzība tiek apmierināta, tas nozīmē, ka tribunāls ir ieteicis Jums piešķirt bēgļa statusu. Jums par šo lēmumu tiks paziņots rakstveidā. Pēc tam lietu pārsūtīs Tiesiskuma un vienlīdzības departamenta Ministrijas lēmumu nodaļai (*Ministerial Decisions Unit, Department of Justice and Equality*).

Ja Jūsu sūdzība tiek noraidīta, tas nozīmē, ka tribunāls ir ieteicis Jums nepiešķirt bēgļa statusu. Jums par šo lēmumu tiks paziņots rakstveidā. Pēc tam lietu pārsūtīs Tiesiskuma un vienlīdzības departamenta Repatriācijas nodaļai (*Repatriation Unit, Department of Justice & Equality*).

iii) Policijas tiesībsargs (*Garda (Police) Ombudsman*)

The Garda Síochána Ombudsman Commission
150 Abbey Street Upper,
Dublin 1,
Ireland.

<https://www.gardaombudsman.ie>

Īss skaidrojums par to, kādus pieprasījumus institūcija izskata

Institūcija izskata sūdzības vai ziņojumus par *Garda Síochána* locekļu rīcību. Visbiežāk tās ir saistītas ar pilnvaru ļaunprātīgu izmantošanu, nepieklājīgu attieksmi, fiziska spēka izmantošanu, pienākumu nolaidīgu pildīšanu.

Ziņojumi attiecas uz nāves gadījumiem vai būtisku kaitējumu.

Institūcija var pieņemt iedzīvotāju sūdzības (kuri nav *Garda Síochána* dienestā), kas iesniegtas personiski, elektroniski, telefoniski, izmantojot e-pastu, *Garda* birojā vai personiski komisijas loceklim. Institūcija var pieņemt arī *Garda Síochána* komisāra ziņojumus saistībā ar lietām, kurās pēc komisāra domām ir norādes, ka kāda *Garda Síochána* locekļa darbības ir izraisījušas personas nāvi vai būtisku kaitējumu. Komisija var uzsākt izmeklēšanu, nesāņemot sūdzību, ja tā uzskata, ka tas ir sabiedrības interesēs.

Īss pēc pieprasījuma iesniegšanas notiekošās procedūras skaidrojums

Kad sūdzība ir saņemta, tiek noteikts, vai tā ir vai nav pieņemama saskaņā ar tiesību aktiem. Ja tā nav pieņemama, turpmāka izmeklēšana netiek veikta.

Ja sūdzība ir pieņemama un ja tas attiecīgajā situācijā ir atbilstoši, ar sūdzības iesniedzēja piekrišanu un tā *Garda Síochána* locekļa, par kuru ir iesniegta sūdzība, piekrišanu var mēģināt problēmu atrisināt neformālā kārtībā. Pretējā gadījumā to var izmeklēt kā iespējamu 2007. gadā pieņemto *Garda Síochána* (disciplināro) noteikumu pārkāpumu vai iespējamu krimināltiesību aktu pārkāpumu. Leinteresētajām pusēm ir tiesības uz informāciju par izmeklēšanas progresu un rezultātiem.

Īss procesa iespējamo rezultātu skaidrojums

Var konstatēt, ka sūdzība nav pieņemama.

Izmeklēšanu var izbeigt jebkurā laikā, ja pēc lēmuma, ar kuru konstatē, ka sūdzība ir pieņemama, komisija uzskata, ka tā ir nenopietna vai apzināti kaitnieciska; ja komisija uzskata, ka ir iesniegta apzināti nepatiesa vai maldinoša sūdzība, vai, ņemot vērā visus apstākļus, tā uzskata, ka nav nepieciešama turpmāka izmeklēšana vai tā nav praktiski iespējama.

Izmeklēšanas rezultātā *Garda* loceklim var piemērot sankcijas.

Izmeklēšanas rezultātā var uzsākt disciplināro procedūru un piemērot sankcijas *Garda* loceklim.

Lietu var nosūtīt Galvenajam prokuroram (*Director of Public Prosecutions*), kurš var pieņemt lēmumu par kriminālvajāšanas sākšanu. Šajā gadījumā ir iespējama lietas izskatīšana tiesā.

Lapa atjaunināta: 13/02/2023

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešus kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsaucies. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Pamattiesības - Grieķija

Valsts tiesas

Grieķijā nav īpašas kompetentas tiesas, kurā vērsties gadījumā, ja ir pārkāptas pamattiesības. Atkarībā no pārkāpuma vai darbības veida, ar ko tiek pārkāptas pamattiesības, ar prasību var vērsties civiltiesā, krimināltiesā vai administratīvajā tiesā.

To, vai ir tikušas pārkāptas pamattiesības, nosaka, pamatojoties uz valsts materiālo tiesību normām. Procedūra, kas jāievēro kompetentajā tiesā (civiltiesā, krimināltiesā vai administratīvajā tiesā), ir noteikta attiecīgajos valsts procesuālajos tiesību aktos (civilprocesa kodeksā, kriminālprocesa kodeksā vai administratīvā procesa kodeksā).

Attiecīgās procedūras rezultātā tiek taisīts spriedums, ar kuru prasība tiek vai nu noraidīta, vai apmierināta un visbeidzot ir tieši izpildāma.

Specializētās cilvēktiesību iestādes

Grieķijas Valsts cilvēktiesību komisija

Neofītou Vamva 6

10674 Athens, Greece

Valsts padome cilvēktiesību jautājumos (padome) tika izveidota nesen saskaņā ar Parīzes Principiem kā struktūra, kas valdībai sniedz konsultācijas cilvēktiesību jautājumos. Tās sastāvā ir trīsdesmit divu struktūru (neatkarīgu iestāžu, universitāšu juridisko un zinātņu fakultāšu, arodbiedrību, NVO, politisko partiju un ministriju) deleģēti locekļi.

Padomes mērķis ir regulāri sniegt visām valsts struktūrām ieteikumus par nepieciešamību nodrošināt cilvēktiesību ievērošanu visām Grieķijas teritorijā dzīvojošajām personām.

Saskaņā ar likumu par padomes izveidi (Likums Nr. 2667/1998, kas šobrīd ir spēkā ar grozījumiem), padome ir atbildīga par šādiem galvenajiem uzdevumiem:

saistībā ar cilvēktiesībām izskatīt jautājumus, ko iesniegusi valdība vai Parlamenta spēkeru konference, vai ko ierosinājuši padomes locekļi vai nevalstiskās organizācijas;

sniegt ieteikumus un priekšlikumus, sagatavot pētījumus, ziņojumus un atzinumus par likumdošanas, administratīvām vai citām darbībām cilvēktiesību veicināšanai;

ierosināt iniciatīvas, lai palielinātu sabiedrības un plašsaziņas līdzekļu informētību par cilvēktiesību jautājumiem;

izstrādāt iniciatīvas, lai veicinātu cilvēktiesību ievērošanu izglītības sistēmā;

nodrošināt pastāvīgus kontaktus un sadarbību ar starptautiskajām organizācijām, līdzvērtīgām struktūrām citās valstīs, kā arī valsts un starptautiskajām nevalstiskajām organizācijām;

sniegt atzinumus par valsts ziņojumiem, kas jāiesniedz starptautiskajām organizācijām cilvēktiesību jomā;

visiem pieejamajiem līdzekļiem popularizēt padomes nostājas;

sagatavot gada ziņojumu par cilvēktiesību ievērošanu;

izveidot Cilvēktiesību dokumentācijas centru un

pārbaudīt Grieķijas un starptautisko tiesību aktu cilvēktiesību jomā saderību un sniegt atbilstošus atzinumus kompetentām valsts iestādēm.

Tiesībsargs (ombuds)

Tiesībsargs ir neatkarīga, Konstitūcijā noteikta struktūra. Tiesībsarga institūcija tika izveidota saskaņā ar Likumu Nr. 2477/97 un darbojas kopš 1998. gada 1. oktobra. Tiesiskais pamats viņa darbībai ir noteikts Likumā Nr. 3094/03. Tiesībsarga pakalpojumi ir bezmaksas.

Tiesībsargs izskata atsevišķus administratīvus aktus vai gadījumus, kad publiskās iestādes nav veikušas nepieciešamās darbības vai ir veikušas darbības, pārkāpjot fizisku vai juridisku personu tiesības vai likumīgās intereses.

Ikvienam iedzīvotājam, pirms tas vērsas pie tiesībsarga, ir jāsazinās ar attiecīgo publisko iestādi. Tikai tad, ja pēc sazināšanās ar iestādi problēma nav atrisināta, iedzīvotājs var vērsties pie tiesībsarga.

Tiesībsarga uzdevums ir būt par vidutāju starp iedzīvotājiem un publiskajām iestādēm ar mērķi aizsargāt iedzīvotāju tiesības, vērsties pret administratīvajām kļūmēm un stiprināt likuma varu.

Tiesībsargs kā vidutājs sniedz padomus un ieteikumus publiskajām pārvaldes iestādēm. Tiesībsargs nepiemēro sankcijas un neatceļ pretlikumīgus administratīvus aktus.

Hadziyanni Mexi 5

11528 Athens, Greece

Specializētās cilvēktiesību iestādes

Tiesībsargs bērna tiesību jomā

Tiesībsargs (skatīt iepriekš) arī izskata gadījumus, kad publiskās pārvaldes iestādes vai fiziskas personas nav veikušas nepieciešamās darbības, tādējādi pārkāpjot bērna tiesības.

Lai aizsargātu bērna tiesības, tiesībsarga pienākums ir izskatīt gadījumus, kad bērna tiesības ir pārkāptas privāttiesību subjektu – juridisku vai fizisku personu – darbību rezultātā.

Vienlīdzības principu veicinošās iestādes

I. Likumā Nr. 3304/2005, ar ko transponē Padomes 2000. gada 29. jūnija Direktīvu 2000/43/EK un Padomes 2000. gada 27. novembra Direktīvu 2000/78/EK, noteikts, ka par vienlīdzības principu veicināšanu atbild tiesībsargs, Vienlīdzību veicinošā iestāde un Darba inspekcija (*SEPE*), un atbilstīgi ir definēti katras struktūras uzdevumi.

Konkrēti:

tiesībsargs atbild par vienlīdzības principa ievērošanu gadījumos, kad šo principu ir pārkāpušas publiskās pārvaldes iestādes. *Jēdziens „publiskās pārvaldes iestādes” aptver iestādes, kas minētas Likuma Nr. 3094/2003 (Valdības Vēstnesis, I krājums, Nr. 10) 3. panta 1. punktā „Tiesībsargs un citi noteikumi”;*

vienlīdzību veicinošā iestāde atbild par vienlīdzības principa ievērošanu gadījumos, kad šo principu ir pārkāpušas fiziskas vai juridiskas personas, kas nav minētas 1. punktā, izņēmums ir ar nodarbinātību un darba attiecībām saistīti jautājumi;

darba inspekcija (*SEPE*) atbild par līdztiesības principa ievērošanu gadījumos, kad ar nodarbinātību un darba attiecībām saistītos jautājumos šo principu ir pārkāpušas fiziskas vai juridiskas personas, kas nav minētas 1. punktā.

II. Likums Nr. 3896/2010 (Valdības Vēstnesis, I krājums, Nr. 207, 8.12.2010.) par tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgas iespējas un attieksmi pret vīriešiem un sievietēm nodarbinātības un profesijas jautājumos – spēkā esošo tiesību aktu un citu attiecīgo noteikumu saskaņošana ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 5. jūlija Direktīvu 2006/54/EK –, aizliedz jebkāda veida uz tiešu vai netiešu diskrimināciju dzimuma dēļ.

Likuma mērķis ir nodrošināt tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgas iespējas un attieksmi pret vīriešiem un sievietēm nodarbinātības un profesijas jautājumos attiecībā uz:

darba iespējām, tostarp paaugstināšanu amatā, un profesionālo apmācību;

darba nosacījumiem, tostarp darba samaksu un

nodarbinātības sociālā nodrošinājuma sistēmām, kā tas noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2006/54/EK.

Iepriekš minētā likuma (Likuma Nr. 3896/2010 25. pants) ietvaros tiesībsargs pārrauga un veicina tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgas iespējas un attieksmi pret vīriešiem un sievietēm.

Grieķijas Datu aizsardzības iestāde (Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα)

Grieķijas Datu aizsardzības iestāde (DAI) ir neatkarīga iestāde, kas izveidota saskaņā ar Likumu Nr. 2472/1997, ar kuru transponē Direktīvu 95/46/EK.

DAI ir atbildīga par tiesību uz privātumu īstenošanu un izpildes nodrošināšanu Grieķijā, kā tas noteikts Likumos Nr. 2472/1997 un Nr. 3471/2006.

DAI galvenais mērķis ir aizsargāt iedzīvotājus pret personas datu nelikumīgu apstrādi un palīdzēt iedzīvotājiem gadījumos, kad jebkāda veidā ir aizskarts viņu privātums.

Ņemot vērā moderno pakalpojumu vajadzības Grieķijā un ciparu sistēmas sakaru un tīklu arvien plašāku izplatību, DAI mērķis ir arī sniegt atbalstu un norādījumus datu apstrādātājiem, lai tie varētu pildīt ar likumu noteiktos pienākumus.

DAI, darbojoties *ex officio* vai reaģējot uz sūdzību, veic administratīvas pārbaudes attiecībā uz datiem, kas tiek uzglabāti publiskajā un privātajā sektorā. Šīs pārbaudes veic audita nodaļas darbinieki (*Τμήματος των Ελεγκτών*), kuriem lielākajā daļā gadījumu palīdz DAI locekļi. Tā kā pārbaudītāji ir īpaši izmeklētāji, viņiem ir piekļuve visiem reģistriem un uz viņiem neattiecas nekādi konfidencialitātes ierobežojumi.

Pārbaudēs pārliecinās par to, vai pārbaudāmās struktūras ir ievērojušas Likumu Nr. 2472/97 un Nr. 3471/2006 prasības (attiecībā uz paziņošanu, informēšanu, citiem saistītiem pienākumiem un pierādījumiem). Tad seko IT sistēmas pārbaude, pievēršoties tās galvenajiem parametriem, datu veidiem un drošības līmenim, ko sniedz datu apstrādātāja veiktie organizatoriskie un tehniskie pasākumi datu aizsardzībai, kā tas noteikts Likuma Nr. 2472/1997 6. un 10. pantā. Pārbaudes secinājumus atspoguļo ziņojumā, ko iesniedz DAI.

DAI saskaņā ar 114. panta 1. punktu Konvencijā, ar ko īsteno Šengenas Nolīgumu (Likums Nr. 2514/1997, Valdības Vēstnesis, I krājums, Nr. 140), nodrošina neatkarīgu uzraudzību pār Šengenas Informācijas sistēmas valsts nodaļu, kā arī darbojas kā valsts uzraudzības iestāde saskaņā ar Eiropas konvencijas 23. pantu (Likums Nr. 2605/1998, Valdības Vēstnesis, I krājums, Nr. 88) un kā valsts uzraudzības iestāde saskaņā ar Konvencijas par informācijas tehnoloģiju izmantošanu muitas vajadzībām 17. pantu (Likums Nr. 2706/1999, Valdības Vēstnesis, I krājums, Nr. 77), un ir atbildīga par pienākumiem, kas izriet no daudziem starptautiskiem nolīgumiem.

DAI izskata sūdzības un jautājumus, kas saistīti ar iesniedzēja tiesību īstenošanas un aizsardzības nodrošināšanu gadījumos, kad šīs tiesības ir pārkāptas datu apstrādes rezultātā, un pieņem attiecīgus lēmumus. Tā arī piemēro administratīvas sankcijas datu apstrādātājiem vai viņu pārstāvjiem (ja tādi ir), ja tie nepilda pienākumus, kas noteikti Likumā Nr. 2472/97, kā arī jebkuros citos noteikumos par personu aizsardzību, veicot personas datu apstrādi. Visbeidzot, DAI kompetentajām administratīvajām vai tiesu iestādēm var ziņot par tiesību aktu datu aizsardzības jomā pārkāpumiem.

Kifissias 1-3

11523 Athens, Greece

Noderīgas saites

[Grieķijas Valsts cilvēktiesību komisija](#)

[Grieķijas Datu aizsardzības iestāde](#)

[Grieķijas ombuds](#)

Lapa atjaunināta: 05/09/2022

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Pamattiesības - Spānija

Valsts tiesas

Valsts cilvēktiesību iestādes

Ombuds (tiesībsargs)

Specializētās cilvēktiesību iestādes

Citas iestādes

Valsts tiesas

Konstitucionālā tiesa (*Tribunal Constitucional*)

Par pamattiesību un pamatbrīvību aizsardzību primāri ir atbildīgi tiesneši un tiesas, tomēr konstitūcijā ir noteikta īpaša un galīga sistēma šo tiesību aizsardzībai – **pārsūdzība, pamatojoties uz konstitucionālo tiesību un brīvību pārkāpumiem**, kuru var izskatīt tikai [Konstitucionālā tiesa](#). Konstitucionālā tiesa ir augstākā iestāde, kas veic konstitūcijas interpretāciju. Tādējādi tā ir augstākā tiesa, kas aizsargā konstitucionālās garantijas, un tā ir galvenais konstitūcijā paredzēto pamattiesību un pamatbrīvību sargs.

Ar Konstitucionālo tiesu var sazināties četros veidos:

pa pastu:

Tribunal Constitucional

Calle Domenico Scarlatti 6

28003 Madrid

Spain.

pa tālruni: +34 915508000.

pa faksu: +34 915444088.

pa e-pastu: buzon@tribunalconstitucional.es.

Papildu informācija ir iegūstama šeit: <https://www.tribunalconstitucional.es/en> un <https://www.poderjudicial.es>

Valsts cilvēktiesību iestādes

Sk. sadaļu par ombudu (tiesībsargu).

Ombuds (*Defensor del Pueblo*)

Tiesībsarga birojs ir institūcija, kura aizsargā Spānijas pilsoņu pamattiesības un pamatbrīvības. Šajā nolūkā tas var uzraudzīt to iestāžu un struktūru darbību, kuras sniedz publiskus pakalpojumus Spānijā, un Spānijas administratīvos birojus ārvalstīs, kuri apkalpo Spānijas pilsoņus.

Pašlaik tiesībsarga amatu ieņem **Francisco Fernandez Marugan**.

Kad tiesībsargs saņem sūdzības par tiesībaizsardzības iestāžu neatbilstīgu darbu, viņš nosūta tās prokuratūrai (*Ministerio Fiscal*), kura izmeklē sūdzības un veic nepieciešamos pasākumus saskaņā ar tiesību aktiem vai pārsūta tās Tiesu varas ģenerālpadomei (*Consejo General del Poder Judicial*). Turklāt, ja ir nepieciešamas izmaiņas tiesību aktos, tiesībsargs var sagatavot ieteikumus valdībai.

Tiesībsargam ir pilnvaras iesniegt pārsūdzību, ja ir pārkāpta konstitūcija un aizskartas personu tiesības un brīvības, kā arī ierosināt *habeas corpus* procedūru.

Tiesībsargs NEVAR iejaukties šādās situācijās:

ja nav iesaistītas publiskas iestādes;

ja strīds ir starp privātpersonām;

ja ir pagājis vairāk nekā gads, kopš persona ir uzzinājusi par faktiem, kas saistīti ar sūdzību;

anonīmu sūdzību gadījumā, kurās nav konkrētu prasījumu, kuras nav iesniegtas labā ticībā vai kuru izskatīšana var aizskart trešo personu leģitīmas intereses;

ja strīds ir par tiesas nolēmuma saturu.

Pilsoņiem, kas vēlas sazināties ar tiesībsargu, nav jāizmanto advokāta vai juridiska pārstāvja starpniecība. **Visa procedūra ir bez maksas.**

Procedūra tiek sākta ar sūdzību. Sūdzības vēstulē, kura ir jāparaksta, ir nepieciešams norādīt jūsu vārdu, uzvārdu, kontaktadresi un faktus, kas ir sūdzības pamatā, jānorāda arī attiecīgā iestāde vai iestādes.

Sūdzības vēstulei ir jāpievieno arī svarīgāko dokumentu kopijas, kuri saistīti ar izskatāmo problēmu. Līdzko ir notikusi iepazīšanās ar sūdzības vēstules saturu, sūdzības iesniedzējam tiks nosūtīts dokuments, kurā norādīts sūdzībai piešķirtais lietas numurs, lai persona varētu iepazīties ar lietas materiāliem. Sūdzību var iesniegt jebkurā no šiem veidiem:

tiešsaistē: izmantojot elektronisko reģistru, kas pieejams tīmekļa vietnē sadaļā "[Presenta tu queja](#)" ("iesniegt sūdzību");

personiski: Tiesībsarga centrālajā birojā, kas atrodas *Calle de Zurbarano 42*, Madridē. Birojs ir atvērts no 9.00 līdz 14.00 no pirmdienas līdz piektdienai un no 16.00 līdz 18.00 no pirmdienas līdz ceturtdienai (augustā pēcpusdienās birojs ir slēgts);

pa pastu: nosūtot parakstītu vēstuli uz šādu adresi:

Defensor del Pueblo

Calle Zurbarano, 42

28010 Madrid

Spain

pa faksu: nosūtot parakstītu vēstuli uz +34 913081158.

Ja jums ir nepieciešama informācija par Tiesībsarga biroju vai vēlaties sekot jūsu sūdzības virzībai, jūs varat:

doties uz centrālo biroju *Calle de Zurbarano 42*, Madridē;

nosūtīt e-pastu: registro@defensordelpueblo.es.

zvanīt pa tālruni:

- 900101025 (tikai Spānijā): bezmaksas tālruņa numurs, lai iegūtu informāciju par Tiesībsarga biroju, tā uzdevumiem un darbību un sūdzības iesniegšanas kārtību;

- +34 914327900: lai saņemtu informāciju par sūdzības virzību.

Šis tālruņa pakalpojums parasti darbojas:

- no 9.00 līdz 14.00 un no 15.00 līdz 18.00, no pirmdienas līdz piektdienai;

- no 9.00 līdz 14.00 un no 16.00 līdz 18.00 piektdienās (augustā pakalpojums nedarbojas pēcpusdienās).

Papildu informācija ir iegūstama šeit: <https://www.defensordelpueblo.es>.

Specializētās cilvēktiesību iestādes

Bērnu tiesību aizsardzības ombuds

Ombuds nodrošina visu pilsoņu tiesību aizsardzību neatkarīgi no vecuma. Papildus daži Spānijas autonomie apgabali ir izveidojuši institūcijas īpaši nepilngadīgo aizsardzībai.

Spānijas tiesību aktos nepilngadīgajiem ir paredzētas tiesības pašiem iesniegt sūdzības ombudam vai līdzvērtīgai autonomā apgabala iestādei.

Vienlīdzīgas attieksmes struktūras

Padome vienlīdzīgas attieksmes veicināšanai un diskriminācijas novēršanai rases vai etniskās izcelsmes dēļ (*Consejo para la promoción de la igualdad de trato y no discriminación de las personas por el origen racial y étnico*)

Padome sastāv no dažādām valsts, autonomo apgabalu un vietējām iestādēm, uzņēmējdarbības un arodbiedrību organizācijām un bezpeļņas struktūrām, kas strādā, lai veicinātu vienlīdzīgu attieksmi un novērstu personu diskrimināciju rases vai etnisku iemeslu dēļ.

Tās mērķis ir veicināt vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošanu un apkarot personu diskrimināciju rases vai etnisku iemeslu dēļ tādās jomās kā izglītība, veselības aprūpe, sociālie pabalsti, sociālie pakalpojumi, mājoklis, apmācība u.c. un attiecībā uz vispārējām tiesībām saņemt visas preces un pakalpojumus. Attiecīgi tai ir **četras galvenās funkcijas**:

Sniegt neatkarīgus padomus no diskriminācijas cietušām personām, izskatot viņu sūdzības.

Publicēt patstāvīgus, neatkarīgus pētījumus, izmeklēšanu rezultātus un ziņojumus.

Veicināt pasākumus, kas palīdz nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi un novērst diskrimināciju, sniedzot atbilstošus ieteikumus un priekšlikumus.

Sagatavot un apstiprināt padomes ikgadējās darbības ziņojumu un iesniegt to Vienlīdzības ministrijā (*Ministerio de Igualdad*).

Sīkāka informācija ir atrodamā šeit <https://igualdadynodiscriminacion.igualdad.gob.es> un šeit <https://igualdadynodiscriminacion.igualdad.gob.es/contactar/home.htm>.

Datu aizsardzības struktūra

Spānijas Datu aizsardzības aģentūra (*Agencia Española de Protección de Datos*)

Spānijas Datu aizsardzības aģentūra ir neatkarīga uzraudzības iestāde, kura uzrauga tiesību aktu ievērošanu datu aizsardzības jomā, kā arī garantē un nodrošina pamattiesības, kas saistītas ar personas datu aizsardzību.

Spānijas Datu aizsardzības aģentūra izskata pilsoņu lūgumus un sūdzības, sniedz informāciju par tiesībām, kas ir izklāstītas [Ley Orgánica de Protección de Datos](#) (Datu aizsardzības pamatlikumā). Tā arī palīdz un sniedz informāciju struktūrām, kas izmanto personas datus saturošas veidlapas (piemēram, uzņēmumiem, institūcijām un iestādēm), lai nodrošinātu, ka tās ievēro minētā likuma prasības.

Attiecībā uz iesaistītajām personām tā:

izskata to pieteikumus un sūdzības;

sniedz informāciju par likumā paredzētajām tiesībām;

atbalsta kampaņas plašsaziņas līdzekļos.

Attiecībā uz datu apstrādātājiem tā:

izsniedz likumā paredzētās atļaujas;

piemēro korektīvus pasākumus;

likuma pārkāpumu gadījumā pieprasa datu dzēšanu un datu apstrādes pārtraukšanu;

piemēro sankcijas;

nepieciešamības gadījumā prasa palīdzību un informāciju;

dod atļaujas starptautiskai datu pārsūtīšanai.

Lai iesniegtu jautājumus, precizējumus, priekšlikumus vai sūdzības, ar Spānijas Datu aizsardzības aģentūru var sazināties trīs veidos:

pa pastu:

Agencia Española de Protección de Datos

Calle Jorge Juan 6

28001 Madrid

Spain

pa tālruni: +34 912663517

pa e-pastu: ciudadano@agpd.es.

Papildu informācija ir iegūstama šeit: <https://www.agpd.es/>.

Citas specializētas struktūras

Spānijas Personu ar invaliditāti pārstāvju komiteja (*Comité Español de Representantes de Personas con Discapacidad*)

Spānijas Personu ar invaliditāti pārstāvju komiteja, kas plašāk pazīstama ar saīsinājumu *CERMI*, ir institūcija Spānijas personu ar invaliditāti pārstāvībai, aizstāvībai un rīcībai to vārdā. Izprotot savu statusu kā sociālā grupa, kas saskaras ar problēmām, vairāk nekā trīsarpus miljonu cilvēku un to ģimenes locekļu nolēma apvienoties jumta organizācijās, lai veicinātu savu tiesību atzīšanu un lai pilnībā un līdztiesīgi ar pārējo sabiedrību īstenotu savas pilsoniskās tiesības.

Ja jums ir jautājumi, jūs varat sazināties ar *CERMI* trīs veidos:

pa pastu:

Comité Español de Representantes de Personas con Discapacidad

Secretaría General

Calle Recoletos, 1 Bajo

28001 Madrid

Spain

pa tālruni: +34 913601678

pa faksu: +34 914290317

pa e-pastu: cermi@cermi.es.

Papildu informācija ir iegūstama šeit: <http://www.cermi.es/>

vai Invaliditātes valsts observatorijas vietnē (*Observatorio Estatal de la discapacidad*) <https://www.observatoriodeladiscapacidad.info>.

Patvēruma un bēgļu jautājumu birojs (*Oficina de Asilo y Refugio*)

Patvēruma un bēgļu jautājumu birojs (*OAR*) ir Iekšlietu ministrijas struktūra, un tas sagatavo priekšlikumus atļaujām uzturēties Spānijā saskaņā ar tiesību aktiem, kas attiecas uz patvēruma tiesībām.

Turklāt *OAR* ir atbildīgs par:

lietu izmeklēšanu un izskatīšanu, lai noteiktu valsti, kura ir atbildīga par patvēruma pieteikumu saskaņā ar spēkā esošajām starptautiskajām konvencijām; pārbaužu veikšanu un lēmumu pieņemšanu par visiem patvēruma pieteikumiem, kas iesniegti robežkontroles vietās Spānijā un Spānijas diplomātiskajās misijās ārvalstīs.

Papildu informāciju var iegūt šādi:

pa pastu:

Oficina de Asilo y Refugio

Calle Pradillo, 40

28002 Madrid

Spain

pa tālruni: +34 915372170

Lai saņemtu vairāk informācijas, sazinieties ar [la sección correspondiente del Ministerio del Interior](#) (attiecīgo iekšlietu ministrijas departamentu).

Ieslodzījuma vietu ģenerālsekretariāts (*Secretaría General de Instituciones Penitenciarias*)

Sodu izpildes sistēma ir fundamentāla valsts drošības politikas un sociālās politikas daļa. Institūcijas konstitucionālais mērķis un galvenā funkcija ir uzraudzīt un koordinēt visas darbības, kas saistītas ar kriminālsodu izpildi un citiem pasākumiem.

Papildu informāciju var iegūt šādi:

pa pastu:

Secretaría General de Instituciones Penitenciarias

Calle Alcalá 38-40

28014 Madrid

Spain

pa tālruni: +34 913354700

pa faksu: +34 913354052

Papildu informācija ir iegūstama šeit: <http://www.institucionpenitenciaria.es/>.

Citas iestādes

Spānijas Advokatūras ģenerālpadome (*Consejo General de la Abogacía Española*)

Spānijas Advokatūras ģenerālpadome (*CGAE*) ir Spānijas Advokātu kolēģijas pārstāvības, koordinācijas un izpildes struktūra, un tai ir publisko tiesību juridiskas personas statuss ar pilnīgu tiesībspēju un rīcībspēju savu mērķu sasniegšanai.

CGAE ir struktūra, kas regulē advokātu profesionālo darbību un aizsargā profesijas reputāciju. Spānijā ir 83 advokātu kolēģijas, kurās ir apvienojušies 137 447 praktizējoši advokāti (dati par 2016. gada decembri), kā arī 10 autonomo apgabalu advokātu kolēģiju padomes (*Consejos Autonómicos de Colegios de Abogados*).

Spānijā ir plašas tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību, un advokātu kolēģijas garantē visiem pilsoņiem tiesības saņemt praktisku juridisko aizsardzību, nodrošinot juridiskās palīdzības sistēmu, palīdzību ieslodzītajiem un juridisko konsultāciju pakalpojumus, palīdzību un padomus imigrantiem, juridiskās konsultācijas ieslodzījuma vietās, juridisko palīdzību un konsultācijas sievietēm, palīdzību personām, kuras cietušas no vardarbības ģimenē, un juridisko palīdzību un padomus vecāka gadagājuma cilvēkiem.

Ja jums ir jautājumi, varat sazināties ar *CGAE* trīs veidos:

pa pastu:

Consejo General de la Abogacía Española

Paseo Recoletos 13

28004 Madrid

Spain

pa tālruni: +34 915232593

pa e-pastu: informacion@cgae.es.

Papildu informācija ir iegūstama šeit: <http://www.cgae.es/> un <https://www.abogacia.es/servicios/ciudadanos/servicios-de-orientacion-juridica-gratuita>.

Lapa atjaunināta: 29/06/2022

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Pamattiesības - Francija

Tiesas

Valsts Cilvēktiesību aizsardzības iestāde

Institucionālais tiesībsargs:Tiesību aizstāvis

Specializētās cilvēktiesību struktūras

Citas specializētas iestādes

Tiesas

Fizisku personu pamattiesības un brīvības pirmajā instancē garantē administratīvās un apelācijas tiesas, kurās iedzīvotāji var ierosināt lietas.

Turklāt Konstitucionālā padome (*Conseil constitutionnel*), kas lemj par tiesību aktu atbilstību Konstitūcijai, veic divu veidu pārbaudi:

vēl nepieņemtu tiesību aktu pārbaudi — institucionālie tiesību akti un parlamentāro asambleju reglamenti pirms pirmo pieņemšanas un pēdējo stāšanās spēkā ir jāiesniedz izskatīšanai Konstitucionālajai padomei. Arī starptautiskas saistības pirms to ratificēšanas vai apstiprināšanas var iesniegt padomei izskatīšanai. Parastos tiesību aktus var iesniegt padomei izskatīšanai pirms to pieņemšanas;

pieņemto tiesību aktu pārbaudi — pārskatot Konstitūciju 2008. gada 23. jūlijā, Konstitūcijā tika iekļauts 61. panta 1. punkts, ar kuru ieviesa prioritāru prejudiciālu nolēmumu par atbilstību Konstitūcijai (*question prioritaire de constitutionnalité*). Šī pārbaudes iespēja ļauj iedzīvotājiem tiesvedības laikā apstrīdēt tāda pieņemta tiesību akta atbilstību Konstitūcijai, ar ko tiek šķietami pārkāptas Konstitūcijā garantētās tiesības un brīvības. Tiesa nodod prioritāro jautājumu par atbilstību Konstitūcijai izskatīt Kasācijas tiesai (*Cour de cassation*) vai Valsts padomei (*Conseil d'État*). Valsts padome vai Kasācijas tiesa šā jautājuma izskatīšanu pēc tam var nodot Konstitucionālajai padomei, kam par to ir jāpieņem lēmums trīs mēnešu laikā. Līdz ar to kopš 2010. gada 1. marta pēc Valsts padomes vai Kasācijas tiesas atzinuma pieprasījuma saņemšanas Konstitucionālā padome ir atbildīga par pārbaudi attiecībā uz to, vai ar jau spēkā esošu tiesību akta noteikumu netiek pārkāptas Konstitūcijas garantētās tiesības un brīvības. Vajadzības gadījumā Konstitucionālā padome var atcelt attiecīgo noteikumu.

Plašāka informācija attiecībā uz prioritāro prejudiciālo nolēmumu pieņemšanu par atbilstību Konstitūcijai:

📄 <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F21088>

📄 <http://www.vie-publique.fr/actualite/faq-citoyens/qpc/>

Informācija par to, kā ir organizētas tiesas, un par to jurisdikciju ir pieejama Valsts padomes, Kasācijas tiesas un Konstitucionālās padomes tīmekļa vietnēs:

📄 <https://www.conseil-etat.fr>

📄 <https://www.courdecassation.fr/>

📄 <https://www.conseil-constitutionnel.fr/en>

Valsts Cilvēktiesību aizsardzības iestāde

Valsts Konsultatīvā komisija cilvēktiesību jautājumos

Valsts Konsultatīvā komisija cilvēktiesību jautājumos (*Commission nationale consultative des droits de l'homme — CNCDH*) ir Francijas valsts cilvēktiesību iestāde, kas dibināta 1947. gadā. Lai gan to uzskata par neatkarīgu administratīvo iestādi, tā ir valsts struktūra, kas pilda savus uzdevumus pilnīgi neatkarīgi (saskaņā ar 2007. gada 5. marta Likumu Nr. 2007292). CNCDH veido 64 pilsoniskās sabiedrības organizāciju vadošie darbinieki un pārstāvji.

Uzdevumi

CNCDH veicina dialogu starp valdību, parlamentu, iestādēm un pilsonisko sabiedrību par cilvēktiesībām, humanitārajām tiesībām un darbībām un cīņu pret rasismu:

proti, palīdz sagatavot ziņojumus, kas Francijai atbilstīgi tās līgumsaistībām cilvēktiesību jomā ir jāiesniedz starptautiskām organizācijām;

veicina izglītošanos cilvēktiesību jomā;

ir atbildīga par publiska gada ziņojuma sagatavošanu par cīņu pret rasismu, kā paredzēts 1990. gada 13. jūlija Likuma 2. pantā;

pēc savas ierosmes var vērst publisko iestāžu uzmanību uz pasākumiem, kas varētu sekmēt cilvēktiesību aizsardzību un popularizēšanu. Tā var virzīt jebkuru jautājumu saistībā ar ārkārtas humanitāro situāciju un apmainīties ar informāciju par iespējamajiem šādu situāciju risinājumiem;

tā publicē pieņemtos atzinumus un ziņojumus.

CNCDH darbs notiek piecās apakškomisijās: sociālo jautājumu, rasisma, antisemitisma, ksenofobijas, diskriminācijas un mazāk aizsargātu grupu lietu apakškomisijā; iestāžu, tiesiskuma, policijas, migrācijas lietu apakškomisijā; Eiropas un starptautisko lietu apakškomisijā; ar humanitārās jomas starptautiskajiem tiesību aktiem saistītu lietu apakškomisijā un ar humanitārajām darbībām saistītu lietu apakškomisijā.

Adrese:

Commission nationale consultative des droits de l'homme

35 Rue Saint-Dominique, 75007

Paris

Papildu informācija: 📄 <https://www.cncdh.fr>

Institucionālais tiesībsargs — tiesību aizstāvis

Tiesību aizstāvis (*Défenseur des droits*) ir neatkarīga institūcija, kas paredzēta Konstitūcijā kopš 2008. gada 23. jūlija un izveidota ar 2011. gada 29. marta institucionālo Likumu Nr. 201133 un parasto Likumu Nr. 2011334.

Uzdevumi

Tiesību aizstāvim ir šādi uzdevumi:

aizstāvēt fizisku personu tiesības un brīvības attiecībās ar iestādēm;

aizstāvēt un veicināt bērnu intereses un tiesības;

cīnīties pret diskrimināciju, kas aizliegta ar likumu, un veicināt līdztiesību;

nodrošināt, lai personas, kas iesaistītas drošības nodrošināšanas darbību veikšanā, ievērotu ētikas normas.

Tiesību aizstāvja institūcija tika izveidota, apvienojot četras iepriekš pastāvošās institūcijas: valsts tiesībsarga institūciju (*Médiateur de la République*), bērnu tiesību aizstāvības institūciju (*Défenseur des enfants*), Augsto iestādi cīņai pret diskrimināciju un līdztiesības veicināšanai (*Haute Autorité de Lutte contre les Discriminations et pour l'Égalité — HALDE*) un Valsts Drošības ētikas komisiju (*Commission Nationale de Déontologie de la Sécurité — CNDS*).

Pilnvaras

Tiesību aizstāvis ir pilnvarots pieņemt sūdzības no jebkuras fiziskas vai juridiskas personas, tostarp no nepilngadīgām personām, kuras lūdz aizsargāt savas tiesības. Tiesību aizstāvis pēc savas ierosmes un jebkādos apstākļos var izskatīt lietu, kas ietilpst viņa pilnvarās.

Šo uzdevumu veikšanai tiesību aizstāvim, no vienas puses, ir pilnvaras veikt izmeklēšanu un iegūt pierādījumus individuālu sūdzību gadījumā, ļaujot viņam saņemt jebkādas attiecīgus dokumentus, noprotināt fiziskas personas un pat veikt pārbaudes uz vietas. No otras puses, tiesību aizstāvis var arī ierosināt grozījumus tiesību aktos un noteikumos un sniegt ieteikumus gan publiskām, gan privātām iestādēm.

Tiesību aizstāvis var arī sniegt ieteikumus, kā risināt viņam iesniegtos jautājumus vai pārkāpumus. Attiecīgajām personām vai iestādēm, reaģējot uz šiem ieteikumiem, ir jāinformē tiesību aizstāvis par veiktajiem pasākumiem. Ja tas netiek darīts vai ja tiesību aizstāvis uzskata, ka pēc šiem ieteikumiem nav sekojusi nekāda darbība, viņš var uzdot attiecīgajai personai vai iestādei noteiktā termiņā veikt vajadzīgos pasākumus. Ja pēc šiem rīkojumiem neseko nekādas darbības, tiesību aizstāvis var izdot īpašu ziņojumu attiecīgajai personai vai iestādei. Šo ziņojumu publisko.

Tiesību aizstāvis var piedalīties arī mediācijā vai ierosināt kompromisa risinājumu, kā arī palīdzēt cietušajiem sagatavot pieteikumus un norādīt attiecīgajā gadījumā ievērojamās procedūras.

Gadījumos, kad varētu tikt piemērots sods, Tiesību aizstāvis var novirzīt viņa uzmanības lokā nonākušās lietas iestādēm, kas ir pilnvarotas uzsākt disciplināru tiesvedību. Tiesību aizstāvis var arī piedalīties tiesas procesos, sūdzības iesniedzēja atbalstam sniedzot rakstiskus vai mutiskus atzinumus.

Organizācija

Tiesību aizstāvja birojās Parīzē strādā apmēram 250 cilvēki. Francijas metropolē un tās aizjūras departamentos apmēram 400 brīvprātīgie pārstāvji veic darbu ar iedzīvotājiem — palīdz viņiem aizstāvēt savas tiesības, pieņemt sūdzības un atbild uz pieprasījumiem. Viņi darbojas dažādās vietēja mēroga pieejamās struktūrās, piemēram, prefektūrās, prefektūru apakšnodaļās, juridisko konsultāciju centros, tiesu pieejamības punktos un pašvaldību telpās. Šie pārstāvji sniedz konsultācijas arī cietumos un strādā departamentu centros personām ar invaliditāti.

Tiesību aizstāvis vada padomes, kas palīdz veikt tiesību aizstāvja pienākumus tādās jomās kā bērnu tiesību aizsardzība un veicināšana, diskriminācijas apkarošana un līdztiesības veicināšana un ētika drošības nodrošināšanas sfērā.

Pēc tiesību aizstāvja ierosinājuma premjerministrs ieceļ tiesību aizstāvja vietniekus, tostarp:

bērnu tiesību aizstāvi, kas ir priekšsēdētāja vietnieks padomē, kura atbild par bērnu tiesību aizsardzību un veicināšanu;

vietnieku, kas ir priekšsēdētāja vietnieks padomē, kura atbild par ētiku drošības nodrošināšanas jomā;

vietnieku, kas ir priekšsēdētāja vietnieks padomē, kura atbild par diskriminācijas apkarošanu un līdztiesības veicināšanu.

Lietu iesniegšana tiesību aizstāvim

Lietas tieši un bez maksas var iesniegt ikviens fiziska persona (privātpersona) vai ikviens juridiska persona (uzņēmums, asociācija utt.), ja tā:

uzskata, ka tiek diskriminēta;

zina, ka publisko (policija, žandarmērija, muiža utt.) vai privāto (drošības speciālists utt.) tiesību īstenošanas iestāde ir pārkāpusi godprātīgas rīcības noteikumus;

ir saskārusies ar grūtībām attiecībā ar publisku dienestu (ģimenes pabalstu fondu (*Caisse d'Allocations Familiales*), nodarbinātības centru (*Pôle Emploi*), pensiju fondu utt.);

uzskata, ka netiek ievērotas bērna tiesības.

Lietu tiesību aizstāvja izskatīšanai var iesniegt bērns vai nepilngadīga persona, kura ir jaunāka par 18 gadiem, bērna ģimenes loceklis vai viņa juridiskie pārstāvji, medicīniskie vai sociālie dienesti, bērnu tiesību aizstāvim izveidota asociācija, Francijas Parlamenta loceklis un Eiropas Parlamenta deputāts no Francijas, kā arī ārvalstu iestāde, kurai ir tādi paši pienākumi kā tiesību aizstāvim. Tiesību aizstāvis var rīkoties Francijas un Francijā dzīvojošu ārvalstu bērnu vārdā, kā arī ārvalstīs dzīvojošu Francijas bērnu vārdā daudzās ar bērnu tiesību aizsardzību saistītās jomās, proti, bērnu aizsardzības, veselības aprūpes un invaliditātes, krimināltiesību, adopcijas, visiem paredzētās un nepilngadīgajiem ārvalstniekiem paredzētās izglītības jomā.

Iedzīvotāji var iesniegt sūdzību tieši tiesību aizstāvim,

izmantojot [📄 tiešsaistes atzinuma pieprasījuma veidlapu](#);

nosūtot to pa pastu bez maksas.

Adrese:

Défenseur des droits

Libre response 71120

75342 Paris Cedex 07

Papildu informācija: [📄 https://www.defenseurdesdroits.fr/en](https://www.defenseurdesdroits.fr/en)

Specializētas cilvēktiesību struktūras

Ir arī citas specializētas struktūras, kuras darbojas tiesību un brīvību aizsardzības jomā

Datu aizsardzības pārraudzības iestāde —

Valsts Datu aizsardzības iestāde (*Commission nationale de l'informatique et des libertés* — CNIL)

CNIL ir Francijas personas datu aizsardzības pārraudzības iestāde. Tā darbojas saskaņā ar grozīto 1978. gada 6. janvāra Likumu Nr. 7817.

Uzdevumi

Valsts Datu aizsardzības iestāde ir neatkarīga administratīva iestāde. Tā pilda šādus uzdevumus:

informē visus datu subjektus un visus kontrolierus par viņu tiesībām un pienākumiem;

nodrošina personas datu apstrādi saskaņā ar grozīto 1978. gada 6. janvāra likumu. Atkarībā no attiecīgajiem datiem tā atļauj apstrādi, sniedz atzinumu un pieņem datu apstrādes deklarācijas;

tā pieņem prasības, lūgumrakstus un sūdzības attiecībā uz personas datu apstrādi un informē to iesniedzēju par šajā sakarā veiktajām darbībām;

tā atbild uz publisku iestāžu un, attiecīgā gadījumā, tiesu iesniegtiem atzinuma pieprasījumiem un konsultē fiziskas personas un struktūras, kuras veic vai plāno veikt personas datu automatisku apstrādi;

saskaņā ar [📄 Kriminālprocesa kodeksa \(*Code de procédure pénale*\) 40. pantu](#) tā nekavējoties informē prokuratūru par pārkāpumiem, kuri nonākuši tās uzmanības lokā, un var sniegt komentārus krimināllietu tiesvedībās;

tā ar īpašu lēmumu var uzdot vienam vai vairākiem tās locekļiem vai tās ģenerālsekretāram veikt pārbaudes saistībā ar jebkādu apstrādi vai vienoties, ka šādas pārbaudes veiks amatpersonas no tās dienestiem, un vajadzības gadījumā iegūt jebkuras tādu dokumentu vai datu nesēju kopijas, kuri saistīti ar tās pienākumu veikšanu;

ar to ir jāapspriežas attiecībā uz likuma vai dekrēta projektiem vai likuma vai dekrēta projekta noteikumiem, kuri ir saistīti ar personas datu aizsardzību vai šādu datu apstrādi.

Ik gadu CNIL Republikas prezidentam un premjerministram iesniedz ziņojumu par sava darba izpildi.

Lietu iesniegšana CNIL

Ikviens, kurš ir saskāries ar sarežģījumiem savu tiesību īstenošanā, var sazināties ar CNIL. Lai aizstāvētu savas tiesības un brīvības, iedzīvotājiem ir jāvēršas tieši pirmajā instancē struktūrās, kuru rīcībā ir viņu dati. Ja rodas sarežģījumi, tiek sniegta neapmierinoša atbilde vai atbilde vispār netiek sniegta, tiešsaistē var iesniegt sūdzību CNIL par dažādiem tematiem: internets, tirdzniecība, darbs, tālrunis, banku pakalpojumi un kredīti.

Saistītā saite: [📄 https://www.cnil.fr/fr/plaintes](https://www.cnil.fr/fr/plaintes)

Adrese:

Commission Nationale de l'Informatique et des Libertés

3 Place de Fontenoy - TSA 80715

75334 PARIS CEDEX 07

Papildu informācija: [📄 https://www.cnil.fr/](https://www.cnil.fr/)

Brīvības atņemšanas vietu galvenais kontrolieris

Pēc tam, kad tika ratificēts Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālās asamblejas 2002. gada 18. decembrī pieņemtās Konvencijas pret spīdzināšanu un citu nežēlīgu, necilvēcīgu vai pazemojošu rīcību vai sodīšanu [📄 fakultatīvais protokols](#), Francijas likumdevējs ar [📄 2007. gada 30. oktobra Likumu Nr. 20071545](#) izveidoja brīvības atņemšanas vietu galvenā kontroliera institūciju (*Contrôle général des lieux de privation de liberté*). Tā ir neatkarīga administratīva iestāde.

Uzdevumi

Galvenais kontrolieris nodrošina, lai pret personām, kam atņemta brīvība, izturētos humāni un respektējot cilvēka cieņu un lai tiktu panākts godīgs līdzsvars starp personu, kurām atņemta brīvība, pamattiesību ievērošanu un sabiedriskās kārtības un drošības apsvērumu ievērošanu. Galvenais kontrolieris ir atbildīgs par to, lai nekādā veidā netiktu pieļauta šo personu pamattiesību pārkāpšana.

Savu pienākumu ietvaros galvenais kontrolieris pārbauda ne tikai brīvības atņemšanas, aizturēšanas vai hospitalizācijas apstākļus, bet arī personāla un citu saistīto personu darba apstākļus, ciktāl tie neizbēgami ietekmē iestādes darbību, un to, kāda ir attieksme pret personām, kurām atņemta brīvība. Galvenais kontrolieris var brīvi izraudzīties, kuras iestādes apmeklēt, un šie apmeklējumi var būt gan plānoti (tādā gadījumā iestādes vadītāju par apmeklējumu brīdina dažas dienas iepriekš), gan nepieteikti.

Pilnvaras

Galvenais kontrolieris jebkurā laikā, jebkurā vietā Francijas teritorijā var apmeklēt jebkuru vietu, kurā uzturas personas, kurai atņemta brīvība: cietumus, veselības aprūpes iestādes, iestādes, kas ir kopīgā Veselības ministrijas un Tieslietu ministrijas pārraudzībā, policijas un žandarmērijas aizturēšanas kameras, muitas īslaicīgās aizturēšanas izolatorus, administratīvās aizturēšanas centrus un kameras ārvalstniekiem, izolatorus ostās un lidostās utt. Galvenais kontrolieris ir atbildīgs par ārvalstnieku izraidīšanas procedūru praktisku īstenošanu līdz pat viņu nodošanai galamērķa valsts iestādēm.

Attiecīgās iestādes var iebilst pret apmeklējumiem vienīgi tādu nopietnu un nepārvaramu iemeslu dēļ, kas saistīti ar valsts aizsardzību, sabiedrības drošību, dabas katastrofām vai nopietniem nemieriem apmeklējamajā vietā.

Galvenais kontrolieris nosūta attiecīgajam ministram vai attiecīgajiem ministriem ziņojumu par apmeklējumu un ieteikumus, kurus var publicēt. Galvenais kontrolieris iesniedz arī gada darbības pārskatu Republikas prezidentam un parlamentam, to publicē.

Lietu iesniegšana brīvības atņemšanas vietu galvenajam kontrolierim

Iedzīvotāji var iesniegt lietas brīvības atņemšanas vietu galvenajam kontrolierim, lai ziņotu par situācijām, kad pēc viņu domām tiek pārkāptas viņu pamattiesības vai tādas personas pamattiesības, kurai atņemta brīvība (vai kurai nesen ir bijusi atņemta brīvība), un kas ir saistītas ar apstākļiem apcietinājuma, uzraudzības, aizturēšanas vai hospitalizācijas vietās vai ar kāda dienesta struktūru vai darbību. Lietas brīvības atņemšanas vietu galvenajam kontrolierim var iesniegt tikai, nosūtot pa pastu uz šādu adresi:

Madame la Contrôleure générale des lieux de privation de liberté

BP 10301

75921 Paris cedex 19

Iestāžu apmeklējumu laikā pārrunām ar galveno kontrolieri vai kādu no viņa biroja inspektoriem var pieteikties arī personas, kurām atņemta brīvība, viņu radnieki, personas, kuras saistītas ar iestādes darbu, kā arī tās personāls.

Adrese:

Le Contrôleur général des lieux de privation de liberté

16/18 quai de la Loire

BP 10301

75921 Paris Cedex 19

Papildu informācija: <https://www.cgjpl.fr>

Citas specializētas iestādes

Tiesu pieejamība — piekļuves punkti tiesību aktiem, juridisko konsultāciju centri un tiesu palīdzības vienības

Lai atvieglotu fizisku personu piekļuvi informācijai par to tiesībām, juridiskajām procedūrām un tiesu sistēmu un lai palīdzētu tām ikvienā tiesību īstenošanas posmā, Francija ir izveidojusi piekļuves punktus tiesību aktiem (*points d'accès au droit*), juridisko konsultāciju centrus (*maisons de justice et du droit*) un tiesu palīdzības vienības (*antennes de justice*), kas ir vietēja mēroga pieejami juridisko pakalpojumu centri, kuros iedzīvotāji var iegūt informāciju par viņu tiesībām, kā arī uzzināt dažas miermīlīgas strīdu risināšanas metodes.

Piekļuves punktu tiesību aktiem, juridisko konsultāciju centru un tiesu palīdzības vienību saraksts:

<http://www.annuaires.justice.gouv.fr/annuaires-12162>

Papildu informācija:

<http://www.vie-publique.fr/decouverte-institutions/justice/fonctionnement/modes-alternatifs/que-sont-maisons-justice-du-droit.html>

Lapa atjaunināta: 09/03/2018

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Pamattiesības - Horvātija

Valsts tiesas

Ar likumu izveidotām tiesām ir īpaša loma cilvēktiesību aizsardzībā. To autonomiju un neatkarību garantē Konstitūcija. Ir īpašs mehānisms, kas garantē konstitucionālo tiesību un brīvību īstenošanu: konstitucionālā sūdzība, ko var iesniegt pilsoņi, kuri uzskata, ka valsts iestādes, vietējās un reģionālās pašpārvaldes struktūras un publisko tiesību struktūrvienības, kas lemj par to tiesībām un pienākumiem vai attiecībā uz aizdomām par noziedzīga nodarījuma sodu ir pārkāpušas to cilvēktiesības vai pamatbrīvības, kas nostiprinātas Konstitūcijā. Sūdzību var iesniegt tikai pēc tam, kad visi citi tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir izsmelti.

Horvātijas Republikas Konstitucionālā tiesa (*Ustavni sud Republike Hrvatske*)

Trg svetog Marka 4

10000 Zagreba

Tālr.: +385 1 6400 251

Fakss: +385 1 4551 055

<https://www.usud.hr/>

Horvātijas Republikas Augstākā tiesa (*Vrhovni sud Republike Hrvatske*)

Trg Nikole Šubića Zrinskog 3

10 000 Zagreba

Tālr.: +385 1 486 22 22, +385 1 481 00 36

Fakss: +385 1 481 00 35

E-pasts: vsrh@vsrh.hr

<http://www.vsrh.hr/>

[Apgabaltiesas \(Županijski sudovi\)](#)

[Vietējās tiesas \(Općinski sudovi\)](#)

Horvātijas Republikas Augstā komercietiesa (*Visoki trgovački sud Republike Hrvatske*)

Berislavićeva 11, 10 000 Zagreba

Tālr.: +385 1 489 68 88

Fax: +385 1 487 23 29

<http://www.vtsrh.hr/>

Komercietiesa (*Trgovački sudovi*) Horvātijas Republikā (192 Kb)

[Komerctiesas](#)

Horvātijas Republikas Augstā administratīvā tiesa (*Visoki upravni sud Republike Hrvatske*)

Frankopanska 16, 10 000, Zagreba

Tālr.: +385 1 480 78 00

Fax: +385 1 480 79 28

<http://www.upravnisudrh.hr/>

[Administrativās tiesas \(Upravni sudovi \)](#)

Horvātijas Republikas Augstā pārkāpumu tiesa (Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske)

Ulica Augusta Šenoje 30, 10 000, Zagreba

Tālr.: +385 1 480 75 10

Fakss: +385 1 461 12 91

E-pasts: predsjednik@vpsrh.pravosudje.hr

<https://sudovi.hr/VPSRH/>

Tiesībsargs (Pučki pravobranitelj)

Trg hrvatskih velikana 6

10 000 Zagreba

Horvātija

Tālr.: +385 1 4851 855, +385 1 4851 853

E-pasts: info@ombudsman.hr

Fakss: +385 1 6431 628

Saskaņā ar Horvātijas Konstitūcijas 93. pantu tiesībsargs ir Horvātijas parlamenta pārstāvis, kurš veicina un aizsargā cilvēktiesības un brīvības, kas noteiktas Konstitūcijā, likumos un starptautiskajos dokumentos par cilvēktiesībām un brīvībām, kurus parakstījusi Horvātijas Republika.

Tiesībsargu un viņa vietniekus ievēl Horvātijas parlaments uz astoņiem gadiem. Tiesībsargs aizsargā pilsoņus no cilvēktiesību pārkāpumiem, kas izriet no darbībām, ko veikušas valsts iestādes vai ar publiskām pilnvarām apveltītas juridiskas personas. Tiesībsarga birojs ir centrālā struktūra, kas cīnās pret diskrimināciju un veic valsts preventīvā mehānisma uzdevumus, lai nepieļautu spīdzināšanu un citu nežēlīgu, necilvēcīgu vai pazemojošu rīcību vai sodīšanu. Veicot šos uzdevumus, tiesībsargs ir neatkarīgs un autonomš.

Kompetences.

Cilvēktiesību aizsardzība

Pilsoņiem ir tiesības iesniegt tiesībsargam sūdzību, ja viņi uzskata, ka valsts iestādes ir pārkāpušas viņu tiesības. Reaģējot uz sūdzību un pamatojoties uz saņemtajiem dokumentiem, tiesībsargs veic izmeklēšanu. Visām valsts struktūrām, struktūrām, kurām piešķirtas valsts iestādes pilnvaras, kā arī vietējām un reģionālām pašpārvaldes struktūrām, proti, visām publisko tiesību struktūrvienībām, ir jāsniedz visa pieprasītā informācija.

Pamatojoties uz konstatētajiem faktiem, tiesībsargs var izdot attiecīgajām iestādēm vai augstākām struktūrām atzinumus, ieteikumus un paziņojumus un nepieciešamības gadījumā informēt Horvātijas parlamentu.

Papildus tiesībsargs pārbauda noteikumu atbilstību Horvātijas Konstitūcijai un starptautiskajām konvencijām par cilvēktiesību aizsardzību un var pieprasīt Horvātijas valdībai grozīt vai pieņemt ar cilvēktiesībām saistītos noteikumus. Tiesībsargs var arī aicināt Horvātijas parlamentu saskaņot noteikumus ar konstitūciju un likumu, un viņam ir tiesības uzsākt tiesvedību Horvātijas Konstitucionālajā tiesā, lai pārbaudītu likumu un citu noteikumu atbilstību Horvātijas Konstitūcijai.

Cilvēktiesību veicināšana

Cilvēktiesību veicināšana ietver pētniecību un analīzi, datubāžu un dokumentācijas izstrādi un uzturēšanu, laicīgu un regulāru sabiedrības un ieinteresēto personu informēšanu, aktīvu pilsoniskās sabiedrības, starptautisku organizāciju un akadēmisko pētniecības institūciju iesaisti un sadarbību ar tām, iniciatīvas tiesību aktu saskaņošanai ar starptautiskajiem un Eiropas standartiem un attiecīgo tiesību aktu piemērošanu.

Centrālā diskriminācijas apkaršanas struktūra

Tiesībsargs saņem sūdzības no fiziskām un juridiskām personām, sniedz nepieciešamo informāciju par tiesībām un pienākumiem, tiesību un cita veida aizsardzību, izskata atsevišķus pieteikumus un savas kompetences ietvaros veic darbības, lai novērstu diskrimināciju un aizsargātu diskriminētu personu tiesības (izņemot izskatīšanā esošu tiesvedību gadījumā), vada mediācijas procesus ar iespēju izšķirt strīdu ārpusstiesas procesā ar abu pušu piekrišanu un iesniedz kompetentai prokuratūrai ziņojumus par noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar diskrimināciju.

Valsts preventīvais mehānisms

Tiesībsargs veic valsts preventīvā mehānisma uzdevumus, lai nepieļautu spīdzināšanu un citu nežēlīgu, necilvēcīgu vai pazemojošu rīcību vai sodīšanu visās vietās, kurās personām ir atņemta brīvība, kurās tās tiek turētas apcietinājumā, aizturētas vai izmitinātas sabiedrības uzraudzības telpās, kuras tās nevar pamest pēc savas vēlēšanās.

Tas nozīmē, ka Tiesībsarga biroja pārstāvji šajā uzdevumā apmeklē cietumus, labošanas iestādes, aizturēšanas vienības un dažādas iestādes, kurās mīt personas ar garīga rakstura traucējumiem, kas ir preventīvs mehānisms, lai aizsargātu personas, kurām ir atņemta vai ierobežota brīvība.

Valsts cilvēktiesību aizsardzības iestāde (VCAI)

Kopš 2009. gada tiesībsargs ir vienīgā "A" kategorijas valsts cilvēktiesību aizsardzības un veicināšanas iestāde (VCAI) Horvātijas Republikā saskaņā ar ANO Parfizes principiem, kuros noteikti valsts cilvēktiesību aizsardzības iestāžu neatkarības rādītāji.

Tas ir institucionālās neatkarības augstākais līmenis un tika piešķirts Tiesībsarga birojam atkārtoti 2013. gadā, kad ANO uzraudzīja, kā tiek īstenoti tas ieteikumi attiecībā uz neatkarīga statusa saglabāšanu un veicināšanu.

Specializētas cilvēktiesību aizsardzības struktūras

Bērnu tiesībsargs (Pravobranitelj za djecu)

Teslina 10

10 000 Zagreba

Horvātija

E-pasts: info@dijete.hr

Tālr.: 01/4929 669

Fakss: 01/4921 277

<http://www.dijete.hr>

Darbības

Bērnu tiesībsargs uzrauga ar bērnu tiesību un interešu aizstāvību saistīto Horvātijas likumu un citu noteikumu atbilstību Horvātijas Konstitūcijai, Starptautiskajai konvencijai par bērna tiesībām un citiem starptautiskiem dokumentiem saistībā ar bērnu tiesību un interešu aizstāvību. Birojs uzrauga bērnu tiesību pārkāpumus un vispārīgi pēta bērnu tiesību un interešu pārkāpumus un to veidus. Tas atbalsta bērnu ar īpašām vajadzībām tiesību un interešu aizsardzību un veicināšanu. Tas ierosina pasākumus, lai izveidotu visaptverošu sistēmu bērnu tiesību aizsardzībai un veicināšanai un novērstu kaitīgas darbības, kas apdraud viņu intereses. Tas informē un konsultē bērnus par to, kā īstenot un aizsargāt savas tiesības un intereses, sadarbojas ar bērniem,

mudina viņus izteikt savu viedokli, uzklausa viņus, ierosina un iesaistās sabiedriskās aktivitātēs ar mērķi uzlabot bērnu statusu un ierosina pasākumus viņu ietekmes palielināšanai sabiedrībā. Tam ir piekļuve un tiesības ieskatīties jebkādos datos, informācijā un dokumentos saistībā ar bērnu tiesībām un aizsardzību neatkarīgi no to konfidencialitātes pakāpes. Tam ir atļauts pārbaudīt jebkuru iestādi, valsts struktūru, juridisku un fizisku personu, kas ir bērnu aizgādji, kā arī reliģiskas kopienas, kurās bērni uzturas vai tiek izmitināti uz pagaidu laiku vai pastāvīgi.

Ja tiesībsargs konstatē, ka pret bērnu ir bijusi vērsta fiziska vai garīga vardarbība, seksuāla uzmākšanās, ļaunprātīga izmantošana vai ekspluatācija, nolaidība vai nolaidīga attieksme, tam nekavējoties par to jāziņo kompetentai prokuratūrai un jābrīdina kompetentais sociālās aprūpes centrs, ierosinot pasākumus, lai aizsargātu bērna tiesības un intereses. Tas var lūgt profesionālu palīdzību ekspertiem un profesionālām iestādēm, kas pēta bērnu aizsardzību, aprūpi, attīstību un tiesības, un pienācīgā laikā saņem šādu palīdzību.

Dzimumu līdztiesības tiesībsargs (*Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova*)

Preobraženska 4/1

10 000 Zagreba

Tālr.: +385 1 48 48 100

Fakss: +385 1 48 44 600

E-pasts: [✉ ravnopravnost@prs.hr](mailto:ravnopravnost@prs.hr)

[✉ http://www.prs.hr](http://www.prs.hr)

Darbības

Dzimumu līdztiesības tiesībsargs izskata sūdzības par diskrimināciju saistībā ar dzimumu, civilstāvokli vai ģimenes stāvokli un seksuālo orientāciju. Birojs izskata dzimumu līdztiesības principa pārkāpumus, diskriminācijas gadījumus pret indivīdiem vai indivīdu grupām, ja diskrimināciju veikušas valsts iestādes, vietējo un reģionālo pašpārvaldes struktūrvienības un citas struktūras ar publiskām pilnvarām, šo struktūru darbinieki un citas juridiskas un fiziskas personas. Tiesībsarga darbs ietver pilnvaras ziņot, ierosināt un izstrādāt ieteikumus.

Ja tiesībsargs konstatē, ka dzimumu līdztiesības princips ir pārkāpts, tam ir tiesības iesniegt pieprasījumu par likuma konstitucionālu pārskatīšanu vai citu noteikumu pārskatīšanu attiecībā uz atbilstību Konstitūcijai un to likumību.

Tiesībsargs personu ar invaliditāti jautājumos (*Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom*)

Savska cesta 41/3

10 000 Zagreba

Tālr.: +385 1 6102 170

Fakss: +385 1 6177 901

E-pasts: [✉ ured@posi.hr](mailto:ured@posi.hr)

Darbības

Tiesībsarga birojs personu ar invaliditāti jautājumos ir autonoma valsts iestāde, kuras galvenais uzdevums ir uzraudzīt un veicināt cilvēku ar invaliditāti tiesības, pamatojoties uz Horvātijas Republikas Konstitūciju, starptautiskiem nolīgumiem un likumiem. Ja tiek pārkāptas personu ar invaliditāti tiesības, tiesībsargam ir tiesības brīdināt, ierosināt pasākumus, izstrādāt ieteikumus, informēt un pieprasīt ziņojumus par veiktajām darbībām.

Ja tiesībsargs konstatē, ka juridisks risinājums kaitē personām ar invaliditāti vai bērniem ar attīstības traucējumiem, kādā veidā atņemt to tiesības vai nostāda tos neizdevīgākā situācijā attiecībā uz personām ar invaliditāti, tiesībsargs ierosina grozīt šādu juridisko risinājumu.

Tiesībsarga birojs personu ar invaliditāti jautājumos saņem individuālas sūdzības no personām ar invaliditāti un tiem, kuri strādā to interesēs, izskata sūdzības par personu ar invaliditāti tiesību pārkāpšanu un sadarbībā ar iestādēm, kas ir atbildīgas par šo jautājumu atrisināšanu, mēģina rast visizdevīgāko risinājumu. Tiesībsargs personu ar invaliditāti jautājumos sniedz konsultācijas personām ar invaliditāti par to, kā īstenot un aizsargāt to tiesības un intereses.

Personas datu aizsardzība

Personas datu aizsardzības aģentūra (*Agencija za zaštitu osobnih podataka*)

Martićeva 14

10 000 Zagreba

Tālr.: +385 460 90 00

Fakss: +385 4609-099

E-pasts: [✉ azop@azop.hr](mailto:azop@azop.hr)

[✉ http://www.azop.hr](http://www.azop.hr)

Personas datu aizsardzības aģentūra ir juridiska persona, kurai uzticētas valsts pārvaldes pilnvaras, kas savu darbu veic neatkarīgi un autonomi tās uzdevumu un kompetences ietvaros. Aģentūra ir atbildīga par administratīvu un profesionālu uzdevumu veikšanu saistībā ar personas datu aizsardzību. Aģentūra valsts pārvaldes pilnvaru ietvaros uzrauga personas datu aizsardzību, norāda uz pārkāpumiem personas datu vākšanā, veido sarakstu ar valstīm un starptautiskām organizācijām, kuras pienācīgi regulē datu aizsardzību, izskata pieteikumus, lai izmeklētu pārkāpumus attiecībā uz tiesībām, kas nepatērētas Personas datu aizsardzības likumā, un uztur Centrālo reģistru ar personas datu datnēm.

Bezmaksas juridiskā palīdzība

Pieņemot Bezmaksas juridiskās palīdzības likumu, Tieslietu ministrija pārņēma visaptverošu un sarežģītu uzdevumu izveidot bezmaksas juridiskās palīdzības sistēmu.

Bezmaksas juridiskās palīdzības sistēma ļauj pilsoņiem sociāli nelabvēlīgākā situācijā piesaistīt advokātus un saņemt juridisko palīdzību noteiktās juridiskās darbībās un nodrošina vienlīdzīgu piekļuvi tiesas un administratīvajām procedūrām.

Bezmaksas juridiskās palīdzības saņēmēji

Juridiskās palīdzības saņēmēji Bezmaksas juridiskās palīdzības likuma izpratnē ir:

Horvātijas pilsoņi;

bērni, kas nav Horvātijas valstspiederīgie, bet atrodas Horvātijā bez pieaugušu, kurš ir atbildīgs saskaņā ar tiesību aktiem, pavadības;

ārvalstnieki ar pagaidu dzīvesvietu, uz kuriem attiecas savstarpīguma princips, un ārvalstnieki ar pastāvīgu dzīvesvietu;

ārvalstnieki, kam piešķirta pagaidu aizsardzība;

ārvalstnieki, kas neilikumīgi uzturas valstī, un ārvalstnieki, kas īslaicīgi uzturas, tiesvedībā, kurā tiek lemts par izraidīšanu vai atgriešanu;

patvēruma meklētāji, personas ar patvēruma statusu un ārvalstnieki ar alternatīvās aizsardzības statusu un viņu ģimenes locekļi, kas likumīgi uzturas Horvātijā, tiesvedībā, kurā viņiem netiek sniegta juridiskā palīdzība saskaņā ar speciālo likumu.

Bezmaksas juridiskās palīdzības sniedzēji

Bezmaksas juridiskās palīdzības likums attiecas uz šādiem juridiskās palīdzības sniedzējiem:

advokāti;

apstiprinātas apvienības;

juridiskās klīnikas;

valsts pārvaldes iestādes apgabalos.

Bezmaksas juridiskās palīdzības veidi

Bezmaksas juridiskās palīdzības veidi ir primārā juridiskā palīdzība un sekundārā juridiskā palīdzība.

Primārā juridiskā palīdzība

Primārās juridiskās palīdzība izpaužas kā:

vispārīga juridiska informācija;

juridiskas konsultācijas;

iesniegumu sagatavošana publisko tiesību subjektiem, Eiropas Cilvēktiesību tiesai un starptautiskajām organizācijām saskaņā ar starptautiskiem nolīgumiem un šo struktūru darbības noteikumiem;

pārstāvība publisko tiesību subjektu procedūrās;

juridiskā palīdzība ārpustiesas izlīgumā.

Primāro juridisko palīdzību sniedz valsts pārvaldes iestādes apgabalos, apstiprinātas apvienības un juridiskās klīnikas.

Sniedzot primāro juridisko palīdzību, iestādēm ir tiesības sniegt vispārīgu juridisko informāciju, piedāvāt juridiskās konsultācijas un sagatavot lūgumrakstus.

Pieteikumu iesniedzējiem, kas lūdz primāro juridisko palīdzību, būtu tieši jāsaazinās ar primārās juridiskās palīdzības sniedzēju.

Sekundārā juridiskā palīdzība

Sekundārā juridiskās palīdzība izpaužas kā:

juridiskas konsultācijas;

iesniegumu sagatavošana tiesvedībā par darbinieku tiesību aizsardzību pret darba devēju;

procesuālo rakstu sagatavošana tiesvedībā;

pārstāvība tiesvedībā;

juridiskā palīdzība strīda risināšanā ar izlīgumu;

atbrīvojums no tiesāšanās izdevumiem;

atbrīvojums no tiesas nodevām.

Sekundāro juridisko palīdzību sniedz advokāti.

Attiecībā uz procedūras veidu sekundāro juridisko palīdzību var piešķirt šādās procedūrās:

tiesvedība par lietu tiesībām, izņemot zemes reģistrācijas procedūras;

darba attiecību procedūras;

tiesvedība par ģimenes attiecībām, izņemot tiesvedību par laulības šķiršanu pēc abpusējas vienošanās, ja laulātiem nav kopīgu vai adoptētu nepilngadīgu bērnu vai pilngadīgu bērnu, kas atrodas to aizgādībā;

izpildes un drošības procedūrās attiecībā uz prasījumu piespiedu piedziņu vai nodrošināšanu, kas izriet no tiesvedības, kurā var piešķirt juridisko palīdzību saskaņā ar Juridiskās palīdzības likuma noteikumiem;

strīda izšķiršanā ar izlīgumu;

izņēmuma kārtā visās pārējās administratīvajās un civilprocesuālajās tiesvedībās, ja šāda vajadzība izriet no īpašiem pieteikuma iesniedzēju un viņu māsaimniecības locekļu dzīves apstākļiem, saskaņā ar Likuma par bezmaksas juridisko palīdzību pamatmērķi.

Sekundārās juridiskās palīdzības piešķiršanas procedūru uzsāk, vēroties apgabala vai Zagrebas pilsētas kompetentajā administratīvajā iestādē.

Saskaņā ar Bezmaksas juridiskās palīdzības likuma noteikumiem cilvēkiem, kuri vēlas izmantot savas tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību, ir jāaizpilda standarta juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapa un jāiesniedz tā savas dzīvesvietas apgabala valsts pārvaldes iestādē. Pieprasījumam jāpievieno nepārprotama rakstiska pieteikuma iesniedzēja un māsaimniecībā dzīvojošo pieaugušo piekrišana sniegt ieskatu visos ar īpašumu saistītajos datos un uzņemties materiālo un krimināltiesisko atbildību par pieteikuma iesniedzēja apgalvojumu pārbaudi.

Pieteikuma veidlapu var lejupielādēt Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē vai saņemt apgabalu valsts pārvaldes iestādēs, vietējās tiesās vai sociālās aprūpes centros to darba laikā.

Administratīvās nodevas par pieteikumu iesniegšanu nav jāmaksā, ja pieteikumu iesniedz personīgi vai ierakstītā vēstulē.

Juridiskā palīdzība ietver pilnīgu vai daļēju juridiskās palīdzības izmaksu segšanu atkarībā no pieteikuma iesniedzēja finansiālā stāvokļa. Ir paredzēts, ka procedūras izmaksas var tikt dalītas noteiktā attiecībā atkarībā no saņēmēja materiālā stāvokļa.

Ja juridiskā palīdzība tiek sniegta ierobežotā apmērā, atšķirību starp pilnu atlīdzības apmēru un segtajām advokāta izmaksām kompensē juridiskās palīdzības saņēmējs atbilstoši pakalpojuma vērtībai saskaņā ar Advokātu nodevu un izmaksu kompensācijas tarifu.

Tieslietu ministrija izskata juridiskās palīdzības pretendentu pārsūdzības otrajā instancē, kā arī pirmajā instancē lemj par apvienību un juridisko klīniku iekļaušanu primārās juridiskās palīdzības sniedzēju reģistrā, tā uztur reģistru un veic primāro juridiskās palīdzības sniedzēju darba administratīvo un profesionālo uzraudzību.

Informācija par bezmaksas juridisko palīdzību ir atrodamā [☞ Horvātijas Republikas Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē](#) vai pa e-pastu [☞ tobesplatna.pravna.pomoc@pravosudje.hr](mailto:tobesplatna.pravna.pomoc@pravosudje.hr), atbilde tiek sniegta pēc iespējas īsākā laikā.

Jautājumus var uzdot tieši valsts pārvaldes iestādēm apgabalos.

Pārrobežu strīdi

Pārrobežu strīds ir strīds, kurā puse, kura piesakās juridiskajai palīdzībai, uzturas vai pastāvīgi dzīvo ES dalībvalstī, kas nav tā pati dalībvalsts, kurā notiek lietas izskatīšana tiesā vai kurā ir izpildāms lēmums.

Juridisko palīdzību pārrobežu strīdos sniedz civillietās, komercietās, mediācijas procedūrās, ārpustiesas izlīgumos, publisko aktu izpildē, tiek sniegtas arī juridiskās konsultācijas šādos procesos. Noteikumi par pārrobežu strīdiem nav piemērojami nodokļu, muitas un citos administratīvos procesos.

Pieteikuma iesniedzējam, kurš dzīvo vai pastāvīgi uzturas Horvātijas Republikā un vēlas saņemt juridisko palīdzību pārrobežu strīdā citas dalībvalsts tiesā, ir jāiesniedz pieteikums viņa pastāvīgās dzīvesvietas vai domicila birojā. Kompetentais birojs pārsūta pieteikumu Tieslietu ministrijai astoņu dienu laikā pēc tā saņemšanas. Tieslietu ministrija pārtulko pieteikumu un pievienotos dokumentus dalībvalsts vai kompetentās iestādes oficiālajā valodā vai vienā no tās oficiālajām valodām un pārsūta tos 15 dienu laikā pēc tam, kad to ir saņēmusi tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kurā notiek lietas izskatīšana tiesā vai kurā ir izpildāms lēmums. Ja juridiskā palīdzība netiek piešķirta, pieteikuma iesniedzējam ir jāsedz tulkošanas izdevumi.

Pieteikuma iesniedzējs var arī iesniegt pieteikumu tieši saņēmējai iestādei dalībvalstī, kurā notiek lietas izskatīšana tiesā vai kurā ir izpildāms lēmums.

Pieteikuma iesniedzējam, kurš dzīvo vai pastāvīgi uzturas citā dalībvalstī un vēlas saņemt juridisko palīdzību pārrobežu strīdā Horvātijas Republikas tiesā, ir tiesības uz juridisko palīdzību saskaņā ar Bezmaksas juridiskās palīdzības likuma noteikumiem. Horvātijas Republikā pieteikuma iesniedzējs vai tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kurā pieteikuma iesniedzējs dzīvo vai pastāvīgi uzturas (pārsūtītāja iestāde), iesniedz pieteikumu juridiskās palīdzības saņemšanai Tieslietu Ministrijai (saņēmējai iestādei). Veidlapas un pievienotie dokumenti ir jāpārtulko horvātu valodā, citādi pieteikums tiks noraidīts.

Pieteikumi tiek iesniegti standarta veidlapas formā, kas noteikta Komisijas 2004. gada 9. novembra Lēmumā 2004/844/EK, ar ko ievieš veidlapu juridiskās palīdzības pieteikumiem saskaņā ar Padomes Direktīvu 2003/8/EK par to, kā uzlabot tiesu pieejamību pārrobežu strīdos, nosakot kopīgus obligātos noteikumus attiecībā uz juridisko palīdzību šādos strīdos.

Lapa atjaunināta: 20/12/2021

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējis.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: [\[el\]](#)

Pamattiesības - Kipra

Valsts tiesas

Nikosijas Apgabaltiesa (Eparchiakó Dikastfrio Lefkosias)

Charalampos Mouskou St.

1405 Nicosia

Cyprus

Limasolas Apgabaltiesa (Eparchiakó Dikastfrio Lemesou)

8 Lordou Vyrona Ave.,

3726 Limassol

PO Box 54619

Cyprus

Lamakas Apgabaltiesa (Eparchiakó Dikastfrio Lárnakas)

Artemidos Ave.

6301 Larnaca

PO Box 40107

Cyprus

Pafas Apgabaltiesa (Eparchiakó Dikastfrio Páfou)

Neophytou un Nikolaidi ielas stūris

8100 Paphos

PO Box 60007

Cyprus

Famagustas Apgabaltiesa (Eparchiakó Dikastfrio Ammochóstou)

2 Sotiras St.

5286 Paralimni

Cyprus

Kirenijas Apgabaltiesa (Eparchiakó Dikastfrio Kerýneias)

Charalampos Mouskou St.

1405 Nicosia

Cyprus

Valsts cilvēktiesību aizsardzības iestādes

Komisārs administrācijas un cilvēktiesību jautājumos (tiesībsargs)

Komisārs administrācijas un cilvēktiesību jautājumos (*Epitropos Dioikiseos kai Anthropon Dikaiomáton* jeb tiesībsargs) ir neatkarīga valsts amatpersona kopš 1991. gada. Komisārs ir galvenā institūcija, kas galvenokārt atbildīga par administrācijas un cilvēktiesību aizsardzības ārpusstiesas kontroli.

Komisāra galvenais mērķis ir nodrošināt likumību, veicināt labu pārvaldību, aizsargāt indivīdu tiesības, cīnīties pret administratīviem pārkāpumiem un aizsargāt pilsoņu tiesības un cilvēktiesības kopumā.

Komisārs parasti sāk izmeklēšanu pēc tam, kad ir saņēmis sūdzību no pilsoņa, kuru tieši un personiski ietekmējusi darbība, par ko iesniegta sūdzība. Taču komisārs var sākt izmeklēšanu arī ar Ministru padomes rīkojumu pēc savas iniciatīvas vispārējās nozīmes jautājumos.

Komisāra ierosinājumi vai ieteikumi nav saistoši. Tomēr, ja attiecīgās puses tos neievēro, rodas principa jautājums. Šī pozīcija ir nostiprināta ar neseniem grozījumiem attiecīgajā likumā, kas ļauj komisāram apspriesties ar attiecīgo iestādi, lai atrastu veidu, kā iestādei pieņemt komisāra nostāju un ievērot to praktiskā līmenī.

Komisāra administrācijas jautājumos pilnvaras ir ļoti plašas, jo papildus iepriekš minētajām funkcijām viņam ir turpmāk aprakstītie uzdevumi.

Diskriminācijas novēršanas struktūra: lai to veiktu, komisārs pēc privātpersonas iesniegtas sūdzības vai pēc savas iniciatīvas pārbauda, vai ir pārkāpts princips par vienlīdzīgu attieksmi pret indivīdiem rases, valstspiederības vai etniskās izcelsmes, kopienas, valodas, ādas krāsas, vecuma, invaliditātes, seksuālās orientācijas, reliģijas, politisko vai citu uzskatu dēļ tādās jomās kā sociālā aizsardzība, sociālais nodrošinājums, sociālie pabalsti, veselības aprūpe, izglītība, dalība apvienībās un arodbiedrībās vai piekļuve precēm un pakalpojumiem, tostarp mājvietai. Komisārs var darboties gan publiskajā, gan privātajā sektorā.

Vienlīdzības struktūra: lai to veiktu, komisārs pēc privātpersonas iesniegtas sūdzības vai pēc savas iniciatīvas pārbauda, vai ir pārkāpts princips par vienlīdzīgu attieksmi pret indivīdiem dzimuma vai dzimuma identitātes, rases, valstspiederības vai etniskās piederības, kopienas, valodas, ādas krāsas, vecuma, invaliditātes, seksuālās orientācijas, reliģijas, politisko vai citu uzskatu dēļ tādās jomās kā nodarbinātība, darbs un arodizglītība, tostarp darba līgumi vai dokumenti, ar kuriem regulē darba attiecības, pieņemšana darbā, atlaišana, darba sludinājumi laikrakstos u. c. Komisārs arī īpaši pārbauda uz dzimumu balstītu indivīdu diskrimināciju attiecībā uz viņu piekļuvi precēm un pakalpojumiem (piemēram, izglītībai, veselības aprūpei, banku pakalpojumiem vai apdrošināšanai). Komisārs var darboties gan publiskajā, gan privātajā sektorā.

Neatkarīga struktūra spīdzināšanas novēršanas jomā: lai to veiktu, komisārs brīvi apmeklē vietas, kurās indivīdiem ir pilnībā vai daļēji atņemta brīvība (piemēram, cietumus, policijas aizturēšanas centrus, psihiatriskās iestādes vai pansionātus), lai novērotu un reģistrētu dzīves apstākļus. Mērķis ir rūpēties par šādos apstākļos dzīvojošu personu cieņu un tiesībām. Pēc šādām vizītēm komisārs izstrādā ieteikumus attiecībā uz konstatēto apstākļu uzlabošanu un attiecīgo likumdošanas un institucionālo regulējumu. Kontrolējot kompetentās iestādes un brīvi komunicējot ar tām, komisārs var arī izstrādāt ieteikumus un priekšlikumus attiecībā uz spīdzināšanas novēršanu un necilvēcīgu vai pazemojošu izturēšanos. Komisārs var darboties gan publiskajā, gan privātajā sektorā.

Valsts civiltiesību aizsardzības struktūra: lai to veiktu, komisārs izstrādā atzinumus, ieteikumus un priekšlikumus, kad uzskata, ka kāda valsts iestāde ir pārkāpusi vai ierobežojusi civiltiesības. Komisārs rīkojas arī plašākā mērogā, lai veicinātu civiltiesību ievērošanu, un šajā nolūkā komunicē ar civiltiesību aizsardzības NVO un citām organizētām grupām.

Neatkarīga struktūra, kas veicina personu ar invaliditāti tiesību aizsardzību: lai to veiktu, komisārs ir atbildīgs par to, lai tiktu sekmēta, aizsargāta un uzraudzīta ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām īstenošana Kīprā.

Komisārs pēc savas iniciatīvas vai pēc sūdzību saņemšanas pārbauda, vai valsts iestādes ievēro Konvencijas noteikumus, un ziņo par to, kā situāciju var uzlabot. Komisārs arī sadarbojas ar citām struktūrām, kuras darbojas šajā jomā, izglītojot, vairojot izpratni un stiprinot cilvēku ar invaliditāti tiesību piemērošanu praksē.

Kīpras policija

Kīpras policijā ir izveidoti un darbību sākuši vairāki biroji, lai veicinātu, aizsargātu un stiprinātu cilvēku pamattiesību ievērošanu. Turpmāk ir sniegts īss pārskats par šo biroju pienākumiem, kas norāda uz policijas centieniem nodrošināt pamattiesību aizsardzību.

Civiltiesību birojs

Civiltiesību birojs atskaitās Eiropas Savienībai un Kīpras Galvenās policijas pārvaldes Starptautisko attiecību direktorātam un:

ir atbildīgs par dažādu ar Savienības civiltiesību aizsardzības iestāžu lēmumiem noteiktu pienākumu izpēti un izpildi policijas jurisdikcijas jomās; koncentrējas uz Eiropas Padomes ieteikumu īstenošanu attiecībā uz aizturēšanas apstākļiem policijas aizturēšanas centros u. c.;

veic sistemātiskas pārbaudes policijas aizturēšanas centros un iesniedz attiecīgus ziņojumus un ieteikumus par to, kā uzlabot aizturēšanu un aizturēto dzīves apstākļus;

sadarbojas ar citām valsts aģentūrām, NVO un neatkarīgām struktūrām jautājumos, kas saistīti ar visu pilsoņu civiltiesību aizsardzību, un izstrādā ieteikumus, lai nodrošinātu, ka policija ievēro Kīpras Republikas likumu un tās parakstīto un ratificēto konvenciju noteikumus;

sadarbojas ar Kīpras Policijas akadēmiju civiltiesību aizsardzības apmācības programmu plānošanā un izstrādē;

sagatavo un izplata paziņojumus un rokasgrāmatas par civiltiesību aizsardzību un veicināšanu.

Diskriminācijas apkarošanas birojs

Diskriminācijas apkarošanas birojs atskaitās Kīpras Galvenās policijas pārvaldes Noziegumu apkarošanas nodaļai, un tā mērķis ir novērst diskrimināciju, rasismu un ksenofobiju un cīnīties ar to.

Biroja galvenie uzdevumi ir:

nodrošināt koordinēšanu, uzraudzību un sadarbību starp policijas darbiniekiem rasistisku noziegumu un rasistiski motivētu incidentu vai noziegumu izmeklēšanā un reģistrēšanā;

sadarboties ar citām valsts aģentūrām un NVO, kas darbojas diskriminācijas un rasisma apkarošanas jomā;

sadarboties ar Kīpras Policijas akadēmiju un citām organizācijām, lai nodrošinātu tālāku policijas darbinieku apmācību;

darboties kā koordinācijas birojam starp Kīpras policiju un citām aģentūrām, kas atbildīgas par efektīvāku rasisma apkarošanas politikas izstrādi;

stiprināt un īstenot valsts tiesisko regulējumu attiecībā uz starptautiskajām un ES vadlīnijām un pienākumiem.

Vardarbības ģimenē un vardarbīgas izturēšanās pret bērnu apkarošanas birojs

Vardarbības ģimenē un vardarbīgas izturēšanās pret bērnu apkarošanas birojs atskaitās Kīpras Galvenās policijas pārvaldes Noziegumu apkarošanas nodaļai, un tā darbība galvenokārt saistīta ar koordinēšanu, īstenošanu un atbalstu.

Tā galvenie uzdevumi ietver lietu vai incidentu uzraudzīšanu, kriminālietu izskatīšanu un ieteikumu izstrādi par tālāko rīcību ar tām. Tā kā Vardarbības ģimenē un vardarbīgas izturēšanās pret bērnu apkarošanas biroja pienākums ir īstenot tiesību aktus, tas sadarbojas ar izmeklētājiem, kuri atbildīgi par šīm lietām, ģimenes konsultantiem vai sociālās labklājības dienestu amatpersonām, kā arī citām valsts un nevalsts amatpersonām šajā jomā, kā arī upuriem, ar kuriem tas sazinās personiski vai pa tālruni. Sadarbībā ar Kīpras Policijas akadēmiju birojs arī organizē apmācību seminārus policijas darbiniekiem.

Civēku tirdzniecības apkarošanas birojs

Civēku tirdzniecības apkarošanas birojs atskaitās Kīpras Galvenās policijas pārvaldes Noziegumu apkarošanas nodaļai, un tā mērķis ir apkarot cilvēku tirdzniecību saskaņā ar Likumu par cilvēku tirdzniecības un ekspluatācijas novēršanu un apkarošanu un upuru aizsardzību vai citiem piemērojamiem tiesību aktiem un policijas pienākumiem gan Eiropas, gan starptautiskā līmenī.

Biroja galvenie uzdevumi un pienākumi ir:

apstrādāt, analizēt un izmantot informāciju par noziegumiem, kas saistīti ar tā misiju;

koordinēt visu direktorātu/aģentūru/nodaļu darbību un rīcību, lai nodrošinātu, ka valsts līmeņa operācijas ir labi izplānotas un atbilstoši organizētas;

apzināt tirdzniecības un ekspluatācijas upurus saskaņā ar attiecīgo apzināšanas rokasgrāmatu un piemērojamo tiesību aktu noteikumiem;

sniegt policijas darbiniekiem norādījumus cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā;

sekot līdzi ar cilvēku tirdzniecību saistītu lietu izmeklēšanai un nepieciešamības gadījumā sniegt norādījumus nopratināšanas amatpersonām neatkarīgi no to darba vietas;

Noziegumu apkarošanas nodaļas vadītāja uzraudzībā uzņemties izmeklēt sarežģītas un smagas lietas, kurās pārkāpts Likums par cilvēku tirdzniecības un ekspluatācijas novēršanu un apkarošanu un upuru aizsardzību, sadarbojoties ar attiecīgi apmācītām amatpersonām, kuras strādā attiecīgā apgabala kriminālizmeklēšanas nodaļās;

atbildēt uz citu valstu pieprasījumiem sniegt juridisko palīdzību cilvēku tirdzniecības lietās;

uzturēt statistikas datubāzi un sagatavot attiecīgus ziņojumus un statistiku;

pildīt jebkurus citus uzdevumus, kuri noteikti tiesību aktos un valsts rīcības plānā cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā vai kurus uzdevis policijas priekšnieks.

Ar mērķi nodrošināt un aizsargāt apzināto cilvēku tirdzniecības upuru tiesības birojs papildus sociālās labklājības dienestiem sadarbojas ar tādām NVO kā Cyprus Stop Trafficking, KISA, Caritas, Well Spring, u. c.

Komisārs bērnu tiesību jautājumos

Komisārs bērnu tiesību jautājumos (*Epitropos Prostatias ton Dikaiomaton tou Paidiou*) kā institūcija tika izveidots ar 2007. gada Likumu par komisāru bērnu tiesību aizsardzības jautājumos (Likums Nr. 74(I)/2007), kas stājās spēkā 2007. gada 22. jūnijā. Likums paredz iecelt komisāru, izveidot un vadīt Komisāra biroju un citus saistītos jautājumus. Tas tika grozīts 2014. gadā ar 2014. gada Likumu par bērnu tiesību aizsardzību [44(I)/2014], lai aptvertu papildu jautājumus.

Likumā ir svarīgi noteikumi, ar kuriem Komisāra birojam ir jauts darboties kā neatkarīgai valsts civiltiesību organizācijai, kas atbildīga par bērnu tiesību aizsardzību un veicināšanu. Likumā ir paredzētas plašas komisāra funkcijas un pienākumi, kurus atsaucēs nolūkā var iedalīt četrās grupās:

tiesību aktu, publiskā un privātā sektora iestāžu procedūru un prakses kontrole un uzraudzība;

bērnu tiesību nostiprināšana un iesaiste;

vispārēja bērnu un sabiedrības izglītošana un izpratnes vairošana bērnu tiesību jautājumos;

bērnu un viņu interešu pārstāvēšana procedūrās, kas viņus ietekmē.

Par pirmo komisāri bērnu tiesību jautājumos tika iecelta Leda Koursoumba. Šis ir viņas otrais pilnvaru termiņš komisāres amatā.

Kontaktinformācija:

Apelli un Pavlou Nirvana ielas stūris, 5. stāvs, 1496

Tālrunis: +357 22873200

Fakss: +357 22872365

E-pasts: childcom@ccr.gov.cy

Tīmekļa vietne: <http://www.childcom.org.cy/>

Komisārs personas datu aizsardzības jautājumos

Komisārs personas datu aizsardzības jautājumos (*Epítropos Prostatías Dedoménon Prosopikou Charaktíra*) darbojas kā neatkarīga pārraudzības struktūra, kas izveidota ar 2001. gada Likumu Nr. 112 par personas datu aizsardzību (individuālo aizsardzību) (Likums Nr. 112(I)/2001), ar ko valsts tiesību aktos tika transponēta Direktīva 95/46/EK.

Komisārs pārrauga iepriekš minētā likuma īstenošanu. Komisāra uzdevumos ietilpst kontroļu veikšana, tiesību aktos noteiktu atļauju izdošana un administratīvo sodu piemērošana par likuma pārkāpšanu. Komisārs sadarbojas ar attiecīgām iestādēm citās dalībvalstīs un Eiropas Padomi jautājumos, kas ietilpst komisāra pienākumos, un ar mērķi veicināt Eiropas pilsoņu tiesības uz privātumu un personas datu aizsardzību.

Komisārs darbojas kā valsts pārraudzības struktūra Eiropolam, Eiropas Savienības Aģentūrai tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās, SIS II (otrās paaudzes Šengenas Informācijas sistēmai), VIS (vīzu informācijas sistēmai), MIS (multitas informācijas sistēmai) un IML (iekšējā tirgus informācijas sistēmai).

Komisāra biroja mērķis ir labāk informēt sabiedrību par tiesībām, kas paredzētas likumā, un attīstīt privātumam labvēlīgu kultūru gan publiskajā, gan privātajā sektorā.

Nodarbinātības, labklājības un sociālās apdrošināšanas ministrijas Personu ar invaliditāti sociālās iekļaušanas departaments

ANO Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām ir svarīgs pagrieziena punkts invaliditātes vēsturē, un tajā noteikts, ka valstīm ir jāpieņem atbilstoši reglamentējoši, administratīvi un citi pasākumi, lai aizsargātu personu ar invaliditāti tiesības visās dzīves jomās. Kipras Republika ratificēja konvenciju 2011. gadā, bet pirmo valsts plānu invaliditātes jomā sagatavoja un pieņēma 2013. gadā.

Personu ar invaliditāti sociālās iekļaušanas departaments kā centrālā struktūra apņēmas koordinēt Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām un 2013.–2015. un 2017.–2020. gada valsts rīcības plānu efektīvu īstenošanu.

Turklāt Personu ar invaliditāti sociālās iekļaušanas departamenta mērķis ir veicināt personu ar invaliditāti sociālo aizsardzību, sociālo iekļaušanu un nodarbinātību. Tā galvenie uzdevumi ir:

izstrādāt novērtējumus un nodrošināt sertifikāciju attiecībā uz invaliditāti un funkcionalitāti;

nodrošināt sociālos pabalstus personām ar invaliditāti;

nodrošināt tiešu un netiešu profesionālo rehabilitāciju un citus atbalsta pakalpojumus.

Departamenta mērķis ir uzlabot personu ar invaliditāti dzīves kvalitāti un rast tām jaunas sociālās integrācijas iespējas, plānojot, koordinējot un īstenojot reformas.

Valsts mehānisms sieviešu tiesību jautājumos

Valsts mehānisms sieviešu tiesību jautājumos (*Ethnikós Michanismsós gia ta Dikaiómata tis Gynaikas*) tika izveidots 1994. gada 16. februārī ar Ministru padomes Lēmumu Nr. 40609.

Valsts mehānisms sieviešu tiesību jautājumos ir galvenā organizācija, kas izstrādā un veicina valsts politiku, lai novērstu uz likumu balstītu sieviešu diskrimināciju un radītu sieviešu un vīriešu vienlīdzību visās tiesību aktu jomās. Tas arī palīdz ieviest vienlīdzības principu un vienlīdzīgas iespējas praksē, kam nepieciešams cita starpā mainīt attieksmi, veicināt speciālas programmas sieviešu atbalstīšanai un stiprināšanai viņu daudzveidīgajās lomās, kā arī integrēt vienlīdzību visās programmās un politikas virzienos.

Saskaņā ar Ministru padomes 2014. gada 23. aprīļa Lēmumu Nr. 76789 Valsts mehānisma sieviešu tiesību jautājumos padomi un nacionālo komiteju vada komisārs dzimumu līdztiesības jautājumos un mehānisma ģenerālsekretārā darbojas Tieslietu un sabiedriskās kārtības ministrijas Dzimumu līdztiesības nodaļas pārstāvji.

Valsts mehānismu sieviešu tiesību jautājumos veido trīs kolektīvas struktūras: a) padome, b) nacionālā komiteja un c) starpministriju komiteja. Tam ir arī ģenerālsekretariāts.

Valsts mehānisma sieviešu tiesību jautājumos *padomē* ir 19 dalīborganizācijas. Padomē darbojas sieviešu organizācijas, arodbiedrības un citas NVO, tostarp Turcijas-Kipras sieviešu organizācijas (Padomes dalīborganizāciju saraksts ir pievienots pielikumā).

Valsts mehānisma sieviešu tiesību jautājumos *nacionālajā komitejā* ir 69 dalīborganizācijas, tostarp organizācijas, kas saistītas ar politiskajām partijām, organizācijas, kas cīnās ar vardarbību pret sievietēm un sieviešu ekspluatāciju, apmācības, pētniecības, rasisma apkarošanas un lauksaimniecības organizācijas, arodbiedrības, miera veicināšanas organizācijas, pārvietotu personu, ģimeņu un bērnu organizācijas u. c.

Valsts mehānisma sieviešu tiesību jautājumos *starpministriju komitejas* sastāvā ir par sieviešu tiesībām atbildīgās amatpersonas no visām ministrijām un Eiropas programmu, koordinācijas un attīstības ģenerāldirektorāta.

Ģenerālsekretariāts gatavo visu Valsts mehānisma sieviešu tiesību jautājumos struktūru tikšanās un palīdz īstenot visus pieņemtos lēmumus, sniedzot administratīvo un zinātnisko atbalstu un norādījumus.

Parlamentārā komiteja cilvēktiesību un vienlīdzīgu iespēju sievietēm un vīriešiem jautājumos

Parlamentārās komitejas cilvēktiesību un vienlīdzīgu iespēju sievietēm un vīriešiem jautājumos galvenais uzdevums ir parlamentārās izpētes ietvaros pētīt un izziņāt, vai Kipras Republikā tiek ievēroti Kipras Konstitūcijas, starptautisko konvenciju un citu piemērojamo tiesību aktu noteikumi.

Šajā ziņā komiteja izskata lietas, kas saistītas ar cilvēktiesību pārkāpumiem attiecībā uz pilsoņiem un citām personām, kuras dzīvo Kipras Republikā, un attiecīgi ziņo par tām Pārstāvju palātai.

Lapa atjaunināta: 11/04/2022

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Pamattiesības - Latvija

Valstu tiesas

Civillietas, krimināllietas un administratīvās lietas Latvijā izskata tiesās, kuras sadalītas trīs līmeņos – rajonu (pilsētu) tiesas, apgabaltiesas un Augstākā tiesa. Tiesu sarakstu skatīt [šeit](#).

Satversmes tiesa Latvijas Republikas Satversmē un [Satversmes tiesas likumā](#) noteiktās kompetences ietvaros izskata lietas par likumu un citu normatīvo aktu atbilstību Satversmei, kā arī citas ar likumu tās kompetencē nodotās lietas.

Saskaņā ar likumu „[Par tiesu varu](#)” tiesu lietu izskatīšanas principus un kārtību nosaka [Satversme](#), [civilprocesuālie](#), [kriminālprocesuālie](#) un [administratīvi](#) procesuālie likumi, kur ir atrunāta procesa norises gaita, procesa laikā un iznākumā pieņemtie lēmumi un to izpildes kārtība.

Specializētās civiltiesību iestādes

[Tiesībsarga birojs](#) darbojas saskaņā ar [Tiesībsarga likumu](#).

Ikvienai personai gadījumos, ja tā saskata iespējamu savu vai citu personu civiltiesību vai labas pārvaldības principa pārkāpumu ir tiesības vērsties Tiesībsarga birojā ar rakstveida iesniegumu (sūdzību). Rakstveida sūdzību pieņemšanas un izskatīšanas kārtību regulē Tiesībsarga likums un sūdzību izskatīšanas reglaments. Saskaņā ar šiem dokumentiem pēc rakstveida sūdzības pieņemšanas Tiesībsargs mēneša laikā pieņem lēmumu par pārbaudes lietas ierisināšanu vai atteikumu (gadījumos, ja saudzība nesatur informāciju par pārkāpumu vai nav Tiesībsarga kompetencē un informē par to personu. Pārbaudes lieta tiek izskatīta triju mēnešu laikā. Pārbaudes lieta tiek pabeigta ar lietā iesaiņīto pušu izlīgumu vai Tiesībsarga atzinumu. Tiesībsarga atzinums nav juridiski saistošs – tam ir rekomendējošs raksturs.

Vienlaikus saskaņā ar Tiesībsarga likuma 13.panta 6.punktu tiesībsargam ir tiesības ierosināt pārbaudes lietu arī pēc savas iniciatīvas.

Tiesībsarga biroja kontaktinformācija:

Rīgā
Baznīcas ielā 25
Rīga
LV-1010,
Tālr.: +371 67686768
Fakss: 67244074

E-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Klientu pieņemšana: katru dienu plkst. 9:00 – 16:00.

Uz konsultāciju jāpiesakās iepriekš un tās sniedz bez maksas.

Obuds (tiesībsargs) bērnu tiesību jautājumos

[Tiesībsargs](#) darbojas saskaņā ar [Tiesībsarga likumu](#). Savukārt saskaņā ar [Bērnu tiesību aizsardzības likuma](#) 65.2 panta 2.punktu Tiesībsarga biroja kompetencē ietilpst arī sūdzību izskatīšana par bērna tiesību pārkāpumiem, īpašu uzmanību pievēršot valsts un pašvaldību iestāžu un to darbinieku izdarītajiem pārkāpumiem.

Tiesībsarga biroja kontaktinformācija:

Rīgā
Baznīcas ielā 25
Rīga
LV-1010
Tālr.: +371 67686768
Fakss: 67244074

E-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Klientu pieņemšana: katru dienu plkst. 9:00 – 16:00.

Uz konsultāciju jāpiesakās iepriekš un tās sniedz bez maksas.

[Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija](#) uzrauga un kontrolē normatīvo aktu ievērošanu bērnu tiesību aizsardzības jomā, saskaņā ar [Bērnu tiesību aizsardzības likuma](#) 65.1 pantu.

Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspektoru pieņemšanas vieta un laiks:

Rīga
Ventpils iela 53
Rīga
LV – 1002
Tālr.: + 371 67359128, + 371 67359133

Pieņemšanas laiks: Pirmdienās 13:00 – 18:00 un ceturtdienās 08:30 – 14:00

Detalizētāku informāciju par iesniegumu un sūdzību izskatīšanai par bērnu tiesību aizsardzības jautājumiem lūdzu, skatīt [šeit](#).

Vienlīdzību veicinoša iestāde

[Tiesībsargs](#) darbojas saskaņā ar [Tiesībsarga likumu](#).

Tiesībsarga biroja kontaktinformācija:

Rīgā
Baznīcas ielā 25
Rīga
LV-1010
Tālr.: +371 67686768
Fakss: 67244074

E-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Klientu pieņemšana: katru dienu plkst. 9:00 – 16:00.

Uz konsultāciju jāpiesakās iepriekš un tās sniedz bez maksas.

Datu aizsardzības iestāde

[Datu valsts inspekcija](#) (turpmāk - DVI) uzrauga personas datu aizsardzību. DVI kontrolē un uzrauga valstī personas datu apstrādes atbilstību Fizisko personu datu aizsardzības likuma prasībām.

Iesniegumu, sūdzību izskatīšanas un atbilstīgu sniegšanas termiņš saskaņā ar iesniegumu likuma (spēkā no 2008. gada 1.janvāra) 5.panta trešo daļu vai Administratīvā procesa likuma (spēkā no 2004.gada 1.februāra) 64. Pantu ir viens mēnesis no iesnieguma vai sūdzības saņemšanas dienas DVI. Šis termiņš var tikt pagarināts, ja iesnieguma un sūdzības izskatīšanai ir nepieciešams iegūt papildu informāciju.

DVI ir tiesības piemērot sodus tām juridiskajām un fiziskajām personām, kas izdarījušas personas datu aizsardzības pārkāpumus. DVI pieņemtos lēmumus var pārsūdzēt tiesā.

DVI kontaktinformācija:

Blaumaņa iela 11/13-15.

Rīga

LV-1011

Tālr.: +371 67223131

E-pasts: info@dvi.gov.lv

Apmeklētāju pieņemšana, iepriekš piesakoties.

Telefonkonsultācijas sniedz katru darbu dienu no plkst. 14:00-16:00.

Citas specializētas iestādes

[Latvijas Cilvēktiesību centrs](#) (LCC) ir neatkarīga nevalstiska organizācija, kas nodarbojas ar cilvēktiesību izglītību, pētniecību par cilvēktiesību un nacionālo attiecību jautājumiem. Jomas, kuras ietilpst LCC kompetencē ir: sabiedrības integrācija, iecietība un pretdiskriminācija, slēgtās iestādes; juridiskās konsultācijas, garīgi slimu cilvēku interešu aizstāvība, prediskriminācija, nauda noziegumi, patvēruma meklētāji.

LCC kontaktinformācija:

13 Alberta iela

7.stāvs

Rīga LV-1010

Latvija.

Telefons: +371 67039290

Fakss: +371 67039291

E-pasts: office@humanrights.org.lv

Cits

[Juridiskās palīdzības administrācija](#) (turpmāk - JPA) darbojas saskaņā ar [Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumu](#), likumu „[Par valsts kompensāciju cietušajiem](#)” un Ministru kabineta 2005.gada 15.novembra noteikumiem Nr.869 [„Juridiskās palīdzības administrācijas nolikums”](#). JPA izskata iesniegumus valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam un pieņem lēmumu par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības piešķiršanu vai atteikumu to piešķirt; izskata valsts kompensācijas pieprasījumus un pieņem lēmumu par valsts kompensācijas izmaksu vai atteikumu to izmaksāt; izskata personu iesniegumus valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniedzēja statusa iegūšanai un slēdz līgumus ar juridiskās palīdzības sniedzējiem; u.c. uzdevumu, kurus veic saskaņā ar iepriekš minētajiem likumiem un nolikuma.

Veidlapas pieteikumam valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniedzēja statusa iegūšanai ir pieejamas JPA mājas lapā <https://www.jpa.gov.lv>, sadaļā „Juridiskās palīdzības sniedzējiem”.

JPA kontaktinformācija:

Brīvības gatve 214

Rīga

LV-1039

Bez maksas informatīvais Tālr: + 371 680001801, Tālr.: +371 67514208

Fakss: +37167514209

E-pasts: jpa@jpa.gov.lv

NVO "Patvēruma „Drošā māja”

[Biedrība "Patvēruma „Drošā māja”](#) ir dibināta ar mērķi attīstīt atbalsta pakalpojumus cilvēku tirdzniecībā cietušajām personām, legālajiem imigrantiem, tai skaitā patvēruma meklētājiem, bēgļiem un personām, kurām piešķirts alternatīvais statuss, nodrošinot indivīda tiesības saņemt atbilstošu palīdzību un aizstāvību; veicinot cilvēku tirdzniecībā cietušu personu rehabilitāciju un reintegrāciju sabiedrībā; nodrošinot atbalsta pakalpojumus legālajiem imigrantiem, veidojot interaktīvas apmācības formas un attīstot sadarbību ar valsts un pašvaldību institūcijām, sabiedriskajām un kristīgajām organizācijām Latvijā un pasaulē. 2010. gada septembrī biedrība ieguva sabiedriskā labuma statusu. No 2007. gada ir ieguvusi tiesības sniegt valsts apmaksātos sociālās rehabilitācijas pakalpojumus cilvēku tirdzniecības upuriem.

Kontaktinformācija:

Lāčplēša iela 75 - 9/10

Rīga

LV-1011

Tālr.: +371 67898343, +371 28612120

E-pasts: drosa.maja@gmail.com

Lapa atjaunināta: 28/09/2022

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Pamattiesības - Luksemburga

Tiesas

Pamattiesības ir noteiktas starptautiskos dokumentos, piemēram, Eiropas Cilvēktiesību konvencijā un Apvienoto Nāciju Organizācijas konvencijās, kā arī Luksemburgas Konstitūcijā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartā attiecībā uz jautājumiem, kas saistīti ar Eiropas tiesību aktiem.

Uz minētajos juridiskajos dokumentos noteiktajām pamattiesībām var atsaukties jebkurā valsts tiesā — krimināltiesā, civiltiesā, komerciesā vai administratīvā tiesā.

Jāatzīmē, ka par pamattiesību pārkāpumiem var sodīt, pieņemot spriedumus valsts krimināltiesās vai civiltiesās, vai — attiecīgos gadījumos — komerciesās vai administratīvās tiesās.

<https://justice.public.lu/fr.html>

<http://www.justice.public.lu/fr/annuaire/index.html>

Ombuds

Ombuds

Ombuds ir piesaistīts Parlamentam (*Chambre des députés*), un tas sava darba gaitā nesaņem norādījumus no citām iestādēm.

Ombuda uzdevums ir saņemt fizisku personu vai privātu juridisku personu sūdzības par jautājumiem, kas saistīti ar valsts un pašvaldības iestāžu darbību un valsts un pašvaldības iestāžu atbildībā esošu publisku nodibinājumu darbību, izņemot to rūpniecisko, finansiālo un komerciālo darbību. Šajā sakarā ombuds var saņemt sūdzības, kas ir tieši vai netieši saistītas ar cilvēktiesībām.

Jebkura fiziska persona vai privāta juridiska persona, kura uzskata, ka ar to saistītā jautājumā jebkura no iepriekšējā rindkopā uzskaitītajām iestādēm nav rīkojusies atbilstoši tās uzdevumam vai ir pārkāpusi spēkā esošas konvencijas, tiesību aktus vai noteikumus, var iesniegt individuālu rakstisku sūdzību vai sniegt mutisku paziņojumu ombuda sekretariātā, prasot, lai ombuds tiek informēts par attiecīgo jautājumu.

Sūdzību var iesniegt tikai pēc tam, kad ir veiktas attiecīgās administratīvās darbības attiecībā uz konkrētajām struktūrām, lai atrisinātu jautājumu.

Sūdzības iesniegšana ombudam neaptur termiņu, kas paredzēts citām procedūrām, jo īpaši tām, kas notiek kompetentajās tiesās.

Ombuds nevar iejaukties tiesvedībā, kā arī apstrīdēt tiesas lēmuma pamatojumu. Tomēr, ja netiek izpildīts lēmums, kam ir *res judicata* spēks, ombuds var likt attiecīgajai struktūrai izpildīt lēmumu viņa noteiktā termiņā.

Sūdzībai jābūt saistītai ar jautājumu, kas skar sūdzības iesniedzēju. Sūdzības nevar attiekties uz pārvaldes darbību kopumā.

Ja ombuds uzskata, ka sūdzība ir pamatota, viņš informē sūdzības iesniedzēju un pārvaldi un dara zināmus visus ieteikumus par attiecīgo pakalpojumu un sūdzības iesniedzēju, kuri, viņaprāt, ļaus panākt mierizlīgumu. Šādi ieteikumi var ietvert priekšlikumus par to, kā uzlabot attiecīgā dienesta darbību.

Ja ombuds uzskata, ka attiecībā uz viņa saņemto sūdzību apstrīdētā lēmuma piemērošana ir netaisnīga, viņš var atbilstoši attiecīgajiem tiesību aktiem un noteikumiem ieteikt attiecīgajam dienestam jebkādu risinājumu, kas ļauj atrisināt sūdzības iesniedzēja situāciju, un ierosināt jebkādas, viņaprāt, vajadzīgus grozījumus tiesību aktos vai noteikumos, uz kuriem ir balstīts šāds lēmums.

Ombuda lēmums neveikt turpmākus pasākumus, pamatojoties uz sūdzību, nav pārsūdzams tiesā.

Ombuds

36, rue du Marché-aux-Herbes

L-1728 Luxembourg

Tālr.: (+352) 26 27 01 01

Fakss: (+352) 26 27 01 02

Tīmekļa vietne: <http://www.ombudsman.lu/>

E-pasts: info@ombudsman.lu

Specializētās cilvēktiesību iestādes

Konsultatīvā komisija cilvēktiesību jautājumos (*Commission consultative des droits de l'Homme*)

Konsultatīvā komisija cilvēktiesību jautājumos (*CCDH*) ir konsultatīva valdības struktūra, kas atbild par cilvēktiesību veicināšanu un aizsardzību Luksemburgas Lielhercogistē. Ar šādu mērķi tā sniedz valdībai atzinumus, pētījumus, nostājas dokumentus un ieteikumus, ko tā sagatavo pilnīgi neatkarīgi, par visiem vispārējās nozīmes jautājumiem saistībā ar cilvēktiesībām Luksemburgas Lielhercogistē. Savos atzinumos tā vērs valdības uzmanību uz pasākumiem, kas — kā tā uzskata — palīdzēs aizsargāt un veicināt cilvēktiesības. Premjerministrs iesniedz komisijas atzinumus, pētījumus, nostājas dokumentus un ieteikumus Parlamentam.

Komisija ir pilnībā konsultatīva valdības struktūra, kam nav lēmumu pieņemšanas pilnvaru.

CCDH nav pilnvaru izskatīt individuālas lietas.

Savā darbā *CCDH*:

brīvi izvērtē jebkuru jautājumu, kas ir tās kompetencē, neatkarīgi no tā, vai to iesniedz valdība vai komisija pieņem pati, pamatojoties uz priekšlikumu, ko sniedzis kāds no tās darbiniekiem vai jebkura persona vai organizācija;

uzklausa privātpersonas un saņem jebkādu būtisku informāciju vai dokumentus, kas vajadzīgi, lai novērtētu situācijas, kuras ir tās kompetencē;

tieši vai ar preses starpniecību uzrunā sabiedrību, jo īpaši lai publiskotu savus atzinumus un ieteikumus;

uztur dialogu ar citām struktūrām — gan tiesu iestādēm, gan ārpus tiesas struktūrām —, kuru mērķis ir veicināt un aizsargāt cilvēktiesības.

Konsultatīvā komisija cilvēktiesību jautājumos

71-73, rue Adolphe Fischer

L-1520 Luxembourg

Tālr.: (+352) 26 20 28 52

Fakss.: (+352) 26 20 28 55

Tīmekļa vietne: <https://ccdh.public.lu/>

E-pasts: info@ccdh.public.lu

Bērnu tiesību komiteja (*Comité luxembourgeois des droits de l'enfant*), zināma kā *Ombudscomité fir d'Rechter vum Kand (ORK)*

ORK darbinieki savu uzdevumu veikšanā darbojas pilnīgi neitrāli un neatkarīgi.

Savā darbā *ORK* var jo īpaši:

analizēt mehānismus, kas ieviesti, lai aizsargātu un veicinātu bērnu tiesības, ar mērķi vajadzības gadījumā ieviest nepieciešamos pielāgojumus attiecīgajās iestādēs;

sniegt atzinumus par normatīvajiem aktiem, kā arī tiesību aktu projektiem, kas attiecas uz bērnu tiesībām;

sniegt informāciju par bērnu situāciju un nodrošināt Konvencijas par bērna tiesībām piemērošanu; iesniegt valdībai un Parlamentam gada ziņojumu par situāciju bērnu tiesību jomā un par savu darbību;

veicināt bērnu vārda brīvības attīstību un viņu aktīvu iesaisti jautājumos, kas attiecas uz viņiem;

izvērtēt situācijas, kad bērnu tiesības netiek ievērotas, un sniegt ieteikumus par to novēršanu;

saņemt informāciju un sūdzības par bērnu tiesību pārkāpumiem un šajā nolūkā uzklaustīt bērnus, kuri vēlas tikt uzklausti, atbilstoši tās noteiktai kārtībai;

pamatojoties uz informāciju vai sūdzībām vai uz īpašām tās izmeklētām lietām, sniegt ieteikumus vai konsultācijas, lai nodrošinātu bērnu tiesību un interešu labāku aizsardzību.

Tās darbā informācija par individuālām situācijām vai lietām ir konfidenciāla. Šāda konfidencialitāte neliedz *ORK* sniegt kompetentajām tiesu iestādēm jebkādu informāciju, kas var novērst kaitējumu bērna interešu prioritātei.

ORK darbinieki, veicot savu darbu, neiejaucas notiekošā tiesvedībā.

ORK darbinieki sava darba un normatīvajos aktos noteikto ierobežojumu ietvaros var brīvi iekļūt visās bērnu uzņemtajās publiskām vai privātām

struktūrām piederošajās ēkās neatkarīgi no tā, vai tajās ir izmitināšanas iespējas, vai nodrošināt konsultācijas, palīdzību, norādījumus, izglītības vai izklaides iespējas bērniem.

ORK darbiniekiem ir tiesības pieprasīt jebkādu informāciju, pierādījumus vai dokumentus, izņemot tos, uz kuriem attiecas ārsta un pacienta konfidencialitātes pienākums vai jebkādi citi dienesta noslēpuma noteikumi.

Ombuds-comité fir d'Rechter vum Kand (ORK)

2, rue Fort Wallis

L-2714 Luxembourg

Tālr.: (+352) 26 123 124

Fakss: (+352) 26 123 125

Tīmekļa vietne: <http://ork.lu/index.php/en/>

Vienlīdzīgas attieksmes centrs (*Centre pour l'égalité de traitement*)

Vienlīdzīgas attieksmes centrs, kas darbojas pilnīgi neatkarīgi, ir izveidots, lai veicinātu, analizētu un uzraudzītu vienlīdzīgas attieksmes īstenošanu pret visām personām bez diskriminācijas rases, etniskās izcelsmes, dzimuma, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes vai vecuma dēļ.

Savā darbā Centrs var jo īpaši:

publicēt ziņojumus, sniegt atzinumus un ieteikumus un veikt pētījumus par visiem jautājumiem, kas saistīti ar iepriekš minētajiem diskriminācijas veidiem; sagatavot un nodrošināt jebkuru informāciju vai dokumentāciju, kas ir noderīga tā darbā;

sniegt palīdzību personām, kuras uzskata sevi par diskriminācijas upuriem atbilstoši 2006. gada 28. novembra Likuma par vienlīdzīgu attieksmi 1. pantu, sniedzot viņām padomus un norādījumus par viņu individuālajām tiesībām, tiesību aktiem, judikatūru un viņu tiesību īstenošanas līdzekļiem.

Informācija par individuālām situācijām vai lietām, ko darbinieki uzzina sava darba gaitā, ir konfidenciāla. Šāda konfidencialitāte neliedz Centram sniegt kompetentajām tiesu iestādēm jebkādu informāciju par upura diskrimināciju atbilstīgi 2006. gada 28. novembra Likuma par vienlīdzīgu attieksmi 1. pantam. Centra darbinieki sava darba gaitā nevar iejaukties notiekošā tiesvedībā.

Centra darbiniekiem ir tiesības pieprasīt jebkādu informāciju, pierādījumus vai dokumentus, kas viņiem vajadzīgi sava darba veikšanai, izņemot informāciju, uz ko attiecas ārsta un pacienta konfidencialitātes pienākums vai jebkādi citi dienesta noslēpuma noteikumi.

Vienlīdzīgas attieksmes centrs

B.P. 2026

L-1020 Luxembourg

Tālr.: (+352) 26 48 30 33

Fakss: (+352) 26 48 38 73

Tīmekļa vietne: <http://cet.lu/fr/>

E-pasts: info@cet.lu

Datu aizsardzības valsts komisija (*Commission nationale pour la protection des données*)

Datu aizsardzības valsts komisija ir valsts iestāde, kas izveidota kā publiska institūcija. Tā veic savus uzdevumus pilnīgi neatkarīgi.

Katru gadu tā iesniedz Ministru kabinetam rakstisku ziņojumu par savu darbu.

Komisijas pienākumi ir šādi:

uzraudzīt un pārbaudīt apstrādātu datu vākšanas un izmantošanas likumību un informēt par datu apstrādi atbildīgās personas par to pienākumiem;

nodrošināt personu pamattiesību un brīvību ievērošanu, jo īpaši viņu privātumu, un informēt sabiedrību par attiecīgo personu tiesībām;

saņemt un izskatīt sūdzības un pieprasījumus par datu apstrādes likumību;

pēc valdības lūguma vai savas iniciatīvas informēt valdību par to, kā norises datu apstrādes un informācijas tehnoloģiju jomā ietekmē pamattiesības un brīvības; šajā nolūkā tā var veikt pētījumus, apsekojumus vai ekspertu novērtējumus.

Komisijas pienākums ir arī nodrošināt to, ka tiek piemērots grozītais 2005. gada 30. maija Likums par privātuma aizsardzību elektronisko komunikāciju jomā un tā īstenošanas noteikumi.

Jebkura persona personīgi vai ar advokāta vai jebkuras pienācīgi pilnvarotas fiziskas vai juridiskas personas starpniecību var iesniegt komisijai pieprasījumu par savām pamattiesībām un brīvībām saistībā ar datu apstrādi. Attiecīgā persona tiek informēta par turpmākām darbībām, kas veiktas, pamatojoties uz viņas pieprasījumu.

Pieprasījumu komisijai jo īpaši var iesniegt persona, kura vēlas, lai tiktu pārbaudīta personas datu apstrādes likumība, ja viņai ir atteiktas vai ierobežotas piekļuves tiesības.

Komisija informē tiesu iestādes par visiem pārkāpumiem, par kuriem tā uzzina.

Datu aizsardzības valsts komisija

1, avenue du Rock'n'Roll

L-4361 Esch-sur-Alzette

Tālr.: (+352) 26 10 60 -1

Fakss.: (+352) 26 10 60 - 29

Tīmekļa vietne: <https://cnpd.public.lu/fr/index.html>

Luksemburgas Uzņemšanas un integrācijas aģentūra (*Office luxembourgeois de l'accueil et de l'intégration (OLAI)*)

Luksemburgas Uzņemšanas un integrācijas aģentūras uzdevums ir organizēt no ārvalstīm pirmo reizi ieradušos personu uzņemšanu un veicināt ārvalstnieku integrācijas procesu, kopīgi ar vietējām iestādēm un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem īstenojot un koordinējot uzņemšanas un integrācijas politiku, kuras būtisks elements ir diskriminācijas apkarošana. Tā arī organizē sociālo palīdzību ārvalstniekiem, kuri nav tiesīgi prasīt spēkā esošu palīdzību vai pabalstus, un personām, kuras lūdz starptautisko aizsardzību.

Veicot savus darba pienākumus, birojs sadarbojas ar ES un starptautiskām struktūrām un ar struktūrām ārvalstnieku izcelsmes valstīs.

Birojam ir pienākums, apspriežoties ar Starpministriju komiteju integrācijas jautājumos, sagatavot valsts daudzgadu rīcības plāna projektu integrācijai un cīņai pret diskrimināciju, nosakot galvenās stratēģiskās jomas attiecībā uz intervenci un notiekošajiem un nākotnes politikas pasākumiem.

Ministrs iesniedz plāna projektu valdībai apstiprināšanai.

Valdība nāk klajā ar vispārēju stratēģiju un nosaka mērķa pasākumus integrācijai un cīņai pret diskrimināciju.

Luksemburgas Uzņemšanas un integrācijas aģentūra (OLAI)

7,-9, avenue Victor Hugo

L-1750 Luxembourg

Tālr.: (+352) 247-85700

Tīmekļa vietne: <http://www.olai.public.lu/fr/index.html>

E-pasts: info@olai.public.lu

Tiesu iestāžu pieejamība

Tiesu informācijas dienests (*Service d'accueil et d'information juridique*)

Šis dienests, kas izveidots tiesās, atrodas valsts ģenerālprokurora (*procureur général d'Etat*) pārziņā. Tā mērķis ir atbildēt uz privātpersonu jautājumiem un sniegt viņām vispārēju informāciju par viņu tiesību apjomu un par kanāliem un resursiem, ko var izmantot viņu tiesību aizsardzībai.

Dienesta pienākumi ir šādi:

atbildēt uz privātpersonu jautājumiem un ieteikt viņām vērsties attiecīgajos dienestos, sniedzot viņām vajadzīgo informāciju un nodrošinot tehniskos resursus; sniegt privātpersonām vispārēju informāciju par viņu tiesību apjomu saistībā ar aktualizētajām problēmām un par kanāliem un resursiem, kas izmantojami šādu tiesību īstenošanai;

uzklaustīt privātpersonu sūdzības par grūtībām, kas viņām radušās viņu tiesību īstenošanā, un ieteikt veidus, kā tās pārvarēt.

Dienests informāciju sniedz tikai mutiski. Tas nesniedz rakstiskas konsultācijas.

Tiesu informācijas dienests — Luksemburga

Cité judiciaire

Bâtiment BC

L-2080 - Luxembourg

Tālr.: (+352) 22 18 46

Tiesu informācijas dienests — Dīkirhe

Justice de paix

Place Joseph Bech

L-9211 - Diekirch

Tālr.: (+352) 80 23 15

Tiesu informācijas dienests — Eša pie Alzetas

Justice de paix

Place Norbert Metz

L-4239 - Esch-sur-Alzette

Tālr.: (+352) 54 15 52

Juridiskā palīdzība

Juridisko palīdzību var sniegt attiecībā uz tiesas un ārpus tiesas procedūrām, strīdus un bezstrīdus procedūrām, prasītājam vai atbildētājam. Lai saņemtu juridisko palīdzību, personai, kura to prasa, ir jābūt nepietiekamiem līdzekļiem, t. i., viņai ir jāsaņem garantētā ienākumu minimuma ekvivalents (*revenu minimum garanti (RMG)*). Veic novērtējumu par to, vai personai, kura prasa palīdzību, ir nepietiekami līdzekļi, ņemot vērā prasītāja un ar viņu kopā vienā mājsaimniecībā dzīvojošo personu ienākumus un turību.

Juridisko palīdzību atsaka, ja personas prasība ir acīmredzami nepieņemama, nepamatota, neatbilstoša vai ja izmaksas, kas rastas, būtu nesamērīgas attiecībā pret tās mērķi.

Juridisko palīdzību atsaka arī tad, ja prasītājam ir tiesības iegūt kompensāciju no trešās personas uz jebkāda pamata par izmaksām, kas būtu jāsedz no juridiskās palīdzības.

Persona, kura saņem juridisko palīdzību, ir tiesīga izmantot palīdzību, ko sniedz advokāts vai jebkurš juridiskās profesijas pārstāvis un kas ir vajadzīga lietā, procedūrā vai tās izpildē.

Par to, vai piešķirt juridisku palīdzību, lemj Advokātu asociācijas (*Bâtonnier de l'Ordre des avocats*) priekšsēdētājs vai Asociācijas padomes (*Conseil de l'ordre*) loceklis, ko iecēlis asociācijas priekšsēdētājs attiecībā uz prasītāja dzīvesvietas apgabalu. Ja attiecīgā persona nav rezidents, lēmumu pieņem Asociācijas padomes priekšsēdētājs vai viņa iecelts loceklis.

Personas, kuru līdzekļi ir nepietiekami, var izklāstīt pieteikumu priekšsēdētājam mutiski vai iesniegt to rakstveidā.

Ja policijas aizturēta persona apgalvo, ka viņai ir tiesības saņemt juridisku palīdzību, un pieprasa šādu palīdzību, advokāts, kurš palīdz šādai personai viņas aizturēšanas brīdī, informē priekšsēdētāju par šādu prasību.

Tīmekļa vietne: <http://barreau.lu/votre-avocat/assistance-judiciaire/presentation>

Luksemburgas tiesu rajons

Bâtonnier de l'Ordre des Avocats de Luxembourg

B.P. 361

L-2013 Luxembourg

45, Allée Scheffer, L-2520 Luxembourg

Dīkirhes tiesu rajons

Bâtonnier de l'Ordre des Avocats de Diekirch

B.P. 68

L-9201 Diekirch

Lapa atjaunināta: 29/10/2021

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Pamattiesības - Ungārija

I. Valsts tiesas

I.1. Tiesas

I.2. Konstitucionālā tiesa

II. Valsts civiltiesību aizsardzības iestādes, tiesībsargs

II.1. Komisārs pamattiesību jautājumos

II.2. Specializētas civiltiesību aizsardzības struktūras

II.2.1. Ungārijas Valsts datu aizsardzības un informācijas brīvības iestāde

II.2.2. Vienlīdzīgas attieksmes veicināšanas iestāde

II.2.3. Neatkarīgā policijas sūdzību padome

III. Citi

III.1. Ungārijas prokuratūra

III.2. Cietušo atbalsta dienests

III.3. Juridiskā palīdzība

I. Valsts tiesas

I.1. Tiesas

1. Uzdevumi

Saskaņā ar Ungārijas Pamatlikumu (Ungārijas konstitūciju) tiesu uzdevums ir tiesvedība. Tas nozīmē tiesas spriešanu krimināllietās un privātos juridiskos strīdos, lemjot par administratīvo lēmumu un pašvaldību dekrētu likumību un nosakot, vai vietēja iestāde nav ievērojusi savus tiesību aktos noteiktos pienākumus. Ar likumu var noteikt, ka tiesai jālemj arī citās lietās.

Principi, ar kuriem tiek garantēta tiesiskā neatkarība, ir noteikti Pamatlikumā: tiesnešiem ir jāievēro tikai likums, viņiem nevar dot norādes par tiesas spriešanu, un viņus nevar atbrīvot no amata, pamatojoties tikai uz likumu un tajā noteiktajām procedūrām. Viņi nedrīkst būt politisko partiju biedri vai iesaistīties politiskās darbībās.

2. Organizācija

Ungārijā tiesvedību veic Ungārijas Kūrija (*Kúria*), reģionālās apelācijas tiesas, reģionālās tiesas, rajona tiesas un administratīvās un darba tiesas. Starp dažādajiem tiesu līmeņiem nav hierarhijas. Hierarhijā augstāk esošām tiesām nav tiesību sniegt norādījumus hierarhijā zemāk esošām tiesām. Tiesneši pieņem lēmumus saskaņā ar likumu un savu morālo pārliecību.

Rajona tiesas (*Járásbírószékek*)

Lielāko daļu lietu pirmajā instancē izskata rajona tiesas. Tiesas spriešana Ungārijā šobrīd notiek 111 rajona tiesās. Budapeštā esošo rajona tiesu apzīmējums ungāru valodā ir "*kerületi bíróság*". Budapeštas 23 rajonos darbojas sešas vienotas rajona tiesas (*egyésített kerületi bíróság*). Rajona tiesas ir pirmās instances tiesas, kuras vada priekšsēdētājs.

Administratīvās un darba tiesas

Ungārijā ir 20 administratīvās un darba tiesas, kas, kā jau liecina to nosaukums, izskata tikai administratīvās un darba lietas. To galvenais uzdevums ir pārskatīt administratīvos lēmumus, lai spriestu lietās, kas saistītas ar darba tiesiskajām attiecībām un daļējam darba tiesiskajām attiecībām.

Reģionālās tiesas (*törvényszékek*)

Reģionālās tiesas ir pirmās vai otrās instances tiesas. Lietu var iesniegt reģionālajā tiesā vienā no diviem veidiem. Viens veids — ieinteresētajai pusei pārsūdzot spriedumu, kas pasludināts pirmajā instancē (proti, rajona tiesā vai administratīvajā un darba tiesā). Tomēr dažas lietas tiek uzsāktas reģionālajā tiesā, un tādā gadījumā šīs tiesas darbojas kā pirmās instances tiesas. Procesuālajos tiesību aktos (Civilprocesa kodeksā un Kriminālprocesa likumā) ir noteikts, kuras lietas ir attiecināmas uz šīm tiesām, piemēram, pamatojoties uz lietā iesaistītās summas apmēru vai to, ka tā ir uzskatāma par īpašu lietu vai ir saistīta ar īpaši smagu noziedzīgu nodarījumu. Reģionālajām tiesām ir paneli, grupas un krimināllietu, civillietu, ekonomisko lietu, kā arī administratīvo un darba lietu nodaļas, kuras vada priekšsēdētājs.

Reģionālās apelācijas tiesas (*ítélőtábla*)

Piecas reģionālās apelācijas tiesas ir līmenis starp reģionālajām tiesām un Kūriju, un tās tika izveidotas, lai samazinātu kādreizējās Augstākās tiesas slogu. Reģionālajās apelācijas tiesās tiek izskatītas reģionālo tiesu lēmumu pārsūdzības lietas. Reģionālās apelācijas tiesas ir trešās instances tiesas krimināllietās, kurās reģionālā tiesa bijusi otrās instances tiesa. Reģionālajās apelācijas tiesās ir paneli un krimināllietu un civillietu nodaļas, kuras vada priekšsēdētājs.

Ungārijas Kūrija

Kūrija ir tiesu hierarhijas augšgalā, un to vada tās priekšsēdētājs. Tās svarīgākais pienākums ir īstenot vienotu un konsekventu tiesu praksi. Kūrija pilda šo pienākumu, pieņemot tā sauktos vienotības lēmumus. Šie lēmumi ir kā pamatnostādnes principa jautājumos un ir saistoši tiesām.

Kūrija:

pieņem lēmumus reģionālo tiesu vai reģionālo apelācijas tiesu lēmumu pārsūdzības lietās, kas noteiktas ar likumu;

izvērtē pārskatīšanas pieprasījumus;

pieņem vienotības lēmumus, kas ir saistoši tiesām;

analizē judikatūru lielās, kuras ir slēgtas un kurās pieņemts galīgais lēmums, un šīs analīzes ietvaros izmeklē un pēta tiesu judikatūru;

publicē tiesu pamatlēmumus;

pieņem lēmumus par to, vai pašvaldību dekrēti ir pretrunā ar citiem tiesību aktiem un ir anulējami;

pieņem lēmumus, kuros atklāts, ka vietējā iestāde nav ievērojusi savus tiesību aktos noteiktos pienākumus.

Kūrijā ir apelāciju, vienotības lēmumu, vietējo iestāžu un vadlīniju izdošanas paneli, krimināllietu, civillietu, administratīvo un darba lietu nodaļas, kā arī grupas, kas analizē judikatūru.

Nacionālais Tiesu iestāžu birojs (*Országos Bírósági Hivatal*) un Nacionālā Tiesu iestāžu padome (*Országos Bírói Tanács*)

Nacionālā Tiesu iestāžu biroja (NTIB) priekšsēdētājs veic centralizētus uzdevumus, kas saistīti ar tiesu pārvaldību, īsteno vadības pilnvaras saskaņā ar Budžeta likuma tiesu nodaļu un pārrauga reģionālo apelācijas tiesu un reģionālo tiesu priekšsēdētāju darbību. Nacionālā Tiesu iestāžu padome (NTIP) — neatkarīga struktūra, kuras locekļus ievēl tiesneši un kuras sastāvā ir tikai tiesneši — ir tiesu centralizētās pārvaldības pārraudzības struktūra. Papildus pārraudzības uzdevumiem NTIP iesaistās arī tiesu pārvaldībā.

3. Kontaktinformācija

Országos Bírósági Hivatal

Faktiskā adrese: 1055 Budapest, Szalay u. 16.

Pasta adrese: 1363 Budapest Pf.: 24.

Tālrunis: +36 (1) 354 41 00

Fakss: +36 (1) 312-4453

E-pasts: obh@obh.birosag.hu

[Tiesu tīmekļa vietne](#)

I.2. Konstitucionālā tiesa

1. Uzdevumi

Konstitucionālā tiesa (*Alkotmánybíróság*) ir galvenā struktūra, kas aizsargā Pamatlikumu. Tās pienākumos ietilpst aizstāvēt demokrātisko likuma varu, konstitucionālo kārtību un ar Pamatlikumu garantētās tiesības, aizsargājot tiesu sistēmas iekšējo konsekvenču un stiprinot varas sadalījuma principu. Konstitucionālo tiesu 1989. gadā izveidoja Nacionālā asambleja. Pamatlikumā ir noteikti pamatnoteikumi attiecībā uz Konstitucionālās tiesas pienākumiem un nozīmi, savukārt Konstitucionālās tiesas likumā ir noteikti galvenie organizatoriskie un procedūras noteikumi. Detalizēti noteikumi par Konstitucionālās tiesas procedūrām ir izklāstīti Reglamentā.

2. Organizācija

Konstitucionālā tiesa ir struktūra, kuras sastāvā ir 15 locekļi. Tās locekļus ar mandātu uz 12 gadiem ievēl Nacionālā asambleja ar divu trešdaļu vairākumu. Lai kļūtu par Konstitucionālās tiesas tiesnesi, personai ir jābūt izcilam akadēmiskajam juristam vai nepieciešama vismaz 20 gadu pieredze tieslietu jomā.

Konstitucionālās tiesas priekšsēdētāju no Konstitucionālās tiesas tiesnešu vidus ievēl Nacionālā asambleja uz termiņu, kurā attiecīgais Konstitucionālās tiesas tiesnesis ir amatā.

Konstitucionālā tiesa sanāk plēnumā, piecu locekļu paneļos vai viena tiesneša personā. Lēmumi par likumu un citu lielu lietu atbilstību konstitūcijai tiek pieņemti plēnumā.

Tiesas birojs veic organizatoriskus, darbības, administratīvus un ar lēmumu pieņemšanu saistītus uzdevumus. Biroju vada ģenerālsekretārs, ko ievēl plēnumā pēc prezidenta priekšlikuma.

3. Pilnvaras

Atbilstības Pamatlikumam sākotnējā pārbaude

Likuma ierosinātājs — valdība vai Nacionālās asamblejas priekšsēdētājs — var lūgt Nacionālo asambleju iesniegt pieņemto likumu Konstitucionālajai tiesai konstitucionālās pārskatīšanas nolūkā, lai pārbaudītu tā atbilstību Pamatlikumam.

Turklāt republikas prezidenta pienākums ir iesniegt parlamenta pieņemto likumu Konstitucionālajai tiesai, nevis parakstīt to, ja viņš uzskata, ka tas kopumā vai kādi tā noteikumi ir pretrunā ar Pamatlikumu, lai tiesa varētu pārbaudīt, vai tas atbilst Pamatlikumam. Ja Konstitucionālā tiesa nosaka, ka izskatītais likums ir pretrunā ar Pamatlikumu, likumu nevar izdot.

Atbilstības Pamatlikumam *ex post* pārbaude (*ex post* pārbaudes procedūra)

Šo procedūru, kas ieviesta 2012. gadā, var ierosināt valdība, viena ceturtdaļa parlamenta locekļu, komisārs pamattiesību jautājumos, Kūrijas priekšsēdētājs vai ģenerālprokurors.

Konstitucionālā tiesa anulē jebkuru strīdīgu noteikumu, ja tas saskaņā ar šo procedūru ir pretrunā ar Pamatlikumu.

Tiesneša ierosināta individuālas pārskatīšanas procedūra

Tiesnesim, kurš pēc lietas izskatīšanas uzskata, ka piemērojams likums ir pretrunā ar Pamatlikumu, ir jālūdz Konstitucionālajai tiesai izskatīt un apturēt tiesvedību. Tiesneša ierosinātas lietas gadījumā Konstitucionālā tiesa var nolemt, ka likums vai tiesību norma ir pretrunā ar Pamatlikumu un pasludināt, ka tā nav piemērojama konkrētajā lietā vai vispār.

Konstitucionālās sūdzības

Konstitucionāla sūdzība ir viens no svarīgākajiem pamattiesību aizsardzības instrumentiem. To galvenokārt var izmantot tad, ja tiesas sprieduma pasludināšanas ietvaros ir pārkāptas Pamatlikumā paredzētās sūdzības iesniedzēja pamattiesības. Šāds pārkāpums var rasties tiesvedības ietvaros saistībā ar lietu, ja tiek piemērots likums, kas ir pretrunā ar Pamatlikumu, vai ja pretrunā ar Pamatlikumu ir pats lēmums par lietas būtību vai jebkurš cits lēmums, ar ko tiek izbeigta tiesvedība. Izņēmuma kārtā konstitucionālo sūdzību var iesniegt, ja lietā bez tiesas lēmuma ir tieši pārkāptas sūdzības iesniedzēja pamattiesības. Pēc tam Konstitucionālā tiesa anulē likumu vai spriedumu, ko tā atzinusi par neatbilstošu Pamatlikumam.

Pretrunu ar starptautiskiem nolīgumiem pārbaude

Saskaņā ar Konstitucionālās tiesas likumu jebkuru Ungārijas likumu var pārbaudīt attiecībā uz tā atbilstību starptautiskam nolīgumam. Procedūru var ierosināt viena ceturtdaļa parlamenta locekļu, valdība, komisārs pamattiesību jautājumos, Kūrijas priekšsēdētājs, ģenerālprokurors vai tiesnesis attiecībā uz likumu, kas piemērojams konkrētā lietā.

Konstitucionālā tiesa var pilnībā vai daļēji anulēt likumu, ja tā secina, ka tas ir pretrunā ar kādu starptautisku nolīgumu, un aicināt likumdevējus veikt nepieciešamos pasākumus, lai noteiktā termiņā novērstu neatbilstību.

Papildu pilnvaras

Konstitucionālā tiesa interpretē Pamatlikuma noteikumus attiecībā uz jebkādu konkrētu konstitucionālu jautājumu pēc Nacionālās asamblejas vai tās pastāvīgās komitejas, republikas prezidenta vai valdības ierosinājuma, ja šādu interpretāciju iespējams iegūt tieši no Pamatlikuma.

Jebkurš var iesniegt Konstitucionālajai tiesai ierosinājumu pārskatīt Nacionālās asamblejas lēmumu par referenduma rīkošanu vai obligāta referenduma rīkošanas atcelšanu.

Nacionālā asambleja var atlaist vietējas iestādes vai minoritāšu pašpārvaldes struktūras locekļus, ja tā darbojas pretrunā ar Pamatlikumu. Pirms tam Konstitucionālā tiesa pēc valdības ierosinājuma sniedz savu atzinumu lietā.

Konstitucionālā tiesa pēc Nacionālās asamblejas ierosinājuma vada procedūru republikas prezidenta atbrīvošanai no amata.

Konstitucionālā tiesa var lemt par jautājumiem saistībā ar pilnvaru konfliktiem valsts iestāžu starpā un starp valsts un pašvaldību struktūrām.

Konstitucionālā tiesa pēc savas iniciatīvas var noteikt, ka pasākums ir pretrunā ar Pamatlikumu likumdošanas bezdarbības dēļ, un tādā gadījumā tā aicina par bezdarbību atbildīgo struktūru to novērst.

4. Kontaktinformācija

Faktiskā adrese: 1015 Budapest, Donáti u. 35–45.

Pasta adrese: 1535 Budapest, Pf. 773.

Tālrunis: +36 (1) 488 31 00

 [Konstitucionālās tiesas tīmekļa vietne](#)

 [Facebook lapa](#)

II. Valsts cilvēktiesību aizsardzības iestādes, tiesībsargs

II.1. Komisārs pamattiesību jautājumos (*Az Alapvető Jogok Biztosa*) (Apvienoto Nāciju Organizācijas valsts cilvēktiesību aizsardzības iestāde)

1. Komisārs pamattiesību jautājumos

Saskaņā ar Ungārijas Pamatlikumu Nacionālā asambleja arī pieņēma Likumu par komisāru pamattiesību jautājumos, izveidojot jaunu, vienotu tiesībsarga sistēmu.

Komisārs pamattiesību jautājumos atskaitās tikai parlamentam. Tiesībsargs savas procedūras ietvaros rīkojas neatkarīgi, pamatojoties tikai uz Pamatlikumu un citiem likumiem. Tiesībsargu ievēl uz sešiem gadiem ar divām trešdaļām Nacionālās asamblejas pārstāvju balsu pēc republikas prezidenta ierosinājuma, un tas par savu darbu katru gadu ziņo Nacionālajai asamblejai.

Komisāru pamattiesību jautājumos ir iespējams pārvēlēt uz vēl vienu termiņu. Saskaņā ar Likumu par komisāru pamattiesību jautājumos kopā ar komisāru pamattiesību jautājumos strādā divi vietnieki: komisāra vietnieks, kas atbildīgs par nākotnes paaudžu interešu aizsardzību, un komisāra vietnieks, kas atbildīgs par Ungārijā dzīvojošo etnisko minoritāšu tiesību aizsardzību. Vietniekus ierosina Nacionālās asamblejas ievēlētais komisārs, un arī viņus ievēl Nacionālā asambleja.

2. Procedūra un rīcība

Tiesībsarga galvenais uzdevums ir izmeklēt ar pamattiesībām saistītus pārkāpumus un ierosināt vispārējus vai konkrētus pasākumus to novēršanai.

Ņemot vērā ierobežojumus, kas noteikti likumos, ar kuriem tiek regulētas tā pilnvaras, tiesībsargs izvēlas atbilstošu rīcību, kas var būt:

ieteikums novērst ar pamattiesībām saistīto pārkāpumu, kas adresēts pārraudzības iestādei, kuras pārraudzībā ir struktūra, kas izraisījusi pārkāpumu; pārkāpuma novēršana, kas ierosināta attiecīgās struktūras vadītājam; ierosinājums uzsākt Konstitucionālās tiesas procedūru;

ierosinājums pašvaldības dekrēta saderības ar citiem tiesību aktiem izskatīšanai Kūrjā;
ar ģenerālprokurora starpniecību ierosinājums prokuratūrai sākt lietu;
procedūras ierosināšana personas saukšanai pie atbildības kompetentās iestādes priekšā, ja tiesībsargam ir pamatotas aizdomas par to, ka tā izdarījusi maznozīmīgu nodarījumu vai disciplināru pārkāpumu; ja nodarījums ir noziedzīgs, ir jāsāk procedūra;
ierosinājums struktūrai, kas ir pilnvarota izstrādāt vai izdot valsts pārvaldes juridiskus instrumentus, grozīt, atcelt vai publicēt tiesību aktu vai valsts pārvaldes juridiskos instrumentus;

galējā situācijā lietas iesniegšana Nacionālajā asamblejā ikgadējā ziņojuma ietvaros.

Pie komisāra pamattiesību jautājumos var vērsties jebkura persona, kura uzskata, ka kāda iestāde ar savu darbību vai bezdarbību ir pārkāpusi tās pamattiesības vai tieši apdraudējusi to ievērošanu, ja attiecīgā persona ir izmēlusi visas pieejamās administratīvo aizsardzības līdzekļu iespējas — izņemot administratīvo lēmumu jebkāda veida pārskatīšanu tiesā — un tai vairs nav pieejami citi aizsardzības līdzekļi.

Komisārs pamattiesību jautājumos un komisāra vietnieks uzrauga Ungārijā dzīvojošo etnisko minoritāšu tiesību un nākotnes paaudžu interešu ievērošanu. Komisārs pamattiesību jautājumos var nepārbaudīt Nacionālās asamblejas, republikas prezidenta, Konstitucionālās tiesas, Ungārijas Revīzijas valsts biroja vai prokuratūras darbību, izņemot prokuratūras izmeklēšanas struktūru.

Komisārs nevar rīkoties, ja:

ir pagājis vairāk nekā gads kopš galīgā administratīvā lēmuma publicēšanas lietā, par kuru iesniegta sūdzība;

procedūra sāka pirms 1989. gada 23. oktobra;

ir sāktas tiesvedība, lai pārskatītu administratīvu lēmumu, vai jau ir pasludināts galīgais tiesas lēmums;

pieteikumu iesniegusi persona nav atklājusi savu identitāti un bez šīs informācijas izmeklēšanu nav iespējams veikt.

Neviena persona nedrīkst tikt diskriminēta attiecībā uz palīdzību no komisāra pamattiesību jautājumos.

Sūdzības iesniegšanas veidi:

elektroniski tīmekļa vietnē www.ajbh.hu, izmantojot izvēlnes punktu “*Ügyet szeretnék indítani*” (Es vēlos sākt lietu) vai izvēloties “*Intelligens úrlap*” (Inteliģentā forma);

sūtīt e-pasta vēstuli: panasz@ajbh.hu;

personīgi Komisāra pamattiesību jautājumos sūdzību birojā (Budapest V. ker., Nádor u. 22.), iepriekš piesakot vizīti;

pa pastu: Alapvető Jogok Biztosának Hivatala (Komisāra pamattiesību jautājumos birojs) 1387 Budapest Pf. 40.

Pieteikuma iesniegšana un komisāra procedūra ir bez maksas. Pieteikumam jāpievieno līdz šim lietā uzkrāto dokumentu un novērtējumam nepieciešamo dokumentu kopijas.

3. Informācijas izpaušana sabiedrības interesēs

Saskaņā ar Likumu par sūdzībām un informācijas izpaušanu sabiedrības interesēs kopš 2014. gada 1. janvāra izpaust informāciju sabiedrības interesēs iespējams arī, izmantojot aizsargātu elektronisko sistēmu, ko vada komisārs pamattiesību jautājumos. Informācijas izpaušana sabiedrības interesēs piesaista uzmanību apstākļiem, kuru novēršana ir kopienas vai visas sabiedrības interesēs. Informācijas izpaušana sabiedrības interesēs var ietvert arī ieteikumu.

Veidi, kā pieprasīt izpaust informāciju sabiedrības interesēs:

elektroniski aizsargātajā elektroniskajā sistēmā (<https://www.ajbh.hu/kozerdeku-bejelentes-benyujtasa>); vai

personīgi Komisāra pamattiesību jautājumos sūdzību birojā (Budapest V. ker., Nádor u. 22.), iepriekš piesakot vizīti.

4. OPCAT valsts preventīvais mehānisms

Kopš 2015. gada 1. janvāra komisārs pamattiesību jautājumos personīgi vai ar savu darbinieku starpniecību darbojas kā ANO Konvencijas pret spīdzināšanu un citu nežēlīgu, necilvēcīgu vai pazemojošu rīcību vai sodīšanu fakultatīvā protokola (OPCAT) valsts preventīvais mehānisms. Valsts preventīvais mehānisma uzdevumi ir:

pārbaudīt aizturēšanas vietas prevencijas nolūkos un ziņojumu izstrādes ietvaros:

intervēt aizturētos;

izpētīt dokumentāciju;

sniegt atsauksmes;

konsultēties ar iestādēm;

formulēt ieteikumus;

izstrādāt ziņojumus.

5. Kontaktinformācija

Faktiskā adrese: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

Pasta adrese: 1387 Budapest Pf. 40.

Tālrunis: (+36-1) 475-7100

Fakss: (+36-1) 269-1615

E-pasts: panasz@ajbh.hu

Tīmekļa vietne: <http://www.ajbh.hu/hu>

II.2. Specializētas cilvēktiesību aizsardzības struktūras

II.2.1. Ungārijas Valsts datu aizsardzības un informācijas brīvības iestāde

1. Uzdevumi un organizācija

Tiesības uz personas datu aizsardzību un tiesības uz informācijas izpaušanu sabiedrības interesēs ir konstitucionālas pamattiesības: Ungārijas Pamatlikuma VI pantā ir noteikts, ka:

1. Ikvienam ir tiesības uz viņa privātās un ģimenes dzīves, mājokļa, komunikācijas un reputācijas neaizskaramību.

2. Ikvienam ir tiesības uz viņa personas daru aizsardzību, kā arī piekļūt sabiedriskas nozīmes informācijai un izplatīt informāciju sabiedrības interesēs.

3. Neatkarīga iestāde, kas izveidota ar kardinālu tiesību aktu, pārrauga, vai tiek ievērotas tiesības uz personas datu aizsardzību un tiesības uz piekļuvi sabiedriskas nozīmes informācijai.

Ungārijas Valsts datu aizsardzības un informācijas brīvības iestāde (*Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság* — *NAIH*) aizstāja tiesībsargu datu aizsardzības jautājumos, kas darbojās no 1995. līdz 2011. gadam. Kopš 2012. gada 1. janvāra *NAIH* palīdz nodrošināt informācijas tiesības ar papildu reglamentējošiem līdzekļiem (piemēram, piemērojot datu privātuma naudas sodus).

Šo tiesību būtība, datu pārziņu pienākumi un *NAIH* organizācija un procedūras ir noteiktas Informācijas likumā (2011. gada Likums CXII par tiesībām izvēlēties informāciju un informācijas brīvību), taču detalizētas prasības attiecībā uz konkrētām datu apstrādes procedūrām ir iekļautas citos piemērojamos tiesību aktos (piemēram, Policijas likumā un Valsts izglītības likumā). Saskaņā ar Informācijas likuma 1. pantu likuma mērķis ir aizsargāt fizisku personu privātās jomas un nodrošināt sabiedrisko lietu pārvaldes pārredzamību.

NAIH ir neatkarīga, autonoma valdības struktūra, kuras priekšsēdētāju uz deviņiem gadiem ieceļ republikas prezidents pēc premjerministra priekšlikuma un kuras organizatoriskās struktūras pamatā ir nodaļas.

2. Pilnvaras

NAIH galvenais uzdevums ir veikt izmeklēšanu datu aizsardzības un informācijas brīvības jautājumos, pamatojoties uz ziņojumiem un sūdzībām (kas iesniegtas tiešsaistē, rakstveidā vai personīgi), un vadīt administratīvos procesus pēc savas iniciatīvas saistībā ar datu aizsardzību (ja iespējams pārskatījums skar daudzus cilvēkus vai var radīt būtisku kaitējumu interesēm vai būtiskus zaudējumus).

Papildus šī iestāde var vadīt administratīvos procesus pēc savas iniciatīvas attiecībā uz klasificētu datu kontroli, nodot tiesai pārkāpumu lietas, kas saistītas ar sabiedriskas nozīmes informāciju vai informāciju, kura ir publiskota sabiedrības interesēs, un ieviest tiesas darbībā. Tā arī uztur datu aizsardzības reģistru.

Iestādes pilnvarās ietilpst arī atzinumu sniegšana par attiecīgiem tiesību aktiem, Ungārijas pārstāvēšana, kopējās ES datu aizsardzības kolēģijās un datu aizsardzības revīziju veikšana — par maksu — pēc datu pārziņa pieprasījuma.

3. Kontaktinformācija

Faktiskā adrese: 1125 Budapest Szilágyi Erzsébet fasor 22/C.

Pasta adrese: 1530 Budapest, Pf.: 5.

Tālrunis: (+36-1) 391-1400

E-pasts: ugyfelszolgalat@naih.hu

Tīmekļa vietne: <http://www.naih.hu/>

II.2.2. Vienlīdzīgas attieksmes veicināšanas iestāde

1. Uzdevumi un organizācija

Saskaņā ar Likumu par vienlīdzīgu attieksmi un vienlīdzīgu iespēju veicināšanu vienlīdzīgas attieksmes prasības ievērošanu Ungārijā pārrauga Vienlīdzīgas attieksmes veicināšanas iestāde (*Egyenlő Bánásmód Hatóság*), kurai ir kompetence visā valsts teritorijā. Šī iestāde ir autonoma, neatkarīga valdības struktūra, kas darbojas tikai saskaņā ar likumu. Tai nav saistoši norādījumi, tā veic savus uzdevumus neatkarīgi no citām iestādēm un ir brīva no nevēlamas ietekmes. Iestādes uzdevumus var deleģēt tikai ar likumu. Iestādi vada priekšsēdētājs, ko uz deviņiem gadiem ieceļ republikas prezidents pēc premjerministra priekšlikuma.

Iestādes galvenais uzdevums un galvenā darbība ir izskatīt sūdzības un ziņojumus, kurus tā saņem saistībā ar diskriminācijas jautājumiem. Iestādes darbā palīdz vienlīdzīgas attieksmes veicināšanas locekļu tīkls, kas darbojas visā valstī.

Saskaņā ar likumu vienlīdzīgas attieksmes prasības pārkāpšana (diskriminācija) apzīmē diskrimināciju pret personu, pamatojoties uz reālu vai šķietamu aizsargātu iezīmi.

Saskaņā ar likumu aizsargātas iezīmes ir:

dzimums;

rase;

ādas krāsa;

valstspiederība;

nacionālā pārliecība;

dzimtā valoda;

invaliditāte;

veselības stāvoklis;

reliģiskie vai filozofiskie uzskati;

politiskā vai cita veida pārliecība;

ģimenes stāvoklis;

maternitāte (grūtniecība) vai paternitāte;

seksuālā orientācija;

dzimuma identitāte;

vecums;

sociālais statuss;

īpašums;

darba tiesiskās attiecības vai daļējas darba tiesiskās attiecības uz nepilnu slodzi vai uz noteiktu laiku;

dalība kādā apvienībā interešu aizstāvības nolūkā;

cits statuss, īpašība vai iezīme.

Kategorijā "cits statuss" kā aizsargātas iezīmes saskaņā ar likumu iestādes interpretācijā var ņemt vērā līdzīga rakstura īpašības un iezīmes, kuras nav uzskaitītas likumā.

Iestāde izmeklē pārkāpumus, kas ietekmē personas un grupas, kuru aizsargātas iezīmes likumā ir definētas ļoti plaši. Parasti tā rīkojas pēc tās personas vai personu pieprasījuma, kuras cietušas no diskriminācijas, taču arī pilsoniskās sabiedrības organizācijas vai to pārstāvošās organizācijas var ierosināt procedūru, ja ir noticis pārkāpums vai radušies pārkāpuma draudi, kas ietekmē grupu ar aizsargātām iezīmēm. Iestāde pēc savas iniciatīvas var rīkoties pret Ungārijas valsti, vietējām pašvaldībām un minoritāšu pašpārvaldēm, to struktūrām, organizācijām, kas rīkojas valsts iestāžu vārdā, Ungārijas aizsardzības spēkiem un tiesībsardzības iestādēm. Biežākās iestādes izmeklēšanas jomas ir nodarbinātība, sociālais nodrošinājums, veselības aprūpe, mājvieta, izglītība un preču un pakalpojumu nodrošināšana.

2. Pilnvaras

Iestāde veic izmeklēšanu administratīvo procesu ietvaros. Procesā tiek piemēroti īpaši noteikumi attiecībā uz pierādījumiem. Cietušajai pusei (pieteikuma iesniedzējam) ir jāspēj nodemonstrēt, ka tā ir bijusi nelabvēlīgā situācijā un pārkāpuma brīdī tai ir bijusi — vai pārkāpējs ir pieņēmis, ka tai ir — aizsargāta iezīme, kas noteikta likumā. Ja pieteikuma iesniedzējs ir izpildījis prasību sniegt šādus pierādījumus, otram pusei (pusei, uz kuru process attiecas) ir jāpierāda, ka situācija, par kuru cietusī puse sniegusi pierādījumus, nav notikusi vai tā ir ievērojusi vienlīdzīgas attieksmes prasību, vai tai nav bijis pienākums to ievērot, ņemot vērā tiesiskās attiecības.

Iestāde pirms lēmuma pasludināšanas vienmēr cenšas panākt pušu izlīgumu un, ja tas izdodas, apstiprina izlīgumu. Ja puses nepanāk izlīgumu, iestāde pasludina lēmumu par lietas būtību, pamatojoties uz tās veikto izmeklēšanu. Ja iestāde secina, ka vienlīdzīgas attieksmes prasība ir pārkāpta, tā kā sodu var uzdot novērst nelikumīgos apstākļus, aizliegt nelikumīgo darbību nākotnē, pieprasīt publikot tās galīgo lēmumu, kurā konstatēts pārkāpums, piemērot naudas sodu HUF 50 000–HUF 6 miljonu apmērā un piemērot papildu tiesiskās sekas, kas noteiktas īpašos tiesību aktos. Iestādes lēmumu nevar pārsūdzēt administratīvā ceļā, bet to var pārskatīt Administratīvā un darba tiesa administratīvajā tiesvedībā.

Papildus konkrētu diskriminācijas lietu izmeklēšanai iestādei ir arī vairāki citi uzdevumi, kas noteikti ar likumu. To vidū ir, piemēram, informācijas un palīdzības sniegšana iesaistītajām personām, lai veiktu pasākumus pret vienlīdzības attieksmes pārkāpumiem, izdot atzinumus par tiesību aktu projektiem saistībā ar vienlīdzīgu attieksmi, ierosināt tiesību aktus par vienlīdzīgu attieksmi, sniegt sabiedrībai un Nacionālajai asamblejai informāciju par vienlīdzīgas attieksmes noteikumu ievērošanu, sadarboties ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām un starptautiskām organizācijām u. c.

Iestāde darbojas Eiropas sadarbības tīklā līdztiesības organizācijām (*Equinet*), kas apvieno vairāk nekā 40 dalīborganizācijas no 33 Eiropas valstīm, kuras darbojas kā valsts struktūras vienlīdzīgas attieksmes veicināšanā savā valstīs. Iestādes darbinieki iesaistās *Equinet* tematisko darba grupu darbā, kā arī apmācībās un semināros, kas tiek organizēti vairākas reizes gadā, lai būtu informēti par jaunākajiem sasniegumiem starptautiskajās vienlīdzīgas attieksmes tiesībās un apmainītos ar pieredzi ar Eiropas organizācijām, kuru uzdevumi ir līdzīgi iestādes uzdevumiem.

Starptautisko attiecību ietvaros iestāde regulāri piedalās Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras (FRA) un Eiropas Padomes Eiropas Komisijas pret rasismu un neiecietību (ECRI) pasākumos un tematiskajos projektos.

Detalizēta informācija par iestādi ir pieejama tās tīmekļa vietnē.

3. Kontaktinformācija

Adrese: 1013 Budapest, Krisztina krt. 39/B

Tālrunis: (+36-1) 795-2975

Fakss: (+36-1) 795-0760

Tīmekļa vietne: <http://www.egyenlobanasmod.hu/>

II.2.3. Neatkarīgā policijas sūdzību padome

1. Uzdevumi un organizācija

Nacionālā asambleja 2008. gadā nolēma dibināt Neatkarīgo policijas sūdzību padomi (*Független Rendészeti Panasztestület*), lai izveidotu īpašu iestādi sūdzībām saistībā ar policijas procedūrām. Iestādes sastāvā ir locekļi, kurus uz sešiem gadiem ievēl Nacionālā asambleja. Locekļiem ir diploms tiesību zinātnē, viņiem nav saistoši norādījumi ne no viena, un viņu reglamenta pamats ir noteikts ar likumu.

Padomes darba juridisko pusi galvenokārt regulē Policijas likums. Padomes mērķis ir izmeklēt policijas kompetencē esošo lietu sūdzību procedūras neatkarīgi no hierarhijas attiecībām no pamattiesību aizsardzības viedokļa. Tādējādi padome izvērtē policijas darbu, pamatojoties uz konkrētām sūdzībām atsevišķos gadījumos, nevis vispārīgi.

2. Pilnvaras un procedūra

Kas, kad un kā var iesniegt sūdzību?

Sūdzību neatkarīgi no valstspiederības var iesniegt jebkura persona:

uz kuru ir attiecies policijas veikts pasākums vai kuru ietekmējis policijas veikts pasākums; vai

attiecībā uz kuru policija nav veikusi nepieciešamo darbību; vai

kura bijusi pakļauta policijas piespiedu pasākumiem un uzskata, ka tādējādi tikušas ierobežotas attiecīgās personas pamattiesības vai pārkāptas cilvēktiesības.

Sūdzību var iesniegt personīgi, uz pilnvaras pamata vai ar likumīgā pārstāvja starpniecību (nepilngadīgas vai rīcībnespējīgas personas gadījumā ar likumīgā pārstāvja starpniecību). Tas jāizdara 20 dienu laikā pēc policijas veikta pasākuma, bezdarbības vai piespiedu pasākuma vai, ja sūdzības iesniedzējs nav par to zinājis agrāk, 20 dienu laikā no dienas, kad persona par to uzzinājusi. Sūdzību var iesniegt pa pastu (tādā gadījumā sūdzības iesniedzējam jāparaksta pieteikums personiski), pa faksu vai e-pastu caur padomes tīmekļa vietni vai personīgi padomes darba laikā (pēc vizītes pieteikšanas pa tālruni).

Ja objektīvu apsvērumu dēļ sūdzības iesniedzējam neizdodas iesniegt pieteikumu noteiktajā termiņā, kavējumu var ataisnot, ja sūdzības iesniedzējs pamato pieteikuma kavēšanos (piemēram, ar ilgtermiņa ārstēšanos slimnīcā) sešu mēnešu laikā.

Ja persona ir nokavējusi 20 dienu termiņu, bet kopš incidenta (vai uzzināšanas par to) nav pagājušas 30 dienas, tā var vērsties pie tās policijas struktūrvienības vadītāja (policijas priekšnieka vai policijas komisāra), kurā tika īstenoti pasākumi, kuru pamatā ir sūdzība, tādējādi iekļaujoties termiņā.

Tādos gadījumos sūdzības procedūru vada policijas iecirkņa vadītājs.

Ko padome izmeklē?

prasību pildīt policijas pienākumus un norādījumus, šādu pienākumu un norādījumu neievērošanu vai nepildīšanu (konkrēti: prasība veikt pasākumus, proporcionālitate, identificējamība, pienākums sniegt palīdzību utt.);

policijas veiktus pasākumus vai policijas pasākumu neveikšanu, to likumību (konkrēti: identitātes pārbaudes, apģērba, bagāžas un transportlīdzekļa pārbaude, aresti, nopratināšana, policijas procedūras attiecībā uz ārzemniekiem, pasākumi privātos mājokļos, ceļu satiksmes noteikumu izpildes pasākumi utt.);

piespiedu instrumentu lietošanu un likumību (konkrēti: fiziska ietekmēšana, roku dzelži, ķīmiskas vielas, elektriskie apdullināšanas ieroči, steki, barjeras uz ceļa, šaujamo ieroci izmantošana, grupas spēka izmantošana, pūļa kontrole utt.).

Kad padomei nav atļauts sākt procedūru vai veikt izmeklēšanu par lietas būtību?

Tā kā tas nav atļauts ar likumu, padomei nav pilnvaru un tādējādi tā nav tiesīga:

izvērtēt vispārīgus komentārus, komentārus, kuros ieteikti uzlabojumi, kritizējošus komentārus vai informācijas izpaušanu sabiedrības interesēs;

izmeklēt maznozīmīgus nodarījumus, samazināt vai atcelt piemērotos administratīvos naudas sodus;

izvērtēt kriminālprocesa ietvaros veikto darbību likumību;

piešķirt atlīdzību par zaudējumiem;

noteikt kriminālo, administratīvo vai disciplināro atbildību policistiem, kuri veikuši darbības;

izvērtēt administratīvā procesa vai kriminālprocesa ietvaros pieņemtu lēmumu likumību.

Turklāt, ja policija ir veikusi kādu apšaubāmu darbību cita notiekoša procesa, piemēram, kriminālprocesa vai administratīvā procesa, ietvaros, sūdzības iesniedzējam ir jāizmanto visi pieejamie tiesiskās aizsardzības līdzekļi un jāizklāsta savi iebildumi notiekošajā procesā, ja vien sūdzības iesniedzējs nav iebildis pret veidu, kādā procesuālā darbība ir veikta (piemēram, balss tonis, nopratinot liecinieku, veids, kādā ir pārmeklēta māja), kas nozīmē, ka padomei ir tiesības veikt pārbaudi.

Kas jāzina par procedūru

Lai lieta tiktu izmeklēta, sūdzības iesniedzējam ir izvēle vērsties pie tās policijas iestādes priekšsēdētāja, kurā pasākums ir veikts, vai arī pie padomes.

Tādējādi sūdzības iesniedzējs var izvēlēties, vai sūdzību izskatīs policijas organizatoriskajā struktūrā ietilpstoša iestāde (tās iestādes priekšsēdētājs, kurā

pasākums ir veikts) vai neatkarīga struktūra, kas nav saistīta ar policiju (padome). Tajā pašā laikā šā noteikuma mērķis ir nodalīt abas procedūras un ļaut vienlaikus veikt tikai vienu no tām — to, kuru izvēlēties sūdzības iesniedzējs.

Turklāt padome ir tiesīga veikt pārbaudes attiecībā uz jebkuru policijā iesniegto sūdzību, un, ja tā uzzina par lietu, kurai piemērojami nosacījumi attiecībā uz tās iesaiņošanu, tā attiecīgi informē sūdzības iesniedzēju un policijas iestādi, kas izskata lietu. Astoņu dienu laikā pēc šāda paziņojuma saņemšanas sūdzības iesniedzējs var pieprasīt policijas iestādei izvērtēt sūdzību pēc padomes veiktās izmeklēšanas. Policijas iestādei, kas izskata lietu, pēc padomes paziņojuma saņemšanas ir jāaptur tās procedūra. Šādu pārvērtēšanu var ierosināt paši sūdzības iesniedzēji policijas sūdzības procedūras laikā līdz pat brīdim, kad tiek pasludināts galīgais administratīvais lēmums. Ja pārvērtēšanas nosacījumi ir ievēroti, sūdzības lieta tiek turpināta saskaņā ar padomes procedūru. Izmeklējot sūdzības būtību, padomes mērķis ir noteikt, vai sūdzībā aprakstītie policijas pasākumi ir veikti atbilstoši noteikumiem, bijuši pamatoti un proporcionāli un vai ar tiem ir pārkāptas kādas sūdzības iesniedzēja pamattiesības.

Ja izmeklēšanas laikā tiek konstatēta sūdzības iesniedzēja pamattiesību pārkāpums, padomei ir jāizvērtē arī tas, cik nopietns ir šis pārkāpums, ņemot vērā visus lietas apstākļus. Ja padome secina, ka:

pārkāpums nav noticis (piemēram, tāpēc, ka sūdzības iesniedzēja pamattiesības ir pārkāptas likumīgi), vai

pamattiesību pārkāpumu nav iespējams konstatēt, ņemot vērā pieteikumus esošās pretrunas, kuras nav iespējams novērst, pamatojoties uz pieejamajiem dokumentiem, vai

pamattiesību pārkāpums ir bijis, taču tas ir nenozīmīgs,

padome pārsūta savu novērtējumu kompetentās policijas iestādes vadītājam, kurš sūdzības procedūras ietvaros pieņem lēmumu, pamatojoties uz oficiālajiem noteikumiem, ar kuriem regulē policijas darbību, un ņemot vērā novērtējumā izklāstīto padomes juridisko nostāju. Sūdzības iesniedzējs var pārsūdzēt šo lēmumu, kas ietver iespēju pārskatīt lēmumu tiesā saskaņā ar Likumu par vispārīgiem noteikumiem attiecībā uz administratīvajiem procesiem un pakalpojumiem. Sūdzības iesniedzēji var jau iepriekš iebilst pret to, ka padome nodod sūdzības procedūru kompetentajai policijas iestādei, piemēram, ja viņi uzskata, ka cietīs no neobjektivitātes, vai baidās no iespējamām sekām. Tomēr šādā gadījumā padomei ir jāpārtrauc procedūra, jo to nevar nevienam nodot sūdzības iesniedzēja iebildumu dēļ.

Ja padome konstatē nopietnu pamattiesību pārkāpumu, tā — atkarībā no iesaistītās iestādes — pārsūta savu novērtējumu Ungārijas Valsts policijas galvenajam komisāram, par iekšējās noziedzības novēršanu un noziegumu atklāšanu atbildīgās struktūras ģenerāldirektoram vai terorisma apkarošanas struktūras ģenerāldirektoram, kurš pēc tam pieņem lēmumu par sūdzību, pamatojoties uz piemērojamajiem noteikumiem un ņemot vērā padomes novērtējumā pausto juridisko nostāju. Ja lietu izskatījušās struktūras lēmums atšķiras no padomes novērtējuma, ir jānorāda pamatojums, uz ko tas balstīts. Protams, šādā veidā pasludinātu policijas lēmumu var pārsūdzēt arī tiesās. Šādā tiesvedībā var izmantot padomes novērtējumu.

Detalizētu noteikumu izklāstu par padomes darbu var atrast tās Reglamentā, kas pieejams tās tīmekļa vietnē.

3. Kontaktinformācija

Pasta adrese: *H-1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.*

Tālrunis: +36-1/441-6501

Fakss: +36-1/441-6502

E-pasts: info@repute.hu

Tīmekļa vietne: <https://www.repute.hu/index.php?lang=hu>

III. Citi

III.1. Ungārijas prokuratūra

1. Prokuratūras organizācija

Ungārijas prokuratūra ir neatkarīga konstitucionāla organizācija, kas darbojas tikai saskaņā ar likumu.

Prokuratūru vada un pārvalda ģenerālprokurors, kuru no prokuroru vidus uz deviņiem gadiem ievēl Nacionālā asambleja un kurš tādējādi atskaitās parlamentam saskaņā ar publiskajām tiesībām. Ģenerālprokuroram ir jāatskaitās par prokuratūras darbību reizi gadā.

Ungārijas prokuratūras struktūras ir:

Ģenerālprokurora birojs;

apelācijas virsprokuratūras biroji;

virsprokuratūras biroji;

rajona prokuratūras biroji.

Neatkarīgu prokuratūras biroju vai rajona līmeņa prokuratūras biroju var izveidot prokuratūras izmeklēšanas darbībām un citiem prokuratūras uzdevumiem pamatotos gadījumos.

Ģenerālprokurora biroja pakļautībā ir pieci apelācijas virsprokuratūras biroji un 21 (viens galvaspilsētas, 19 apgabalu un centrālais izmeklēšanas) virsprokuratūras birojs. Virsprokuratūras biroju organizatoriskā struktūra — izņemot Centrālo izmeklēšanas prokuratūras biroju — galvenokārt ir iedalīta darbībās, kas aptver krimināltiesības un publiskās tiesības.

Rajona un rajona līmeņa prokuratūras biroji galvaspilsētas un apgabala virsprokuratūras biroju pakļautībā izskata lietas, kas nav nodotas izskatīšanai citām prokuratūras struktūrām saskaņā ar tiesību aktiem vai ģenerālprokurora norādījumiem, un pilda uzdevumus, kas saistīti ar prokuratūras izmeklēšanu.

Prokuratūras zinātnes un pētniecības iestāde — Nacionālais Kriminoloģijas institūts (*Országos Kriminológiai Intézet*) — ir daļa no prokuratūras organizatoriskās struktūras, taču tā nav prokuratūras struktūra. Tas izstrādā teorijas un praksi noziedzības pētniecībā, kriminoloģijā un krimināltiesību zinātnēs.

2. Prokuratūras galvenie uzdevumi

Ģenerālprokurors un prokuratūra ir neatkarīgi, un kā prokuratūra, kas iesaistās tiesvedībā, tās ir vienīgās struktūras, kuras var īstenot valsts tiesības sodīt. Prokuratūra veic kriminālvajāšanu noziedzīgu nodarījumu gadījumā, vēršas pret cita veida nelikumīgu darbību un bezdarbību un veicina noziedzības novēršanu.

Ģenerālprokurors un prokuratūra:

īsteno likumā noteiktās tiesības attiecībā uz izmeklēšanu;

pārstāv valsts apsūdzību tiesvedībā;

pārrauga apcietinājuma dienestu likumīgu darbību;

kā sabiedrības interešu aizstāvji īsteno citas likumā noteiktās pilnvaras un pienākumus.

Prokuratūra:

izmeklē lietas, kas noteiktas Kriminālprocesa likumā (prokuratūras izmeklēšana);

pārrauga, vai neatkarīgas izmeklēšanas, ko veic izmeklēšanas iestāde, notiek likumīgi (izmeklēšanas pārraudzība);

īsteno citas tiesības attiecībā uz izmeklēšanu, kas noteiktas likumā;

Isteno valsts iestādēm deleģētās pilnvaras piemērot sodu; pārstāv prokuratūru tiesvedībā un īsteno pārsūdzības tiesības, kas noteiktas Kriminālprocesa likumā;

Isteno juridisko pārraudzību attiecībā uz sodu ievērošanu, sekundāriem sodiem, pasākumiem, piespiedu pasākumiem brīvības atņemšanai vai ierobežošanai un turpmākus pasākumus, kā arī atbilstību tiesību aktiem par kriminālo, administratīvo un meklētāko personu reģistru uzturēšanu un lēmumiem, kas centralizēti padara elektroniskos datus nepieejamus; tā iesaistās arī procedūrās, kuras vada tiesājošie tiesneši;

veicina atbilstošu tiesību aktu piemērošanu tiesvedībā (prokurora iesaiste strīdus un bezstrīdus tiesvedībā civilajās, darba, administratīvajās un ekonomikas lietu tiesās);

veicina tiesību aktu ievērošanu iestādēs, rīkojoties valsts iestāžu vārdā vai izskatot ārpusstiesas strīdus;

pievērš īpašu uzmanību saukšanai pie atbildības par noziedzīgiem nodarījumiem, ko izdarījuši bērni vai kas izdarīti pret bērniem, un īpašo noteikumu ievērošanai attiecībā uz administratīviem un krimināliem procesiem pret nepilngadīgajiem, sadarbojas bērnu tiesību ievērošanas jomā lietās, kas noteiktas ar likumu, un ierosina procedūras, lai veiktu nepieciešamos bērnu aizsardzības pasākumus;

veic uzdevumus, kas izriet no starptautiskiem nolīgumiem, jo īpaši attiecībā uz tiesiskās palīdzības sniegšanu un pieprasīšanu;

veic Ungārijas uzdevumus saistībā ar tās daļību Eiropas Tiesu sadarbības vienībā;

nodrošina pārstāvību tiesas prāvās par kompensāciju par pārkāpumiem un kaitējumu tās darbības ietvaros.

Sabiedrības interešu aizstāvības nolūkā prokuratūra gādā par to, lai tiesību aktus ievēro visi. Kad tiesību akti tiek pārkāpti, prokuratūra rīkojas likumības vārdā tādos gadījumos un veidā, kā noteikts ar likumu. Ja vien likumā nav noteikts citādi, prokuratūras pienākums ir rīkoties, ja struktūra, kurai jānovērš likuma pārkāpums, neveic nepieciešamās darbības, lai gan tas ir jādara saskaņā ar Pamatlikumu, likumu, tiesību aktu vai citu tiesību instrumentu, vai ja ir nepieciešama tūlītēja prokurora rīcība, lai pārtrauktu tiesību pārkāpumu, kas izriet no likuma neievērošanas.

Prokuratūras ar krimināltiesībām nesaistītās sabiedrības interešu pilnvaras un pienākumi tiesvedības nolūkos ir noteikti ar īpašiem tiesību aktiem. Prokurors īsteno šīs pilnvaras, galvenokārt ierosinot strīdus un bezstrīdus tiesvedību, kā arī ierosinot administratīvo iestāžu procedūras un pārsūdzību iesniegšanu.

3. Kontaktinformācija

Ģenerālprokurors: Dr. Péter Polt

Faktiskā adrese: 1055 Budapest, Markó u. 16.

Pasta adrese: 1372 Budapest, Pf. 438.

Tālrunis: +36-1354-5500

E-pasts: info@mku.hu

Tīmekļa vietne: <http://mklu.hu/>

III.2. Cietušo atbalsta dienests

Cietušo atbalsta dienests (*Áldozatsegítő Szolgálat*) galvenokārt palīdz cietušajiem, kuriem ir nodarīts kaitējums, jo īpaši fizisks vai garīgs (psiholoģiska trauma, šoks), vai kuri cietuši zaudējumus, kas tieši izriet no nozieguma vai nodarījuma pret īpašumu. Valsts izvērtē cietušo vajadzības un sniedz tiem atbilstoši pielāgotus pakalpojumus.

1. Procedūra

Cietušo atbalsta dienesta pakalpojumus sniedz īpašas galvaspilsētas (apgabala) valdības biroja organizatoriskas struktūras. Cietušie var meklēt palīdzību jebkurā cietušo atbalsta dienestā, lai aizstāvētu savas prasības, un var iesniegt savu pieteikumu jebkurā cietušo atbalsta dienestā tūlītējai finansiālai palīdzībai, cietušā statusa apliecināšanai un kompensācijas saņemšanai ([PDF](#)).

Pieteikumi tūlītējai finansiālai palīdzībai, cietušā statusa apliecināšanai un kompensācijas saņemšanai ir jāiesniedz, izmantojot attiecīgas veidlapas ([Pieteikuma veidlapa](#), [Pieteikums cietušā statusa apliecināšanai](#)). Cietušo atbalsta dienests palīdz aizpildīt šīs veidlapas.

Cietušo atbalsta procedūras ir bez maksas.

Pieteikumus tūlītējai finansiālai palīdzībai var iesniegt piecu dienu laikā pēc nozieguma vai nodarījuma pret īpašumu. Pieteikumus kompensācijas saņemšanai var iesniegt trīs mēnešu laikā pēc noziedzīga nodarījuma izdarīšanas — izņemot saskaņā ar Likumu par atbalstu noziegumu cietušajiem un valsts kompensāciju.

Cietušo atbalsta dienestu lēmumu pārsūdzības 15 dienu laikā ir jāiesniedz cietušo atbalsta dienestā, bet jāadresē Tieslietu birojam.

2. Pakalpojumi

Saskaņā ar likumu tiek sniegti šādi pakalpojumi:

palīdzība prasību iesniegšanā: cietušo atbalsta dienests palīdz cietušajiem tādā veidā un apmērā, kas atbilst viņu vajadzībām, aizstāvēt viņu pamattiesības, kas nozīmē konsultēšanu par viņu tiesībām un pienākumiem kriminālprocesos un administratīvos procesos, nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi veselības aprūpei, veselības apdrošināšanai, sociālajiem pabalstiem un citam valsts atbalstam un informācijas, juridisku konsultāciju, emocionāla atbalsta un jebkādas citas praktiskas palīdzības sniegšanu šajā kontekstā;

tūlītējs finansiāls atbalsts, ko var piešķirt notiekoša kriminālprocesa laikā tādā apmērā, kāds noteikts Likumā par mājokļa, apģērba, ceļošanas, pārtikas, medicīnas un bērnu izdevumiem, ja cietušais nespēj segt šos izdevumus, kas radušies saistībā ar noziegumu vai nodarījumu pret īpašumu;

cietušā statusa apliecināšana: notiekoša kriminālprocesa ietvaros cietušo atbalsta dienests apliecina klienta cietušā statusu ar oficiālu apliecinājumu, pamatojoties uz policijas dokumentiem; cietušais var izmantot apliecinājumu administratīvās un citās procedūrās, piemēram, kad cietušajam tiek izdoti dokumenti vai piešķirta piekļuve juridiskajai palīdzībai utt.;

palīdzība lieciniekiem: liecinieki, kuri saņēmuši pavēstes ierasties uz tiesas sēdi, var konsultēties ar tiesas pārstāvi liecinieku palīdzības jautājumos; tiesas pārstāvis liecinieku palīdzības jautājumos ir ierēdnis, kurš palīdz lieciniekiem saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem sniegt liecību, lai veicinātu to ierāšanos tiesā;

drošu mājokļu nodrošināšana: valsts nepieciešamības gadījumā nodrošina drošus mājokļus Ungārijas valstspiederīgajiem vai personām ar tiesībām brīvi pārvietoties un dzīvot Ungārijā, kuras atzītas par cilvēku tirdzniecības upuriem neatkarīgi no tā, vai ir sākts kriminālprocess;

valsts kompensācija: pret personu vērstā vardarbīgā noziegumā nogalinātas personas radinieki vai šādā noziegumā nopietni cietusi persona var pieteikties valsts kompensācijai vienreizēja maksājuma vai ikmēneša pabalsta formā, ja saskaņā ar likumā noteikto definīciju šīm personām tā ir vajadzīga.

3. Kontaktinformācija

Diennakts cietušo atbalsta līnija, kas no Ungārijas tīkliem pieejama bez maksas:

+36 (1) 80 225 225

[Cietušo atbalsta pakalpojumi](#)

Plašāka informācija par [cietušo atbalstu](#).

III.3. Juridiskā palīdzība

Saskaņā ar Likumu par juridisko palīdzību Juridiskās palīdzības dienesta (*Jogi Segítségnyújtó Szolgálat*) galvenais mērķis ir sniegt profesionālu juridisko palīdzību personām ar sociālām vajadzībām to tiesību īstenošanas un juridisku strīdu izšķiršanas nolūkā — ar noteiktiem ierobežojumiem un noteiktā formā.

1. Procedūra

Pieteikums juridiskās palīdzības saņemšanai ir jāiesniedz personīgi vai pa pastu ([Juridiskā palīdzība — kontaktinformācija](#)) organizatoriskajai struktūrai ("reģionālajam birojam"), kas atbildīga par juridisko palīdzību pieteikuma iesniedzēja domicila vai pastāvīgās dzīvesvietas — vai, ja tādas nav, to korespondences adreses vai darba vietas adreses — kompetentā apgabala (galvaspilsētas) valdības birojā, aizpildot un parakstot veidlapu (<http://igazsaguyihivatal.gov.hu/dokumentumok-jogi-segitsegnyujtas>) un pievienojot nepieciešamos pielikumus. Pieteikumu iesniegšana ir bez maksas. Pēc tam ar (galīgo) atļaujas lēmumu, ko izdevis reģionālais birojs, persona var piekļūt pakalpojumiem, kurus nodrošina jebkurš bezmaksas juridiskās palīdzības sniedzējs (juristi, juristu biroji, pilsoniskās sabiedrības organizācijas), kas iekļauts bezmaksas juridiskās palīdzības sniedzēju sarakstā, kuru uztur Tieslietu birojs (<http://www.kimisz.gov.hu/alaptev/nepugyvedje/nevjegyzeke>).

Juridiskās palīdzības dienesta lēmumu pārsūdzības 15 dienu laikā ir jāiesniedz reģionālajā birojā, bet jāadresē Tieslietu birojam.

2. Juridiskās palīdzības galvenie veidi

A. Atbalsts ārpustiesas procedūrā:

ja vēl nav sāpta tiesvedība strīda atrisināšanai;

konsultēšana un/vai dokumentu sagatavošana;

nesniedz tiesības uz pārstāvību; juridiskās palīdzības sniedzējs var nerīkoties klienta vārdā vai vietā.

B. Atbalsts tiesvedībā:

ja lieta jau tiek izskatīta tiesā;

nodrošina pārstāvību;

nevar nodrošināt personai, kura izdarījusi noziegumu vai nodarījumu;

cietušajam var nodrošināt juridiskās pārstāvības tiesības sākot no kriminālprocesa izmeklēšanas un kriminālvajāšanas posma.

C. Vienkāršās lietās dienests sniedz īsus mutiskus padomus, nepārbaudot klienta materiālo stāvokli.

3. Nosacījumi palīdzības saņemšanai

A. Strīdus un bezstrīdus civilajā tiesvedībā:

valsts sedz izmaksas par juridiskās palīdzības pakalpojumu sniedzēju/likumīgo pārstāvi vai valsts izmaksā avansā naudu par juridiskās palīdzības pakalpojumiem par vienu gadu, ja klienta ienākumi un mantiskais stāvoklis atbilst likumā noteiktajiem kritērijiem;

valsts izmaksā avansā naudu par juridiskās palīdzības pakalpojumiem par jebkuru klientu, kuru Cietušo atbalsta dienests atsevišķā procedūrā atzinis par cietušo noziegumā un kurš atbilst likumā noteiktajiem kritērijiem attiecībā uz ienākumiem un īpašumu.

B. Kriminālprocesā:

valsts izmaksā avansā naudu par juridiskās palīdzības pakalpojumu sniedzēja/likumīgā pārstāvja pakalpojumiem par vienu gadu, ja klienta ienākumi un mantiskais stāvoklis atbilst likumā noteiktajiem kritērijiem;

valsts izmaksā avansā naudu par juridiskās palīdzības pakalpojumiem par jebkuru klientu, kuru Cietušo atbalsta dienests atsevišķā procedūrā atzinis par cietušo noziegumā un kurš atbilst likumā noteiktajiem kritērijiem attiecībā uz ienākumiem un īpašumu.

C. Vispārēji noteikumi

Klientiem jāiesniedz pierādījumi par saviem ienākumiem un ar viņiem vienā māsaimniecībā dzīvojošu personu ienākumiem, iesniedzot dokumentus, kas minēti Likumā par juridisko palīdzību.

Likumā ir minēti gadījumi, kuros palīdzību var nepiešķirt, piemēram, līgumu izstrāde, ja vien puses, kuras slēdz līgumu, piesakās palīdzībai kopīgi un ir izpildīti visi nosacījumi palīdzības saņemšanai, vai muitas lietas u. c.

4. Kontaktinformācija

[Reģionālie biroji:](#)

Plašāka informācija par [juridisko palīdzību](#).

Lapa atjaunināta: 22/12/2017

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [en](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Pamattiesības - Malta

Valsts tiesas

Ombuds

Specializētās cilvēktiesību iestādes

Cits

Valsts tiesas

Adrese:

First Hall Civil Court (Constitutional Jurisdiction)

Constitutional Court

Courts of Justice

Republic Street,

Valletta

Malta

Īss apraksts par pieprasījumu veidiem, kurus izskata iestāde

Ikviena persona, kas uzskata, ka attiecībā uz viņu ir, tiek vai iespējams tiks pārkāpts Konstitūcijas 33. līdz 45. pants (pamattiesības un cilvēktiesības), vai jebkura cita persona, kuru Maltas Civiltiesas Pirmā palāta ir iecēlusi tādas personas pārstāvībai, var sniegt prasību Civiltiesas Pirmajā palātā, neskarot nekādas citas likumīgi pieejamas darbības saistībā ar to pašu lietu.

Tikai persona, kuras tiesības juridiskā izpratnē ir tieši pārkāptas, var sniegt prasību par pamattiesību pārkāpšanu. Tas ir pamatnoteikums.

Ir būtisku uzsvērt, ka personai vispirms ir jāizmanto visi pieejamie un atbilstošie aizsardzības pasākumi, pirms tā sniedz prasību Civiltiesas Pirmajā palātā atbilstoši tās konstitucionālajai kompetencei.

Tādēļ, ja personai šķiet, ka ir pārkāptas viņas pamattiesības, tai vispirms jāizmanto pieejamie aizsardzības pasākumi. Ja pirmais risinājums nav devis rezultātus, tad persona var sniegt prasību Civiltiesas Pirmajā palātā (konstitucionālā kompetence). Kad Civiltiesas Pirmā palāta ir pasludinājusi spriedumu,

ikviena iesaistītā puse var to pārsūdzēt Konstitucionālajā Tiesā. Tādējādi Konstitucionālā Tiesa ir otrās instances tiesa. Tikai tad, ja persona zaudē lietu Konstitucionālajā Tiesā, nepiekrīt Konstitucionālās Tiesas spriedumam vai spriedums to neapmierina, viņa var savu lietu iesniegt Eiropas Cilvēktiesību tiesā Strasbūrā.

Īss apraksts par procedūru, kas seko pieprasījuma iesniegšanai

Ja mirtiesā tiek iesniegts konstitucionāls jautājums, mirtiesā vispirms pārbaudīs, vai tas ir pamatots. Ja tiesa nolemj, ka tas nav pamatots, šādu lēmumu nevar pārsūdzēt. Savukārt, ja jautājums tiks atzīts par pamatotu, mirtiesā nodos lietu Civiltiesas Pirmajai palātai (konstitucionālā kompetence). Ja personu neapmierina Civiltiesas Pirmās palātas (konstitucionālā kompetence) spriedums, viņai ir tiesības spriedumu pārsūdzēt Konstitucionālajā tiesā, un pēc tam, kad Konstitucionālā tiesa ir taisījusi spriedumu, lietu nodod atpakaļ mirtiesai.

Pieteikumā Civiltiesas Pirmajai palātai īsi un skaidri jāizklāsta fakti, kas ir sūdzības pamatā, un jānorāda Konstitūcijas noteikums(-i), kas tika, tiek vai iespējams tiks pārkāpts(-i).

Tāpat iesniedzējs pieteikumā norāda vēlamās tiesiskās aizsardzības līdzekļus, taču tiesa, ja tā apmierina prasību, ir tiesīga savas kompetences ietvaros noteikt jebkādu citu tiesiskās aizsardzības līdzekli, ko tā uzskata par piemērotāku.

Apelācijas tiesvedība

Lietās, ko skata Civiltiesas Pirmā palāta, apelācijas sūdzība nekavējoties tiek paziņota atbildētajam, un astoņu darbdienu laikā pēc apelācijas sūdzības iesniegšanas dienas vai pēc dienas, kad noteiktajā termiņā saņemti atbildētāja apsvērumi, vai, ja atbildētājs nav sniedzis savus apsvērumus – pēc šim nolūkam paredzētā termiņa beigām, tiesa nosaka tiesas sēdes dienu.

Apelācijas sūdzību iesniedz astoņu darbdienu laikā pēc pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas dienas, un sešu darbdienu laikā pēc paziņošanas dienas atbildētājs var sniegt rakstisku atbildi.

Tiesas, kuras lēmumu var pārsūdzēt Konstitucionālajā tiesā, steidzamos gadījumos un pēc vienas puses pieprasījuma (pat ja tas izteikts mutiski), kas iesniegts uzreiz pēc lēmuma pieņemšanas, var saīsināt termiņu pārsūdzībai vai atbildes sniegšanai. Ja neviena no pusēm šādu pieprasījumu nav iesniegusi uzreiz pēc sprieduma taisīšanas, ikviena puse šādu pieprasījumu var iesniegt rakstiski, tādā gadījumā tiesa, kura pieņēmusi lēmumu, pēc abu pušu uzklaušanās (ja tiesa to uzskata par nepieciešamu) dod nepieciešamo rīkojumu.

Tiklīdz lietā ir noteikta tiesas sēdes diena, tiesa nodrošina, ka saskaņā ar pienācīgu un pareizu tiesvedību tiesas sēdes un lietas izskatīšana notiek ātri, tiesas sēdes notiek secīgās dienās vai, ja tas nav iespējams, ar iespējami nelieliem intervāliem.

Lietās, kuru pamatā ir ar Konstitūciju un Eiropas Konvenciju likumu saistīti jautājumi, kā arī kurās tiesas sēdei jānotiek steidzamības kārtā, nepieciešamības gadījumā sēdes termiņu nosaka pēcpusdienā, lai neizjauktu tiesas sēžu grafiku, un tiesas sēdi turpina secīgās dienās, kamēr lieta tiek pabeigta un tiek pasludināts pārtraukums līdz sprieduma taisīšanai.

Īss apraksts par tiesvedības iespējamo rezultātu

Kopš 1987. gada Maltā ikviena persona, kas pēc tiesvedības Maltas Civiltiesas Pirmajai palātai un Konstitucionālajā tiesā joprojām nepiekrīt Konstitucionālās Tiesas spriedumam vai spriedums to neapmierina, ir tiesīga savu lietu iesniegt Eiropas Cilvēktiesību tiesā Strasbūrā.

Konstitucionālajā tiesā apelāciju var iesniegt vai nu persona, vai valsts, bet Eiropas Cilvēktiesību tiesā savu lietu iesniegt var tikai persona (tiesības uz individuālu sūdzību). Tādējādi valsts nevar vērsties Eiropas Cilvēktiesību tiesā.

Ombuds

Adrese:

Office of the Ombudsman

11, St Paul's Street,

Valletta VLT 1210

Malta

Īss apraksts par pieprasījumu veidiem, kurus izskata iestāde

Parlamentārā tiesībsarga institūcijas pamatā ir ideja par personas tiesību aizsardzību un nepieciešamību uzraudzīt tos, kam piešķirtas publiska vara. Ir pierādījies, ka tas ir būtisks rīks noteikumu izstrādei par publiskās pārvaldes darbību un vienveidīgas un pienācīgas tiesību aktu piemērošanas nodrošināšanai. Būdam Parlamenta amatpersona, Tiesībsargs papildina parlamentāro darbu, pārbaugot pārvaldes darbības. Tādējādi tiesībsarga institūcija nostiprina arī parlamentāro institūciju un demokrātisko procesu, kurā Parlaments pārbauga pārvaldi.

Tiesībsargs izskata iedzīvotāju sūdzības par to, ka viņu ekonomiskās, sociālās un kultūras tiesības varētu būt pārkāptas administratīvu kļūmju dēļ, kas radušās, attiecīgām publiskās pārvaldes iestādēm netīši vai tīši nepareizi izmantojot izpildvaru vai darbojoties nepienācīgi, nepamatoti vai neatbilstīgi.

Sūdzības var skart šādus jautājumus:

nepamatota un novēršama vilcināšanās ar lēmumu pieņemšanu, atbildes sniegšanu un iedzīvotāju tiesību piešķiršanu un prasību apmierināšanu;

noteikumu un procedūru netaisnīga piemērošana un izvairīšanās no pareizo procedūru piemērošanas;

administratīvā rīcība un prakse, kas neatbilst veidam, kādā publiskās iestādes rīkojās iepriekšējās līdzīgās situācijās;

informācijas, par kuru iedzīvotājiem ir tieša interese, nesniegšana un piekļuves tai nenodrošināšana, kā arī atteikšanās sniegt pienācīgu informāciju;

atšķirīga izturēšanās pret iedzīvotājiem līdzvērtīgās situācijās;

ierēdņu nelaipna izturēšanās pret iedzīvotājiem;

kļūdas, risinot iedzīvotāju jautājumus;

strikta un neelastīga noteikumu un procedūru piemērošana, kas rada netaisnību;

iedzīvotāju neinformēšana par tiesībām uz pārsūdzību un kārtību, kādā viņi var pārsūdzēt lēmumus, kas kaitē viņu interesēm;

kaitējuma, ko publiskās pārvaldes iestādes nodarījušas iedzīvotājiem, neatlīdzināšana un nevēlēšanās sniegt pienācīgu kompensāciju, piemēram,

atvairināšanos, paskaidrojumus un brīvprātīgus kompensācijas maksājumus arī tad, ja nav attiecīgu tiesību normu;

publiskās pārvaldes iestādes pienākumu nepildīšana, nesniedzot pamatojumu par savām darbībām un lēmumiem tiem, kurus tieši skar šādas darbības un lēmumi;

izvairīšanās darboties godīgi un neatkarīgi un atturēties no neobjektivitātes, aizspriedumiem un nevienlīdzīgas attieksmes jebkādu iemeslu dēļ.

Īss apraksts par procedūru, kas seko pieprasījuma iesniegšanai

Saņemot sūdzību, tiesībsargs vispirms novērtē, vai sūdzība ir pieņemama. Ja tā nav pieņemama, sūdzības iesniedzēju informē par to, ka tiesībsargs viņa lietu neizskatīs. Savukārt ja sūdzība ir pieņemama, lieta tiks izmeklēta, lai noskaidrotu, vai tiešām ir pieļautas administratīvas kļūmes.

Tiesībsarga birojs 48 stundu laikā apstiprina sūdzības saņemšanu un informē sūdzības iesniedzēju par izmeklēšanas ierēdņi, kurš palīdzēs tiesībsargam lietas izskatīšanā un ir gatavs tikties ar sūdzības iesniedzēju un viņu konsultēt. Apstiprinājumā sniedz arī informāciju par darbībām, kas tiks veiktas, lai izskatītu sūdzību.

Sūdzības izmeklēšanai būs nepieciešamas vidēji 50 līdz 60 darbdienu.

Izskatīšanai pieņemtos gadījumos tiesībsargs faktu noskaidrošanas nolūkā vispirms iepazīstas ar apstākļiem, kas kalpojuši par pamatu sūdzībai.

Tiesībsargs par savu nodomu veikt izmeklēšanu informē attiecīgās nodaļas vadītāju vai – atkarībā no konkrētās lietas – attiecīgās iestādes galveno izpildpersonu vai attiecīgās vietējās pašvaldības mēru.

Tiesībsargs pēc sava ieskata var uzklaustīt vai saņemt informāciju no minētajām personām un vākt informāciju. Tiesībsargam ir pilnvaras uzaicināt lieciniekus, pieņemt jebkura liecinieka vai izmeklēšanā iesaistītas personas zvērestu un pieprasīt sniegt liecības.

Ja persona, kas uzaicināta sniegt liecības, nenorādot pietiekamu pamatojumu, atsakās uz tiesībsarga uzdotajiem jautājumiem atbildēt pēc labākās sirdsapziņas vai atsakās sniegt pieprasītos dokumentus, šāda darbība tiek kvalificēta kā sodāma darbība. Tomēr nevienai personai, kura sniedz liecības tiesībsargam, nevar piespiest atbildēt uz jautājumiem, ja tā rezultātā pret personu varētu sākt kriminālprocesu. Ikvienam tiesībsarga lieciniekam ir tādas pašas tiesības kā lieciniekiem tiesā.

Ja izmeklēšana attiecas uz nodaļu, iestādi vai vietējo pašvaldību, tiesībsargs jebkurā brīdī izmeklēšanas laikā vai pēc tās var apspriesties ar ministru, nodaļas vadītāju, galveno izpildpersonu, mēru vai jebkuru citu personu, kura izteikusi šādu vēlēšanos vai kurai izmeklēšanas ietvaros izteikts ieteikums to darīt.

Ja izmeklēšanas laikā vai pēc tās tiesībsargs konstatē, ka ir gūti būtiski pierādījumi tam, ka kāda nodaļas, iestādes vai vietējās pašvaldības ierēdņa darbība ir uzskatāma par būtisku pienākumu nepildīšanu vai amatpārkāpumu, viņš lietu nodod kompetentajai iestādei vai policijai.

Īss apraksts par tiesvedības iespējamo rezultātu

Pamatojoties uz veikto izmeklēšanu, tiesībsargs sagatavo neatkarīgu slēdzieni par to, vai izmeklētā darbība vai lēmums ir bijis prettiesisks;

nepamatots, netaisnīgs, ierobežojošs vai diskriminējošs;

atbilstošs likumam vai praksei, kas ir vai varētu būt nepamatota, netaisnīga, ierobežojoša vai diskriminējoša;

pilnībā vai daļēji pamatots ar tiesisku vai faktisku maldību;

nepareizs.

Ja tiesībsargs secina, ka:

lieta būtu jānodod kompetentajai iestādei turpmākai izskatīšanai vai

pieļautā kļūda būtu jālabo, vai

lēmums būtu jāatceļ vai jāgroza, vai

būtu jāgroza prakse, kas bija lēmuma, ieteikuma, darbības vai pieļautās kļūdas pamatā, vai

būtu jāgroza likums, kas bija lēmuma, ieteikuma, darbības vai pieļautās kļūdas pamatā, vai

būtu jānorāda lēmuma pamatojums, vai

būtu jāveic jebkādi citi pasākumi,

viņš par savu slēdzieni un tā pamatojumu sagatavo ziņojumu un nosūta to kompetentajai nodaļai, iestādei vai vietējai pašvaldībai, pēc sava ieskata pievienojot ieteikumus. Šādā gadījumā viņš var pieprasīt, lai attiecīgā nodaļa, iestāde vai vietējā pašvaldība noteiktā termiņā informē viņu par pasākumiem, ko tā ierosina veikt, lai izpildītu tiesībsarga ieteikumus. Ja tiesībsargs veic izmeklēšanu, viņš ziņojuma vai ieteikumu kopiju nosūta arī kompetentajam ministram un, ja lieta saistīta ar pašvaldību – attiecīgās pašvaldības mēram.

Ja pēc ziņojuma saņemšanas saprātīgā termiņā netiek veiktas nekādas darbības, tiesībsargs pēc sava ieskata un ņemot vērā nodaļas, iestādes vai vietējās pašvaldības apsvērumus (ja tādi sniegti), ziņojuma un ieteikumu kopiju nosūta premjerministram un pēc tam var pēc sava ieskata par šo lietu ziņot Pārstāvju palātai.

Tiesībsarga darbības vai ieteikumus, izņemot kompetences neesamību, nevar pārsūdzēt tiesā.

Parasti tiesībsargam ir pilnvaras pēc savas iniciatīvas sākt izmeklēšanu un izteikt atzinumu, t.i., nav nepieciešama sūdzība par kāda jautājuma vai lietas pārskatīšanu. Tāpat tiesībsargam ir tiesības izteikt administratīvus vai likumdošanas ieteikumus. Viņš var nolemt sniegt ieteikumus pārvaldes iestādei par izmaiņām kārtībā, kādā tā izskata konkrētās lietas, un varētu ieteikt arī grozījumus konkrētā tiesību aktā. Tomēr tiesībsarga lēmums nav saistošs.

Tiesībsarga lēmumam ir diezgan liela morāla un politiska nozīme, jo viņš kā neatkarīga institūcija, kuras viedoklis tiek respektēts, ierosina konkrētas kārtības pārtraukšanu vai grozījumus konkrētā tiesību aktā. Tādēļ tiesībsarga lēmuma izpildi nevar panākt tiesā vai ar tiesas rīkojumu.

Specializētās cilvēktiesību iestādes

Tiesībsargs bērna tiesību jautājumos

Bēnu lietu komisārs

Adrese:

Commissioner for Children

Centru Hidma Socjali

469, St Joseph High Rd,

Santa Venera SVR 1012

Malta

Ja nepieciešams, norādīt iestādes nodaļu/struktūru, kas izskata pieteikumus

Aģentūra „Appoġġ”

Aģentūra sniedz vērtīgus pakalpojumus, nodrošinot neaizsargātu bērnu un pusaudžu līdz 18 gadu vecumam aizsardzību, kas pieredzējuši vardarbīgu izturēšanos vai/un ir atstāti novārtā, vai arī viņiem draud vardarbīga izturēšanās vai/un atstāšana novārtā.

Pamatojoties uz norādījumiem, kas saņemti no sabiedrības, kā arī no profesionāļiem, kuri strādā ar bērniem un viņu ģimenēm, bērnu aizsardzības dienesti veic izmeklēšanu visos gadījumos, kad pastāv aizdomas par to, ka bērnam tiek nodarīts vai viņu apdraud kaitējums fiziskas, seksuālas, emocionālas vardarbības un/vai atstāšanas novārtā dēļ.

Īss apraksts par pieprasījumu veidiem, kurus izskata iestāde

Sūdzības saistībā ar ģimeni attiecas uz laulības šķiršanas un bērna aizgādības jautājumiem. Šādos procesos bērns tiek uzklaustīts tikai retos gadījumos. Ņemot vērā to, ka tiesas lēmumam būs būtiska ietekme uz bērna dzīvi, ir svarīgi nodrošināt to, ka pienācīgi tiek ņemts vērā bērna viedoklis.

Sūdzības saistībā ar izglītību attiecas uz bīstamām celtniecības iekārtām skolu tuvumā un bērnu pārvadāšanai izmantoto skolu autobusu tehnisko stāvokli.

Sūdzībās saistībā ar tiesas spriedumiem, tostarp par bērna aprūpes un aizgādības jautājumiem, jo vecāki bieži uzskata, ka tie pieņemti uz aizspriedumu pamata vai var nodarīt kaitējumu bērnam.

Sūdzībās saistībā ar bērna reģistrēšanu sporta klubos un apvienībās, kuros bērni tiek izmantoti, nedodot viņiem iespēju piedalīties sporta pasākumos un nodarboties ar sportu. Sūdzības par rotaļu laukumu slikto stāvokli, kas raisa bažas par bērnu drošību šajos laukumos.

Sūdzības par vardarbīgu izturēšanos.

Īss apraksts par procedūru, kas seko pieprasījuma iesniegšanai

Veicot savus pienākumus, komisārs var izmeklēt jebkuru jautājumu, pamatojoties uz kādas personas rakstisku sūdzību vai pēc paša iniciatīvas. Tomēr komisārs neveic izmeklēšanu konkrētos, individuālos konfliktos starp bērnu un viņa vecākiem vai aizbildņiem, tostarp saistībā ar aizgādības īstenošanu vai citiem jautājumiem, kas ir kādas tiesas vai tribunāla kompetencē, šādā gadījumā komisārs pamato savu atteikumu sūdzības iesniedzējam. Pieņemot lēmumu izmeklēt sūdzību, komisārs par to informē sūdzības iesniedzēju, kā arī jebkuru nodaļu, iestādi vai struktūru, kuru var skart izmeklēšana. Komisārs var ieteikt sūdzības iesniedzējam izmantot visus iespējamus tiesiskās aizsardzības līdzekļus.

Izmeklēšanas nolūkos komisārs var pieprasīt jebkurai personai, kuras rīcībā ir izmeklēšanai būtiski dokumenti vai informācija, sniegt šos dokumentus un/vai informāciju rakstiski un/vai noteiktā laikā un vietā mutiski, dodot zvērestu.

Komisārs var pieaicināt liecinieku un ir pilnvarots pieņemt jebkuras izmeklēšanā iesaistītas personas zvērestu un pieprasīt tai sniegt nepieciešamo informāciju. Neskarot iepriekš minēto, nevienu personu nevar piespiest sniegt informāciju vai dokumentus, kurus personai nedrīkstētu prasīt arī tiesa civilprocesā vai kriminālprocesā.

Īss apraksts par procesa iespējamo rezultātu

Ja komisārs izmeklēšanas gaitā konstatē, ka kādas personas rīcība ir vai var būt likuma pārkāpums, par ko paredzētas krimināltiesiskas sankcijas, komisārs par to nekavējoties informē prokuroru.

Par saviem konstatējumiem jebkurā formālā izmeklēšanā komisārs sagatavo un publicē ziņojumu, norādot ieteikumus, ko tas uzskata par nepieciešamiem vai lietderīgiem.

Komisārs var ieteikt pasākumus, ko tas uzskata par nepieciešamiem vai lietderīgiem un kas jāveic citām personām vai struktūrām, pēc sava ieskata komisārs šādus ieteikumus var publicēt, neatklājot tās personas datus, uz kuru attiecas ziņojums.

Šādos gadījumos, kad komisārs nolemj sniegt ieteikumus, viņš sagatavo ziņojumu, kurā izskaidro ieteikumu iemeslus, ziņojuma kopiju nosūta ikvienai personai vai struktūrai, kurai ieteikumi ir adresēti.

Ja atklājas, ka konkrēta persona vai struktūra nepilda Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par bērna tiesībām, ko Malta ir ratificējusi, komisārs ieteikumus var sniegt kā "paziņojumu par atbilstību", kurā apliecināts komisāra atzinums par to, kādā veidā nav ievēroti konvencijas noteikumi un kādi pasākumi jāveic, lai nodrošinātu noteikumu ievērošanu.

Ja komisārs atzīst par nepieciešamu, viņš par katru lēmumu vai priekšlikumu, kas skar bērnus, var veikt ietekmes uz bērnu novērtējumu. Ietekmes uz bērnu novērtējumu komisārs var arī publicēt.

Vienlīdzību veicinošā iestāde

Valsts komisija vienlīdzības veicināšanai

Adrese:

*Flat 4, Gattard House,
National Road,
Blata I-Bajda
Malta*

Īss apraksts par pieprasījumu veidiem, kurus izskata iestāde

Ikviena persona, kas uzskata, ka viņas ir tikusi diskriminēta dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes dēļ, var iesniegt sūdzību Valsts komisijā vienlīdzības veicināšanai.

Komisija izskata arī sūdzības par diskrimināciju dzimuma vai pienākumu ģimenē dēļ, piemēram:

tieša vai netieša mazāk labvēlīga attieksme pret vīriešiem un sievietēm dzimuma vai pienākumu ģimenē dēļ;

mazāk labvēlīga attieksme pret sievietēm faktiskas vai iespējamās grūtniecības vai bērna piedzimšanas dēļ;

mazāk labvēlīga attieksme pret vīriešiem un sievietēm vecāku pienākumu, pienākumu ģimenē vai citu ar dzimumu saistītu iemeslu dēļ;

jebkāda attieksme, kuras pamatā ir noteikums, kritērijs vai prakse, kas viena konkrēta dzimuma personas nostādītu ievērojami nelabvēlīgākā stāvoklī salīdzinājumā ar otra dzimuma pārstāvjiem, ja vien minētais noteikums, kritērijs vai prakse nav piemērots un nepieciešams un to var pamatot ar objektīviem, ar dzimumu nesaistītiem faktoriem.

Tā izskata arī sūdzības par diskrimināciju nodarbinātības jomā, t.i., tiešu vai netiešu diskrimināciju pret personu saistībā ar kritērijiem vai noteikumiem un nosacījumiem pieņemšanai darbā vai kritērijiem atbrīvošanai no darba.

Sūdzības tiek saņemtas arī par diskrimināciju pret personu saistībā ar atteikumu slēgt jebkādu tiesisku darījumu bankās, finanšu iestādēs vai apdrošināšanas sabiedrībās.

Diskriminācija pret pašnodarbinātu personu laulātajiem, kas nav darba ņēmēji vai partneriem, kuri piedalās pašnodarbinātu personu profesionālajā darbībā un veic tos pašus darbus, ko viņu laulātais, vai arī nepieciešamās palīgdarbības.

Diskriminācija pret personu saistībā ar piekļuvi jebkādiem mācību kursiem, arodmācībai vai profesionālās orientācijas pasākumiem, mācību stipendiju piešķiršanu studentiem vai mācekļiem, mācību programmu satura atlasī un īstenošanu, kā arī studentu vai mācekļu prasmju un zināšanu novērtēšanā.

Sūdzības par seksuālo uzmākšanos, piespiežot personu uz fizisku tuvību vai pieprasot seksuālus pakalpojumus, vai piespiežot citas personas uz seksuāla rakstura darbībām vai seksuālu (verbālu vai neverbālu) izturēšanos, vai par tekstu, attēlu vai citu materiālu izgatavošanu, rādīšanu vai laišanu aprītē, ja darbība, vārdi vai izturēšanās ir nepatīkama personām, pret kurām tā vērsta, un šīs personas to pamatoti varētu uzskatīt par aizvainojošu, pazemojošu un iebiedējošu.

Diskriminācija, publicējot vai ievietojot jebkādu reklāmu vai darba sludinājumus, kas diskriminē darba meklētājus vai prasa tiem sniegt informāciju par viņu privāto dzīvi vai ģimenes plānošanu.

Īss apraksts par procedūru, kas seko pieprasījuma iesniegšanai

Komisārs var sākt izmeklēšanu par jebkuru jautājumu, kas saistīts ar iespējami prettiesisku darbību vai nolaidību, kā arī saņemot rakstisku sūdzību no personām, kuras apgalvo, ka tikušas diskriminētas.

Katra lieta, kas iesniegta komisijai izmeklēšanai, tiek izskatīta konfidenciali.

Katras sūdzības saņemšana tiek apstiprināta rakstiski.

Komisijas apakškomiteja sūdzību izskatīšanai apspriež saņemtās sūdzības un rakstiski informē sūdzībā minētās personas par izvirzītajām pretenzijām un lūdz tām sniegt savus pretargumentus.

Lai veicinātu izmeklēšanu, var veikt arī personiskas sarunas.

Komisija var arī uzaicināt abas puses un kā vidutājs palīdzēt atrast visām iesaistītajām personām pieņemamu risinājumu, kuram piekristu abas puses.

Komisija cenšas nodrošināt, ka katra sūdzība tiek izskatīta iespējami īsā laikā.

Īss apraksts par procesa iespējamo rezultātu

Kad izmeklēšana ir pabeigta, komisārs var noraidīt sūdzību.

Ja komisārs secina, ka sūdzība ir pamatota un attiecīgā darbība ir kvalificējama kā sodāms nodarījums, viņš sagatavo ziņojumu policijas komisāram, lai tas varētu veikt turpmākās darbības.

Ja darbība, par kuru iesniegta sūdzība, nav kvalificējama kā sodāms nodarījums, komisārs aicina personu, par kuru ir iesniegta sūdzība, novērst problēmu un darbojas kā vidutājs starp sūdzības iesniedzēju un attiecīgo personu jautājuma atrisināšanai.

Ja sūdzība ir par iespējamu diskrimināciju, ko viena persona pieļāvusi pret otru personu, komisija pēc savas iniciatīvas var nodot lietu kompetentajai civiltiesai vai darba strīdu tribunālam.

Datu aizsardzības iestāde

Datu aizsardzības komisārs

Adrese:

Office of the Information and Data Protection Commissioner

Airways House, Second Floor

High Street,

Sliema SLM 1549

Malta

Īss apraksts par pieprasījumu veidiem, kurus izskata iestāde

Datu aizsardzība ir kļuvusi īpaši svarīga apstākļos, kad administratīvās iestādes savas darbības ietvaros lielos apmēros vāc informāciju, kas ir personas dati. Nenoliedzami, publiskajām iestādēm ir konkrēti pienākumi attiecībā uz savāktās informācijas apstrādi. Šo pienākumu mērķis ir nodrošināt līdzsvaru starp ikvienas personas brīvību saņemt un izplatīt informāciju (kas ir daļa no pamattiesībām – tiesībām uz vārda brīvību), no vienas puses, un katras personas tiesībām uz privātās dzīves un ģimenes neaizskaramību, no otras puses.

Komisārs izmeklē sūdzības par šādiem jautājumiem:

personas datu apstrāde veikta negodīgi vai prettiesiski;

personas datu apstrāde nav veikta atbilstoši labai praksei;

personas datu vākšana veikta prettiesiskos nolūkos;

personas datu apstrāde veikta mērķiem, kas nav saderīgi ar informācijas vākšanas mērķiem;

nevēlami paziņojumi tiešās tirgvedības nolūkos jeb mēstules;

personas datu nodošana uz trešo valsti, pārkāpjot ar Datu aizsardzības likumu.

Īss apraksts par procedūru, kas seko pieprasījuma iesniegšanai

Lai veiktu izmeklēšanu, komisārs ir tiesīgs uz piekļuvi apstrādātajiem personas datiem un informācijai un dokumentiem par personas datu apstrādi.

Komisārs apspriežas ar ieinteresētajām personām, kuras izmeklēšana varētu tieši skart.

Komisārs var uzaicināt ikvienu personu liecināt un iesniegt dokumentus.

Komisāram ir tādas pašas pilnvaras iekļūt telpās un pārmeklēt tās, kādas noteiktas policijai ar attiecīgajiem spēkā esošajiem tiesību aktiem. Tādēļ, ja rodas nepieciešamība, komisārs var pārmeklēt tās personas telpas, par kuru iesniegta sūdzība.

Īss apraksts par procesa iespējamo rezultātu

Komisārs var sākt civilo tiesvedību gadījumos, kad ir tikuši vai tiks pārkāpti Datu aizsardzības likuma noteikumi.

Par izmeklēšanas gaitā konstatētu noziedzīgu nodarījumu komisārs ziņo kompetentajai publiskajai iestādei.

Komisārs var norīkot datu bloķēšanu, dzēšanu vai iznīcināšanu, noteikt pagaidu vai galīgu aizliegumu attiecībā uz datu apstrādi, vai izteikt brīdinājumu vai aizrādījumu datu pārzinim.

Ja komisārs nevar saņemt pietiekamu informāciju, lai secinātu, vai datu apstrāde ir bijusi likumīga, komisārs var aizliegt personas datu pārzinim veikt personas datu apstrādi jebkādā veidā, izņemot to glabāšanu.

Ja komisārs secina, ka personas datu apstrāde ir bijusi vai var būt prettiesiska, komisārs var norīkot, lai situācija tiktu labota, un, ja tas netiek izdarīts vai lieta ir steidzama, komisārs var aizliegt personas datu pārzinim veikt personas datu apstrādi jebkādā veidā, izņemot to glabāšanu.

Ja personas datu pārzinis nav īstenojis drošības pasākumus, komisārs var piemērot administratīvu naudas sodu, un, ja personas datu pārzinis joprojām neīsteno drošības pasākumus, komisārs sāk tiesvedību pret viņu.

Šāds administratīvais naudas sods kvalificējams kā civiltiesisks beznosacījuma prasījums, resp., ja naudassods būtu piespriests ar tiesas spriedumu civillietā.

Ja komisārs nolemj, ka personas datu apstrāde ir bijusi prettiesiska, komisārs ar paziņojumu dod rīkojumu par personas datu apstrādi atbildīgajai personai dzēst datus.

Savukārt, ja par personas datu apstrādi atbildīgo personu komisāra lēmums neapmierina, tā var 15 dienu laikā pēc paziņojuma saņemšanas vērsties apelācijas tiesā ar pieprasījumu atcelt komisāra rīkojumu.

Ikvienai personai, kuru neapmierina komisāra lēmums, ir tiesības to pārsūdzēt Datu aizsardzības apelācijas tribunālā 30 dienu laikā pēc dienas, kad tā informēta par minēto lēmumu.

Citas specializētas iestādes

Valsts komisija personu ar invaliditāti jautājumos

Adrese:

National Commission Persons with Disability

Bugeja Institute,

Braille Street,

Santa Venera SVR 1619

Ja nepieciešams, norādīt iestādes nodaļu/struktūru, kas izskata pieteikumus

Vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanas nodaļa

Valsts komisija personu ar invaliditāti jautājumos savā sekretariātā izveidoja Vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanas nodaļu, kuras uzdevums ir veicināt vienlīdzīgas iespējas un īstenot Vienlīdzīgu iespēju (personām ar invaliditāti) likuma noteikumus, un attiecīgi izmeklēt darbības, kurās notikusi diskriminācija invaliditātes dēļ.

Nodaļa sniedz konsultācijas un informāciju šajā jomā;

sniedz atbalstu personām ar invaliditāti, nodrošinot viņu tiesības, kas noteiktas Vienlīdzīgu iespēju likumā;

iestājas par izmaiņām politikā, praksē un izpratnē, lai nodrošinātu taisnīgāku attieksmi pret personām ar invaliditāti;

reģistrē un izmeklē gadījumus, kad pastāv aizdomas par diskrimināciju invaliditātes dēļ, veic pārrunas par taisnīgu risinājumu un vērstas ar prasību tiesā (ko izmanto tikai kā galējo līdzekli).

Īss apraksts par pieprasījumu veidiem, kurus izskata iestāde

Personas ar invaliditāti un viņu ģimenes aizvien labāk sāk apzināties savas tiesības. Komisija dara visu, kas ir tās spēkos, lai noteiktu, izmeklētu un atrisinātu sūdzības, kas skar personas ar invaliditāti.

Komisija saņem sūdzības par šādiem jautājumiem:

pieprasījumi noteikt saīsinātu darba laiku;

pieprasījumi nodrošināt ārstniecisko pedagogu;

sūdzības par to, ka netiek nodrošināti invalīdiem pielāgoti skolas autobusi;

sūdzības par to, ka invalīdiem netiek nodrošināta piekļuve baznīcām, teātriem, mūzikas klubiem, tualetēm, banku filiālēm, viesnīcām, veikaliem, restorāniem, nav ierīkotas nobrauktuves no ietvēm, ietves nav pieejamas;

sūdzības par personu ar invaliditāti aizskaršanu;

sūdzības par to, ka netiek nodrošināti lifti;

sūdzības par to, ka automobiļu nomās netiek nodrošināti transportlīdzekļi ar rokas vadību;

sūdzības par to, ka netiek nodrošināti atbilstoši mitekļi;

diskriminējošas ceļojumu apdrošināšanas.

Īss apraksts par procedūru, kas seko pieprasījuma iesniegšanai

Komisija pēc savas iniciatīvas var sākt izmeklēšanu par jebkuru darbību, kas varētu būt pretrastiska saskaņā ar kādu no noteikumiem Vienlīdzīgu iespēju (personām ar invaliditāti) likumā.

Tāpat komisija var sākt izmeklēšanu, saņemot rakstisku sūdzību, kurā kāda persona tiek vainota tādas darbības veikšanā, kas ir pretrastiska saskaņā ar kādu no noteikumiem Vienlīdzīgu iespēju (personām ar invaliditāti) likumā.

Šādu sūdzību komisijai var iesniegt persona, kuru aizskārusi konkrēta darbība vai personas ar garīgiem traucējumiem viens no vecākiem, likumīgais aizbildnis vai ģimenes loceklis.

Ja personai, kas vēlas iesniegt sūdzību, ir nepieciešama palīdzība, lai izteiktu sūdzību mutiski vai rakstiski, komisijai minētajai personai sniedz attiecīgu palīdzību.

Par rakstiskas sūdzības saņemšanu tiek nosūtīts apstiprinājums. Nodaļa izskata sūdzību un, ja to atzīst par nepamatotu, tās iesniedzējs par to tiek informēts rakstiski, norādot citus iespējamus tiesiskās aizsardzības līdzekļus.

Ja sūdzību var atzīt par pamatotu un *prima facie* ir notikusi diskriminācija, nodaļa sūdzību izmeklē.

Atbildētājam tiks nosūtīts paziņojums par sūdzību, lūdzot viņu sniegt savus apsvērumus. Tas palīdzēs nodaļai gūt sākotnēju priekšstatu par lietu.

Atbildētājam lūgs sniegt priekšlikumu un grafiku, kurā jānorāda, kādā veidā un cik ilgā laikā tiks veiktas izmaiņas, kas nepieciešamas diskriminācijas novēršanai.

Lai vienotos par ātru un taisnīgu risinājumu, nodaļa izmanto arī mediāciju.

Ja visu minēto centieni rezultātā neizdodas panākt rezultātu, komisijas pienākums ir vērsties Arbitrāžas centrā vai tiesā.

Īss apraksts par procesa iespējamo rezultātu

Kad izmeklēšana ir pabeigta, komisija var lemt par atbilstošu tiesvedību.

Ja sūdzība ir par iespējamu diskrimināciju, ko viena persona pieļāvusi pret otru personu, komisija pēc savas iniciatīvas var nodot lietu Civiltiesas Pirmajai palātai. Taču iepriekš minētais netraucē personai, kam ir likumīgas intereses, sniegt tiesā prasību par diskrimināciju, jo īpaši par kaitējuma atlīdzināšanu.

Komisija mēģina rast visiem iesaistītajiem pieņemamus risinājumus.

Bēgļu lietu komisija un Bēgļu lietu apelācijas padome

Adrese:

Malta Emigrants' Commission

Dar l-Emigrant,

Castille Place,

Valletta

Malta

Emigrantu lietu komisija ir nevalstiska brīvprātīga bezpeļņas organizācija, kas izveidota ar mērķi palīdzēt grūtībās nonākušām personām un aizsargāt tās, sniedzot bezmaksas pakalpojumus, konsultācijas un aizsardzību.

Komisija sniedz pakalpojumus visām migrācijas procesos iesaistītajām personām, tostarp imigrantiem, bēgļiem un tūristiem.

Īss apraksts par pieprasījumu veidiem, kurus izskata iestāde

Bēgļu lietu komisāra biroja galvenais uzdevums ir saņemt un apstrādāt patvēruma pieteikumus un pieņemt lēmumu attiecībā uz tiem, kā noteikts Bēgļu likumā. Biroja galvenais mērķis ir nodrošināt pilnīgi neatkarīgu, taisnīgu, efektīvu un ātru procesu, lai konstatētu personas tiesības uz patvērumu, vienlaikus garantējot vislabākās iespējamās kvalitātes pakalpojumus pieteikumu izskatīšanā, izvērtēšanā un lēmuma pieņemšanā.

Personas, kas meklē patvērumu, izmitināšanas centros pie bēgļu lietu komisāra var reģistrēties kā patvēruma meklētāji, aizpildot aptaujas veidlapu ("Preliminary Questionnaire"). Šī veidlapa ir pieejama imigrantiem slēgta tipa centros vienlaikus ar būtisko informāciju, kas tiek viņiem sniegta, īstenojot viņu tiesības pieteikties uz starptautisko aizsardzību.

Aptaujas veidlapa ir pieejama vairākās valodās, lai imigrantiem būtu vieglāk to aizpildīt.

Bēgļu lietu komisāra biroja darbinieki trešo valstu valstspiederīgajiem sniedz informāciju par patvēruma procedūrām un informē viņus par viņu tiesībām un pienākumiem visa procesa laikā. Lai atbilstoši aizpildītu aptaujas veidlapu, patvēruma meklētājiem palīdz arī tulki, ko nodrošina birojs.

Īss apraksts par procedūru, kas seko pieprasījuma iesniegšanai

Saņemot oficiālo pieteikuma veidlapu bēgļa statusa atzīšanai, birojs ar pieteikuma iesniedzējiem rīko pārrunas. Pārrunas veic bēgļu lietu komisāra biroja darbinieki, ja nepieciešams, viņiem palīdz tulki.

Pieteikuma iesniedzējam tiek izskaidrotas tiesības un pienākumi, kas patvēruma meklētājiem ir noteikti likumā, tostarp tiesības konsultēties ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Augsto komisāru bēgļu jautājumos.

Pieteikuma iesniedzējiem nodrošina nepieciešamos apstākļus un iespēju pilnībā izklāstīt savu lietu, pamatojot to ar pieejamajām liecībām un dokumentiem un sniedzot atbilstošus paskaidrojumus par visiem pieteikumā norādītajiem iemesliem.

Bēgļu lietu komisārs vispirms pārbauda, vai pieteikuma iesniedzējs atbilst kritērijiem, lai saskaņā ar tiesību aktiem viņu atzītu par bēgļu. To personu gadījumā, kuras netiek atzītas par atbilstīgām, lai saņemtu aizsardzību kā bēgļi, birojs veic papildu pārbaudi, vai pieteikuma iesniedzējs atbilst kritērijiem, lai saskaņā ar tiesību aktiem pretendētu uz alternatīvo aizsardzību.

Īss apraksts par procesa iespējamo rezultātu

Bēgļu lietu komisāra ieteikums katrā konkrētajā gadījumā tiek iesniegts lekšlietu ministrijai. Pieteikuma iesniedzējam tiek izsniegta ieteikuma kopija un ieteikuma pamatojuma konfidenciāls izklāsts. Ja ieteikums ir noraidošs, pieteikuma iesniedzēju informē arī par viņa tiesībām pārsūdzēt ieteikumu Bēgļu lietu padomē un attiecīgo procedūru, kas jāievēro.

Bēgļu lietu komisāra birojs var ieteikt divu veidu aizsardzību: bēgļa statusu un alternatīvo aizsardzību.

Ja bēgļu lietu komisārs nolemj, ka nav izpildīti nosacījumi, lai patvēruma meklētājam noteiktu bēgļa statusu, viņš ministram var ieteikt piešķirt pieteikuma iesniedzējam alternatīvo aizsardzību. Tas attiecas uz patvēruma meklētājiem, kuriem, ja viņi tiktu atgriezti to izcelsmes valstī, draudētu reāls risks ciest būtisku kaitējumu.

Komisārs turpina sniegt ieteikumus arī gadījumos, kad reāls risks ciest būtisku kaitējumu rodas pēc tam, kad ir pieņemts lēmums nepiešķirt alternatīvo aizsardzību.

Bēgļu lietu komisāra birojs var arī ieteikt lekšlietu ministrijai citu aizsardzības režīmu: pagaidu humāno aizsardzību. Tā ir administratīva procedūra, kuru izmanto īpašos ārkārtas gadījumos, kad pieteikuma iesniedzējs netiek atzīts par atbilstīgu, lai viņu atzītu par bēgli vai alternatīvās aizsardzības saņēmēju, bet viņš tiek tomēr atzīts par personu, kurai nepieciešama aizsardzība īpašu humānu iemeslu dēļ.

Cits

Organizācija „Victim Support Malta”

Adrese:

Victim Support Malta

Dun Guzepp Gonzi Street,

Tarxien TXN 1633

Malta

Īss apraksts par pieprasījumu veidiem, kurus izskata iestāde

Cietušo atbalsta organizācija „Victim Support Malta” tika izveidota 2004. gada jūnijā un 2006. gada jūlijā pārveidota par oficiālu fondu. Cietušo atbalsta organizācija palīdz personām, kas cietušas visu veidu noziedzīgos nodarījumos: sākot ar vardarbību ģimenē, seksuālu uzbrukšanos un beidzot ar personām, kas piedzīvojušas smagu zaudējumu.

Cietušo atbalsta organizācijas mērķi ir šādi:

vākt un pārvaldīt informāciju saistībā ar kriminālprocesu, sodu sistēmu un ārstniecības sistēmu;

uzturēt kontaktus ar radniecīgām aģentūrām un tādējādi piedāvāt ievirzes un konsultatīvus pakalpojumus cietušajiem un lieciniekiem tiesā, lai viņi varētu labāk orientēties iepriekš minētajās sistēmās;

pārraudzīt noziedzīgos nodarījumus cietušo un liecinieku tiesā vajadzības un konsultēt saistībā ar tām;

mudināt fiziskas personas un organizācijas veikt profesionālus pētījumus kriminālās tiesvedības sistēmas jomā un par jautājumiem saistībā ar noziedzīgiem nodarījumiem, kā arī palīdzēt šo pētījumu veikšanā.

Īss apraksts par procedūru, kas seko pieprasījuma iesniegšanai

Personas, kas cietušas jebkādā noziedzīgā nodarījumā un vērsas cietušo atbalsta organizācijā, nekavējoties pieņems koordinators. Pirmo reizi tiekoties ar noziedzīgajā nodarījumā cietušo, koordinators veic ātru sākotnējo novērtējumu. Tādējādi koordinators novērtē lietas smaguma pakāpi. Turpmākai saziņai tiek pierakstīts cietušās personas vārds un kontakttālruna numurs.

Pēc pirmās īsās sarunas koordinators nodod lietu vienam no brīvprātīgajiem, kas ir profesionāli apmācīts. Brīvprātīgais var būt jebkurš iedzīvotājs, kurš pirms tam četru līdz sešu nedēļu laikā tiek mērķtiecīgi apmācīts, lai varētu sniegt informāciju un atbalstu noziedzīgā nodarījumā cietušajam.

Brīvprātīgais, kas atbildīgs par attiecīgo lietu, iespējami drīz sazināsies ar noziedzīgajā nodarījumā cietušo un vienosies par sākotnējo tikšanos visām iesaistītajām personām pieņemamā laikā. Tikšanās laikā brīvprātīgais no cietušās personas iegūs iespējami daudz informācijas, lai sagatavotu rīcības plānu. Lietas turpmākai apstrādei cietušo lūgs parakstīt piekrišanas veidlapu.

Īss apraksts par procesa iespējamo rezultātu

Brīvprātīgais un koordinators iepazīstas ar sākotnējo rīcības plānu un vienojas par turpmāko rīcību. Cietušā persona tiks pienācīgi informēta. No šā brīža brīvprātīgais pastāvīgi un regulāri sazināsies ar cietušo visā procesa gaitā, kamēr cietušais atgūsies no noziedzīgā nodarījuma pārdzīvojamu sekām.

Visas cietušo atbalsta organizācijas darbības un rezultātus pārrauga organizācijas direktors.

Lapa atjaunināta: 16/10/2012

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Pamattiesības - Nīderlande

Konstitūcijas 1. nodaļā ir noteiktas pamattiesības. Tās ir tiesības, kas sniedz iedzīvotājiem brīvību dzīvot savu dzīvi bez valsts iejaukšanās. Konstitūcijā ir arī noteiktas tiesības iesaistīties sabiedriskajā un politiskajā dzīvē. Pamattiesību piemēri ir šādi: vārda brīvība, tiesības uz personas datu aizsardzību, tiesības balsot un tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi.

Ir divu veidu pamattiesības:

“klasiskās” pamattiesības — pilsoniskās un politiskās tiesības. Tās ietver tiesības balsot, vārda brīvību, tiesības uz privātumu, reliģijas brīvību un diskriminācijas aizliegumu;

“sociālās” pamattiesības — ekonomiskās, sociālās un kultūras tiesības. Tās ietver tiesības uz mājokli, sociālo nodrošinājumu, veselības aprūpi un izglītību. Sociālo pamattiesību izpilde parasti netiek panākta ar tiesas starpniecību, kā tas ir “klasisko” pamattiesību gadījumā. Tādējādi sabiedrības loceklis var ierosināt prasību, ja pašvaldības iestāde vēlas bez pamatota iemesla aizliegt demonstrāciju.

Lapa atjaunināta: 14/05/2018

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Pamattiesības - Polija

VALSTS TIESAS

Saskaņā ar Polijas Konstitūciju (*Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej*) ikvienam ir tiesības uz godīgu un atklātu lietas izskatīšanu kompetentā, objektīvā un neatkarīgā tiesā bez nepamatotas kavēšanās. Tas nozīmē, ka visus strīdus saistībā ar valsts tiesību aktu garantēto tiesību un brīvību īstenošanu var sniegt izskatīšanai valsts tiesās. Parastās tiesas pieņem lēmumus par civiltiesībām, ģimenes un nepilngadīgo tiesībām, darba un sociālā nodrošinājuma tiesībām, komerciālajām un bankrotā tiesībām, kā arī krimināllietās un brīvības atņemšanas lietās. Administratīvās tiesas uzrauga iestāžu veikto darbību likumīgumu.

Militārās tiesas parlamenta tiesību aktu noteiktajos ietvaros spriež tiesu attiecībā uz Polijas bruņotajiem spēkiem, kā arī parlamenta tiesību aktos noteiktajos gadījumos — attiecībā uz tādām personām, kuras nepieder pie Polijas bruņotajiem spēkiem.

Parastās, administratīvās un militārās tiesas darbojas saskaņā ar divlīmeņu tiesvedības principu, kura ietvaros tā puse, kura nav apmierināta ar to, kā tiesa ir atrisinājusi lietu, var iesniegt apelāciju pret šo nolēmumu augstākas instances tiesā.

Turklāt Polijas Konstitūcija garantē ikvienam, kura konstitucionālās tiesības vai brīvības ir pārkāptas, tiesības iesniegt konstitucionālu sūdzību Konstitucionālajā tribunālā (*Trybunał Konstytucyjny*). Šo sūdzību var sagatavot tikai advokāts (*adwokat*) vai jurists, kam ir tiesības uzstāties tiesā (*radca prawny*) (izņēmums ir tiesneši ([☞](#) *sędziowie*), prokurori (*prokuratorzy*), advokāti (*adwokaci*), juristi, kam ir tiesības uzstāties tiesā (*radcowie prawni*), notāri (*notariusze*) vai tiesību zinātni profesori vai doktori, kuri pārstāv paši sevi), un par to nav jāmaksā tiesas nodeva. Sūdzības var attiekties uz normatīvo dokumentu, pamatojoties uz kuru tiesa vai publiska iestāde ir pasludinājusi galīgu nolēmumu par Konstitūcijā noteiktajām tiesībām, brīvībām vai pienākumiem.

VALSTS CILVĒKTIESĪBU AIZSARDZĪBAS IESTĀDES

Tiesībsargs (*Rzecznik Praw Obywatelskich*)

Adrese: *Aleja Solidarności 77, 00-090 Warsaw*

Tiesībsarga uzdevums ir aizsargāt Konstitūcijā un citos normatīvajos dokumentos noteiktās personu un pilsoņu tiesības un brīvības.

Ikvienam ir tiesības vērsties pie tiesībsarga pēc palīdzības lietās, kas saistītas ar viņa tiesību vai brīvību aizsardzību, kuras ir pārkāpušas iestādes.

Iesniegumu iesniegšana tiesībsargam ir bezmaksas pakalpojums.

Pēc iesnieguma izskatīšanas tiesībsargs var:

pieņemt lietu izskatīšanai;

norādīt, kādi tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir pieejami pieteikuma iesniedzējam;

nosūtīt lietu kompetentajai iestādei;

atteikties pieņemt lietu izskatīšanai.

Pieņemot lietu izskatīšanai, tiesībsargs var:

veikt izmeklēšanu pats;

pieprasīt kompetentajām iestādēm izmeklēt lietu vai tās daļu;

pieprasīt Polijas Parlamenta apakšpalātai (*Sejm*) dot rīkojumu Augstākajam revīzijas birojam (*Najwyższa Izba Kontroli*) veikt revīziju, lai pārbaudītu attiecīgo lietu vai tās daļu.

Veicot lietas izskatīšanu, tiesībsargs ir tiesīgs:

pārbaudīt ikvienu lietu uz vietas (arī bez iepriekšēja brīdinājuma);

pieprasīt iesniegt paskaidrojumus un dokumentus saistībā ar ikvienu lietu, ko izskatījušas attiecīgās iestādes;

pieprasīt informāciju par virzību lietā, ko izskata tiesas, prokuratūra un citas tiesībaizsardzības iestādes, un pieprasīt pēc tiesvedības pabeigšanas un nolēmuma pieņemšanas iesniegt dokumentus pārbaudīšanai tiesībsarga birojā;

pasūtīt ekspertu un citus atzinumus.

Pēc lietas izskatīšanas tiesībsargs var:

paskaidrot pieteikuma iesniedzējam, ka nav noticis nekāds tiesību un brīvību pārkāpums;

aicināt iestādi, organizāciju vai institūciju, kuras rīcība ir atzīta par tādu, kas pārkāpj tiesības un brīvības, novērst attiecīgo pārkāpumu un pēc tam uzraudzīt, kā ieteikumi tiek īstenoti;

pieprasīt iestādei, kura pārrauga attiecīgo struktūru, piemērot tiesību aktos noteiktos pasākumus;

pieprasīt uzsākt tiesvedību un piedalīties jebkurā izskatīšanā esošajā civilajā tiesvedībā;

pieprasīt prokuroram, kura jurisdikcijā tas ietilpst, ierosināt pirmstiesas izmeklēšanu gadījumos, kas saistīti ar noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem piemēro sodu *ex officio*;

pieprasīt uzsākt administratīvo tiesvedību, iesniegt sūdzības administratīvajā tiesā un piedalīties šajā tiesvedībā;

iesniegt ierosinājumu attiecībā uz sodu un arī ierosinājumu atlikt galīgā lēmuma pieņemšanu lietās, kuras saistītas ar nelieliem pārkāpumiem;

iesniegt prasību vai sūdzību kasācijas tiesā pret galīgo nolēmumu.

Ja tiesībsargs uzskata, ka ir jāgroza vai jāpieņem kāds normatīvais dokuments par tiesībām vai brīvībām, viņš var iesniegt attiecīgu pieprasījumu kompetentajām iestādēm.

SPECIALIZĒTAS CILVĒKTIESĪBU AIZSARDZĪBAS STRUKTŪRAS

Tiesībsargs bērnu tiesību jautājumos (*Rzecznik Praw Dziecka*)

Adrese: *ul. Przemysłowa 30/32, 00-450 Warsaw*

Tiesībsargs bērnu tiesību jautājumos strādā, lai aizsargātu bērnu tiesības, tostarp:

tiesības uz dzīvību un veselības aprūpi;

tiesības uz audzināšanu ģimenē;

tiesības uz pienācīgas kvalitātes dzīves apstākļiem;

tiesības uz izglītību;

bērnu ar invaliditāti tiesības;

aizsargātu bērnus pret visa veida vardarbību, nežēlību, ekspluatāciju, demoralizāciju, nevērību vai citādu sliktu izturēšanos.

Ikvienam ir tiesības vērsties pie tiesībsarga bērnu tiesību jautājumos pēc palīdzības lietās, kas saistītas ar bērna tiesību vai interešu aizsardzību.

Iesniegumi tiesībsargam bērnu tiesību jautājumos ir iesniedzami bez maksas.

Veicot lietas izskatīšanu, tiesībsargs bērnu tiesību jautājumos var:

pārbaudīt ikvienu lietu uz vietas (arī bez iepriekšēja brīdinājuma);

pieprasīt attiecīgajām struktūrām sniegt skaidrojumus vai informāciju vai darīt pieejamus dokumentus;

pasūtīt ekspertu un citus atzinumus.

Pēc lietas izskatīšanas tiesībsargs bērnu tiesību jautājumos var:

pieprasīt kompetentajām struktūrām veikt pasākumus bērna labā;

pieprasīt uzsākt disciplinārlietu vai piemērot disciplināras sankcijas, ja tiek konstatēts, ka attiecīgā struktūra ir pārkāpusi bērnu tiesības vai intereses;

piedalīties pēc tiesībsarga pieprasījuma uzsāktajās tiesvedībās Konstitucionālajā tribunālā vai konstitucionālu sūdzību gadījumos, kas skar bērnu tiesības;

iesniegt ierosinājumus Augstākajā tiesā (*Sąd Najwyższy*), kā novērst atšķirības tiesību normu interpretācijā attiecībā uz bērnu tiesībām;

iesniegt prasību vai sūdzību kasācijas tiesā;

pieprasīt uzsākt tiesvedību un piedalīties jebkurā izskatīšanā esošajā civilajā tiesvedībā;

pedalīties tiesvedībā, kurās iesaistītas nepilngadīgas personas;

pieprasīt kompetentajam prokuroram ierosināt pirmstiesas izmeklēšanu gadījumos, kas saistīti ar noziedzīgiem nodarījumiem;

pieprasīt uzsākt administratīvo tiesvedību, iesniegt sūdzības administratīvajā tiesā un pedalīties šajā tiesvedībā;

iesniegt ierosinājumu par sodu lietās, kuras saistītas ar nelieliem pārkāpumiem.

Ja tiesībsargs bērnu tiesību jautājumos uzskata, ka ir jāgroza vai jāpieņem kāds normatīvais dokuments par bērnu tiesībām, viņš var iesniegt attiecīgu pieprasījumu kompetentajām iestādēm.

Pacientu tiesībsargs (*Rzecznik Praw Pacjenta*)

Adrese: *ul. Młynarska 46, 01-171 Warsaw*

Pacientu tiesībsargs ir kompetentā struktūra pacientu tiesību aizsardzībai.

Ikvienam ir tiesības vērsties pie pacientu tiesībsarga pēc palīdzības, ja ir pārkāptas pacientu tiesības.

Iesniegumi pacientu tiesībsargam ir iesniedzami bez maksas.

Pēc iesnieguma izskatīšanas pacientu tiesībsargs var:

pieņemt lietu izskatīšanai;

norādīt, kādi tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir pieejami pieteikuma iesniedzējam;

nosūtīt lietu kompetentajai iestādei;

atteikties pieņemt lietu izskatīšanai.

Pieņemot lietu izskatīšanai, pacientu tiesībsargs var:

veikt izmeklēšanu pats;

pieprasīt kompetentajām iestādēm izmeklēt lietu vai tās daļu.

Veicot savu lietas izskatīšanu, pacientu tiesībsargs ir tiesīgs:

pārbaudīt ikvienu lietu uz vietas (arī bez iepriekšēja brīdinājuma);

pieprasīt iesniegt paskaidrojumus un dokumentus saistībā ar ikvienu lietu, ko izskatījušas attiecīgās iestādes;

pieprasīt informāciju par virzību lietā, ko izskata tiesas, prokuratūra un citas tiesībaizsardzības iestādes, un pieprasīt pēc tiesvedības pabeigšanas un nolēmuma pieņemšanas iesniegt dokumentus pārbaudīšanai pacientu tiesībsarga birojā;

pasūtīt ekspertu un citus atzinumus.

Pēc lietas izskatīšanas tiesībsargs var:

paskaidrot pieteikuma iesniedzējam, ka nav noticis nekāds pacientu tiesību pārkāpums;

aicināt iestādi, organizāciju vai institūciju, kuras rīcība ir atzīta par tādu, kas pārkāpj pacientu tiesības, novērst attiecīgo pārkāpumu;

pieprasīt iestādei, kas pārbauga iepriekšminēto struktūru, piemērot tiesību aktos noteiktos pasākumus;

pieprasīt uzsākt tiesvedību un pedalīties jebkurā izskatīšanā esošajā civilajā tiesvedībā.

Ja pacientu tiesībsargs uzskata, ka ir jāgroza vai jāpieņem kāds normatīvais dokuments par pacientu tiesībām, viņš var iesniegt attiecīgu pieprasījumu kompetentajām iestādēm.

Personas datu aizsardzības galvenais inspektors (*Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych*)

Adrese: *ul. Stawki 2, 00-193 Warsaw*

Galvenais inspektors ir kompetentā struktūra personas datu aizsardzības jautājumos.

Ja ir pārkāpti Datu aizsardzības likuma (*ustawa o ochronie danych osobowych*) noteikumi, datu subjekts var iesniegt sūdzību galvenajam inspektoram.

Galvenā inspektora veiktajā lietas administratīvajā izskatīšanā tiek pārbaudīts, kā notikusi pieteikuma iesniedzēja personas datu apstrāde.

Veicot administratīvo izskatīšanu, galvenajam inspektoram, galvenā inspektora vietniekam un pilnvarotajiem darbiniekiem ir tiesības:

iekļūt telpās, kur atrodas datu kartotēka, kā arī telpās, kur dati tiek apstrādāti, un veikt vajadzīgās pārbaudes;

pieprasīt skaidrojumus un uzaicināt un iztaujāt fiziskas personas, lai noskaidrotu faktus;

pārbaudīt visus dokumentus un datus, kas tieši attiecas uz pārbaudes priekšmetu, kā arī izgatavot to kopijas;

pārbaudīt datu apstrādei izmantotās iekārtas, datu nesējus un IT sistēmas;

pasūtīt ekspertu un citus atzinumus.

Pēc tam, kad veikta lietas izskatīšana, galvenais inspektors (ja ir konstatēts noteikumu pārkāpums) pieņem lēmumu, ar kuru uzdod atjaunot atbilstību, tostarp:

izbeigt pārkāpumu pieļaušanu;

papildināt, atjaunināt un izlabot personas datus, padarīt vai nepadarīt tos pieejamus;

veikt papildu pasākumus, lai aizsargātu personas datus;

pārtraukt personas datu nodošanu trešajai valstij;

garantēt datu drošumu vai nodot tos citām struktūrām;

dzēst personas datus.

Neraugoties uz iepriekšminēto, galvenais inspektors, pamatojoties uz lietas izskatīšanā savāktu informāciju, pēc savas ierosmes lemj, vai īstenot šādas pilnvaras:

nosūtīt vēstuli tai struktūrai, uz kuru attiecas sūdzība;

pieprasīt pret pārkāpējiem saskaņā ar normatīvajiem aktiem ierosināt disciplināro vai citu lietu;

paziņot tiesībaizsardzības iestādei par aizdomām par pārkāpumu.

Ja galvenais inspektors uzskata, ka ir jāgroza vai jāpieņem kāds normatīvais dokuments par personas datu aizsardzību, viņš var iesniegt attiecīgu pieprasījumu kompetentajām iestādēm.

Valdības pilnvarnieks vienlīdzīgas attieksmes jautājumos (*Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania*)

Adrese: *Al. Ujazdowskie 1/3, 00-583 Warsaw*

Pilnvarnieks ir struktūra, kas atbild par valsts vienlīdzīgas attieksmes un diskriminācijas novēršanas politikas īstenošanu.

Ikvienam ir tiesības iesniegt pilnvarniekam sūdzību, iesniegumu vai lūgumrakstu.

Par sūdzības, iesnieguma vai lūgumraksta iesniegšanu netiek piemērota maksa.

Ja atbildes sniegšanai uz minētajiem pieprasījumiem ir vajadzīga iepriekšēja lietas pārbaude un faktu noskaidrošana, pilnvarnieks savāc vajadzīgos pierādījumus. Šajā nolūkā viņš var pieprasīt citām iestādēm sniegt nepieciešamos pierādījumus un skaidrojumus.

Sūdzība, iesniegums vai lūgumraksts ir izskatāmi bez liekas kavēšanās:

viena mēneša laikā, ja tā ir sūdzība vai iesniegums;

trīs mēnešu laikā, ja tas ir lūgumraksts.

Pilnvarnieks informē iesnieguma iesniedzēju par veidu, kā lieta ir tikusi izskatīta.

Ja tiek konstatēts, ka ir pārkāpts vienlīdzīgas attieksmes princips, pilnvarnieks veic pasākumus, lai novērstu vai mazinātu šā pārkāpuma radīto ietekmi. Ja pilnvarnieks uzskata, ka ir jāgroza vai jāpieņem kāds normatīvais dokuments par vienlīdzīgu attieksmi un diskriminācijas novēršanu, viņš var iesniegt attiecīgu pieprasījumu kompetentajām iestādēm.

Valdības pilnvarnieks personu ar invaliditāti jautājumos (*Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych*)

Pilnvarnieks neatkarīgi pārrauga to, kā tiek pildīti pienākumi, kas izriet no *Likuma par (personu ar invaliditāti) profesionālo un sociālo rehabilitāciju un nodarbinātību (ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych)*.

Pilnvarnieks pārrauga invaliditātes apliecinību izsniegšanu un invaliditātes pakāpes noteikšanu.

Ikvienam ir tiesības iesniegt pilnvarniekam sūdzību, iesniegumu vai lūgumrakstu.

Ja atbildes sniegšanai uz minētajiem pieprasījumiem ir vajadzīga iepriekšēja lietas pārbaude un faktu noskaidrošana, pilnvarnieks savāc vajadzīgos pierādījumus. Šajā nolūkā viņš var pieprasīt citām iestādēm sniegt nepieciešamos pierādījumus un skaidrojumus.

Sūdzība, iesniegums vai lūgumraksts izskatāmi bez liekas kavēšanās:

viena mēneša laikā, ja tā ir sūdzība vai iesniegums;

trīs mēnešu laikā, ja tas ir lūgumraksts.

Pilnvarnieks informē iesnieguma iesniedzēju par veidu, kā lieta tikusi izskatīta.

Ja pārraudzības ietvaros pilnvarniekam rodas pamatotas aizdomas par to, vai nolēmumā ir atspoguļoti lietas fakti, vai par to, ka nolēmums var būt pieņemts nelikumīgi, viņš var pieprasīt kompetentajai iestādei:

anulēt nolēmumu;

atsākt lietas izskatīšanu.

CITAS SPECIALIZĒTAS STRUKTŪRAS

Valsts Apraides padome (*Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji*)

Adrese: *Skwer kard. S. Wyszyńskiego 9, 01-015 Warsaw*

Valsts Apraides padome nodrošina vārda brīvību radio un televīzijā, aizsargā plašsaziņas pakalpojumu sniedzēju autonomiju un sabiedrības intereses un nodrošina atklātu un plurālistisku radio un televīzijas būtību.

Ikvienam ir tiesības iesniegt padomei sūdzību, iesniegumu vai lūgumrakstu.

Par sūdzības, iesnieguma vai lūgumraksta iesniegšanu netiek piemērota maksa.

Ja sūdzība attiecas uz konkrētu raidījumu, sūdzības iesniedzējam ir jānorāda raidījuma laiks un datums, kanāla nosaukums un raidījuma nosaukums (vai jebkāda cita informācija, kas ļautu identificēt raidījumu, par kuru tiek iesniegta sūdzība).

Padomes priekšsēdētājs var pieprasīt plašsaziņas pakalpojumu sniedzējam iesniegt visus pierādījumus, dokumentus un skaidrojumus, kas vajadzīgi, lai pārliecinātos, vai pakalpojumu sniedzējs ir rīkojies atbilstīgi normatīvajiem aktiem.

Sūdzība, iesniegums vai lūgumraksts izskatāmi bez liekas kavēšanās: viena mēneša laikā, ja tā ir sūdzība vai iesniegums, un trīs mēnešu laikā, ja tas ir lūgumraksts.

Padome informē iesnieguma iesniedzēju par veidu, kā lieta ir tikusi izskatīta.

Padomes priekšsēdētājs var pieprasīt, lai plašsaziņas pakalpojumu sniedzējs pārtrauc sniegt plašsaziņas pakalpojumus, ja tādējādi tiek pārkāpti normatīvie akti.

Dažos gadījumos padomes priekšsēdētājs plašsaziņas pakalpojumu sniedzējam var piemērot naudas sodu.

Lapa atjaunināta: 23/01/2018

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešus kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Pamattiesības - Portugāle

Valsts tiesas

Pilsoņi var vērsties tiesā, ja tiek pārkāptas viņu pamattiesības. Portugāles tiesas (civillietu un administratīvo lietu tiesas) ir atbildīgas par tiesvedību, ar likumu aizsargāto pilsoņu tiesību un interešu aizstāvēšanu, demokrātiskas likuma varas pārkāpumu nepieļaušanu un publisku vai privātu strīdu risināšanu (Portugāles Republikas Konstitūcijas 202. pants).

Konstitucionālajai tiesai ir īpaša atbildība attiecībā uz tiesvedību juridiskos un konstitucionālos jautājumos. Ja parastās pārsūdzības iespējas ir izsmeltas (Konstitucionālās tiesas pamatlikuma 70. panta 2. punkts un 72. pants), pusei, kura procedūrā atsauca uz piemērotā likuma neatbilstību Konstitūcijai, ir tiesības uz pārsūdzību Konstitucionālajā tiesā.

Plašāka informācija pieejama tīmekļa lapā [Tiesu sistēma dalībvalstīs — Portugāle](#).

Valsts cilvēktiesību aizsardzības iestāde

Tiesībsargs (*O Provedor de Justiça*)

Kopš 1999. gada Portugāles tiesībsargs papildus tālāk aprakstītajām funkcijām pilda Valsts cilvēktiesību aizsardzības iestādes lomu, ko ANO ir akreditējusi ar "A" kategoriju, jo tā pilnībā atbilst Parīzes principiem.

Tādējādi tiesībsarga darbs ietver cilvēku pamattiesību veicināšanu un aizsardzību, īpašu uzmanību pievēršot to personu tiesību aizsardzībai, kuras ir visneaizsargātākās, pamatojoties uz vecumu vai psihomotoriem traucējumiem, t. i., bērniem, vecāka gadagājuma cilvēkiem un personām ar invaliditāti.

Sūdzības tiek iesniegtas un izskatītas saskaņā ar procedūru, kas izklāstīta sadaļā par tiesībsargu.

Ombuds

Tiesībsargs ir oficiāla struktūra, kuras uzdevums ir "aizsargāt un veicināt pilsoņu tiesības, brīvības, garantijas un likumīgās intereses" (1. panta 1. punkts 1991. gada 9. aprīļa Likuma Nr. 9/91 spēkā esošajā redakcijā), kas var tikt nepamatoti pārkāptas pilsoņu attiecībās ar valsts iestādēm. Ja pilsoņiem vairs nav citu iespēju — vai nu tāpēc, ka ir izsmeltas visas pārsūdzības iespējas (administratīvās un/vai tiesvedības procedūrās), vai tāpēc, ka ir beidzies pārsūdzības iesniegšanas termiņš —, viņi var vērsties pie tiesībsarga un iesniegt sūdzību bez maksas, pamatojot savu nostāju.

Kā norādīts iepriekš, Portugālē tiesībsargs ir arī Valsts cilvēktiesību aizsardzības iestāde, kas pilda valsts preventīvā mehānisma lomu.

Ministru padome nolēma piešķirt tiesībsargam valsts preventīvā mehānisma lomu 2013. gada maijā saskaņā ar Konvencijas pret spīdzināšanu un citu nežēlīgu, necilvēcīgu vai pazemojošu rīcību vai sodīšanu fakultatīvo protokolu. Tādējādi tiesībsargs ir atbildīgs par pārbaudes vizītiem uz ieslodzījuma vietām — cietumiem, klīnikām, psihiatriskajām slimnīcām, nepilngadīgo izglītības centriem u. c. —, lai uzraudzītu izmitināšanas un uztura kvalitāti personām, kurām atņemta brīvība, pārbaudītu, vai ir ievērotas ieslodzīto pamattiesības (citstarp, ja iespējams, tiesības uz privātumu un pienācīgu kontaktu ar radniekiem un juridiskajiem pārstāvjiem), un pārliecinātos par individuālās terapijas programmu esamību (vai stāvokli).

Sūdzību izskatīšana

Sūdzības tiesībsargam var iesniegt vēstulē, pa faksu vai e-pastā, pa telefonu vai klātienē Tiesībsarga birojā ([📧 klikšķiniet šeit, lai skatītu adreses](#)), aizpildot elektronisko sūdzības veidlapu ([📧 klikšķiniet šeit](#)), kā arī vērsties jebkurā prokuratūrā.

Ne visi tiesībsarga saņemtie ziņojumi ir Tstas sūdzības, bieži vien tie ir anonīmi skaidrojumi, vienkārši informācijas un juridiskas konsultācijas pieprasījumi vai vispārīgi apgalvojumi par specifiskiem jautājumiem. Tiem nav iespējams nodrošināt atgriezenisko saiti.

Sūdzības ir pamats procedūrai (ne vienmēr jaunai, jo sūdzības par līdzīgiem jautājumiem var izskatīt vienā procedūrā ātruma un procesuālās ekonomijas nolūkos), kas tiek pienācīgi izmeklēta. Citiem vārdiem sakot, tiek ievāktas nepieciešamās ziņas, lai konstatētu faktus, piemēram, uzklaut personu, pret kuru sūdzība ir vērsta, un pat pašus sūdzības iesniedzējus, kuri arī var pieprasīt, lai tiesībsargs viņus uzklausā.

Šīs procedūras beigās sūdzības iesniedzēji var ierosināt ieteikumus, priekšlikumus, piezīmes un citus alternatīvus interešu konflikta risināšanas veidus, kā arī pieprasīt pārskatīt atbilstību Konstitūcijai vai likumību.

Papildus reaģēšanai uz pilsoņu sūdzībām tiesībsargs var sākt procedūras pēc savas iniciatīvas, lai izmeklētu situācijas, kas nonākušas viņa redzeslokā un ietilpst viņa darbības jomā.

Specializētas cilvēktiesību aizsardzības struktūras

Bērnu tiesību aizsardzības organizācija

Nacionālā tiesību veicināšanas un bērnu un jauniešu aizsardzības komisija (*Comissão Nacional de Promoção dos Direitos e Proteção das Crianças e Jovens — CNPDPCJ*)

Šīs komisijas uzdevums ir sniegt atbalstu valsts iejaukšanās plānošanā un koordinēt, pārraudzīt un izvērtēt publisko struktūru un kopienas veiktās darbības nolūkā aizsargāt un sekmēt bērnu un jauniešu tiesības. Viens no tās svarīgākajiem uzdevumiem ir veicināt protokolu parakstīšanu par iestāžu, citstarp visā valstī pārstāvēto Bērnu un jauniešu aizsardzības komiteju (*Comissões de Proteção de Crianças e Jovens — CPCJ*), koordinēšanu un sadarbību.

CPCJ ir oficiālas ārpusiestas iestādes ar funkcionālu autonomiju, kuru mērķis ir veicināt bērnu un jauniešu tiesības un nepieļaut vai novērst situācijas, kas var ietekmēt viņu drošību, veselību, apmācību, izglītību vai vispārējo attīstību. Prokuratūra (*Ministério Público*) uzrauga *CPCJ* darbu un izvērtē viņu pieņemto lēmumu likumību un pamatotību, nepieciešamības gadījumā piemērojot pārskatīšanu tiesā.

Minētās komitejas darbojas plenārsesiju režīmā un slēgtā režīmā. Plenārsesiju komiteja ir atbildīga par dažādu pasākumu ieviešanu, lai veicinātu bērnu un jauniešu tiesības un novērstu bīstamas situācijas.

Slēgtā komiteja iejaucas situācijās, kurās bērns vai jauniešs ir apdraudēts, konkrēti: palīdz un konsultē cilvēkus, kuri vērsas aizsardzības komitejā; pieņem lēmumus par veicināšanas un aizsardzības procedūru uzsākšanu; veic sākotnējo novērtējumu izmeklēšanas lietās situācijās, par kurām komiteja ir informēta; izmeklē lietas; nepieciešamības gadījumā pieprasa plenārsesiju komitejas locekļu līdzdalību lietu izmeklēšanā; lemj par veicināšanas un aizsardzības pasākumu piemērošanu un uzrauga un pārskata tos (izņemot pasākumu, kas ietver noteiktas personas apstiprināšanu adopcijai vai adopcijas iestādes apstiprināšanu); izmeklē un pārrauga tai pieprasītos veicināšanas un aizsardzības pasākumus ar citām aizsardzības komitejām īstenotās sadarbības kontekstā; reizi sešos mēnešos sniedz pārskatus plenārsesiju komitejai par uzsāktajām procedūrām un par progresu notiekošajās procedūrās, neatklājot iesaistīto personu identitāti.

Sūdzību izskatīšana

Jebkurš var iesniegt informāciju par bīstamu situāciju tieši *CPCJ* vēstulē, pa telefonu, faksu vai e-pastā, kā arī personīgi šo komiteju birosos. Katra komiteja atbild par pašvaldības teritoriju, kurā tā atrodas. Klikšķiniet [📧 šeit](#), lai apskatītu *CPCJ* kontaktu sarakstu atbilstoši teritorijai, kurā dzīvo bērns.

Lai *CPCJ* varētu iejaukties, ir nepieciešama vecāku atļauja un piekrišana, un tā rezultātā var īstenot šādus pasākumus:

kopīgs atbalsts vecākiem;

kopīgs atbalsts citam ģimenes loceklim;

nodošana tādas personas aprūpē, kurai ir laba reputācija;

atbalsts neatkarīgai dzīvei;

nodošana audžuģimenes aprūpē;

ievietošana iestādē.

Veicināšanas un aizsardzības pasākumi tiek veikti normālos dzīves apstākļos vai uz ievietošanas pamata atkarībā no to būtības.

Vienlīdzības struktūras

Pilsonības un dzimumu līdztiesības komisija (*Comissão para a Cidadania e a Igualdade de Género — CIG*)

Pilsonības un dzimumu līdztiesības komisija ir valsts struktūra, kas ir atbildīga par vīriešu un sieviešu līdztiesības principa veicināšanu un atbalstīšanu. Tā darbojas šādās jomās: pilsoniskā audzināšana; vīriešu un sieviešu līdztiesība; maternitātes un paternitātes aizsardzība; sieviešu un vīriešu vienlīdzīgas iesaistes dažādās dzīves jomās sekmēšanas iespēju veicināšana; sieviešu un vīriešu darba, privātās dzīves un ģimenes dzīves saskaņošana; vardarbības ģimenē, ar dzimumu saistītas vardarbības un cilvēku tirdzniecības apkarošana un atbalsts upuriem.

CIG ir centrālais dienests tiešā valsts pārvaldes pakļautībā, un tai ir administratīva autonomija. Tā ietilpst Ministru padomes priekšsēdētāja biroja struktūrā un ir pakļauta valsts sekretāram pilsonības un līdztiesības jautājumos.

Konkrēti, tā ir atbildīga par sūdzību saņemšanu diskriminācijas vai ar dzimumu saistītas vardarbības lietās un atbilstošos gadījumos par to iesniegšanu, atzinumu un ieteikumu izdošanu kompetentajām iestādēm vai iesaistītajām struktūrvienībām.

Sūdzību izskatīšana

Sūdzības diskriminācijas vai ar dzimumu saistītas vardarbības lietās *CIG* saņem e-pastā, komisijas *Facebook* lapā vai uz papīra.

Saņemtās sūdzības analizē un klasificē iekšējie dienesti, kuri tieši atbild sūdzības iesniedzējam, izmantojot to pašu kanālu. Atzinumus un/vai ieteikumus var sūtīt saistītajām struktūrvienībām, un/vai lietas var iesniegt kompetentajām iestādēm (piem., prokuratūrai, *ASAE (Autoridade de Segurança Alimentar e Económica — Pārtikas nekaitīguma un ekonomikas iestāde)*, *ERC (Entidade Reguladora para a Comunicação Social — Plašsaziņas līdzekļu regulēšanas iestāde)*), iesniedzot kopiju saistītajām struktūrvienībām.

Augstā komisija migrācijas jautājumos (*Alto Comissariado para as Migrações — ACM*)

[Līdztiesības un rasu diskriminācijas apkarošanas komisija (*Comissão para a Igualdade e Contra a Discriminação Racial — CICDR*)]

Augstā komisija migrācijas jautājumos (*ACM*) ir valsts iestāde, kuras uzdevums ir definēt, īstenot un novērtēt tādas valsts nozaru un starptautisku rīcībpolitikas migrācijas lietās, kas attiecas uz migrantu piesaistīšanu valsts un starptautiskā kontekstā, kā arī portugāļu valodā runājošās telpas kontekstā, lai integrētu migrantus un etniskās grupas, jo īpaši romu kopienas, un pārvaldītu un atbalstītu kultūru, etnisko grupu un reliģiju daudzveidību. Viens no tās svarīgākajiem uzdevumiem ir apkarot visus diskriminācijas veidus saistībā ar ādas krāsu, valstspiederību, etnisko izcelsmi vai reliģiju neatkarīgi no šādas diskriminācijas izpausmes veida, īstenojot pasākumus, kampaņas un sabiedrības informētības uzlabošanas pasākumus, kā arī izskatot tiesiskajā regulējumā noteiktos administratīvos pārkāpumus.

ACM pārraudzībā darbojas Līdztiesības un rasu diskriminācijas apkarošanas komisija (*Comissão para a Igualdade e Contra a Discriminação Racial — CICDR*). Tās mērķis ir nepieļaut un novērst rasu diskrimināciju un sodīt jebkuras personas rīcību, ar kuru tiek pārkāptas pamattiesības vai ierobežotas ekonomiskās, sociālās vai kulturālās tiesības, pamatojoties uz piederību konkrētai rasei, etnisko izcelsmi, ādas krāsu, valstspiederību, izcelsmi vai izcelsmes

reģionu, ievērojot noteikumus un ierobežojumus, kas paredzēti 2017. gada 26. augusta Likumā Nr. 93/2017, ar ko nosaka diskriminācijas aizliegšanas un apkarošanas tiesisko regulējumu un rīcību pret diskrimināciju. Ar Likumu Nr. 93/2017 ir aizliegta jebkāda likumā definēta diskriminācija, citstarp virkne prakšu, kuru pamatā ir piederība konkrētai rasei, etniskā izcelsme, ādas krāsa, valstspiederība, izcelsme vai izcelsmes reģions.

Sūdzību izskatīšana

Sūdzības var iesniegt *ACM* vai tieši *CICDR* vēstulē, pa faksu, e-pastā vai zvanot pa telefonu. *CICDR* tīmekļa vietnē ir pieejama arī [elektroniskā sūdzības veidlapa](#).

Privātpersonas īstenota diskriminācija ir administratīvs pārkāpums, par ko piemēro soda naudu, kuras apmērs ir robežās no sociālā pabalsta indeksa vērtības līdz divkārtīgai šai vērtībai. Publiskas vai privātas juridiskās personas īstenota diskriminācija ir administratīvs pārkāpums, par ko piemēro soda naudu, kuras apmērs ir robežās no četrcārtīgas sociālā pabalsta indeksa vērtības līdz divdesmitkārtīgai šai vērtībai.

Gan privātpersonu, gan privātu un publisku juridisko personu gadījumā naudas sodu piemērošana neskar iespējamu civiltiesisko atbildību vai cita soda mēra piemērošanu saistībā ar to pašu lietu.

Komisija uztur informācijas reģistru par privātpersonām un juridiskajām personām, kurām ir piemērotas soda naudas vai papildu soda mēri. Tiesām un Darba apstākļu iestādei ir jānosūta Komisijai visi lēmumi, kuri apstiprina diskriminējošas prakses. Ja ir beidzies termiņš, kurā lēmumu var apstrīdēt tiesā, un pārsūdzības prasība nav iesniegta vai gadījumā, ja komisijas lēmums ir kļuvis *res judicata*, attiecīgā lēmuma izvilkmus publicē *ACM* tīmekļa vietnē, kur tie ir skatāmi piecus gadus. Šādi izvilkami ietver vismaz norādi par tās juridiskās personas identitāti, kura ir atzīta par vainīgu, informāciju par diskriminācijas veidu un raksturu, kā arī par piemērotajiem naudas sodiem un papildu sankcijām.

Datu aizsardzības struktūra

Portugāles Datu aizsardzības iestāde (*Comissão Nacional de Proteção de Dados — CNPD*)

CNPD ir neatkarīga administratīva struktūra, kas ir Republikas Asamblejas pakļautībā. Tās loma ir uzraudzīt un pārraudzīt, vai persondatu apstrāde pilnībā atbilst cilvēktiesībām, kā arī brīvībām un garantijām, kas nostiprinātas Konstitūcijā un likumā. Šī komisija ir valsts persondatu pārraudzības iestāde. *CNPD* sadarbojas ar citu valstu datu aizsardzības pārraudzības iestādēm, lai aizsargātu un stiprinātu ārvalstīs dzīvojošu cilvēku tiesības.

Sūdzību izskatīšana

Privātpersonu sūdzības un pieteikumi saistībā ar persondatu aizsardzības pārkāpumiem ir jāiesniedz rakstiski *CNPD*. Sūdzību var iesniegt arī elektroniski, izmantojot [veidlapu](#) *CNPD* tīmekļa vietnē. Tajā ir jāiekļauj sūdzības autoru vārds, adrese un paraksts.

Kad sūdzība ir reģistrēta, *CNPD* pārstāvis to izmeklē un iesniedz sākotnējam novērtējumam. Ja jautājums neietilpst *CNPD* darbības jomā vai nav iespējams izdot lēmumu, kas attiecas uz personas apgalvojuma būtību, pārstāvis, kuram sūdzības izskatīšana tika uzdots, to var novērtēt vai attiecīgi pārsūtīt.

CNPD lēmumus pieņem ar balsu vairākumu, tie ir saistoši, pret tiem var iesniegt sūdzības, kā arī tos var pārsūdzēt.

Citas specializētās struktūras

Nacionālais rehabilitācijas institūts *IP (Instituto Nacional para a Reabilitação, IP — INR, I.P.)*

Nacionālais rehabilitācijas institūts ir integrēta valsts iestāde, kas pašlaik ir Darba, solidaritātes un sociālā nodrošinājuma ministrijas pakļautībā ar administratīvo autonomiju un saviem aktīviem. Šā institūta darbības mērķis ir nodrošināt vienlīdzīgas iespējas, apkarot diskrimināciju un iedrošināt personas ar invaliditāti, veicinot viņu pamattiesības.

INR var pieņemt sūdzības attiecībā uz diskrimināciju invaliditātes dēļ atbilstīgi 2006. gada 28. augusta Likumam Nr. 46/2006, ar ko aizliedz diskrimināciju invaliditātes un jau pastāvoša nopietna veselības apdraudējuma dēļ un nosaka sodus par šādu diskrimināciju. Par diskrimināciju uzskata jebkuru darbību, ar kuru, pamatojoties uz jebkādu invaliditāti, tiek pārkāptas jebkuras personas pamattiesības vai liegtas vai ierobežotas jebkādas tās tiesības.

Sūdzību izskatīšana

Lai uzsāktu sūdzības procedūru, ir jānosūta institūtam pilns apraksts par situāciju, kas tiek uzskatīta par diskriminējošu. Sūdzības veidlapa ir pieejama tīmekļa vietnē <https://www.inr.pt/formulario-de-queixa>, un to var nosūtīt e-pastā uz adresi inr@inr.mtsss.pt.

Sūdzībām ir jāidentificē sūdzības iesniedzējs (pilns vārds, identifikācijas numurs vai pilsoņa kartes numurs, nodokļu maksātāja numurs, pilna adrese, tālruna numurs un cita kontaktinformācija) un skaidri jānorāda visi fakti. Tajā ir jānorāda liecinieki, precizējot to vārdus, adreses un kontaktinformāciju, un tā iespēju robežās ir jāpapildina ar priekšmetiem, pierādījumiem vai dokumentiem, kas apliecina diskriminējošo rīcību.

Kad sūdzība ir iesniegta, lieta tiks nosūtīta kompetentajai administratīvajai iestādei (ģenerālinspekcijai, regulatīvajai iestādei vai citai kompetentajai struktūrai), kam ir pārbaudes un/vai sankciju piemērošanas pilnvaras izmeklēšanas posmā, kura laikā tiks veikti lietiskie pierādījumi. Pēc tam lieta tiek slēgta vai tiek piemērots naudas sods (kopā ar papildu sodiem). Lēmuma kopija tiek nosūtīta Nacionālajam rehabilitācijas institūtam.

Par diskriminējošas rīcības izdarīšanu piemēro naudas sodu piecu līdz 30 minimālo garantēto mēnešalgu apmērā atkarībā no tā, vai pārkāpumu izdarījusi fiziska vai juridiska persona.

Atkarībā no pārkāpuma smaguma un pārkāpēja vainas var piemērot tādus papildu sodus kā, piemēram, mantu izņemšana, aizliegums veikt profesionālo darbību vai citu darbību, liegums tiesībām uz subsīdijām vai valsts iestāžu piešķirtiem pabalstiem, uzņēmumu slēgšana un notiesājošu spriedumu publicēšana.

Darba un nodarbinātības līdztiesības komisija (*Comissão para a Igualdade no Trabalho e no Emprego — CITE*)

CITE ir trīspusēja un līdztiesīga koleģiāla struktūra, kurai ir administratīva autonomija un juridiskas personas statuss. Tā veicina vienlīdzību un nediskriminēšanu starp vīriešiem un sievietēm darbvietā, nodarbinātībā un arodmācībās, kā arī sadarbojas ar mērķi piemērot tiesību aktus un pienākumus, kas iekļauti šīs jomas nolīgumos, kā arī pienākumus attiecībā uz vecāku stāvokļa aizsardzību un profesionālās dzīves saskaņošanu ar ģimenes un privāto dzīvi privātajā sektorā, publiskajā sektorā un kooperatīvajā sektorā.

Viens no tās galvenajiem uzdevumiem ir izvērtēt tai iesniegtās sūdzības vai situācijas, par kurām tā ir informēta un kuras liecina par tiesību normu pārkāpumiem līdztiesības un nediskriminēšanas jomā starp sievietēm un vīriešiem darbvietā, nodarbinātībā un arodmācībās. Šī komisija arī strādā, lai nodrošinātu vecāku stāvokļa aizsardzību un profesionālās dzīves saskaņošanu ar ģimenes un privāto dzīvi, un sniedz informāciju un juridisko palīdzību šajā kontekstā.

Sūdzību izskatīšana

Ikviens var iesniegt sūdzību par darba sludinājumiem un citām algotu darbinieku darbā pieņemšanas metodēm, ar kurām netiek garantētas tiesības uz vīriešu un sieviešu līdztiesību attiecībā uz pieeju nodarbinātībai.

Jebkurš algots darbinieks var iesniegt sūdzību gadījumā, kas saistīts ar diskrimināciju starp vīriešiem un sievietēm attiecībā uz pieeju nodarbinātībai, kā arī darbvietā un arodmācībās.

Sūdzības var iesniegt vēstulē, pa faksu vai e-pastā. Tās var iesniegt arī pa bezmaksas tālruna numuru 800 204 684 vai *CITE* telpās, iepriekš piesakot vizīti — tālruna numurs 21 780 37 09.

Par atzinumiem, ar kuriem tiek apstiprināta nodarbinātības prakse, kas ir diskriminējoša dzimuma dēļ, vai kuri liecina par šādas prakses esamību, *CITE* ir jāziņo dienestam, kas ir atbildīgs par darba inspekciju (Darba apstākļu iestādei), kura var sākt administratīvās tiesvedības par pārkāpumu, kā aprakstīts tālāk.

Darba apstākļu iestāde (*Autoridade para as Condições do Trabalho — ACT*)

Darba apstākļu iestāde ir valsts dienests, kura mērķis ir veicināt darba apstākļu uzlabošanu visā Portugāles kontinentālajā teritorijā, uzraugot atbilstību darba tiesībām privāto darba attiecību kontekstā un sekmējot darba drošību un arodveselību visās privātā sektora nozarēs.

Tā arī uzrauga atbilstību darba drošības un arodveselības tiesību aktiem visās nozarēs un centrālajos valsts pārvaldes departamentos un struktūrās (tiešās, netiešās un vietējās), citstarp sabiedriskos institūtos, kā arī procedūras individuālu pakalpojumu vai publiskā finansējuma sniegšanai.

Sūdzības var iesniegt attiecībā uz trūkumiem telpās vai neatbilstību nosacījumiem, kas ietilpst *ACT* kompetencē, citstarp par drošības un higiēnas apstākļiem darbvietā, uz noteiktu laiku noslēgtiem darba līgumiem, nevienlīdzību un diskrimināciju darbvietā, darbinieku norīkošanu, darba laika ilgumu un organizāciju, darbinieku kolektīvu reprezentāciju, nedeklarētu vai neregulāru darbu, pagaidu darbu, imigrantu darbu.

Sūdzību izskatīšana

Sūdzību var iesniegt jebkurš algots darbinieks, darba ņēmēja pārstāvis vai cita ieinteresētā persona, aizpildot [elektronisko veidlapu](#), kas pieejama *ACT* tīmekļa vietnē.

Ja darba inspektors personīgi un tieši (pat pēc notikuma) savu pienākumu pildīšanas ietvaros apstiprina vai pierāda kādu noteikumu pārkāpumu, par ko piemēro naudas sodu, tiek sagatavots oficiāls ziņojums. Ja pārkāpumi nav pierādīti personīgi, darba inspektors sagatavo ziņojumu par incidentu, kuram pievieno pieejamos pierādījumus un kurā norāda vismaz divu liecinieku vārdus.

Kad ziņojums ir sagatavots, par to tiek paziņots apsūdzētajam, dodot viņam 15 dienas laiku, lai viņš varētu labprātīgi samaksāt sodu, iesniegt rakstisku atbildi kopā ar jebkādiem apstiprinošiem dokumentiem un liecinieku sarakstu vai ierasties personīgi, lai liecinātu.

Izmeklēšanas pabeigšanas termiņš ir 60 dienas, taču pienācīgi pamatotos gadījumos to var pagarināt par tikpat ilgiem laikposmiem.

Par ļoti nopietniem administratīvajiem pārkāpumiem vai atkārtotiem nopietniem administratīvajiem pārkāpumiem, kas izdarīti apzināti vai rupjas neuzmanības dēļ, kā papildu sodu var piemērot prasību tos publikot. Atkārtotu iepriekš minēto administratīvo pārkāpumu gadījumā var piemērot tādu papildu sodus kā, piemēram, pagaidu aizliegums veikt darbību, liegums piedalīties izsolēs vai publiskos iepirkumos, soda publicēšana, ņemot vērā nelabvēlīgo ietekmi uz darba ņēmēju vai ekonomisko labumu, ko liedzis darba devējs.

Ja pārkāpums ietver pienākuma nepildīšanu, soda samaksa neatbrīvo pārkāpēju no pienākuma pildīšanas, ja tas joprojām ir iespējams. Ja pārkāpums izriet no naudas summas nesamaksāšanas, *ACT* papildus sodam var lemt, ka darbiniekiem nesamaksātās summas ir jāsamaksā tādā pašā termiņā kā naudas sods.

Portugāles Vides aģentūra (Agência Portuguesa do Ambiente — APA)

Portugāles Vides aģentūras uzdevums ir ierosināt, izstrādāt un uzraudzīt integrētu un uz līdzdalību balstītu vides un ilgtspējīgas attīstības politikas virzienu pārvaldību saskaņā ar citiem nozares politikas virzieniem un sadarbībā ar publiskām un privātām struktūrvienībām, kuras strādā ar tādu pašu mērķi. Tās mērķis ir nodrošināt augsta līmeņa vides aizsardzību un uzlabošanu un sniegt kvalitatīvus pakalpojumus pilsoņiem. Tā ir arī valsts iestāde, kas ir atbildīga par vides atbildības sistēmas ieviešanu.

Kaitējums videi ietver: i) kaitējumu aizsargājamām sugām un dabiskām dzīvotnēm; ii) kaitējumu ūdenim; iii) kaitējumu zemei.

Aģentūrai var iesniegt novērojumus saistībā ar kaitējumu videi vai draudošu šāda veida kaitējumu un var pieprasīt, lai tā rīkotos. Personai, kura iesniedz novērojumu, ir jāiesniedz arī tās rīcībā esošie attiecīgie dati vai informācija par intervencēm.

Sūdzību izskatīšana

Jebkura privātpersona / ieinteresētā persona var nosūtīt pieprasījumu pa pastu vai e-pastā. Aģentūras tīmekļa vietnē ir pieejama arī [elektroniskā saziņas veidlapa](#).

Kompetentā iestāde izskata rīcības pieprasījumu un informē ieinteresētās personas par tā apstiprināšanu vai noraidīšanu. Ja kompetentā iestāde atzīst kaitējumu videi un apstiprina pieteikuma iesniedzēja pieprasījumu, uzņēmējs tiek informēts par rīcības pieprasījumu attiecībā uz lēmuma pieņemšanu par pasākumiem, kuri ir jāpieņem.

Lauksaimniecības, jūras, vides un telpiskās plānošanas ģenerālinspekcija (Inspeção-Geral da Agricultura, do Mar, do Ambiente e do Ordenamento do Território — IGAMAOT)

IGAMAOT ir centrālais dienests tiešā valsts pārvaldes pakļautībā, kas ir atbildīgs par *IGAMAOT* darbības jomā ietilpstošo departamentu un struktūru kontroli, revīziju un pārraudzību attiecībā uz to administrāciju, pārvaldību un misiju. Pārtikas regulēšanas un pārtikas nekaitīguma jomā šī ģenerālinspekcija uzrauga valsts un ES fondu atbalstu. Vides, telpiskās plānošanas un dabas aizsardzības jomā tā nodrošina nepārtrauktu uzraudzību un likumības novērtējumu.

Tās darbs aptver publiskā sektora un privātos uzņēmējus, kā arī individuālus pilsoņus jautājumos, kas attiecas uz tiesību aktiem vides jomā, telpisko plānošanu vai dabas aizsardzību, un valsts vai Eiropas atbalsta saņēmējus lauksaimniecībā un zivsaimniecībā.

IGAMAOT saņem sūdzības par darbībām, kas ietilpst tās darbības jomā. Tā iejaucas jautājumos, kuros ir lielākais iespējamais risks, sadarbojoties ar citām kompetentajām iestādēm atkarībā no situācijas, par kuru ir ziņots.

Sūdzību izskatīšana

IGAMAOT tīmekļa vietnē ir virtuālais asistents, ar kura palīdzību var iesniegt sūdzības, aizpildot [elektronisko veidlapu](#), kurā iekļauts detalizēts novērotās situācijas apraksts, kā arī norādīts sūdzības iesniedzēja vārds un kontaktinformācija. Sūdzības iesniedzējs var pieprasīt, lai šī informācija būtu konfidenciāla, veidlapā atzīmējot attiecīgo lodziņu.

Ja sūdzības, paziņojumi, ziņojumi par incidentiem un citi pieprasījumi, kas iesniegti *IGAMAOT*, ietver materiālu, ko var izmeklēt pārbaudes ietvaros, tiks uzsākts īpašs administratīvais process, kas norit saskaņā ar Administratīvā procesa kodeksu.

Anonīmi pieprasījumi netiek izskatīti, izņemot gadījumus, kad tie ir pietiekami pamatoti vai dokumentēti.

Administratīvā procesa laikā *IGAMAOT* nosaka termiņu, kas iesaistītajām struktūrām ir jāievēro, atbildot uz tās informācijas pieprasījumiem vai nosūtot informāciju.

Izmeklēšanas ietvaros joprojām var veikt darbības ar iesaistītajām struktūrvienībām, lai ievāktu informāciju un pierādījumus, kas ļauj lemt par to, vai ir jāveic pārbaude.

Kad lieta ir izmeklēta, neskarot obligāto ziņojumu kriminālprocesa nolūkā, tiek izstrādāts pamatots priekšlikums iesniegšanai ģenerālinspektoram, kurš var vai nu izlemt slēgt lietu vai uzraudzīt to un veikt ārkārtas darbību, vai arī nodot lietu valdības pārstāvim, kurš ir atbildīgs par *IGAMAOT* un kurš lemj, kā ar to rīkoties.

Tieslietu pakalpojumu ģenerālinspekcija (Inspeção-Geral dos Serviços de Justiça — IGSJ)

IGSJ ir tiešās valsts pārvaldes centrālais dienests ar administratīvo autonomiju, kura uzdevums ir auditēt, pārbaudīt un pārraudzīt visas struktūrvienības, departamentus un iestādes, kuras ir Tieslietu ministrijas jurisdikcijā vai kurām tiek piemērota pārraudzība vai regulēšana, citstarp ieslodzījuma vietas dienestus, lai novērstu nelikumības vai pārkāpumus un optimizētu dienestu darbību.

Sūdzības var iesniegt attiecībā uz visu veidu darbību un bezdarbību, kas tiek uzskatīta par nelikumīgu, jo īpaši par kavēšanos sniegt publisku pakalpojumu, sliktas kvalitātes pakalpojumu, darba ņēmēju vai pārstāvju neatbilstošu uzvedību, sliktu telpu stāvokli un kopumā par jebkādu pārkāpumu vai trūkumu dienestu darbībā.

Sūdzību izskatīšana

Sūdzības var iesniegt, neievērojot īpašas formalitātes, šādā veidā: personīgi, pa pastu, telefonu, faksu vai e-pastā. Tam *IGSJ* tīmekļa vietnē ir pieejama [sūdzību veidlapa](#).

Sūdzības, ziņojumus par incidentiem un paziņojumus, kas *IGSJ* tiek iesniegti personīgi, saņem tam izraudzīts inspektors.

Iesniegtajām sūdzībām vienmēr tiek piešķirts lietas numurs. Sūdzības iesniedzējam tiek paziņots lietas numurs, uz kuru ir jāatsaucas turpmākā saziņā ar *IGSJ*. Attiecīgos gadījumos sūdzību var apvienot ar jau notiekošu vai izskatīšanā esošu pārbaudi vai revīzijas procesu.

Sūdzības iesniedzēji var pieprasīt informāciju no *IGSJ* par savas lietas stāvokli jebkādā veidā, norādot lietas numuru. Ja sūdzība tika iesniegta *IGSJ* tīmekļa vietnē, tās statusu var pārbaudīt, izmantojot pieejas paroli, kas tika izveidota elektroniskās iesniegšanas laikā.

Anonīmas sūdzības tiks analizētas tikai tad, ja tajās iekļautie apgalvojumi ir uzskatāmi par saistītiem un detalizētiem. Sūdzības iesniedzējam netiks sniegta informācija par veikto izmeklēšanu rezultātiem, kā arī nebūs iespējams piekļūt informācijai par attiecīgās lietas statusu *IGSJ* tīmekļa vietnē, jo pieeja šai informācijai ir atkarīga no lietotāja reģistrācijas.

Iekšlietu ģenerālinspekcija (*Inspecção-Geral da Administração Interna — IGA*)

IGA ir neatkarīgs dienests, kas veic policijas darbu ārējo kontroli. Tā ir Iekšlietu ministrijas (*Ministério da Administração Interna — MAI*) pakļautībā, un tās darbības joma aptver visus drošības dienestus un spēkus, kuri ir šīs ministrijas pakļautībā (*GNR (Guarda Nacional Republicana — Republikas Nacionālā gvarde)*, *PSP (Polícia de Segurança Pública — Sabiedriskās drošības policija)* un *SEF (Serviço de Estrangeiros e Fronteiras — Ārvalstnieku un robežu dienests)*). *IGA* veic visu šo struktūru augsta līmeņa revīzijas, pārbaudes un pārraudzību un aizsargā pilsoņu tiesības ar īpašu uzsvāru uz cilvēktiesību aizstāvēšanu un sabiedriskās kārtības uzturēšanu.

Jebkura persona (Portugāles valstspiederīgais vai ārvalstnieks), personu grupas, apvienības, uzņēmumi vai citas juridiskas personas var iesniegt sūdzību par darbību vai bezdarbību, kas tiek uzskatīta par nelikumīgu, jo īpaši sūdzības attiecībā uz pilsoņu pamattiesību pārkāpumiem, ko izdara *MAI* pakļautībā esošu struktūru profesionāļi. Šādi pārkāpumi ietver kavēšanos sniegt publisku pakalpojumu, sliktas kvalitātes pakalpojumu, valsts pārvaldē strādājošo vai citas *MAI* pakļautībā esošas struktūras darbinieku neatbilstošu uzvedību, sliktu telpu stāvokli un kopumā jebkādu pārkāpumu vai trūkumu dienestu darbībā.

Sūdzību izskatīšana

Sūdzības var iesniegt, neievērojot īpašas formalitātes, šādā veidā: pa pastu, personīgi, e-pastā vai izmantojot elektronisku [sūdzību veidlapu](#).

Sūdzībā ir jāiekļauj detalizēts situācijas apraksts, jāidentificē atbildīgā persona, jānorāda precīzs datums un vieta (iela un mājas numurs, pilsēta, pagasts un pašvaldība), kā arī, ja iespējams, jāpievieno atrašanās vietas karte, kas attiecas uz situāciju, par kuru tiek ziņots.

Ja incidenta paziņošanas laikā nav iespējams iesniegt pierādījumus, tie jāiesniedz vēlāk, tiklīdz tas ir iespējams.

IGA nodrošinās, ka visas sūdzības, kas ietilpst tās darbības jomā, tiek rūpīgi pārbaudītas un ka visi apzinātie sūdzības iesniedzēji saņem atbildi uz saviem paziņojumiem. Informāciju no *IGA* par lietu statusu var pieprasīt, norādot lietas numuru.

Anonīmas sūdzības tiks analizētas tikai tad, ja tajās iekļautie apgalvojumi ir uzskatāmi par saistītiem un detalizētiem.

Izglītības un zinātnes ģenerālinspekcija (*Inspecção-Geral da Educação e Ciência — IGEC*)

IGEC uzrauga Izglītības ministrijas vai attiecīgā valdības locekļa pakļautībā esošu struktūru, departamentu un aģentūru veikto darbību likumību un pareizību. Tā arī audītē, pārbauda un pārrauga izglītības sistēmas darbību pirmsskolas un skolas izglītībā (primārā, sekundārā un augstākā izglītība). Tās darbības joma aptver īpašas izglītības formas, ārpuskolas izglītību, zinātni un tehnoloģiju, kā arī ministrijas struktūras, departamentus un aģentūras.

IGEC tiesībsargs aizsargā, aizstāv un veicina pilsoņu likumīgās tiesības un intereses, kā arī izglītības sistēmas godīgumu un tiesiskumu. Tiesībsarga darbs ietver no izglītības sistēmas dalībniekiem un pārstāvjiem saņemto sūdzību analizēšanu un izskatīšanu un var ietvert izmeklēšanas vai disciplināro procedūru.

Sūdzību izskatīšana

Sūdzības var iesniegt vēstulē, pa faksu vai e-pastā (igec@igec.mec.pt). Pirms sūdzības iesniegšanas *IGEC*, kad vien tas ir iespējams, izglītības sistēmas dalībniekiem un pārstāvjiem ir jāizskaidro situācija skolu grupas / atsevišķas skolas, augstākās izglītības iestādes vai struktūras/dienesta kompetentajām struktūrām.

Tiesībsarga darbu veic *IGEC* teritoriālās pārbaudes struktūras, kas ir atbildīgas par izglītības sistēmas dalībnieku un pārstāvju iesniegto sūdzību izvērtēšanu un to risināšanai vispiemērotāko procedūru noteikšanu. Tās var veikt arī sākotnēju izmeklēšanu, kuras galvenais mērķis ir definēt sūdzības priekšmetu un ātri un efektīvi sagatavoties sūdzības izskatīšanai. Ja šādas sūdzības attiecas uz jautājumiem, kas ir skolu grupas / atsevišķas skolas direktora, augstākās izglītības iestādes rektora/priekšsēdētāja/direktora vai skolu ģenerāldirektora kompetencē, ar reģionālo izglītības pārstāvju starpniecību sūdzības tiek nodotas tieši viņiem. Sūdzības par izglītības/zinātnes struktūrām/dienestiem analizē tieši *IGEC* pēc iesaistīto pušu uzklaušanās.

IGEC galvenajā birojā saņemtās sūdzības tiek nosūtītas uz teritoriālajām pārbaudes struktūrām, lai noteiktu vispiemērotāko procedūru.

Skolu grupu / atsevišķu skolu direktoriem un augstākās izglītības iestāžu rektoriem/priekšsēdētājiem/direktoriem ir disciplināras pilnvaras attiecībā uz mācītājiem, ar mācītājiem nesaistītajiem darbiniekiem un izglītojamajiem. Savukārt skolu ģenerālinspektoram ar reģionālo izglītības pārstāvju starpniecību ir disciplināras pilnvaras attiecībā uz skolu grupu / atsevišķu skolu administratīvajām un pārvaldības struktūrām.

Taču, ja pārbaudes rezultātā tiek noskaidrots, ka ir izdarīti disciplināri pārkāpumi, ģenerālinspektoram ir tiesības sākt attiecīgu disciplināro procedūru.

Galvenajā birojā vai teritoriālajās pārbaudes struktūrās saņemtās sūdzības par citu administrācijas sektoru darbību un/vai privātu struktūrvienību darbību, kas nav Izglītības un zinātnes ministrijas pakļautībā, tiek pārsūtītas kompetentajiem centrālajiem, reģionālajiem vai pašvaldības dienestiem, un ieinteresētā persona par to tiek informēta.

Veselības aktivitāšu ģenerālinspekcija (*Inspecção-Geral das Atividades em Saúde — IGAS*)

Veselības aktivitāšu ģenerālinspekcija ir centrālais dienests tiešā valsts pārvaldes pakļautībā, kura uzdevums ir nodrošināt likuma ievērošanu un augstu tehniskā snieguma līmeni visās veselības aprūpes jomās visās Veselības ministrijas vai tās pakļautībā esošajās struktūrās, kā arī valsts, privātā vai sociālā sektora struktūrās.

IGAS var ziņot par tādiem pārkāpumiem un trūkumiem dienestu darbībā kā, piemēram, jebkāda darbība vai bezdarbība, kas tiek uzskatīta par nelikumīgu, naudas vai publiskā finansējuma ļaunprātīga izmantošana, krāpšana vai korupcija, šķēršļi vai nevienlīdzība attiecībā uz pieeju veselības aprūpei pie konkrēta pakalpojuma sniedzēja vai konkrētā iestādē, veselības aprūpes darbinieku vai profesionāļu amata pienākumu pārkāpums.

Ja paziņotais fakts neietilpst *IGAS* kompetencē, paziņojumi vai sūdzības no pienācīgi identificētām struktūrām tiek nodoti kompetentajai struktūrai.

Sūdzību izskatīšana

Jebkura persona (Portugāles valstspiederīgais vai ārvalstnieks), personu grupas, apvienības, uzņēmumi vai citas juridiskas personas var iesniegt sūdzības pa pastu vai e-pastā.

Sūdzības/paziņojumus var iesniegt jebkurā laikā, tām ir jābūt pilnīgām un pamatotām, ja iespējams, norādot detalizētu informāciju par attiecīgo personu vai organizāciju, faktus, datumus un vietas, kurās pārkāpumi notikuši, identificējot personas (norādot vārdu un kontaktinformāciju) un sniedzot informāciju par to, vai sūdzība/paziņojums ir iesniegts citā struktūrā.

IGAS analizē sūdzības/paziņojumus, ja ir pamats uzskatīt, ka aprakstīto faktu vai darbību laiks, metode un vieta, darītāji un iespējamā atbildība ir saistīta un detalizēti izklāstīta.

Sūdzību/paziņojumu rezultātā var tikt uzsākta pārbaudes vai faktu noskaidrošanas procedūra saskaņā ar *IGAS* Pārbaudes regulējumu.

Pārbaudes procedūru gadījumā vienmēr tiek ievērots strīdu izskatīšanas princips. Tas ļauj uzklaušīt iesaistītās personas, izņemot gadījumus, kas noteikti likumā, t. i., gadījumus, kuros kriminālprocesa izmeklēšana un pierādījumu vākšana var tikt objektīvi traucēta.

Pienācīgi identificētas ieinteresētās personas tiek informētas par *IGAS* ieviešanu un iznākumu.

Veselības regulatīvā iestāde (*Entidade Reguladora da Saúde — ERS*)

Veselības regulatīvā iestāde (*ERS*) ir neatkarīga valsts struktūra, kuras uzdevums ir regulēt veselības aprūpes iestāžu darbību, t. i., visas valsts, privātā un sociālā sektora veselības aprūpes iestādes, kas sniedz publiskus pakalpojumus Portugāles kontinentālajā daļā, izņemot aptiekas.

Pakalpojumu sniedzēju regulēšanas un pārraudzības uzdevums ietver no lietotājiem, pakalpojumu sniedzējiem un iestādēm saņemto sūdzību izskatīšanu, veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju telpu pārbaužu un revīziju veikšanu, tādu situāciju izmeklēšanu, kas var ietekmēt lietotāju tiesības, administratīvo tiesvedību vadīšanu par pārkāpumiem un sodu piemērošanu, norādījumu, ieteikumu un atzinumu izdošanu, pētījumu veikšanu par veselības sistēmas organizāciju.

Sūdzības, kas ietilpst *ERS* darbības jomā, aptver šādus jautājumus:

piekļuve veselības aprūpei;

diskriminācija;

veselības aprūpes palīdzības kvalitāte;

administratīvās palīdzības kvalitāte;

lietotāju tiesības;

gaidīšanas ilgums līdz apskatei;

gaidīšanas ilgums līdz pierakstam;

finanšu jautājumi;

juridiskie jautājumi;

iekārtu kvalitāte.

Sūdzību izskatīšana

Veselības aprūpes pakalpojumu lietotāji var iesniegt sūdzību, izmantojot sūdzību grāmatu, kurai ir jābūt pieejamai iestādēs, kurās sniedz publiskus pakalpojumus, vai tieši uzņēmumam vai pakalpojumu sniedzējam/piegādātājam pēc notikuma.

Paziņojumus var iesniegt arī tieši *ERS* pa pastu, telefonu, personīgi vai izmantojot tiešsaistes sūdzību grāmatu [ERS tīmekļa vietnē](#). Sūdzības, kas iesniegtas, izmantojot tiešsaistes sūdzību grāmatu, *ERS* izskata tieši tāpat kā sūdzības no parastajām sūdzību grāmatām, kas pieejamas veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju telpās.

Ja sūdzības iesniedzējs savu paziņojumu ir ierakstījis pakalpojumu sniedzēja telpās pieejamajā sūdzību grāmatā, viņš var *ERS* nosūtīt paziņojuma kopiju, kas tai ir jāsaņem sūdzības iesniegšanas laikā (zila lapa). Pakalpojumu sniedzējam 10 darbdienu laikā jānosūta *ERS*.

Ja lietotājs adresē savu paziņojumu tieši pakalpojumu sniedzējam, sūtīt oficiālu vēstuli (pa pastu), faksu vai e-pastā, viņš oriģinālā dokumenta kopiju var nosūtīt *ERS*.

Pēc sūdzības saņemšanas *ERS* pieprasa, lai sūdzības iesniedzējs iesniegtu paziņojumus, kurus viņš uzskata par būtiskiem. Atkarībā no sūdzības satura un iesniegtajiem paziņojumiem *ERS* atbilstoši tai ar likumu noteiktajām pilnvarām veic tādus pasākumus, kādus uzskata par vajadzīgiem. Ja sūdzība nav pienācīgi identificēta vai nav pietiekami saskaņota, lieta tiks slēgta. Ja sūdzība neietilpst *ERS* kompetencē, *ERS* informē sūdzības iesniedzēju par struktūru, kas ir atbildīga par šīs sūdzības izskatīšanu, un attiecīgi pārsūta to.

Darba, solidaritātes un sociālā nodrošinājuma ministrijas ģenerālinspekcija (*Inspecção-Geral do Ministério do Trabalho, Solidariedade e Segurança Social — IGMTSSS*)

IGMTSSS ir dienests tiešā valsts pārvaldes pakļautībā un ir Darba, solidaritātes un sociālā nodrošinājuma ministrijas (*Ministério do Trabalho, Solidariedade e Segurança Social — MTSSS*) struktūrvienība. Tā pārrauga *MTSSS* departamentus un struktūras vai attiecīgā ministra pakļautībā esošus departamentus un struktūras.

IGMTSSS vērtē ministrijas departamentu un struktūru vai attiecīgā ministra pakļautībā esošu departamentu un struktūru tiesisko un normatīvo atbilstību un pārbaudēs un revīzijās novērtē to sniegumu un pārvaldību. Tā vērtē pilsoņiem sniegto pakalpojumu kvalitāti un ierosina izmaiņas un pasākumus, ar kuriem var novērst konstatētos trūkumus un neatbilstības.

Inspekcijai var adresēt sūdzības vai ziņojumus par incidentiem saistībā ar pārkāpumiem, kurus izdarījušas ministrijas pakļautībā esošās struktūras, citstarp iestādes, kas pieder *Santa Casa da Misericórdia* (Svētā žēlsirdības nama) un privāto sociālās solidaritātes iestāžu grupai.

Sūdzību izskatīšana

Sūdzības var iesniegt pa pastu, e-pastā vai izmantojot tīmekļa vietnē pieejamo [elektronisko veidlapu](#). Papildus sūdzības priekšmeta identificēšanai un faktu datumiem sūdzībā ir jāiekļauj īss un skaidrs apraksts par notikumiem, kuru rezultātā ir radusies attiecīgā situācija.

Pārtikas nekaitīguma un ekonomiskās drošības iestāde (*Autoridade de Segurança Alimentar e Económica — ASAE*)

ASAE ir valsts pārvaldes iestāde, kas specializējas pārtikas nekaitīguma un ekonomikas uzraudzības jautājumos. Tās uzdevums ir izvērtēt riskus pārtikas aprītē un ziņot par tiem, kā arī regulēt saimnieciskās darbības pārtikas un nepārtikas nozarēs, uzraugot atbilstību attiecīgajiem normatīvajiem aktiem.

Sūdzību grāmata ir nepieciešama visiem preču piegādātājiem un pakalpojumu sniedzējiem, kuriem ir tiešs kontakts ar sabiedrību un kuri piedāvā preces un pakalpojumus Portugālē un veic savu darbību fiksētā, pastāvīgā, fiziskā iestādē.

Sūdzību izskatīšana

Ja klients nav pilnībā apmierināts ar saņemto pakalpojumu vai iegādāto produktu, tas var pieprasīt sūdzību grāmatu, ko var izmantot, lai izskaidrotu šīs neapmierinātības iemeslu. Pakalpojumu sniedzējiem sūdzību veidlapu oriģināli jānosūta *ASAE* 10 darbdienu laikā.

Par nelikumīgām darbībām var arī ziņot, izmantojot [sūdzību veidlapu](#), kas pieejama *ASAE* tīmekļa vietnē, un minētās sūdzības šīs iestādes kompetences ietvaros var tikt izskatītas kā administratīvi pārkāpumi vai krimināllietas.

Ja nelikumīgā darbība, par kuru tika ziņots, neietilpst *ASAE* kompetencē, sūdzība tiek nodota kompetentajai iestādei.

Sūdzībai ir jābūt pilnīgai un pamatotai, ja iespējams, sniedzot detalizētu informāciju par faktiem un struktūru, par kuru tiek ziņots, faktu notikuma vietu (adrese un/vai citi atsauces punkti), sūdzības pamatu un citiem būtiskiem aspektiem. Ja ziņojums ir anonīms, iesniegt papildu informāciju vēlāk nav iespējams.

Pēc sūdzības un attiecīgu paziņojumu saņemšanas *ASAE* uzsāks atbilstošu procedūru, ja sūdzības fakti liecinās par administratīvu pārkāpumu, kas minēts konkrētā piemērojamajā noteikumā. Pretēja gadījumā *ASAE* informēs preču vai pakalpojumu piegādātāju, lai tas 10 darbdienu laikā iesniegtu paziņojumus, kurus uzskata par atbilstošiem.

Pēc paziņojumu satura un sūdzības būtības analizēšanas *ASAE* var pārsūtīt sūdzību citai struktūrai, kurai ir kompetence attiecībā uz sūdzības būtību, vai ierosināt slēgt sūdzības lietu, ja rīcībai nav pamatojuma.

Ja sūdzībā sniegto faktu analīzes rezultātā tiek sākta tiesvedība un ir veiktas visas nepieciešamās darbības, lai atrisinātu situāciju, ASAE rakstiski informē sūdzības iesniedzēju (ja persona ir pienācīgi identificēta) par procedūrām vai pasākumiem, kas ir vai tiks īstenoti saistībā ar sūdzību.

Citas struktūras

Sociālā nodrošinājuma institūts (*Instituto de Segurança Social, I.P. (ISS)*)

Sociālā nodrošinājuma institūts *I.P.* saskaņā ar likumu ir valsts iestāde ar ģpašu tiesisko statusu. Tā ir tiešā valsts pārvaldes pakļautībā, un tai ir administratīva un finansiāla autonomija un pašai savi aktīvi.

Tā ir atbildīga par tiesiskās aizsardzības nodrošināšanu. Tiesiskā aizsardzība ir to personu un bezpeļņas organizāciju tiesības, kuras nespēj segt ar tiesvedību saistītos izdevumus atlaišanas, šķiršanās, izlikšanas, aresta uzlikšanas u. c. gadījumos vai ārpustiesas procesā laulības šķiršanas gadījumā pēc abpusējas vienošanās.

Tiesiskā aizsardzība ietver šādus elementus:

Juridiskā konsultācija — konsultācija ar juristu, lai noskaidrotu, kādus tiesību aktus piemēro konkrētiem jautājumiem vai lietām, kurās tiek pārkāptas likumīgas personīgās intereses vai pastāv risks tās pārkāpt (neattiecas uz bezpeļņas organizācijām);

Juridiskā palīdzība — jurista iecelšana un tā izdevumu segšana vai tiesas iecelta advokāta (*defensor officioso* — jurists apsūdzētajam kriminālprocesā vai atbildētajam administratīvajā tiesvedībā par pārkāpumu) izdevumu segšana, atbrīvošana no tiesāšanās izdevumiem vai iespēja maksāt pa daļām, izpildes pārstāvja norīkošana (izpildes pārstāvja pienākumus vienmēr veic tiesu izpildītājs).

Uz tiesisko aizsardzību var pretendēt:

Portugāles un Eiropas Savienības pilsoņi;

ārvalstnieki un bezvalstnieki ar derīgu uzturēšanās atļauju kādā no Eiropas Savienības dalībvalstīm;

ārvalstnieki bez derīgas uzturēšanās atļaujas kādā no Eiropas Savienības dalībvalstīm, ja to izcelsmes valsts likumos ir garantētas tādas pašas tiesības Portugāles pilsoņiem;

personas, kuras dzīvo vai uzturas Eiropas Savienības dalībvalstī, kas nav tā pati dalībvalsts, kurā ir jānotiek tiesvedībai (pārrobežu strīdi);

bezpeļņas juridiskas personas; tām ir tiesības tikai uz juridisko palīdzību tādā formā kā atbrīvojums no tiesvedības un citiem procesuālajiem izdevumiem, jurista iecelšana un tā izdevumu segšana, tiesas iecelta advokāta izdevumu segšana un izpildes pārstāvja norīkošana.

Visām iepriekš uzskaitītajām personām ir jāpierāda, ka tās nevar segt izdevumus, kas saistīti ar lietas izskatīšanu, jurista algošanu utt.

Saskaņā ar Portugāles tiesību aktiem personas, kuras, pamatojoties uz ienākumiem, aktīviem un mājražniecības izdevumiem, nav objektīvā stāvoklī, lai varētu segt procesuālās izmaksas, tiek uzskatītas par personām, kas ir finansiālās grūtībās.

Juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapas var saņemt bez maksas jebkurā Sociālā nodrošinājuma institūta klientu apkalpošanas birojā vai [elektroniskā formātā](#) Sociālā nodrošinājuma institūta tīmekļa vietnē.

Pieteikumu var iesniegt personīgi vai nosūtīt pa pastu jebkuram Sociālā nodrošinājuma institūta klientu apkalpošanas birojā (lūdzam pievienot visus nepieciešamos dokumentus).

Iespēju saņemt tiesisko aizsardzību var pārbaudīt ar tiesiskās aizsardzības simulatora palīdzību, kas pieejams kolonnā labajā pusē tīmekļa vietnē [http://www.seg-social.pt/calculo-do-valor-de-rendimento-para-efeitos-de-proteccao-juridica](#).

Plašāka informācija pieejama lapā [Juridiskā palīdzība](#).

Plašāka informācija pieejama lapā [Juridiskā palīdzība](#).

Noziegumos cietušo aizsardzības komisija (*Comissão para a Proteção das Vítimas de Crimes*)

Noziegumos cietušo aizsardzības komisija ir Tieslietu ministrijas struktūra, kas saņem un analizē valsts kompensācijas prasības, kuras iesniedz vardarbīgos noziegumos un no vardarbības ģimenē cietušie, kā arī lemj par šīm prasībām.

Kompensācijas samaksa ir tās personas pienākums, kura izdarījusi noziegumu, taču dažos gadījumos valsts var izmaksāt kompensāciju ātrāk, ja vainīgais nevar to samaksāt vai kompensāciju nav iespējams saņemt saprātīgā termiņā un ja kaitējums ir būtiski iedragājis cietušā dzīves līmeni un kvalitāti.

Kompensācijas prasību var iesniegt viena gada laikā no nozieguma datuma vai — kriminālprocesa gadījumā — viena gada laikā pēc galīgā lēmuma pieņemšanas tiesvedībā. Cietušie, kuri nozieguma izdarīšanas laikā bijuši nepilngadīgi, var iesniegt prasību viena gada laikā pēc pilngadības vai rīcīspējas sasniegšanas.

Prasība ir jāiesniedz uz atbilstošas veidlapas, kas pieejama komisijas telpās vai *APAV* (Portugāles Cietušo atbalsta asociācija — *Associação Portuguesa de Apoio à Vítima*) Cietušo atbalsta birojos. Komisijas tīmekļa vietnē ir pieejama arī [sūdzības veidlapa](#).

Par prasības iesniegšanu cietušajam nepiemēro nekādas izmaksas vai izdevumus, un arī prasībai nepieciešamos dokumentus un apliecinājumus var saņemt bez maksas.

Ja noziegums ir izdarīts citas Eiropas Savienības dalībvalsts teritorijā, prasību par kompensāciju, kas jāmaksā attiecīgajai valstij, var iesniegt Noziegumos cietušo aizsardzības komisijai, ja prasītāja pastāvīgā dzīvesvieta ir Portugālē.

Lapa atjaunināta: 25/01/2023

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Pamattiesības - Rumānija

Valsts tiesas

Tiesībsargs

Specializētās civiltiesību struktūras

Citas specializētās struktūras

Valsts tiesas

Atkarībā no tā, pie kādas kategorijas pieder tiesības, kas attiecas uz rīcību, kuras rezultātā ir notikusi personas tiesību pārkāpšana (t. i., civiltiesības, krimināltiesības, administratīvā tiesvedība utt.), cietusi persona ar savu jautājumu var vērsties vai nu tieši tiesā, parasti, iesniedzot civiltiesisku prasību tiesā, vai arī saskaņā ar likumā noteikto kārtību vērsties citās publiskās iestādēs.

Saistībā ar krimināltiesībām persona, kuras tiesības ir pārkāptas tādas rīcības rezultātā, uz kuru attiecas Kriminālkodekss, var vērsties vai nu policijā, vai valsts prokuratūrā, un krimināllietas izskatīšana notiek saskaņā ar kriminālprocesu.

Administratīvās tiesvedības gadījumos saskaņā ar Likumu Nr. 554/2004 jebkura persona, kura uzskata, ka publiskā iestādē ir aizskartas tās tiesības vai likumīgās intereses, vai tad, ja nav izdevies atrisināt jautājumu tiesību aktos noteiktajā termiņā, var vērsties kompetentajā administratīvajā tiesā, lai pieprasītu šo aktu atcelt, atzīt pieprasītās tiesības vai likumīgās intereses un lai saņemtu atbildību par nodarīto kaitējumu. Tāpat arī persona, kura uzskata, ka ar individuāla rakstura administratīvu aktu, kas attiecināts uz citu juridisku personu, ir aizskartas tās tiesības vai likumīgās intereses, var vērsties administratīvajā tiesā. Parasti pirms lietas iesniegšanas kompetentajā administratīvajā tiesā attiecīgajai personai ir jāievēro prejudiciāla procedūra (sīkāk tās

apraksts dots Likuma Nr. 554/2004 7. pantā), kas paredz pieprasīt publiskajai iestādei, kura ir izdevusi minēto aktu, vai pēc hierarhijas augstākai iestādei iestādei minētā publiskās iestādes akta pilnīgu vai daļēju atcelšanu.

Tiesu un citu iepriekšminēto iestāžu kompetence ir noteikta spēkā esošajos tiesību aktos (piemēram, Civilprocesa kodeksā, Kriminālprocesa kodeksā, Likumā Nr. 554/2004).

Runājot par tiesvedībām tiesās, parasti tās ir tiesvedības, ko izskata saskaņā ar vispārējām tiesību normām, taču ir dažas atšķirīgas iezīmes atkarībā no attiecīgo tiesību kategorijas (plašāku informāciju skatīt vietnē <https://portal.just.ro/SitePages/ghid.aspx>, kas pieejama tikai rumāņu valodā).

Tiesu kontaktinformācija un cita papildu informācija ir pieejama vietnē [Portalul instanțelor de judecată](#) [Tiesu vietne] (pieejama tikai rumāņu valodā).

Tiesībsargs

TIESĪBSARGS

(AVOCATUL POPORULUI)

Galvenā biroja adrese:

Strada Eugeniu Carada No 3

Sector 3

Bucharest

Karte: <https://avp.ro/index.php/en/contact-2/>

Galvenā biroja kontaktinformācija:

Dispečeru centra tālruņa numurs: (+40) (0)21 3127134;

Pāradresācija: (+40) (0)21 3129462;

E-pasts: avp@avp.ro

Tīmekļa vietne: <https://avp.ro>

Pieņemšanas laiki:

No pirmdienas līdz ceturtdienai 9.00–16.00 un piektdien 9.00–12.00 pieņem speciālisti (konsultanti un eksperti). Iedzīvotāji, kuri vēlas, var pieteikties uz pieņemšanu arī pie tiesībsarga un viņa vietniekiem.

Reģionālo biroju adreses:

[Rumānijas tiesībsarga reģionālie biroji](#)

Pārskats par iestādi (juridiskais pamats, apraksts, struktūra, uzdevumi, sūdzības, procedūras)

<https://avp.ro/index.php/en/presentation/scurt-istoric/>

Sūdzības veidlapas paraugs:

<https://avp.ro/index.php/cum-sesizez-avocatul-poporului/formularul-unei-petitie/>

Galvenās spēkā esošās tiesību normas, kas attiecas uz tiesībsargu, ir iekļautas šādos tiesību aktos:

Rumānijas Konstitūcijas 58.–60. pants, 65. panta 2. punkts, 146. panta a) un d) apakšpunkts;

Likums Nr. 35/1997 par tiesībsarga institūcijas organizāciju un darbību, atkārtoti publicēts 2004. gada 15. septembrī Rumānijas Oficiālā Vēstneša I daļā, Nr. 844, ar vēlāk izdarītiem grozījumiem un papildinājumiem;

Regulējums par tiesībsarga institūcijas organizāciju un darbību, atkārtoti publicēts 2004. gada 11. oktobrī Rumānijas Oficiālā Vēstneša I daļā Nr. 922, ar grozījumiem, kas izdarīti ar Lēmumu Nr. 6/2007 par Senāta un Deputātu palātas pastāvīgajiem birojiem, kurš publicēts 2007. gada 29. jūnijā Rumānijas Oficiālajā Vēstnesī Nr. 445;

Likums Nr. 554/2004 par administratīvajām prasībām, publicēts 2004. gada 7. decembrī Rumānijas Oficiālā Vēstneša I daļā, Nr. 1154, ar vēlāk izdarītiem grozījumiem;

Likums Nr. 202/2010 par noteiktiem pasākumiem, lai paātrinātu lietu izskatīšanu, publicēts 2010. gada 26. oktobrī Rumānijas Oficiālā Vēstneša I daļā, Nr. 714, ar vēlāk izdarītiem grozījumiem un papildinājumiem.

Izveidošanas nolūks un raksturojums:

aizsargāt personu tiesības un brīvības attiecībās ar publiskajām iestādēm;

tiesībsargs ir autonoma publiska iestāde, kura nav atkarīga ne no vienas citas publiskās iestādes;

iestādei ir savs budžets, kas ir valsts budžeta sastāvdaļa;

pildot savus pienākumus, tā neaizstāj publiskas iestādes;

tiesībsargam nedrīkst būt nekādas nozīmes vai pārstāvības pilnvaras, un neviena persona nedrīkst pieprasīt tiesībsargam pakļauties tās rīkojumiem vai pavēlēm;

tiesībsarga darbība ir publiska, bet, ja to pieprasa personas, kuru tiesības vai brīvības ir pārkāptas, vai to pieprasa pamatotu iemeslu dēļ, tas savu darbību var veikt konfidenciali;

tas veic savus pienākumus *ex officio* vai pēc fizisku personu, uzņēmumu, asociāciju vai citu juridisku personu pieprasījuma. Sūdzības var iesniegt neatkarīgi no pilsonības, vecuma, dzimuma, politiskajiem uzskatiem vai reliģiskās pārliecības.

Tiesībsarga vietnieki

Tiesībsargam palīdz vietnieki, kuri ir specializējušies šādās jomās:

cilvēktiesības, vienlīdzīgas iespējas vīriešiem un sievietēm, reliģiskās un nacionālās minoritātes;

bērnu, ģimenes, jauniešu, pensionāru, invalīdu tiesības;

bruņotie spēki, tiesu sistēma, policija, cietumi;

īpašums, nodarbinātība, sociālā aizsardzība, nodokļi un nodevas.

Kāpēc sūdzēties tiesībsargam un kādos jautājumos?

1. Darbības un rīcība, attiecībā uz kuru var iesniegt sūdzību

Par sūdzības priekšmetu var kalpot *administratīvie akti vai publisko iestāžu rīcība*, kā rezultātā tiek pārkāptas fizisku personu tiesības un brīvības.

Pēc likuma arī *autonomu publisku sabiedrību akti* ietilpst to administratīvo aktu kategorijā, kuri ir tiesībsarga kompetencē.

Par administratīvu rīcību ir uzskatāma arī *bezdarbība no valsts pārvaldes iestāžu puses novēlota aktu pieņemšana*.

Turpmāk minētie jautājumi *neietilpst tiesībsarga kompetencē*, un, ja tie kalpo par sūdzības priekšmetu, to noraida, nenorādot iemeslu:

Deputātu palātas, Senāta vai parlamenta izdoti akti;

deputātu un senatoru akti un rīcība;

Rumānijas prezidenta akti un rīcība;

valdības akti un rīcība, izņemot likumus un rīkojumus;

Konstitucionālās tiesas akti un rīcība;

Likumdošanas padomes priekšsēdētāja akti un rīcība;
tiesu iestādes akti un rīcība.

2. Kas var iesniegt sūdzību tiesībsargam?

Sūdzību tiesībsargam var iesniegt *ikvienu fiziska persona neatkarīgi no pilsonības, vecuma, dzimuma, politiskajiem uzskatiem vai reliģiskās pārliecības.*

3. Tiesībsarga institūcija pilda savus pienākumus, lai aizsargātu pilsoņu tiesības un brīvības to attiecībās ar publiskajām iestādēm:

pēc personas, kurai nodarīts kaitējums, pieprasījuma;
ex officio.

4. Nosacījumi, lai sūdzības tiktu pieņemtas un izskatītas:

tai ir jābūt *formulētai rakstiski*, un to var nosūtīt pa pastu, tostarp e-pastu vai faksu; to var arī *iesniegt personīgi vai ar pilnvarotās personas starpniecību* (pilnvarotajai personai ir jānorāda sīkāka informācija par savu identitāti) tiesībsarga institūcijas galvenajā birojā vai kādā no reģionālajiem birojiem vai nu pieņemšanas laikā, vai biroja kancelejā;

Sūdzības iesniedzējam, ja ir pamatoti iemesli un viņš to lūdz, var *atļaut pieteikumu iesniegt mutiski vai ar dienesta dispečera starpniecību*; šim nolūkam īpaši paredzēts darbinieks pierakstīs sūdzību uz standarta veidlapas;

sūdzības iesniedzējam tā ir jāparaksta;

tajā ir jānorāda:

pilnīga informācija tās personas identificēšanai, kuras pilsoņa tiesības un brīvības, iespējams, ir pārkāptas (uzvārds, vārds, dzīvesvieta);

sīkāka informācija par radīto kaitējumu (kādas tiesības un brīvības ir pārkāptas, kādas darbības ir veiktas, kā arī to apraksts);

sīkāka informācija par attiecīgo administratīvo iestādi vai valsts ierēdņi;

pierādījums tam, ka publiskā administratīvā iestāde kavējas vai atsakās atrisināt jautājumu atbilstīgi normatīvajiem aktiem un noteiktajā termiņā;

obligāta norāde par to, vai sūdzība ir/lir bijusi vai nav/nav bijusi iesniegta izskatīšanai tiesā;

sīkāka informācija *iepriekšminēto publisko iestāžu* identificēšanai;

kā pielikumus — visi dokumenti, ar kuriem varētu pamatot sūdzību;

tiesībsargam iesniegta sūdzība *ir atbrīvota no valsts nodevas nomaksas.*

5. Gadījumi, kad sūdzību nevar izskatīt:

ja sūdzības temats *nav tiesībsarga kompetencē*;

anonīmas sūdzības (neregistrētas) vai *tādas sūdzības, kuras iesniegtas citas personas vārdā bez šīs personas piekrišanas*;

sūdzības, *kuras iesniegtas vēlāk nekā gadu pēc datuma, kurā ir noticis iespējamais pārkāpums*, vai pēc datuma, kurā attiecīgā persona uzzināja par iespējamo pārkāpumu;

sūdzības, kuras ir acīmredzami nepamatotas, *var tikt noraidītas, nenorādot noraidīšanas iemeslus.*

6. Sūdzību risināšanā izmantotās darba metodes

Izmeklēšana — tiesībsarga institūcija ir tiesīga *veikt pati savu izmeklēšanu*, pieprasīt publiskajām administratīvajām iestādēm visu izmeklēšanai vajadzīgo informāciju vai dokumentus, *veikt iztaujāšanu un pieņemt paziņojumus* no publisko administratīvo iestāžu vadības un visiem valsts ierēdņiem, kuri var sniegt informāciju, kas vajadzīga sūdzības izskatīšanai.

Ieteikumi — līdzot savus pienākumus, tiesībsarga institūcija *sniedz ieteikumus*. Šajos ieteikumos tiesībsargs vajadzības gadījumā paziņo publiskajai administratīvajai iestādei par administratīvo aktu vai rīcības nelikumīgo raksturu.

Īpaši ziņojumi: ja tiesībsarga institūcija veiktajā izmeklēšanā konstatē *nepilnības likumdošanā vai nopietnus korupcijas gadījumus, vai neatbilstību valsts normatīvajiem aktiem*, tā iesniedz ziņojumu par saviem konstatējumiem abu parlamenta palātu priekšsēdētājiem vai, attiecīgā gadījumā, premjerministram.

Dispečeru birojs — dispečeru dienests ir pieejams tiesībsarga galvenajā birojā un 14 reģionālajos birojos (Tālr.: 021 312 7134 [galvenais birojs]; <https://avp.ro/index.php/contact/biouri-teritoriale/>).

Iedzīvotāji var zvanīt šādā darbalikā: **no pirmdienas līdz ceturtdienai 9.00–16.00; piekdien 9.00–14.00.**

Pieņemšana — *iespējama pie institūcijas speciālistiem*. Saskaņā ar Noteikumiem par tiesībsarga institūcijas organizāciju un darbību iedzīvotāji *var pieteikties arī uz pieņemšanu pie paša tiesībsarga vai viņa vietniekiem*, vai pie reģionālo biroju pārstāvjiem.

Specializētās cilvēktiesību aizsardzības struktūras

Tiesībsargs bērnu tiesību jautājumos

VALSTS IESTĀDE BĒRNU AIZSARDZĪBAS UN ADOPCIJAS JAUTĀJUMOS (AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTEȚIA COPILULUI ȘI ADOPTȚIE)

Adrese:

Bulevardul G-ral Gheorghe Magheru No 7

Sector 1

010322 Bucharest

Kontaktinformācija:

Tālr.: (+40) (0)21 3153633, (+40) (0)21 3153630, (+40) (0)21 3100789, (+40) (0)21 3100790

Fakss: (+40) (0)21 3127474;

E-pasts: office@anpfdc.ro

Tīmekļa vietne: <http://www.copii.ro>

Pieņemšanas laiki iedzīvotājiem:

no pirmdienas līdz ceturtdienai: 8.30–16.30;

piekdien: 8.30–14.00.

Adopcijas departaments: otrdien un ceturtdien: 9.00–12.00.

Pārskats par iestādi (juridiskais pamats, apraksts, struktūra, uzdevumi, dienestu veidi):

<http://www.copii.ro/despre-noi/misiune/>,

<http://www.copii.ro/activity/child-protection-system/overview/?lang=en>.

Bērnu aizsardzības ģenerāldirektorāts ir Valsts iestādes bērnu tiesību aizsardzības un adopcijas jautājumos specializēts direktorāts.

Uzdevumi:

sagatavot un apstiprināt programmas ģimenes aizsardzības jomā un saistībā ar vardarbības ģimenē novēršanu un cīņu pret to, kā arī saistībā ar bērnu tiesību aizsardzību un veicināšanu;

uzraudzīt bērnu tiesību ievērošanu un sniegt ieteikumus centrālajām un vietējām iestādēm, ka jāveic nepieciešamie pasākumi;

centralizēti reģistrēt un apkopot informāciju par atbilstību principiem un noteikumiem, kas ietverti Konvencijā par bērnu tiesībām, kura ratificēta ar Likumu

Nr. 18/1990, kas atkārtoti publicēts ar vēlāk izdarītiem grozījumiem, un turpināt veikt nepieciešamās darbības, lai īstenotu Bērnu tiesību komitejas ieteikumus;

koordinēt un metodoloģiskā ziņā vadīt to dienestu darbību, kuru pienākums ir novērst bērna nošķiršanu no viņa vecākiem, bērnu īpašas aizsardzības dienestu darbību un darbību, ko veic bērnu aizsardzības komitejas;
sagatavot standartus, sīki izstrādātus noteikumus un darba procedūras dienestiem, kuru pienākums ir novērst bērna nošķiršanu no viņa vecākiem un nodrošināt bērnu un jauniešu īpašu aizsardzību, ģimenes un vardarbībā ģimenē cietušo personu aizsardzību, kā arī dienestiem, kuri strādā ar vardarbības veicējiem;
sagatavot licencēšanas metodiku un novērtēšanas kritērijus dienestiem, kuru pienākums ir novērst bērna nošķiršanu no viņa vecākiem un nodrošināt bērnu un jauniešu īpašu aizsardzību, ģimenes un vardarbībā ģimenē cietušo personu aizsardzību; kā arī licencēt šos dienestus;
koordinēt un metodoloģiskā ziņā vadīt pasākumus, kuri tiek veikti ģimenes un vardarbībā ģimenē cietušo personu atbalstam, kā arī šīm personām sniegtos pakalpojumus.

Līdztiesības nodrošināšanas struktūra

NACIONĀLĀ DISKRIMINĀCIJAS APKAROŠANAS PADOME (*CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII — CNCD*)

Galvenā biroja adrese:

Piata Valter Maracineanu Nos 1-3, Sector 1, 010155 Bucharest

Tālruna numurs: (+40) (0)21 3126578; (+40) (0)21 3126579

Fakss: (+40) (0)21 3126585;

E-pasts: support@cncd.org.ro

Tīmekļa vietne: <https://www.cncd.ro/>

Pieņemšanas laiki iedzīvotājiem:

No pirmdienas līdz ceturtdienai: 8.00–16.30; piektdien: 8.00–14.00.

Reģionālo biroju un Pētniecības centra adreses:

<https://www.cncd.ro/contact/>

Pārskats par iestādi (juridiskais pamats, apraksts, struktūra, uzdevumi, sūdzības, procedūras):

<https://www.cncd.ro/> ,

<https://www.cncd.ro/proiecte>,

<https://www.cncd.ro/despre-cncd-prezentare-general/>

Juridiskais pamats

Nacionālā Diskriminācijas apkarošanas padome darbojas saskaņā ar [valdības Rīkojumu Nr. 137/2000 par visu diskriminācijas veidu novēršanu un sodīšanu, publicēts atkārtoti](#)

Iestādes apraksts

Nacionālā Diskriminācijas apkarošanas padome (CNCD) ir autonoma valsts iestāde, kuru kontrolē parlaments un kura veic pasākumus nolūkā apkarot diskrimināciju. Padome garantē un novēro, kā tiek piemērots nediskriminācijas princips saskaņā ar spēkā esošajiem iekšējiem tiesību aktiem un starptautiskajiem nolīgumiem, kuros Rumānija ir viena no pusēm. Nacionālā Diskriminācijas apkarošanas padome darbojas saskaņā ar valdības Rīkojumu Nr. 137/2000 par visu diskriminācijas veidu novēršanu un sodīšanu, publicēts atkārtoti.

1. Kas ir jāietver sūdzībā?

Sūdzībā ir jāietver šāda obligāta informācija:

sūdzības iesniedzēja uzvārds un vārds;

adrese, uz kuru sūdzības iesniedzējs vēlētos saņemt atbildi; adrese, uz kuru CNCD var sazināties ar sūdzības iesniedzēju saistībā ar jebkādu papildu informāciju, kura nepieciešama jautājuma atrisināšanai;

tālruna numurs, pa kuru var sazināties ar sūdzības iesniedzēju attiecībā uz jebkādu papildu informāciju;

sūdzības faktiskā būtība, iekļaujot sīku aprakstu par iespējamajām diskriminējošām darbībām;

tās personas, kura tiek apsūdzēta diskriminācijā, identifikācijas dati (adrese, tālruna numurs, ja iespējams utt.), kas ir vajadzīgi, lai sazinātos ar šo personu un uzaicinātu to ierasties CNCD izpildkomitejā, vai papildu izmeklēšanas nolūkā.

2. Kas notiek tad, kad sūdzība ir iesniegta?

Sūdzību reģistrē un nosūta izskatīšanai izpildkomitejai. Sūdzību CNCD var iesniegt vienu gadu pēc datuma, kad ir notikusi iespējamā diskriminējošā darbība, vai pēc datuma, kad attiecīgā persona par to ir tikusi informēta. Personu, pret kuru, iespējams, vērstā diskriminācija, var vērsties tiesā, lai pieprasītu labot diskriminējošo darbību izraisītās sekas un atjaunot situāciju, kāda pastāvēja pirms diskriminējošās darbības. Sūdzības izskatīšanas termiņš ir 90 dienas.

Izpildkomiteja veic izmeklēšanu attiecībā uz to, vai diskriminējošā darbība pastāv, nosūtot pusēm obligātu uzaicinājumu ierasties, izmantojot jebkādas līdzekļus, kas nodrošina apstiprinājumu par uzaicinājuma saņemšanu. Tas, ka puses nav ieradušās personīgi, neietekmē sūdzības izskatīšanu. Lai nodrošinātu, ka tiek pieņemts pareizais lēmums, var veikt papildu izmeklēšanu, tostarp pārrunas ar pusēm.

Sūdzības iesniedzējam ir jāpierāda diskriminējošās rīcības esība, bet diskriminācijā apsūdzētajai personai ir jāpierāda, ka attiecīgā darbība nav diskriminējoša.

Nolēmumu (izpildkomitejas lēmumu) paziņo rakstiski 15 dienu laikā pēc tam, kad lēmums ir pieņemts izpildkomitejas sanāsmē. Puses var apstrīdēt izpildkomitejas lēmumu tiesā 15 dienu laikā pēc lēmuma saņemšanas datuma. Abas puses ir atbrīvotas no tiesas nodevas maksāšanas.

3. Kādas sankcijas piemēro par diskriminējošu rīcību?

Sodīt par diskriminējošu rīcību var:

izsakt brīdinājumu;

piespriežot soda naudu no 1000 līdz 30 000 RON apmērā, ja diskriminācija skar fizisku personu;

piespriežot soda naudu no 2000 līdz 100 000 RON apmērā, ja diskriminācija skar personu grupu vai kopienu

VALSTS AĢENTŪRA AR ROMU TAUTU SAISTĪTU JAUTĀUMU RISINĀŠANAI

(*AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU ROMI — ANR*)

Kontakinformācija:

Str. Splaiul Independentei No 202, 8th floor, room 23, Sector 6, Bucharest

Tālr.: (+40) (0)21 3113048;

Fakss: (+40) (0)21 3113047;

E-pasts: info@anr.gov.ro.

Tīmekļa vietne: <http://www.anr.gov.ro>

Reģionālo un novadu biroju kontakinformācija:

<http://www.anr.gov.ro/index.php/contact>

Pārskats par iestādi (uzdevums, struktūra, rezultāti):

<http://www.anr.gov.ro>

Juridiskais pamats:

Valdības Rīkojums Nr. 78/2004, ar ko izveido Valsts aģentūru ar romu tautu saistītu jautājumu risināšanai, **apstiprināts ar grozījumiem, kas izdarīti ar Likumu Nr. 7/2005.**

Pildot Lēmumā Nr. 1703/2004 par Valsts aģentūras ar romu tautu saistītu jautājumu risināšanu organizēšanu un darbību, kurā vēlāk izdarīti grozījumi un papildinājumi, minētās funkcijas, iestāde veic šādus galvenos uzdevumus:

paralēli citiem pienākumiem, kuri šajā darbības jomā paredzēti normatīvajos aktos, sagatavo valdības politiku un stratēģiju romu minoritātes tiesību aizsardzībai;

uzsāk un īsteno apmācību pasākumus attiecībā uz diskriminācijas pret romu tautu apkarošanu centrālajās un vietējās valsts pārvaldes iestādēs;

apstiprina likumprojektus un citus tiesību aktus, kuri skar pie romu minoritātes piederošo personu tiesības un pienākumus;

uzrauga, kā attiecībā uz romu minoritātes aizsardzību tiek piemēroti valsts un starptautiskie normatīvie akti;

saņem un izskata iestāžu, organizāciju vai fizisku personu lūgumus un atzinumu pieprasījumus un sniedz aģentūras speciālistu atzinumus;

izstrādā sistēmu informācijas, apmācību un ekspertu konsultāciju sniegšanai romu minoritātei;

analizē un izvērtē pašreizējo noteikumu iespējamo diskriminējošo ietekmi un aktīvi cenšas uzlabot spēkā esošo tiesisko regulējumu.

Pildot savas funkcijas, Valsts aģentūra ar romu tautu saistītu jautājumu risināšanai:

sadarbojas ar ministrijām un ar centrālajām un vietējām valsts pārvaldes iestādēm, kā arī ar citām publiskām iestādēm un ar fiziskām un juridiskām personām;

sadarbojas ar starpvaldību un nevalstiskajām organizācijām Rumānijā un ārvalstīs;

izmanto Rumānijā un ārvalstīs sniegtas ekspertu konsultācijas un palīdzību, kā arī apmācību un modernizētas apmācību programmas savam personālam atbilstīgi piešķirtajiem budžeta līdzekļiem vai citiem Rumānijā vai ārvalstīs saskaņā ar normatīvajiem aktiem iegūtajiem līdzekļiem;

kopīgi ar specializētām nevalstiskajām iestādēm un organizācijām uzsāk akcijas, projektus un nozaru programmas, lai uzlabotu romu tautas stāvokli, kā arī piedalās tajos un popularizē tos.

VALSTS IESTĀDE PERSONĀM AR INVALIDITĀTI (AUTORITATEA NATIONALĂ PENTRU PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI)

Galvenā biroja adrese:

Calea Victoriei No 194

Bucharest

Kontaktinformācija:

Tālr.: (+40) (0)21 2125438; (+40) (0)21 2125439; (+40) (0)21 3220976; (+40) (0)21 3226303; (+40) (0)21 3226304; (+40) (0)21 3207155

Fakss: (+40) (0)21 2125443

E-pasts: registratura@anph.ro

Pieņemšanas laiki iedzīvotājiem:

No pirmdienas līdz piektdienai: 9.00–16.00 (saziņai pa tālruni).

Pārskats par iestādi (struktūra, uzdevumi, organizācijas un darbības noteikumi):

<http://www.mmuncii.ro/f33/index.php/en/about-us>

Juridiskais pamats:

Valsts iestāde personām ar invaliditāti ir specializēta struktūra ar juridiskas personas statusu centrālās valsts pārvaldes ietvaros un ir pakļauta

Nodarbinātības, ģimenes lietu, sociālās aizsardzības un gados vecāku personu lietu ministrijai.

Iestāde centralizēti koordinē pasākumus, kuri saistīti ar cilvēku ar invaliditāti īpašu aizsardzību un viņu tiesību veicināšanu, tā izstrādā politiku, stratēģijas un standartus šo tiesību veicināšanai, kā arī uzrauga attiecīgo noteikumu piemērošanu un pasākumus saistībā ar cilvēku ar invaliditāti īpašu aizsardzību.

Tiesību akti, kuros noteiktas tiesības cilvēkiem ar invaliditāti:

Uz cilvēkiem ar invaliditāti attiecas noteikumi, kas ietverti:

valdības Ārkārtas rīkojumā Nr. 86/2014, ar kuru paredz dažus reorganizācijas pasākumus centrālās valsts pārvaldes līmenī un veic grozījumus un papildinājumus dažos tiesību aktos;

valdības Lēmumā Nr. 50/2015 par Valsts iestādes personām ar invaliditāti organizāciju, darbību un uzdevumiem.

Datu aizsardzības struktūra

VALSTS PERSONAS DATU APSTRĀDES UZRAUDZĪBAS IESTĀDE

(AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE SUPRAVEGHERE A PRELUCRĂRII DATELOR CU CARACTER PERSONAL – ANSPDCP)

Galvenā biroja adrese:

B-dul G-ral. Gheorghe Magheru Nos 28-30, Sector 1, 010336 Bucharest

Kontaktinformācija:

Tālr.: (+40) (0)31 8059211; (+40) (0)31 8059212

Fakss: (+40) (0)31 8059602

E-pasts: anspdcp@dataprotection.ro

Timekļa vietne: <https://www.dataprotection.ro>

Pieņemšanas laiki iedzīvotājiem:

Valsts uzraudzības iestādes sekretariāts ir atvērts no pirmdienas līdz piektdienai, no plkst. 9.00 līdz 13.00;

pieņemšana ir iespējama no pirmdienas līdz piektdienai, no plkst. 11.00 līdz 13.00.

Pārskats par iestādi

Valsts Personas datu apstrādes uzraudzības iestāde darbojas pilnīgi neatkarīgi un objektīvi. Iestāde uzrauga un pārbauda tādas personas datu apstrādes likumīgumu, uz kuru attiecas Likums Nr. 677/2001 par fizisku personu aizsardzību saistībā ar datu apstrādi un par šādu datu brīvu apriti, ar vēlāk izdarītiem grozījumiem un papildinājumiem.

Mērķis

Aizsargāt fizisku personu pamattiesības un brīvības, jo īpaši tiesības uz privātumu un uz ģimeni un privāto dzīvi, saistībā ar personas datu apstrādi un šo datu brīvu apriti.

Juridiskais pamats

Likums Nr. 102/2005 par Valsts Personas datu apstrādes uzraudzības iestādes izveidošanu, organizāciju un darbību.

Uzdevumi (atlase):

pieņemt un analizēt ziņojumus attiecībā uz personas datu apstrādi;

atļaut datu apstrādi tiesību aktos norādītajās situācijās;

ja tā konstatē tiesību aktu pārkāpumus, lemt par to, vai apturēt vai pārtraukt datu apstrādi un/vai daļēji vai pilnībā dzēst apstrādātos datus, pēc vajadzības vērsoties kriminālvajāšanas iestādēs vai ierosinot lietu tiesā;

informēt fiziskas personas un/vai juridiskas personas par nepieciešamību pildīt saistības un veikt procedūras, kuras minētas Likumā Nr. 677/2001;

uzturēt un pabarīt pieejamu sabiedrībai personas datu apstrādes reģistru;

pieņemt un izskatīt fizisku personu iesniegtās sūdzības, atzinuma pieprasījumus vai pieteikumus un paziņot par rasto risinājumu vai, attiecīgā gadījumā, veiktajām darbībām;

veikt iepriekšējas pārbaudes, ja operators apstrādā personas datus, tādējādi, iespējams, radot konkrētus riskus cilvēku personiskajām tiesībām un brīvībām;

veikt izmeklēšanas *ex officio* vai pēc sūdzību vai atzinuma pieprasījumu saņemšanas;

pēc jebkuras personas, publiskas iestādes vai valsts pārvaldes struktūras pieprasījuma sniegt ieteikumus un apstiprinājumus attiecībā uz jebkuru jautājumu saistībā ar pamattiesību un brīvību aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi.

Sūdzību, atzinuma pieprasījumu un pieteikumu pieņemšanas procedūra

Personas, kuru dati tiek apstrādāti, ja tās uzskata, ka to Likumā Nr. 677/2001 noteiktās tiesības ir pārkāptas, var rakstiski vērsties uzraudzības iestādē ar nosacījumu, ka iepriekš saistībā ar šo pašu jautājumu nav veiktas nekādas tiesiskas darbības, un tikai pēc tam, kad tās jau ir vērsušās pie operatora, pret kuru sūdzība tiek iesniegta.

Standarta veidlapas, kuras var izmantot personas, kuras vēlas iesniegt sūdzību ANSPDCP, ir pieejamas iestādes tīmekļa vietnē.

Citas specializētas struktūras

DELEĢĒTAIS TIESNESIS

(JUDECĂTORUL DELEGAT)

Juridiskais pamats:

2013. gada 2. jūnija Likums Nr. 254 par spriedumu un tiesu iestāžu kriminālprocesos uzdoto uzraudzības pasākumu izpildes panākšanu un Maģistratūras Augstākās padomes Lēmums Nr. 89/2014, ar ko apstiprina Noteikumus par tiesnešu, kuri deleģēti pārraudzīt ar brīvības atņemšanu saistītu spriedumu izpildi, darba organizēšanu.

Apraksts un pienākumi:

Rumānijas tiesu sistēmā deleģētie tiesneši ir maģistrāti. Apelācijas tiesas priekšsēdētājs viņus uz gadu deleģē uz katru cietumu, kas atrodas Apelācijas tiesas teritoriālajā jurisdikcijā. Tiesneša, kurš deleģēts pārraudzīt ar brīvības atņemšanu saistītu spriedumu izpildi, pienākums ir uzraudzīt un kontrolēt šādu spriedumu izpildes likumību. Tiesnesis, kurš deleģēts uz cietumu, kurā ietilpst aizturēšanas un preventīvā aresta centrs vai preventīvā aresta centrs, pārrauga un uzrauga arī likumīguma ievērošanu, veicot preventīvus pasākumus saistībā ar brīvības atņemšanu. Tajā pašā laikā tiesnesis nodrošina, lai tiktu ievērotas normatīvajos aktos paredzētās to personu tiesības, uz kurām attiecas ar brīvības atņemšanu saistītu spriedumu izpilde.

Sūdzības:

Trīs dienu laikā pēc informācijas saņemšanas par lēmumu, kurā norādīti ar brīvības atņemšanu saistīta sprieduma izpildes nosacījumi, notiesātā persona tiesnesim, kurš nozīmēts pārraudzīt ar brīvības atņemšanu saistītu spriedumu izpildi, var iesniegt sūdzību par veidu, kādā šie nosacījumi ir norādīti (Likuma Nr. 254/2013 39. panta 3. punkts).

Trīs dienu laikā pēc informācijas saņemšanas par komisijas lēmumu mainīt ar brīvības atņemšanu saistīta sprieduma izpildes nosacījumus notiesātā persona tiesnesim, kurš nozīmēts pārraudzīt ar brīvības atņemšanu saistītu spriedumu izpildi, var iesniegt sūdzību par šo lēmumu (Likuma Nr. 254/2013 40. panta 11. punkts).

Desmit dienu laikā pēc informācijas saņemšanas par cietuma administrācijas lēmumu par pasākumiem saistībā ar šajā likumā paredzēto tiesību īstenošanu notiesātā persona tiesnesim, kurš nozīmēts pārraudzīt ar brīvības atņemšanu saistītu spriedumu izpildi, var iesniegt sūdzību par šiem pasākumiem (Likuma Nr. 254/2013 56. panta 2. punkts).

Trīs dienu laikā pēc informācijas saņemšanas par disciplinārās komitejas lēmumu piemērot disciplināru sodu notiesātā persona tiesnesim, kurš nozīmēts pārraudzīt ar brīvības atņemšanu saistītu spriedumu izpildi, var iesniegt sūdzību par šo lēmumu (Likuma Nr. 254/2013 104. panta 1. punkts).

Trīs dienu laikā pēc informācijas saņemšanas par komisijas lēmumu mainīt aizturēšanas nosacījumus notiesātā persona tiesnesim, kurš nozīmēts pārraudzīt ar brīvības atņemšanu saistītu pasākumu izpildi, var iesniegt sūdzību par šo lēmumu (Likuma Nr. 254/2013 153. panta 8. punkts).

IMIGRĀCIJAS ĢENERĀLINSPEKCIJA

(INSPECTORATUL GENERAL PENTRU IMIGRĂRI)

Galvenā biroja adrese:

Strada Lt. col. Marinescu C-tin No 15A, Sector 5, Bucharest

Tālr.: (+40) (0)21 4109940

Fakss: (+40) (0)21 4107501

E-pasts: igi@mai.gov.ro un document.igi@mai.gov.ro — adrese, kas paredzēta vienīgi personu apliecinoša dokumenta kopijas nosūtīšanai

Imigrācijas ģenerālinspekcijas dažādu direktorātu adreses:

<https://igi.mai.gov.ro/contact/>

Imigrācijas ģenerālinspekcijas reģionālo vienību adreses:

<https://igi.mai.gov.ro/en/contact-en/>

Iestādes apraksts

Imigrācijas ģenerālinspekcija ir organizēta un darbojas kā centrālās valsts pārvaldes specializēta struktūrvienība. Tā ir publiska iestāde ar juridiskas personas statusu, kura ir pakļauta Administratīvo lietu un iekšlietu ministrijai (*Ministerul Administrației și Internelor*).

Mērķis

Imigrācijas ģenerālinspekcija, kas izveidota, reorganizējot Rumānijas Imigrācijas biroju (*Oficiul Român pentru Imigrări*), pilda tiesību aktos paredzētos uzdevumus saistībā ar Rumānijas politikas migrācijas, patvērumu meklētāju jomā un ārvalstnieku integrācijas politikas īstenošanu un saistīto tiesību aktu izpildi.

Imigrācijas ģenerālinspekcija darbojas kā publisks dienests, kas kalpo gan fizisku personu, gan kopienas interesēm un atbalsta valsts iestādes, vienīgi pamatojoties uz to saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

Juridiskais pamats

Imigrācijas ģenerālinspekcijas organizatoriskā struktūra un pienākumi ir noteikti valdības 2007. gada 20. jūnija Lēmumā Nr. 639, ar vēlāk izdarītiem grozījumiem un papildinājumiem.

Organizatoriskā ziņā inspekcija sastāv no centrālajiem direktoriātiem, dienestiem un citām funkcionālajām vienībām, reģionālajiem centriem, kas uzņem un apkalpo patvēruma meklētājus, valsts uzraudzībā nonākušu ārvalstnieku uzņemšanas reģionālajiem centriem un apgabala līmeņa struktūrvienībām. Pildot savus pienākumus, Imigrācijas ģenerālinspekcija sadarbojas ar Administratīvo lietu un iekšlietu ministrijas struktūrvienībām un citām valsts iestādēm, kā arī ar NVO un ārvalstu pilsoņiem, kuri iesaistīti ar migrāciju un alternatīvo aizsardzību saistītos pasākumos. Atbilstīgi normatīvajiem aktiem tā slēdz nolīgumus ar sadarbības iestādēm ārvalstīs un ar starptautiskām organizācijām.

Sīkāka informācija par ES pilsoņu un ES nepilsoņu kategorijām, patvēruma meklētājiem un imigrāciju, normatīvajiem aktiem un Imigrācijas ģenerālinspekcijas programmām un stratēģijām ir pieejama [iestādes tīmekļa vietnē](#).

DARBA INSPEKCIJA

(INSPECTIA MUNCII)

Iestādes adrese:

Str. Matei Voievod No 14, Sector 2, Bucharest

Tālr.: (+40) (0)21 3027030

Fakss: (+40) (0)21 3027064; (+40) (0)21 2520097

E-pasts: comunicare@inspectiamuncii.ro

E-pasta adrese, uz kuru nosūtīt personu apliecinoša dokumenta kopiju: copiedoc@inspectiamuncii.ro

Tīmekļa vietne: <https://www.inspectiamuncii.ro/>

Darba inspekcijas darbalaiks:

No pirmdienas līdz ceturtdienai: 8.00–16.30;

piektdien: 8.00–14.00.

Iestādes apraksts

Darba inspekcija ir centrālās valsts pārvaldes specializēta struktūra un ir pakļauta Nodarbinātības, ģimenes lietu, sociālās aizsardzības un gados vecāku personu lietu ministrijai. Tās galvenais birojs atrodas Bukarestes pašvaldībā.

Iestādei ir juridiskas personas statuss, un tā pilda valsts iestādes pienākumus, īstenojot kontroli darba attiecību, darba aizsardzības jomā un tirgus pārraudzību.

Iestādes darbības mērķis

Darba inspekcija ir atbildīga par sociālās aizsardzības nodrošināšanu darbvietā saskaņā ar 41. pantu Rumānijas Konstitūcijā, kas publicēta atkārtoti, SDO [Starptautiskā Darba organizācija] Konvenciju Nr. 81/1947 par darba inspekciju rūpniecībā un tirdzniecībā, kura ratificēta ar Valsts Padomes Dekrētu Nr. 284/1973, un SDO Konvenciju Nr. 129/1969 par darba inspekciju lauksaimniecībā, kas ratificēta ar Valsts Padomes Dekrētu Nr. 83/1975.

Juridiskais pamats

Iestāde tika izveidota un organizēta saskaņā ar:

Likumu Nr. 108/1999, kas publicēts atkārtoti un kurā vēlāk izdarīti grozījumi un papildinājumi;

valdības Lēmumu Nr. 1377/2009, kas atkārtoti publicēts, kurā vēlāk izdarīti grozījumi un papildinājumi.

Darba inspekcijas pakļautībā ir šādas iestādes:

[reģionālās darba inspekcijas](#) — katrā apgabalā un Bukarestes pašvaldībā.

<https://www.inspectiamuncii.ro/contact> [Uzņēmumu, kuru darbība ietver arodveselības risku, uzraudzības centrs \(Centrul de Monitorizare a Unităților cu Risc Profesional\)](#) — Criscior.

[Darba inspekcijas arodmācību un tālākizglītības centrs \(Centrul de Pregătire și Perfecționare Profesională al Inspecției Muncii\)](#) — Botoșani.

Informācija par [sūdzībām](#), ko var iesniegt Darba inspekcijā, atrodama [iestādes tīmekļa vietnē](#).

Ar [sabiedrības interesēm saistīta informācija](#) ir pieejama [iestādes tīmekļa vietnē](#).

VALSTS NODARBINĀTĪBAS AĢENTŪRA

(AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ - ANOFM)

Galvenā biroja adrese:

Strada Avalanșei Nos 20-22, sector 4, 040305 Bucharest

Darbalaiks:

No pirmdienas līdz ceturtdienai: 8.00–16.30;

piektdien: 8.00–14.00.

Pieņemšana:

Pieteikties uz pieņemšanu pie Valsts Nodarbinātības aģentūras priekšsēdētāja var mēneša pirmajā vai trešajā otrdienā no 11.00 līdz 12.00. Lai pieteiktos uz pieņemšanu, zvanīt pa tālr. (+40) (0)21 3039831

Tīmekļa vietne: <https://www.anofm.ro/index.html?agentie=ANOFM&page=0>

E-pasts: anofm@anofm.ro

Informācija par [Valsts Nodarbinātības aģentūras filiāļu tīmekļa vietnēm](#) atrodama [iestādes tīmekļa vietnē](#).

Iestādes apraksts

Aģentūra sniedz plašu pakalpojumu klāstu, daudzu citu pakalpojumu starpā ietverot profesionālās konsultācijas, arodmācību kursus, pirmsatlaišanas konsultāciju pakalpojumus, stažēšanās organizēšanu, konsultācijas saistībā ar jaunuzņēmumu dibināšanu, darbavietau subsidēšanu tām personām, kuras pieder pie nelabvēlīgā situācijā esošām grupām, kā arī izdevīgu aizdevumu sniegšanu darbavietau radīšanai.

Tā darbojas gan bezdarbnieku, gan uzņēmumu interesēs.

Tās galvenais mērķis ir paaugstināt nodarbinātības līmeni un tādējādi samazināt bezdarba līmeni.

Juridiskais pamats:

— Likums Nr. 202 par Valsts Nodarbinātības aģentūras organizāciju un finansēšanu;

— valdības Lēmums Nr. 1610 par Valsts Nodarbinātības aģentūras (ANOFM) statūtiem.

Valsts Nodarbinātības aģentūras [galvenie mērķi](#) ir šādi:

institucionalizēt sociālo dialogu nodarbinātības un arodmācību jomā;

īstenot stratēģijas nodarbinātības un arodmācību jomā;

veikt sociālās aizsardzības pasākumus bezdarbniekiem.

Sīkāka informācija ir pieejama [iestādes tīmekļa vietnē](#).

VALSTS VIDES AIZSARDZĪBAS AĢENTŪRA

(AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI — ANPM)

Galvenais birojs:

Splaiul Independentei No 294, Block B, Sector 6, 060031, Bucharest

Tālr.: (+40) (0)21 2071101; (+40) (0)21 2071102

Fakss: (+40) (0)21 2071103

E-pasts: office@anpm.ro

Tīmekļa vietne: <http://www.anpm.ro/>

Darbalaiks:

No pirmdienas līdz ceturtdienai: 8.00–16.30;

piektdien: 8.00–14.00.

iestādes apraksts

Valsts Vides aizsardzības aģentūra ir centrālās valsts pārvaldes specializēta iestāde un ir pakļauta Vides ministrijai. Saskaņā ar [valdības 2012. gada 17. oktobra Lēmumu Nr. 1000](#) par Valsts Vides aizsardzības aģentūras un tai pakļauto publisko iestāžu reorganizāciju un darbību tai ir piešķirtas pilnvaras attiecībā uz politikas un normatīvo aktu īstenošanu vides aizsardzības jomā.

Mērķis

Valsts Vides aizsardzības aģentūra darbojas Eiropas un starptautiskās sadarbības ietvaros, lai aizsargātu principus un īstenotu normatīvos aktus vides aizsardzības jomā.

Valsts Vides aizsardzības aģentūras **uzdevumi** ir:

nodrošināt stratēģisko vides plānošanu;

uzraudzīt ar vidi saistītus faktorus;

izsniegt atļaujas pasākumiem, kuriem ir ietekme uz vidi;

valsts un vietējā līmenī īstenot ar vidi saistītus normatīvos aktus un politiku;

iesniegt ziņojumus Eiropas Vides aģentūrai par šādiem tematiem: gaisa kvalitāte, klimata pārmaiņas, aizsargājamās teritorijas, augsnes un ūdens piesārņojums.

Sūdzības tiek reģistrētas saskaņā ar valdības Rīkojumu Nr. 27/2002, ar ko regulē sūdzību izskatīšanu, kā apstiprināts Likumā Nr. 233/2002, un tās var nosūtīt pa e-pastu uz šādu adresi office@anpm.ro.

Anonīmas sūdzības un sūdzības, kurās nav norādīta sīkāka identifikācijas informācija, netiek ņemtas vērā un tiek izbeigtas.

VALSTS PATĒRĒTĀJU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS IESTĀDE (AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA CONSUMATORILOR — ANPC)

Adrese:

Bulevardul Aviatorilor No 72, Sector 1, 011865 Bucharest

E-pasts: cabinet@anpc.ro

Darbalaiks:

No pirmdienas līdz ceturtdienai: 8.00–16.30;

piektdien: 8.00–14.00.

Juridiskais pamats:

valdības Lēmums Nr. 700/2012 par Valsts Patērētāju tiesību aizsardzības iestādes organizāciju un darbību.

ANPC pienākumos ietilpst:

kopīgi ar citām centrālās un vietēja mēroga valsts pārvaldes specializētajām struktūrām, kuru pienākumos ietilpst attiecīgā joma, un ar nevalstiskām patērētāju struktūrām iesaistīties patērētāju tiesību aizsardzības stratēģijas izstrādē, nodrošinot tās atbilstību ES stratēģijai;

saskaņot valsts tiesisko regulējumu ar ES noteikumiem patērētāju tiesību aizsardzības jomā;

pieņemt valdībai apstiprināt un pieņemt tiesību aktu projektus patērētāju tiesību aizsardzības jomā attiecībā uz preču ražošanu, iepakojšanu, marķēšanu, uzglabāšanu, pārvadāšanu, ieviešanu un laišanu tirgū; attiecībā uz pakalpojumu, tostarp finanšu pakalpojumu, sniegšanu un attiecībā uz nevienlīdzīgiem sodiem tādu līgumu, kas noslēgti starp klientiem un publisko pakalpojumu un citu vispārējas nozīmes pakalpojumu sniedzējiem, pārkāpšanas gadījumā, tā, lai neapdraudētu patērētāju dzīvību, veselību un drošību vai neietekmētu viņu likumīgās tiesības un intereses;

kopīgi ar citām valsts pārvaldes specializētajām struktūrām sagatavot procedūras attiecībā uz sadarbības mērķiem, nosacījumiem un metodēm, veicot ar patērētāju tiesību aizsardzību saistītas darbības.

Visu ANPC pienākumu saraksts ir sniegts [iestādes tīmekļa vietnē](#).

Paziņojumi un sūdzības:

Patērētāji var sūtīt paziņojumus un sūdzības Patērētāju tiesību aizsardzības uz komisariātu reģionālajiem/apgabalu galvenajiem birojiem vai uz Patērētāju tiesību aizsardzības komisariātu Bukarestes pašvaldībā atkarībā no konkrētās jurisdikcijas, kur uzņēmums, par kuru tiek iesniegta sūdzība, veic savu uzņēmējdarbību.

Lai iesniegtu paziņojumu/sūdzību, lūdzu, apmeklējiet saiti [INFO Complaints \[INFO sūdzības\]](#), kur iespējams uzzināt, kāda ir [procedūra](#) sūdzību iesniegšanai, kā arī [reģionālo un apgabalu Patērētāju tiesību aizsardzības komisariātu kontaktinformāciju](#).

Saskaņā ar attiecīgajiem normatīvo aktu noteikumiem sūdzības un paziņojumi ir jāiesniedz rakstiski vai elektroniski, un tos var iesniegt personīgi.

Sūdzības var iesniegt elektroniskā formā šajā [tīmekļa vietnē](#).

Sūdzība vai paziņojums ir jāiesniedz sūdzības vai paziņojuma iesniedzēja vārdā.

Sūdzību/paziņojumu izskata normatīvajos aktos noteiktajā termiņā (saskaņā ar valdības Rīkojumu Nr. 27/2002) ar nosacījumu, ka ir pievienoti visi vajadzīgie pamatojuma dokumenti, t. i., rēķins, saskaņā ar kuru aprēķina nodokļus, kases aparāta čeks vai cits čeks, attiecīgais līgums vai garantijas sertifikāts, vai citi dokumenti pēc vajadzības.

Lai komisariāti sūdzības izskatītu, tām ir jāatbilst iepriekšminētajiem nosacījumiem. Pretējā gadījumā to izskatīšana tiks izbeigta informācijas trūkuma dēļ.

VALSTS VESELĪBAS APDROŠINĀŠANAS AĢENTŪRA (CASA NAȚIONALĂ DE ASIGURĂRI DE SĂNĂTATE — CNAS)

Adrese:

Calea Călărășilor No 248, Bl. S19, Sector 3, 030634, Bucharest

Tīmekļa vietne: <http://www.cnas.ro/>

E-pasts: relpubl1@casan.ro

Tālr.: (+40) (0)37-2309236

Fakss: (+40) (0)37-2309165

lestādes apraksts

Valsts Veselības apdrošināšanas aģentūra (CNAS) ir autonoma valsts nozīmes publiska iestāde ar juridiskas personas statusu. Tās uzdevums ir nodrošināt konsekvētu un saskaņotu veselības apdrošināšanas sistēmas darbību Rumānijā.

Juridiskais pamats:

valdības Ārkārtas rīkojums Nr. 150/2002. gada 20. novembris;

valdības Ārkārtas rīkojums Nr. 180/2000;

Likums Nr. 145/1997.

Mērķi

Izveidot un uzturēt tādu sociālās apdrošināšanas sistēmu, kurā tiek ievērotas apdrošināto personu tiesības un nodrošinātas viņu vajadzības.

Vispārējie mērķi:

pasargāt apdrošinātās personas no veselības aprūpes izmaksām slimības vai nelaimes gadījumā;

nodrošināt, ka apdrošinātās personas ir apdrošinātas universālā, godīgā un nediskriminējošā veidā, efektīvi izlietojot Rumānijas Vienotā sociālās un veselības apdrošināšanas fonda līdzekļus.

Konkrētie mērķi:

nodrošināt piekļu veselības aprūpes pakalpojumiem, zālēm un medicīnas ierīcēm;

nodrošināt godīgu un nediskriminējošu aizsardzību, efektīvi izlietojot Vienotā sociālās un veselības apdrošināšanas fonda līdzekļus;

paaugstināt apdrošināto personu apmierinātību ar pakalpojumu kvalitāti.

veicināt informācijas sniegšanu apdrošinātajām personām.

PASTĀVĪGĀ VĒLĒŠANU IESTĀDE

(AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ)

Galvenā biroja adrese:

Str. Stavropoleos No 6, Sector 3, 030084 Bucharest

Tālr.: (+40) (0)21-3100824

Timekļa vietne: <https://www.roaep.ro/prezentare/en/>

E-pasts: comunicare@roaep.ro

lestādes apraksts

Pastāvīgā vēlēšanu iestāde ir autonoma administratīva iestāde ar juridiskas personas statusu, un tai ir piešķirtas vispārējas pilnvaras ar vēlēšanām saistītos jautājumos. Tās uzdevums ir nodrošināt vēlēšanu un referendumu organizēšanu un norisi un nodrošināt to, lai politisko partiju un vēlēšanu kampaņu finansēšana notiktu saskaņā ar Konstitūciju un attiecīgajiem normatīvajiem aktiem, kā arī ar starptautiskajiem un Eiropas standartiem.

Juridiskais pamats:

2016. gada 22. jūnija Lēmums Nr. 4, ar ko apstiprina noteikumus par Pastāvīgās vēlēšanu iestādes un "Vēlēšanu ekspertu" centra organizēšanu un darbību;

Likums Nr. 334/2006 par politisko partiju darbības un vēlēšanu kampaņu finansēšanu, publicēts atkārtoti;

Likums Nr. 208/2015 par Senāta un Deputātu palātas vēlēšanām un Pastāvīgās vēlēšanu iestādes organizēšanu un darbību, ar vēlāk izdarītiem grozījumiem un papildinājumiem.

Mērķi:

nodrošināt regulāru, brīvu un godīgu vēlēšanu procesu, efektīvi un pārredzami izmantojot cilvēku, finanšu un ekonomikas resursus;

nodrošināt politisko partiju un vēlēšanu kampaņu pareizu un pārredzamu finansēšanu;

nodrošināt vienotu pieeju vēlēšanu procesa pārvaldībai.

Funkcijas (saraksts nav pilnīgs):

stratēģiskā funkcija — nodrošināt nozares mērķu nosprašanu savā darbības jomā;

regulatīvā funkcija — nodrošināt stratēģisko pienākumu izpildei saistībā ar vēlēšanu jautājumiem nepieciešamā tiesiskā regulējuma sagatavošanu un iesniegšanu apstiprināšanai, kā arī standartu un obligāto tehnisko noteikumu visām struktūrām un iestādēm, kas nodarbojas ar vēlēšanām saistītiem jautājumiem, sagatavošanu un apstiprināšanu;

pārvaldības funkcija — nodrošināt vēlēšanu procesu īstenošanai nepieciešamo pasākumu un resursu organizēšanu un koordinēšanu;

valsts iestādes funkcija — nodrošināt regulējumu, kas īpaši attiecas uz vēlēšanu sistēmu, un noteikumu, kuri paredzēti Rumānijas vēlēšanu sistēmas modernizācijai, uzraudzību un valsts mēroga piemērošanu un nodrošināt tās ciešu sasaisti ar citu ES valstu vēlēšanu sistēmām;

kontroles funkcija — nodrošināt pārbaudi par atbilstību normatīvajiem aktiem un, vajadzības gadījumā, normatīvajos aktos paredzēto sodu piemērošanu.

Informācija par citām funkcijām atrodama [šeit](#).

Uzdevumi (saraksts nav pilnīgs):

sagatavot priekšlikumus par loģistiku saistībā ar vēlēšanu norisi, kurus tā nosūta valdībai un attiecīgajām vietējām iestādēm, un uzraudzīt priekšlikumu īstenošanu;

uzraudzīt vēlēšanu iecirkņu teritoriju norobežošanas metodi un vēlēšanu iecirkņu telpu un vēlēšanu biroju atrašanās vietu izvēli;

uzraudzīt vēlēšanu iecirkņu aprīkojuma un darba materiālu — standarta biļetenu savākšanas kastu un balsošanas kabīņu, zīmogu un zīmogu spilventiņu, biļetenu pārvadāšanas konteineru utt. savlaicīgu piegādi; uzraudzīt šā aprīkojuma un darba materiālu apsargāšanu starp vēlēšanām;

uzraudzīt veidu, kā tiek panākts tas, lai savlaicīgi būtu pieejami vajadzīgie līdzekļi ar vēlēšanu procesa norisi saistītās loģistikas nodrošināšanai atbilstīgi grafikam;

uzraudzīt vēlēšanu iecirkņu, biļetenu un citu vēlēšanās nepieciešamo dokumentu un materiālu atrašanos drošībā;

uzraudzīt pastāvīgo vēlēšanu sarakstu sagatavošanu un drukāšanu;

uzraudzīt un kontrolēt Vēlētāju reģistra atjaunināšanu.

Informācija par citiem uzdevumiem atrodama [šeit](#).

RUMĀNIJAS CILVĒKTIESĪBU INSTITŪTS

(INSTITUTUL ROMÂN PENTRU DREPTURILE OMULUI — IRDO)

Adrese:

B-dul Nicolae Bălcescu No 21, Sector 1, Bucharest

Tālr.: (+40) (0)21-3114921

Timekļa vietne: <https://irdo.ro/english/index.php>

E-pasts office@irdo.ro

lestādes apraksts

Rumānijas Cilvēktiesību institūts (IRDO) ir neatkarīga valsts iestāde, kurai saskaņā ar likumu, ar kuru regulē tās izveidi, ir jāveic pienākumi tādās jomās kā pētniecība, apmācība, informācijas izplatīšana un ekspertu konsultāciju sniegšana. Minētajā likumā ir noteiktas arī neatkarības un objektivitātes garantijas saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas un Eiropas Padomes noteiktajiem kritērijiem, kuros ieteikts izveidot šādu iestādi ikvienā demokrātiskā valstī. Pildot savus īpašos pienākumus pētniecības, apmācības, informācijas izplatīšanas un ekspertu konsultāciju sniegšanas jomās, Rumānijas Cilvēktiesību institūts pastāvīgi ievēro gan starptautiskajos līgumos paredzētos ar cilvēktiesībām saistītos noteikumus un standartus, gan ņem vērā starptautisko tiesu attiecīgo judikatūru.

Turklāt Cilvēktiesību institūtam ir vēlēta pārstāvniecība vairākās starptautiskās struktūrās, kas nodarbojas ar cilvēktiesību veicināšanu un aizsardzību. Institūta pakalpojumi ir pieejami ikvienam, kuram tie ir vajadzīgi. Pamatdokumentu tekstus un bibliogrāfiskās atsauces izplata bez maksas vai nodrošina, pieprasot maksu tikai par pavairošanu.

Ar institūtu var noslēgt līgumus zinātniskas iestādes vai struktūras, lai tā speciālisti veiktu izpētes darbu, un tas ir pieejams, lai sagatavotu atzinumus pēc specializētu Rumānijas un ārvalstu forumu pieprasījuma. Maksu par šiem pakalpojumiem nosaka institūta vadība.

Juridiskais pamats:

Likums Nr. 9/1991, ar ko izveido Rumānijas Cilvēktiesību institūtu

Mērķis:

Institūta pienākums ir nodrošināt, lai publiskās struktūras, nevalstiskās organizācijas un Rumānijas iedzīvotāji tiktu pienācīgi informēti par jautājumiem, kuri saistīti ar cilvēktiesībām, un par to, kā cilvēktiesības tiek garantētas citās valstīs, jo īpaši tajās, kuras piedalās Konferencē par drošību un sadarbību Eiropā. Tajā pašā laikā institūts cenšas paaugstināt starptautisko struktūru un visas ārvalstu sabiedrības informētību par uz vietas veiktajiem praktiskajiem pasākumiem, lai nodrošinātu cilvēktiesību ievērošanu un saglabāšanu Rumānijā.

ISDO veiktā darbība:

dokumentācijas centra izveidošana, uzturēšana un izmantošana, kurā ir atrodami ar cilvēktiesībām saistīto starptautisko konvenciju, likumu, dokumentu, pētījumu un publikāciju teksti un bibliogrāfiskas atsauces;

publisko struktūru, nevalstisko iestāžu un iedzīvotāju informēšana, jo īpaši paaugstinot to informētību par starptautiskajiem dokumentiem, praksi un paradumiem cilvēktiesību jomā, tostarp vajadzības gadījumā nodrošinot to tulkojumus;

tādu apmācību programmu organizēšana, kuras ir vai nu īpaši pielāgotas to personu vajadzībām, kuras pilda īpašus pienākumus cilvēktiesību aizsardzības jomā, vai ir paredzēti, lai plašākos sabiedrības slāņos paaugstinātu informētību par cilvēktiesību jautājumiem;

informācijas sniegšana regulāri vai pēc pieprasījuma par valdības un nevalstisko struktūru īstenotajiem centieniem Rumānijā veicināt un ievērot cilvēktiesības un par līdzīgiem centieniem citās valstīs, kā arī par starptautiskajām saistībām, ko uzņēmusies Rumānija, un to, kā tās tiek pildītas;

dokumentu iesniegšana parlamenta komisijām pēc to pieprasījuma attiecībā uz normatīvo aktu projektos skartajiem cilvēktiesību aspektiem un citiem parlamenta izskatītajiem jautājumiem;

izpētes veikšana saistībā ar dažādiem cilvēktiesību veicināšanas un ievērošanas aspektiem Rumānijā un ārvalstīs;

cilvēktiesībām veltīta biļetena publicēšana un tā plaša izplatīšana, tostarp nodrošinot tulkojumus citās valodās;

viedokļu aptauju organizēšana par dažādiem jautājumiem saistībā ar cilvēktiesību aizsardzību Rumānijā.

Papildu informācija par IRDO atrodama [☞ iestādes tīmekļa vietnē](#).

Lapa atjaunināta: 23/08/2018

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Pamattiesības - Slovēnija

Valsts tiesas

[☞ http://www.sodisce.si/sodisca/sodni_sistem/seznam_sodisc/](http://www.sodisce.si/sodisca/sodni_sistem/seznam_sodisc/)

Slovēnijas Republikas Konstitucionālā tiesa (*Ustavno sodišče Republike Slovenije*)

Beethovnova ulica 10

1001 Ljubljana

p. p. 1713

Tālr.: + 386 (01) 477 64 00; + 386 (01) 477 64 15

E-pasts: [☞ info@us-rs.si](mailto:info@us-rs.si)

Slovēnijas Republikas Administratīvā tiesa (*Upravno sodišče Republike Slovenije*)

Fajfarjeva 33

1000 Ljubljana

Tālr.: + 386 (01) 47 00 100

Fakss: + 386 (01) 47 00 150

E-pasts: [☞ urad.uprlj@sodisce.si](mailto:urad.uprlj@sodisce.si)

Maribor tiesas ārietu departaments

Tālr.: + 386 (02) 230 20 30

Fakss: + 386 (02) 230 20 48

E-pasts: [☞ oddelek.uprmb@sodisce.si](mailto:oddelek.uprmb@sodisce.si)

Nova Gorica tiesas ārietu departaments

Tālr.: + 386 (05) 33 55 200

Fakss: + 386 (05) 33 55 221

E-pasts: [☞ oddelek.uprng@sodisce.si](mailto:oddelek.uprng@sodisce.si)

Celje tiesas ārietu departaments

Tālr.: + 386 (03) 42 75 380

Fakss: + 386 (03) 42 75 388

E-pasts: oddelek.uprce@sodisce.si

Valsts cilvēktiesību iestādes

Sk. Ombuds

Ombuds

Ombuds jeb tiesībsargs cilvēktiesību jautājumos Slovēnijas Republikā tika izveidots, lai nodrošinātu cilvēktiesību un pamatbrīvību vispārēju aizsardzību.

Ombuds, viņa vietnieki vai palīgi saņem pieteikumus no personām, kas uzskata, ka **valsts iestādes, pašvaldības iestādes vai publisko tiesību juridiskās personas lēmuma rezultātā ir pārkāptas cilvēktiesības vai pamatbrīvības**. Ombuds darbojas, pamatojoties uz 1994. gada Aktu par tiesībsargu cilvēktiesību jautājumos (*Zakon o Varuhu človekovih pravic*).

Ombuds var:

pieprasīt pārkāpējai pusei izlabot pārkāpumu vai novērst nelikumību;

ierosināt kompensāciju par zaudējumiem;

Jūsu vārdā un ar Jūsu atļauju **pieprasīt Konstitucionālajai tiesai izvērtēt** konkrētu noteikumu vai aktu **atbilstību konstitūcijai un likumīgumu**;

iesniegt konstitucionālo sūdzību uz tiesību pārkāpuma pamata;

iesniegt lūgumrakstus valdībai vai parlamentam, lai grozītu likumus un citus noteikumus;

konsultēt visas tās jurisdikcijā esošās struktūras, lai uzlabotu to darbību un attiecības ar klientiem;

brīvi sniegt atzinumu par konkrētu lietu saistībā ar tiesību un brīvību pārkāpumu, neatkarīgi no procedūras veida vai lietas izskatīšanas stadijas konkrētajā iestādē.

Ombuds nevar rīkoties, **izlabot pārkāpumus vai novērst nelikumības konkrētās valsts iestādes, pašvaldību iestādes vai publisko tiesību juridiskās personas vietā**.

Puse, kas izdarījusi pārkāpumu vai nelikumību, pati ir atbildīga par tā izlabošanu. Turklāt ombuds **nevar izskatīt lietas, kuras jau izskata tiesā**, izņemot īpašus ārkārtas gadījumus.

Likums nepiešķir ombudam pilnvaras privātajā sektorā; tādēļ ombuds nevar iejaukties, ja, piemēram, privāts uzņēmums pārkāpj tiesības. Šādās lietās viņš var izdarīt spiedienu uz valsts iestādēm, pašvaldību iestādēm vai publisko tiesību juridiskām personām, kas uzrauga privāto uzņēmumu vai attiecīgā indivīda darbu.

Ombuds turklāt sadarbībā ar nevalstiskām un humanitārām organizācijām uzrauga ieslodzījuma vietas un attieksmi pret aizturētām personām vai personām, kuru brīvība ir ierobežota.

Ombudam ir pilnvaras uzraudzīt, brīdināt un dot padomus, bet viņš nepieņem oficiālus lēmumus.

Ombuds organizē bērnu aizstāvjus, kuri ir brīvprātīgo tīkla dalībnieki, kas visiem bērniem nodrošina vienlīdzīgu piekļuvi aizstāvības pakalpojumiem.

Bērnu aizstāvības mērķis ir palīdzēt bērniem paust savu viedokli visās tiesvedībās un lietās, kurās viņi var būt puses, un nosūtīt šo viedokli atbildīgajām iestādēm un organizācijām, lai tās varētu lemt par bērna tiesībām un pabalstiem. Bērna aizstāvis nav bērna likumīgais pārstāvis. Palīdzība nozīmē sniegt bērniem psihosociālu atbalstu, runāt ar viņiem par vēlmēm, jūtām un viedokļiem, par procedūrām un veiktajiem pasākumiem (viņiem piemērotā veidā), sadarboties ar bērniem, lai rastu pareizo risinājumu, un pavadīt viņus, kad viņi saskaras ar struktūrām un iestādēm, kas lemj par viņu tiesībām un pabalstiem.

Kontaktinformācija:

Slovēnijas Republikas Cilvēktiesību ombuds

Dunajska cesta 56 (4. stāvs)

1109 Ljubljana

Tālrunis: 01 475 00 50

Bezmaksas palīdzības tālrunis: 080 15 30

Fakss: 01 475 00 40

E-pasts: info@varuh-rs.si

<https://www.varuh-rs.si/>

Specializētas cilvēktiesību iestādes

Bērnu ombuds (*Varuh otrokovih pravic*)

Ombuda biroja sastāvdaļa, īpašais Ombuda vietnieks.

Līdztiesības principa aizstāvis (*Zagovornik načela enakosti*)

Līdztiesības principa aizstāvis cenšas novērst un izskaust diskrimināciju Slovēnijā.

PĀRSŪDZĪBAS (SŪDZĪBAS): Izskata pārsūdzības vai sūdzības iespējamās diskriminācijas gadījumā. Sniedz atzinumus, kas nav juridiski saistoši, par to, vai konkrētā situācijā ir notikusi diskriminācija, proti, izturēšanās pret personu ir bijusi nevienlīdzīga personisku apstākļu dēļ. Sniedz ieteikumus pārkāpējai pusei par to, kā labot nepareizo izturēšanos, novērst tās iemeslus un novērst sekas. Ar šāda veida neoficiālu starpniecību aizstāvis cenšas labot nepareizo izturēšanos un uzlabot turpmāko praksi. Tomēr, ja problēmu nevar atrisināt šādā veidā, aizstāvis var ierosināt oficiālu kriminālvajāšanu. Procedūra Vienlīdzības principa aizstāvja birojā ir bez maksas un tā ir konfidenciāla.

PALĪDZĪBA: Aizstāvis palīdz nodrošināt tiesisko aizsardzību pret diskrimināciju citās procedūrās, piemēram, konsultējot par pieejamajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem un to, kā tos izmantot citās valsts iestādēs.

PADOMS: Aizstāvim var lūgt atzinumu, vai Jūsu rīcība ir vai varētu būt diskriminējoša, un padomu, kā rīkoties, lai izvairītos no diskriminācijas un efektīvi ievērotu tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi.

INFORMĀCIJA: Aizstāvis sniedz vispārīgu informāciju par diskriminācijas jautājumiem un par situāciju šajā joma Slovēnijā.

Kontaktinformācija:

Līdztiesības principa aizstāvis (*Zagovornik načela enakosti*)

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana

Tālrunis: +386 (0)1 473 55 31

E-pasts: gp@zagovornik-rs.si

<http://www.zagovornik.si/>

Visa iepriekš minētās tīmekļa vietnes pamatinformācija ir pilnībā pieejama arī angļu, franču, vācu, itāļu, ungāru, serbu, bosniešu, albāņu un romu valodā.

<http://www.zagovornik.gov.si/si/o-zagovorniku/kdo-je-zagovornik/index.html>

<http://www.zagovornik.gov.si/si/o-zagovorniku/osebna-izkaznica/index.html>

Informācijas komisārs

Informācijas komisārs izskata ziņojumus par personas datu aizsardzības pārkāpumiem saskaņā ar 2004. gada Personas datu aizsardzības likumu (*Zakon o varstvu osebnih podatkov*) un nozaru tiesību aktiem, kas reglamentē konkrētus personas datu aspektus, piemēram, Identitātes kartes likumu (*Zakon o osebni izkaznici*). Komisārs arī oficiāli rīkojas, ja viņš uzzina par iespējamu personas datu aizsardzības pārkāpumu, un veic mērķtiecīgas pārbaudes pat bez ziņojuma saņemšanas. Pārbaudes veic valsts personas datu aizsardzības inspektori, kurus nodarbina Informācijas komisārs. Informācijas komisārs var izdot rīkojumu labot personas datus, konstatēt pārkāpumus saistībā ar personas datu nelikumīgu iegūvi vai apstrādi un piemērot naudas sodu personas datu pārzinjiem. Administratīvu sūdzību par komisāra lēmumiem var iesniegt Slovēnijas Republikas Administratīvajā tiesā.

Kontakinformācija:

Informācijas komisārs

Zaloška 59

1000 Ljubljana

Tālrunis: 01 230 97 30

Fakss: 01 230 97 78

E-pasts: gp.ip@ip-rs.si

<https://www.ip-rs.si/>

Lapa atjaunināta: 16/12/2021

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [sk](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: [cs](#)

Pamattiesības - Slovēnija

Valstu tiesas

[Zoznam súdov](#)

Juridiskais satvars cilvēktiesību un pamattiesību aizsardzībai Slovēnijā ir Slovēnijas Republikas konstitūcija (likums Nr. 460/1992, redakcijā ar grozījumiem). Slovēnijas konstitūcija ir Slovēnijas pamatlikums, un tai ir augstāks spēks nekā pārējiem valsts tiesību aktiem. Slovēnijas konstitūcijas otrajā nodaļā (11.-54. pants) ir nostiprināts **vispārējs noteikums par pamattiesību un pamatbrīvību aizsardzību**, kas attiecas uz pamata cilvēktiesībām un brīvībām (starptautisko tiesību aktos dēvētām par pilsoniskajām tiesībām), politiskajām tiesībām, mazākumtautību un etnisko grupu tiesībām, ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām, tiesībām uz vides un kultūras mantojuma aizsardzību un tiesībām uz taisnīgu tiesu un citiem tiesiskās aizsardzības veidiem. Slovēnijā aizsargā visu personu pamattiesības un pamatbrīvības neatkarīgi no dzimuma, rases, ādas krāsas, valodas, ticības vai reliģijas, politiskas vai cita veida pārliecības, nacionālās vai sociālās izcelsmes, piederības mazākumtautībai vai etniskai grupai, īpašuma, ģimenes vai citāda stāvokļa. Ir aizliegts, pamatojoties uz jebkuru no šiem iemesliem, personai nodarīt kaitējumu, piešķirt priekšrocības vai personu nostādīt nelabvēlīgā situācijā. Nevienu personas tiesības nedrīkst ierobežot tādēļ, ka šī persona izmanto savas pamattiesības un pamatbrīvības (Slovēnijas konstitūcijas 12. panta 2. un 4. daļa). Ārvalstniekiem Slovēnijā ir Slovēnijas konstitūcijā nostiprinātās pamata cilvēktiesības un brīvības, tostarp tiesības uz patvērumu, ja vien nav skaidri noteikts, ka tās attiecas tikai uz Slovēnijas Republikas pilsoņiem (Slovēnijas konstitūcijas 52. panta 2. daļa un 53. pants). Pamattiesību un pamatbrīvību izmantošanas nosacījumi un ierobežojumi un to darbības joma kara laikā, nemieros, ārkārtas apstākļos vai ārkārtas situācijā ir noteikti konstitucionālajā likumā par valsts drošību kara laikā, nemieros, ārkārtas apstākļos vai ārkārtas situācijā (likums Nr. 227/2002).

Saskaņā ar Slovēnijas konstitūcijas 46. pantu **jebkura persona var atbilstoši likumā noteiktajai kārtībai aizstāvēt savas tiesības** neatkarīgā un objektīvā **tiesā** un likumā noteiktos apstākļos citās Slovēnijas Republikas iestādēs. Praksē tas var attiekties uz visu cilvēktiesību loku, tas ir, uz cilvēktiesībām un pamatbrīvībām, ko var nostiprināt tiesību aktos, un uz tām, ko tiesību aktos nostiprināt nevar. Šādas tiesības un brīvības pēc satura var būt pilsoniskas, politiskas, ekonomiskas, sociālas, kultūras tiesības un citas tiesības, ko aizsargā Slovēnijas konstitūcija, citi konstitucionālie likumi, likumi un citi tiesību akti, kā arī starptautiskie cilvēktiesību un pamatbrīvību līgumi (starptautiskie cilvēktiesību akti), kas ir saistoši Slovēnijai. No tiesu darbības jomas nedrīkst izslēgt pilnvaras pārskatīt lēmumus, kas skar pamattiesības un pamatbrīvības.

Ikvienš, kurš uzskata, ka viņa **tiesības ir aizskartas ar valsts iestādes pieņemtu lēmumu**, var lūgt tiesu šādu lēmumu pārskatīt, ja vien likumā nav noteikts citādi. Slovēnijas konstitūcijā un citos attiecīgos likumos ir nostiprinātas **ikvienas personas tiesības uz tāda kaitējuma atļidzību, kas nodarīts ar tiesas, citas valsts iestādes vai struktūras pieņemtu prettiesisku lēmumu vai, nepareizi piemērojot oficiālu procedūru**. Sīkāks regulējums ir noteikts likumā Nr. 514/2003 par atbildību par kaitējumu, kas nodarīts valsts pilnvaru īstenošanā, un ar kuru grozīti vairāki citi tiesību akti. Šajā likumā ir ietverts regulējums par valsts atbildību par kaitējumu, ko, īstenojot valsts varu, nodarījušas valsts iestādes, kā arī par pašvaldību un augstāka līmeņa teritoriālu vienību atbildību par kaitējumu, ko, īstenojot savas pilnvaras, nodarījušas vietējās varas iestādes; paredzēta arī kaitējuma atļidzības prasību sākotnēja izskatīšana un tiesības uz atļidzību regresa kārtībā.

Saskaņā ar iepriekš minēto Slovēnijas konstitūcijas 46. pantu Civilprocesa kodeksa 3. iedaļā ir **nostiprinātas tiesības uz apdraudētu vai aizskartu tiesību aizstāvību tiesā**. Civilprocesa kodeksā ir noteikta procedūra, kas jāievēro tiesai un civiltās tiesvedības pusēm, lai nodrošinātu dalībnieku **tiesību un likumīgo interešu taisnīgu aizsardzību** un nodrošinātu tiesību aktu ievērošanu, pienākumu pienācīgu izpildi un citu personu tiesību ievērošanu. Civilprocesuālā tiesvedībā tiesas izskata strīdus un citus juridiskus jautājumus un attiecībā uz tiem pieņem lēmumus, nodrošina to lēmumu piemērošanu, kas nav izpildīti brīvprātīgi, un novērš fizisku un juridisku personu **tiesību vai likumīgo interešu aizskārumus** un to, ka šīs tiesības netiek ļaunprātīgi izmantotas attiecībā pret šādām personām.

Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 7. iedaļas 1. un 2. daļu civilprocesuālā tiesvedībā tiesas izskata **strīdus un citus juridiskus jautājumus saistībā ar privāttiesībām, darba tiesībām, ģimenes tiesībām, komerciesībām un saimnieciskajām tiesībām** un attiecībā uz tiem pieņem lēmumus, ja vien šos strīdus un juridiskos jautājumus atbilstoši tiesību aktiem neizskata un nelemj citas iestādes. Ja vien likumā nav noteikts, ka tas ir citu struktūru kompetencē, tiesas civilprocesuālā tiesvedībā pārskata arī valsts iestāžu lēmumu, pasākumu un citu darbību tiesiskumu, lemj par vietējās pārvaldes iestāžu pilnvaru ietvaros pieņemto tiesību aktu atbilstību citiem tiesību aktiem, kā arī saistībā ar valsts pārvaldes pilnvaru īstenošanu vērtē valsts centrālās pārvaldes iestāžu darbības atbilstību valdības pieņemtajam regulējumam, ministru un citu centrālās pārvaldes iestāžu rīkojumiem. Cita veida lietas tiesas civilprocesuālā kārtībā izskata tikai likumā paredzētos gadījumos.

Vispārējās piekrišanas tiesas Slovākijā

Slovākijā tiesu varu īsteno neatkarīgas un objektīvas tiesas. Tiesu vara visos līmeņos ir nošķirta no valsts pārvaldes iestāžu darbības.

Tiesvedība balstās uz divu instanču principu, atbilstoši kuram pirmās instances tiesu (apgabaltiesu) spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā. Apelācijas sūdzības, kas uzskatāmas par pienācīgu tiesību aizsardzības līdzekli, otrajā instancē izskata augstāka līmeņa tiesas (reģionālās tiesas).

Vispārējās piekrišanas tiesu sistēmu veido Slovākijas Republikas Augstākā tiesa, specializētā krimināltiesā, 8 reģionālās tiesas un 45 apgabaltiesas, un tās izskata visas lietas, kas nav Slovākijas Republikas Konstitucionālās tiesas ekskluzīvajā kompetencē, tas ir, šīs tiesas izskata civillietas un krimināllietas un pārskata valsts iestāžu pieņemto lēmumu un īstenoto procedūru tiesiskumu (administratīvā tiesvedība), ja tas paredzēts tiesību aktos. Slovākijā pašlaik nav uz likuma pamata izveidotu militāro tiesu.

Administratīvās tiesas

Valsts iestāžu pieņemto lēmumu un īstenoto procedūru tiesiskuma pārskatīšanas regulējums ir ietverts Civilprocesa kodeksa 5. daļā (likums Nr. 99/163, redakcijā ar grozījumiem).

Administratīvi procesuālajā tiesvedībā tiesas, pamatojoties uz iesniegumu vai apelācijas sūdzību, pārskata valsts iestāžu pieņemto lēmumu un īstenoto procedūru tiesiskumu. Administratīvi procesuālajā tiesvedībā tiesas vērtē valsts iestāžu, vietējās pārvaldes iestāžu, profesionālo organizāciju un citu juridisku personu, kā arī fizisku personu pieņemto lēmumu un īstenoto procedūru tiesiskumu ar nosacījumu, ka šīm personām ir likumā paredzētas pilnvaras valsts pārvaldes jomā pieņemt lēmumus par fizisku un juridisku personu tiesībām un pienākumiem („pārvaldes iestāžu lēmumi un procedūras”). "Valsts pārvaldes iestāžu lēmumi" apzīmē šādu iestāžu lēmumus, kas pieņemti administratīvā procesa ietvaros, un citus lēmumus, ar ko rada, groza vai atceļ fiziskas vai juridiskas personas tiesības un pienākumus vai ar ko var tieši ietekmēt fizisku vai juridisku personu tiesības, ar likumu aizsargātas intereses vai pienākumus. Jēdziens „pārvaldes iestādes īstenošana procedūrā” ietver arī bezdarbību. Administratīvajā tiesvedībā tiesas izskata priekšlikumus valsts iestādēm noteikt pienākumu valsts pārvaldes jomā veikt rīcību attiecībā uz fizisku un juridisku personu tiesībām un pienākumiem, kā arī pasākumus, kas vērsti uz lēmumu izpildi atbilstoši 250.b un 250.u iedaļā noteiktajai kārtībai. Administratīvajā tiesvedībā tiesas lemj arī par aizsardzību pret valsts iestāžu prettiesisku rīcību un par ārvalstu pārvaldes iestāžu lēmumu izpildāmību. Attiecībā uz vēlēšanām un jautājumos par politisko partiju un kustību reģistrāciju tiesas darbojas saskaņā ar minētās daļas noteikumiem, ciktāl noteikts speciālajos tiesību aktos. Atbilstošos gadījumos un saskaņā ar minētās daļas noteikumiem tiesas var uzsākt tiesvedību un pieņemt nolēmumus, kad tas paredzēts speciālajos tiesību aktos vai kad valsts iestāžu lēmumi jāpārskata saskaņā ar Slovākijai saistošajiem starptautiskajiem nolīgumiem.

Starp šādiem īpašiem gadījumiem jāmin:

tiesvedība vai nolēmumi attiecībā uz sūdzībām, kas iesniegtas par pārvaldes iestāžu pieņemtiem lēmumiem vai īstenotām procedūrām;

tiesvedība vai nolēmumi attiecībā uz apelācijas sūdzībām, kas iesniegtas par pārvaldes iestāžu pieņemtiem lēmumiem, kuri vēl nav stājušies spēkā;

tiesvedība attiecībā uz valsts iestāžu bezdarbību;

tiesvedība attiecībā uz aizsardzību pret valsts iestāžu prettiesisku rīcību;

īpaši tiesvedības veidi (piemēram, tiesvedība attiecībā uz vēlēšanām).

Sīkāki noteikumi ir ietverti Civilprocesa kodeksa 244.-250.zg iedaļā.

Tiesām nav pilnvaru grozīt izpildvaras pieņemtos tiesību aktus (sekundāros tiesību aktus). Tomēr saskaņā ar Slovākijas konstitūcijas 144. panta 2. daļu gadījumā, ja tiesa uzskata, ka jebkāds cita veida **tiesību akts** vai tā daļa, vai atsevišķs noteikums, kas attiecas uz izskatīšanā esošu lietu, ir **pretrunā ar konstitūciju, konstitucionālu likumu, „pārāku” starptautisku nolīgumu** (atbilstoši konstitūcijas 7. panta 5. punktam) **vai likumu, tiesa aptur tiesvedību un sāk procesu, lai jautājumu izskatītu Konstitucionālajā tiesā** (atbilstoši 125. panta 1. daļai). Konstitucionālās tiesas lēmumā ietverts juridiskais atzinums ir saistošs tiesai. Tomēr procesa uzsākšana par jautājuma izskatīšanu Konstitucionālajā tiesā neatbrīvo tiesu no pienākuma likumā noteiktajā kārtībā pieņemt nolēmumu izskatāmajā lietā.

Slovākijas Republikas Konstitucionālā tiesa

Slovākijas Republikas Konstitucionālā tiesa (Ústavný súd Slovenskej republiky)

Hlavná 110

042 65 Košice 1

SLOVAKIA

Tālr.: +421 55 7207211

Fakss: +421 55 6227639 (priekšsēdētājs)

E-pasts: podatelna@ustavnysud.sk

Timekļa vietne: <https://www.ustavnysud.sk>

Saskaņā ar [Slovākijas Republikas konstitūciju, Nr. 460/1992 Zb](#), **Slovākijas Republikas Konstitucionālā tiesa** (turpmāk „Konstitucionālā tiesa”) ir neatkarīga tiesu iestāde, kas uzrauga konstitūcijas ievērošanu. Tās pilnvaras un darbības joma ir noteiktas Slovākijas Republikas konstitūcijas 124.-140. pantā, redakcijā ar grozījumiem. Konstitucionālās tiesas struktūra, procesuālie noteikumi un tās tiesnešu statuss ir noteikts likumā [Nr. 38/1993](#), redakcijā ar grozījumiem.

Atbilstoši likuma Nr. 38/1993 79. iedaļai Konstitucionālās tiesas plenārsēdē it apstiprināts Konstitucionālās tiesas reglaments [Nr. 114/1993](#), redakcijā ar grozījumiem, kurā ietverti sīkāki noteikumi par Konstitucionālās tiesas darbību, sagatavojoties tiesvedībai un lēmumu pieņemšanai, par plenārsēdes, senātu, tiesnešu-ziņotāju, vērtētāju un citu Konstitucionālās tiesas darbībā iesaistīto personu statusu, kā arī par tiesnešu disciplināro atbildību.

Konstitucionālā tiesa uzsāk tiesvedību, pamatojoties uz pieteikumu, ko iesniedz:

vismaz viena piektdaļa Slovākijas Republikas Nacionālās padomes locekļu;

Slovākijas Republikas prezidents;

Slovākijas Republikas valdība;

tiesa saistībā ar tās veikto tiesvedību;

Slovākijas Republikas ģenerālprokurors;

Tiesībsargs (ombuds) jautājumos par tiesību aktu atbilstību 125. panta 1. punktā minētajiem tiesību aktiem, ja to turpmāka izpilde var apdraudēt pamattiesības vai pamatbrīvības vai cilvēktiesības un pamatbrīvības, kas nostiprinātas starptautiskā nolīgumā, ko Slovākijas Republika ir ratificējusi un kas izsludināts likumā noteiktajā kārtībā;

persona, par kuras tiesībām tiesa var pieņemt nolēmumu saskaņā ar konstitūcijas 127. un 127.a pantu.

Tiesvedību sāk dienā, kurā pieteikums iesniegts Konstitucionālajā tiesā.

Slovākijas Republikas konstitūcijas 127.a pantā paredzēta „konstitucionālā sūdzība”, ko var iesniegt fiziska vai juridiska persona („pieteicējs”), kura uzskata, ka ar spēkā stājušos lēmumu, pasākumu vai cita veida darbību aizskartas viņas pamattiesības vai pamatbrīvības, izņemot gadījumus, kuros par šo pamattiesību un pamatbrīvību aizsardzību lemj cita tiesa.

Papildus vispārējām sastāvdaļām pieteikumā ir jāietver:

norāde par to, kuras pamattiesības vai pamatbrīvības ir aizskartas pēc pieteicēja ieskata;
atsauce uz spēkā stājušos lēmumu, pasākumu vai cita veida darbību, ar kuru aizskartas pamattiesības vai pamatbrīvības;
norāde uz personu, pret kuru vērsts pieteikums.

Pieteikumam pievieno lēmuma, kas stājies spēkā, kopiju, dokumentu, kurā aprakstīts pasākums, vai pierādījumus par cita veida darbību. Ja pieteicējs lūdz samērīgu finansiālu atlīdzību, pieteikumā jānorāda prasījuma summa un pamatojums. Procesa dalībnieki ir pieteicējs un puse, pret kuru ir vērsts pieteikums. Pieteikuma iesniegšanai nav izpildi atliekošs raksturs.

Pēc pieteicēja lūguma Konstitucionālā tiesa var lemt par pagaidu pasākumiem un atlikt apstrīdētā spēkā stājušās lēmuma, pasākuma vai cita veida darbības izpildi, ja šāda rīcība nav pretrunā ar nozīmīgām sabiedrības interesēm un ja apstrīdētā spēkā stājušās lēmuma, pasākuma vai cita veida darbības izpilde pieteicējam radītu lielāku kaitējumu, nekā izpildes atlikšana radītu citām personām. Konstitucionālā tiesa it īpaši var noteikt pienākumu struktūrai, kura pieteicēja ieskatā pārkāpusi pieteicēja pamattiesības vai pamatbrīvības, uz laiku atlikt spēkā stājušās lēmuma, pasākuma vai cita veida darbības izpildi un noteikt pienākumu trešajām personām uz laiku neizmantot pilnvaras, kas tām piešķirtas ar spēkā stājušos lēmumu, pasākumu vai cita veida darbību. Pagaidu pasākums zaudē spēku, vēlākais, stājoties spēkā nolēmumam par pamatjautājumu, ja vien Konstitucionālā tiesa nepieņem lēmumu par tā izbeigšanu ātrāk. Pagaidu pasākumu var izbeigt arī pēc tiesas ieskata, ja beiguši pastāvēt apstākļi, kuru dēļ pagaidu pasākums noteikts. Pieteikums ir pieņemams tikai tad, ja pieteicējs ir izmantojis visus tiesību aizsardzības līdzekļus vai citus juridiskos līdzekļus, kas pieteicējam faktiski pieejami pamattiesību un pamatbrīvību aizsardzībai saskaņā ar tiesību aktiem un ko pieteicējs var izmantot saskaņā ar speciālajiem tiesību aktiem. Gadījumos, kad šis nosacījums nav izpildīts, Konstitucionālā tiesa neatsaka pieņemt pieteikumu, ja pieteicējs pierāda, ka pastāv īpaši vērtējami apstākļi, kuru dēļ minētais nosacījums nav izpildīts. Pieteikumu var iesniegt divu mēnešu laikā no lēmuma pieņemšanas dienas vai dienas, kad paziņots par pasākumu vai cita veida darbību. Ja pieteikums attiecas uz pasākumu vai cita veida darbību, šo laikposmu skaita no dienas, kad pieteicējs varēja zināt par pasākumu vai cita veida darbību.

Ja pieteicējs no sava pieteikuma atsakās, Konstitucionālā tiesa izbeidz attiecīgo tiesvedību, izņemot, ja tā uzskata, ka atteikšanās nav pieņemama, jo īpaši tādēļ, ka pieteikums ir vērsts pret spēkā stājušos lēmumu, pasākumu vai cita veida darbību, kas īpaši smagi aizskar pieteicēja pamattiesības vai pamatbrīvības.

Konstitucionālā tiesa balstās uz faktiem, kas konstatēti iepriekšējos tiesvedības posmos, izņemot, ja tā lemj pretēji.

Ja Konstitucionālā tiesa pieteikumu pieņem, tā savā nolēmumā norāda aizskartās pamattiesības vai pamatbrīvības un pārkāptos konstitūcijas vai konstitucionālo tiesību aktu vai starptautisko nolīgumu noteikumus, kā arī spēkā stājušos lēmumu, pasākumu vai cita veida darbību, ar ko aizskartas pamattiesības vai pamatbrīvības. Ja pamattiesības vai pamatbrīvības aizskartas ar lēmumu vai pasākumu, Konstitucionālā tiesa atceļ šo lēmumu vai pasākumu. Konstitucionālā tiesa atceļ arī cita veida darbības, ar kurām aizskartas pamattiesības vai pamatbrīvības, ja šādu darbību raksturs to pieļauj. Ja Konstitucionālā tiesa pieņem pieteikumu, tā var:

pusei, kuras bezdarbības dēļ aizskartas pamattiesības vai pamatbrīvības, noteikt pienākumu konkrētajā gadījumā rīkoties atbilstoši speciālajiem tiesību aktiem;

lietu nosūtīt izskatīšanai citā tiesā;

aizliegt pamattiesību vai pamatbrīvību aizskārums turpmāku pastāvēšanu; vai

pusei, kura aizskāra pamattiesības vai pamatbrīvības, noteikt pienākumu atjaunot apstākļus, kas pastāvēja pirms pamattiesību vai pamatbrīvību pārkāpuma. Konstitucionālā tiesa var nospriest, ka pusei, kuras pamattiesības vai pamatbrīvības aizskartas, izmaksājama samērīga finansiāla atlīdzība. Ja Konstitucionālā tiesa nospriež, ka izmaksājama šāda finansiāla atlīdzība, pusei, kura aizskāra pamattiesības vai pamatbrīvības, ir pienākums šādu atlīdzību pieteicējam izmaksāt divu mēnešu laikā no dienas, kad stājies spēkā Konstitucionālās tiesas nolēmums. Ja Konstitucionālā tiesa atceļ spēkā stājušos lēmumu, pasākumu vai cita veida darbību un lietu nosūta izskatīšanai citā tiesā, tai pusei, kura pieņēma attiecīgo lēmumu vai veica attiecīgo pasākumu vai cita veida darbību, ir pienākums atkārtoti izskatīt attiecīgo jautājumu un saistībā ar to pieņemt lēmumu. Šajā procesā minētajai pusei ir saistošs Konstitucionālās tiesas juridiskais atzinums. Pusei, kura attiecīgajā jautājumā pieņēma lēmumu, veica pasākumu vai cita veida darbību, ir saistošs šis nolēmums, kurš ir izpildāms no tā pieņemšanas brīža.

Valstu cilvēktiesību iestādes

Slovākijas Nacionālais cilvēktiesību aizsardzības centrs (*Slovenské národné stredisko pre ľudské práva*)

Kýčerského 5

811 05 Bratislava

SLOVAKIA

Tālr.: + 421 2 20850111

+ 421 2 20850114

Fakss: + 421 2 20850135

E-pasts: info@snspl.sk

Tīmekļa vietne: <https://www.snspl.sk>

Slovākijas Nacionālais cilvēktiesību aizsardzības centrs, kas izveidots saskaņā ar Slovākijas Republikas Nacionālās padomes likumu Nr. 308/1993 par Slovākijas Nacionālā cilvēktiesību aizsardzības centra izveidošanu, redakcijā ar grozījumiem, Slovākijā darbojas kopš 1994. gada 1. janvāra. Slovākijas Republikas valdība nāca klajā ar likumprojektu, ņemot vērā tās 1993. gada 15. jūnija rezolūciju Nr. 430, saskaņā ar kuru pēc Apvienoto Nāciju Organizācijas iniciatīvas valdība piekrita īstenot "projektu par Slovākijas Nacionālā cilvēktiesību centra izveidi", kurš darbotos Bratislavā. Centra pilnvaras tika paplašinātas, pieņemot likumu Nr. 136/2003, ar ko grozīja un papildināja Slovākijas Republikas Nacionālās padomes likumu Nr. 308/1993 par Slovākijas Nacionālā cilvēktiesību aizsardzības centra izveidošanu, un likumu Nr. 365/2004 par vienlīdzīgu attieksmi noteiktās jomās un aizsardzību no diskriminācijas, ar kuru grozīja un papildināja noteiktus tiesību aktus (likumu par diskriminācijas novēršanu). Centrs ir neatkarīga juridiska persona, kas darbojas cilvēktiesību un pamatbrīvību, tostarp bērnu tiesību, aizsardzības jomā.

Centrs ir neatkarīga juridiska persona, un tam ir neaizvietoājama loma cilvēktiesību un pamatbrīvību, tostarp bērnu tiesību, aizsardzībā un vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošanā. Šis centrs ir vienīgā Slovākijas iestāde, kas darbojas ar vienlīdzīgas attieksmes jautājumiem (norīkotā „valsts līdztiesības iestāde”), uzraugot vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošanu atbilstoši likumam par diskriminācijas novēršanu.

Darbības joma

Centra juridiskais statuss un pilnvaras ir noteiktas Slovākijas Republikas Nacionālās padomes likumā Nr. 308/1993 par Slovākijas Nacionālā cilvēktiesību aizsardzības centra (turpmāk - „Centrs”) izveidošanu, redakcijā ar grozījumiem. Saskaņā ar likuma 1. iedaļas 2. daļu Centrs:

uzrauga un novērtē cilvēktiesību ievērošanu un vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošanu atbilstoši speciālajiem tiesību aktiem šajā jomā;

apkopo un pēc pieprasījuma sniedz informāciju par rasismu, ksenofobiju un antisemitismu Slovākijas Republikā;

veic pētījumus un izmeklēšanu, lai gūtu ziņas par situāciju cilvēktiesību jomā, un apkopo un izplata informāciju šajā jomā;

izstrādā izglītojošus pasākumus un piedalās informācijas kampaņās, lai sabiedrībā veicinātu iecietību;

sniedz juridisko palīdzību personām, kas cietušas no diskriminācijas un neiecietības;
pamatojoties uz fizisku vai juridisku personu lūgumiem, vai pēc savas iniciatīvas sniedz atzinumus par jautājumiem, kas saistīti ar vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošanu atbilstoši speciālajiem tiesību aktiem šajā jomā;
veic neatkarīgus pētījumus par diskrimināciju;
izstrādā un publicē ziņojumus un ieteikumus par jautājumiem, kas ir saistīti ar diskrimināciju;
nodrošina bibliotēkas pakalpojumus;
sniedz pakalpojumus cilvēktiesību jomā.

Centrs Slovērijas Republikas iedzīvotājiem sniedz juridiskas konsultācijas par jautājumiem saistībā ar diskrimināciju, neiecietības izpausmēm un vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumiem; tam turklāt ir likumā noteiktas pilnvaras, pamatojoties uz personas lūgumu, to pārstāvēt procesos, kas saistīti ar vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu. Centrs ik gadu publicē ziņojumu par cilvēktiesību ievērošanu Slovērijas Republikā.

Pilnvaras

juridiskās palīdzības sniegšana personām, kas cietušas no diskriminācijas un neiecietības;
personu pārstāvība uz pilnvarojuma pamata procesos, kas saistīti ar vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumiem;
tiesības pieprasīt, lai tiesas, prokuratūra vai citas valsts iestādes, vietējās pārvaldes iestādes, profesionālās apvienības un citas struktūras noteiktā laikposmā centram sniegtu informāciju par cilvēktiesību ievērošanu.

Sniegtais atbalsts

Centrā var vērsties ikviens fiziska vai juridiska persona, kura uzskata, ka jebkuras iepriekšminētās iestādes darbības vai bezdarbības dēļ viņa ir cietusi no diskriminācijas. Iesniedzot sūdzību, pieteicējam tajā būtu jāiekļauj visa nepieciešamā informācija un tai jāpievieno visi attiecīgie dokumenti.

Sadarbība

Centrs var pieprasīt informāciju par cilvēktiesību ievērošanu arī no nevalstiskām organizācijām, kas darbojas cilvēktiesību un pamatbrīvību jomā, tostarp bērnu tiesību jomā, un var ar šīm organizācijām vienoties par šādas informācijas sniegšanas kārtību un apjomu.

Pieteikuma iesniegšanas procedūra

Pieteikumus var iesniegt:

rakstveidā (nosūtot [✉ aizpildītu veidlapu](#) un tai pievienotos dokumentus pa pastu, faksu vai elektronisko pastu);

personīgi.

Ombuds (tiesībsargs)

Ombuds (Ombudsman)

Nevādzova 5

821 01 Bratislava

SLOVAKIA

Tālr.: +421 2 48287401

+421 2 43634906

Fakss: +421 2 48287203

E-pasts: [✉ sekretariat@vop.gov.sk](mailto:sekretariat@vop.gov.sk)

Timekļa vietne: [✉ https://vop.gov.sk](https://vop.gov.sk)

Saskaņā ar Slovērijas Republikas konstitūcijas 151.a panta 1. punktu „Tiesībsargs ir **Slovērijas Republikas neatkarīga amatpersona**, kura savu pilnvaru ietvaros un atbilstoši tiesību aktiem **aizsargā** fizisku un juridisku personu **pamattiesības un pamatbrīvības** attiecībā pret valsts pārvaldes iestādēm un citām valsts struktūrām, ja to darbība, lēmumi vai bezdarbība ir pretrunā ar tiesību aktiem. Tiesību aktos paredzētajos gadījumos Tiesībsargs var piedalīties valsts pārvaldes iestāžu darbinieku saukšanā pie atbildības, ja šīs personas ir pārkāpušas fizisku vai juridisku personu pamata cilvēktiesības vai brīvības. Visas valsts iestādes sniedz Tiesībsargam nepieciešamo palīdzību.”

Pie Tiesībsarga **var vērsties ikviens persona**, kura uzskata, ka valsts iestādes darbības, lēmuma vai bezdarbības rezultātā, pārkāpjot tiesību aktus vai demokrātiskas, tiesiskas valsts principus, ir aizskartas šīs personas pamattiesības un pamatbrīvības. Pamattiesības un pamatbrīvības, kuru aizsardzībā piedalās Tiesībsargs, ir nostiprinātas Slovērijas Republikas konstitūcijas 2. sadaļā (t.i., pamata cilvēktiesības un brīvības – 14.-25. pantā, politiskās tiesības – 26.-32. pantā, mazākumtautību un etnisko grupu tiesības – 33.-34. pantā, ekonomiskās, sociālās un kultūras tiesības – 35.-43. pantā, tiesības uz vides un kultūras mantojuma aizsardzību – 44.-45. pantā, tiesības uz taisnīgu tiesu un cita veida tiesisko aizsardzību – 46.-50. pantā, tiesības uz patvērumu ārvalstniekiem, ko vajā politisko tiesību un brīvību izmantošanas dēļ), kā arī starptautiskos nolīgumos par cilvēktiesībām un pamatbrīvībām.

Tiesībsargs **lietas izskata, pamatojoties uz** fiziskas vai juridiskas personas **sūdzību**, vai pēc savas iniciatīvas. Tiesībsargam nav tiesību iejaukties tiesas nolēmumu pieņemšanā, viņš nav tiesvedības dalībnieks, nevar iesniegt pieteikumu tiesai, ierosinot sākt tiesvedību, nevar saņemt tiesas nolēmumus vai izmantot tiesiskās aizsardzības līdzekļus. Tiesībsargam nav pilnvaru spriest par fizisku personu strīda risinājumu.

Ikviens personai ir tiesības vērsties pie Tiesībsarga:

sūdzību rakstveidā (pa pastu, faksu, e-pastu vai, izmantojot elektronisko veidlapu) nosūtot uz Tiesībsarga biroju;

personiski vai ar mutvārdu sūdzības pierakstu ierodoties;

Tiesībsarga centrālajā birojā jebkurā darba dienā laikā no plkst. 8 līdz plkst. 16; tam nav nepieciešams iepriekšējs pieraksts;

Slovērijas reģionos – jebkurā darba dienā, iepriekš pierakstoties uz pieņemšanu pa kādu no kontakttālruniem.

Sūdzībā ir skaidri jānorāda izskatāmais jautājums, valsts iestāde, pret kuru ir vērstas sūdzība, un sūdzības iesniedzēja prasījums.

Lai paātrinātu sūdzības izskatīšanu, ieteicams sūdzībai kā pierādījumus pievienot visu iesniedzējam pieejamo dokumentu kopijas. Ja sūdzības būtība neattiecas uz personu, kas sūdzību iesniedz, sūdzībai jāpievieno arī cietušās personas rakstveida piekrišana sūdzības iesniegšanai vai attiecīgs rakstveida pilnvarojums.

Ja persona, kas iesniedz sūdzību Tiesībsargam, sūdzībā nav norādījusi savu vārdu, uzvārdu un adresi (juridiskas personas gadījumā – nosaukumu un juridisko adresi), sūdzību uzskata par anonīmu, un tās izskatīšana Tiesībsargam nav obligāta. Sūdzības iesniedzējs Tiesībsargam var lūgt neizpaust viņa identitāti. Šādā gadījumā Tiesībsargs lietu izskata, pamatojoties uz sūdzības otru eksemplāru, kurā nav norādīti personas dati. Ja sūdzības iesniedzējs ir lūdzis neizpaust viņa identitāti, bet sūdzības būtība ir tāda, ka to nevar izskatīt, ja netiek izpausti noteikti personas dati, attiecīgā persona par to nekavējoties jāinformē.

Attiecīgā persona turklāt jābrīdina, ka sūdzības izskatīšana turpināsies tikai tad, ja noteiktā laikā tiks sniegta piekrišana izpaust noteiktus nepieciešamos personas datus.

Tiesībsargs izskata sūdzību.

Ja Tiesībsargs pēc sūdzības satura konstatē, ka ar sūdzību tiek lūgta tiesību aizsardzība atbilstoši administratīvā procesa vai tiesvedības tiesiskajam regulējumam vai tā uzskatāma par administratīvu sūdzību vai pieteikumu vai par konstitucionālu sūdzību, Tiesībsargs par to nekavējoties informē sūdzības iesniedzēju un sniedz norādes par pareizo procedūru sūdzības izskatīšanai.

Ja Tiesībsargs atklāj apstākļus, pēc kuriem var uzskatīt, ka persona tiek prettiesiski turēta brīvības atņemšanas vietā, piemērojot brīvības atņemšanas sodu, disciplinārsodu karadienestā, profilaktisku ārstēšanu vai pāraudzināšanas līdzekļus, ārstēšanu vai pāraudzināšanu, slēgtā iestādē vai policijas aizturēšanas telpās, Tiesībsargs par to nekavējoties informē prokuratūru, lai atbilstoši speciālajiem tiesību aktiem tiktu sākta jautājuma izmeklēšana, un par to brīdina attiecīgās vietas vadību un minēto personu.

Ja sūdzība ir saistīta ar valsts iestādes galīga lēmuma pārskatīšanu vai ja Tiesībsargs secina, ka valsts iestādes lēmums ir pretrunā ar likumu vai citu vispārīgu tiesību aktu, Tiesībsargs var jautājumu pārsūtīt izskatīšanai prokuratūrā vai veikt citus pasākumus, par to pienācīgi informējot sūdzības iesniedzēju. Tiesībsargs var rīkoties tāpat, ja sūdzības iesniedzējs lūdz veikt pasākumus, kas ietilpst prokuratūras kompetencē. Prokuratūrai likumā noteiktā laikā jāinformē Tiesībsargs par pasākumiem, kas veikti, lai novērstu neatbilstību likumam.

Tiesībsargs atsaka izskatīt sūdzību, ja:

jautājums, uz ko attiecas sūdzība, neietilpst Tiesībsarga darbības jomā;

jautājumu, uz ko attiecas sūdzība, izskata tiesa un tiesvedību nevar pārtraukt vai tiesa attiecībā uz jautājumu jau pieņēmusi nolēmumu;

jautājumu, uz ko attiecas sūdzība, jau ir izskatījusi vai joprojām izskata prokuratūra;

jautājumu, uz ko attiecas sūdzība, izskata kompetenta valsts iestāde, kas neietilpst Tiesībsarga darbības jomā, vai tā jau pieņēmusi lēmumu šajā jautājumā; sūdzības iesniedzējs atsauc savu sūdzību vai norāda, ka neuzstāj uz tās turpmāku izskatīšanu, vai noteiktajā laikā nav iesniegtas likuma 13. panta 4. punktā minētās ziņas.

Tiesībsargs var atteikt izskatīt sūdzību, ja:

sūdzība neattiecas uz personu, kas sūdzību iesniegusi, izņemot, ja sūdzībai pievienota cietušās personas rakstveida piekrišana sūdzības iesniegšanai vai attiecīgs rakstveida pilnvarojums;

sūdzības iesniegšanas dienā ir pagājuši vairāk nekā trīs gadi kopš pasākuma vai notikuma, uz kuru attiecas sūdzība;

sūdzība ir acīmredzami nepamatota;

sūdzība ir anonīma;

sūdzība attiecas uz jautājumu, kuru Tiesībsargs jau ir izskatījis, un atkārtotajā sūdzībā nav jaunu faktisku apstākļu.

Tiesībsargs sūdzības iesniedzēju informē par atteikumu izskatīt sūdzību un par tā iemesliem; tas neattiecas uz anonīmām sūdzībām.

Ja sūdzības izskatīšanas rezultātā netiek konstatēts pamattiesību un pamatbrīvību pārkāpums, Tiesībsargs par to rakstveidā paziņo sūdzības iesniedzējam un valsts iestādei, pret kuras piemērotu procesu, pieņemtu lēmumu vai bezdarbību bija vērstā sūdzība.

Ja sūdzības izskatīšanas rezultātā tiek konstatēts pamattiesību un pamatbrīvību pārkāpums, Tiesībsargs par izskatīšanas rezultātiem un ieteiktajiem pasākumiem ziņo valsts iestādei, pret kuras piemērotu procesu, pieņemtu lēmumu vai bezdarbību bija vērstā sūdzība.

Valsts iestādei 20 dienu laikā no paziņojuma saņemšanas Tiesībsargam jāsniedz atzinums par sūdzības izskatīšanas rezultātiem un ziņas par veiktajiem pasākumiem.

Ja Tiesībsargs nepiekrīt valsts iestādes atzinumam vai uzskata, ka nav veikti pietiekami pasākumi, Tiesībsargs par to informē pār valsts iestādi, pret kuru ir vērstā sūdzība, augstākstāvošu iestādi vai, ja tādas nav, Slovērijas Republikas valdību.

Augstākstāvošai iestādei, kuras padotībā ir valsts iestāde, pret kuru ir vērstā sūdzība, vai, ja tādas nav, Slovērijas Republikas valdībai atbilstoši 3. punktam ir pienākums 20 dienu laikā no paziņojuma saņemšanas informēt Tiesībsargu par attiecīgajā jautājumā veiktajiem pasākumiem.

Ja Tiesībsargs uzskata, ka nav veikti pietiekami pasākumi, Tiesībsargs par to ziņo Slovērijas Republikas Nacionālajai padomei vai tās attiecīgi pilnvarotai struktūrai.

Tiesībsargs sūdzības iesniedzējam un personai, kuras pamattiesības un pamatbrīvības pārkāptas ar valsts iestāžu darbību, lēmumu vai bezdarbību, nosūta rakstveida paziņojumu par sūdzības izskatīšanas rezultātiem un veiktajiem pasākumiem.

Specializētās cilvēktiesību iestādes

Vienlīdzību veicinoša iestāde

Slovērijas Nacionālais cilvēktiesību centrs (Slovenské národné stredisko pre ľudské práva)

Kýčerského 5

811 05 Bratislava

SLOVAKIA

Tālr.: + 421 2 20850111

+ 421 2 20850114

Fakss: + 421 2 20850135

E-pasts: info@snslp.sk

Timekļa vietne: <https://www.snslp.sk>

Datu aizsardzības iestāde

Slovērijas Republikas Personu datu aizsardzības birojs („Birojs”) ir valsts iestāde, kas darbojas pamattiesību un pamatbrīvību aizsardzībā attiecībā uz personu datu apstrādi. Birojs savus uzdevumus un pienākumus veic neatkarīgi un atbilstoši likumam. Tā galvenie uzdevumi ir šādi:

pastāvīgi uzraudzīt situāciju attiecībā uz personas datu aizsardzību, informācijas sistēmu reģistrāciju un ziņu glabāšanu par informācijas sistēmām;

operatoriem ieteikt pasākumus personas datu aizsardzībai informācijas sistēmās; šajā nolūkā un savu pilnvaru ietvaros operatoriem sniegt ieteikumus;

sniegt saistošus atzinumus, ja ir apšaubāms, ka personas datu apstrādes un izmantošanas apmērs, saturs un metodes ir samērīgi ar mērķi, kuram šie dati tiek apstrādāti, tam atbilstoši vai laika ziņā vai pēc satura attiecināmi uz šo mērķi;

sniegt saistošus atzinumus, ja ir apšaubāmas personas datu pārrobežu plūsmas;

sniegt saistošus atzinumus, ja ir apšaubāma informācijas sistēmas reģistrācija;

izmeklēt atbilstoši 45. iedaļai sniegtos paziņojumus vai atbilstoši 44. iedaļai izskatīt jautājumus pēc pieprasījuma vai savas iniciatīvas un noteikt labojošus pasākumus trūkumu novēršanai;

datu operatoriem vai apstrādātājiem pieprasīt paskaidrojumus, ja pastāv aizdomas, ka pārkāpti likumā noteiktie pienākumi;

pārbaudīt personas datu apstrādi, kas veikta informācijas sistēmās;

noteikt sodus, kad konstatēts likumā noteikto pienākumu pārkāpums;

ziņot krimināltiesību aizsardzības iestādēm par gadījumiem, kad pastāv aizdomas par noziedzīgu nodarījumu;
reģistrēt informācijas sistēmas un sniegt informāciju par to reģistrācijas statusu;
pedalīties tiesību aktu izstrādē par personas datu aizsardzību;
savu pilnvaru ietvaros pieņemt vispārīstos tiesību aktus;
sniegt atzinumus par likumprojektiem un citu tiesību aktu projektiem attiecībā uz personas datu apstrādi;
vismaz reizi divos gados sniegt ziņojumus Slovākijas Republikas Nacionālajai padomei par personu datu aizsardzības situāciju.

Cits

Juridiskās palīdzības centrs (*Centrum právnej pomoci*)

Námestie slobody 12

P.O. BOX 18

810 05 Bratislava 15

Tālr: +421 2 49683521

+421 2 49683522

Fakss: +421 2 49683520

E-pasts: info@centrumpravnejpomoci.sk

Timekļa vietne: <https://www.centrumpravnejpomoci.sk>

Juridiskās palīdzības centrs Slovākijas Republikā darbojas kopš 2006. gada 1. janvāra. Tā ir no valsts budžeta finansēta organizācija ar galveno mītni Bratislavā, kas izveidota atbilstoši Likumam Nr. 327/2005 par juridiskās palīdzības sniegšanu maznodrošinātām personām. Centram Slovākijas Republikā ir biroji vai pārstāvniecības gandrīz visās reģionālās nozīmes pilsētās, izņemot Nitru un Tmavu (proti, Bratislavā, Banska Bistricā, Žilīnā, Košicē un Prešovā), kā arī citās pilsētās (Liptovski Mikulašā, Tvrdošīnā, Hummenē, Hlohovecā, Rimavska Sobotā, Nove Zamki un Svidnikā). Centrs nodrošina juridiskās palīdzības sniegšanu personām, kam maznodrošinātības dēļ nav piekļuves juridiskiem pakalpojumiem, lai pienācīgi izmantotu un aizsargātu savas tiesības. Centrs ikvienai personai, kas izpilda likumā noteiktos nosacījumus, nodrošina juridiskās palīdzības sniegšanu civiltiesību, darba tiesību un ģimenes tiesību jautājumos (strīdos Slovākijas teritorijā). Pārrobežu strīdos centrs atbilstoši likumam nodrošina juridiskās palīdzības sniegšanu civiltiesību, darba tiesību, ģimenes tiesību un komerciesību jautājumos ikvienai personai, kas izpilda likumā noteiktos nosacījumus un kuras pastāvīgā vai parastā dzīvesvieta ir ES dalībvalsts teritorijā.

Attiecībā uz juridiskās palīdzības pieprasījumiem, saistībā ar kuriem ir konstatējama diskriminācija, Juridiskās palīdzības centrs („Centrs”) līdždarbojas ar Slovākijas Nacionālo cilvēktiesību centru, ar kuru tas sazinās par šādiem pieprasījumiem. Centra juristi ar diskriminācijas jautājumu visbiežāk saskaras saistībā ar diskrimināciju darbā, pamatojoties uz piederību etniskai grupai.

Fiziskai personai ir **tiesības saņemt juridisko palīdzību**, ja viņa ir maznodrošināta, strīdam nav acīmredzami paredzams neveiksmīgs iznākums un prasījuma summa pārsniedz minimālo algu, izņemot strīdos, kuros prasījuma vērtību nevar izteikt naudā. Personai jāatbilst minētajiem nosacījumiem juridiskās palīdzības saņemšanai visu laikposmu, kurā tā saņem juridisko palīdzību. Ja personas, kas pieprasījusi juridisko palīdzību, ienākumi pārsniedz likumā noteikto maznodrošinātības sliekšni, Centrs var piešķirt juridisko palīdzību, ja tas ir atbilstīgi juridiskās palīdzības pieprasījuma apstākļos.

Juridiskās palīdzības pieprasīšanas procedūru („procedūra”) sāk, iesniedzot veidlapu ar rakstveida pieteikumu, kam pievienoti dokumenti, kas apliecina pieteikumā minētos apstākļus. Dokumentiem, ar ko apliecina, ka pieteikuma iesniedzējs ir maznodrošināts, jābūt ne vecākiem par trīs mēnešiem. Pieteikumā jānorāda pieteikuma iesniedzēja vārds un uzvārds, pastāvīgā vai pagaidu dzīvesvieta un personas kods. Ja Centrs to pieprasa, pieteikuma iesniedzējam ir pienākums Centra noteiktā laikā iesniegt papildu informāciju un dokumentus attiecībā uz pieprasījuma izskatīšanai būtiskiem apstākļiem; tam paredzētais laiks nevar būt īsāks kā desmit dienas. Pieteikuma iesniedzējs ir procedūras dalībnieks. Pieteikumu iesniedz Centra attiecīgajam birojā pēc pieteikuma iesniedzēja pastāvīgās vai pagaidu dzīvesvietas. Pieteikuma iesniedzējam pieteikumā un sākotnējā konsultācijā jāsniedz pilnīga un pareiza informācija. Centrs lēmumu par juridiskās palīdzības pieprasījumu pieņem 30 dienu laikā no brīža, kad iesniegts pieteikums, kurā ietvertas likumā noteiktās sastāvdaļas; šis termiņš nav pagarināms. Šo lēmumu nevar pārsūdzēt. Lēmumā par juridiskās palīdzības piešķiršanu Centrs norīko juristu attiecīgās personas pārstāvībai tiesā, ja tas ir nepieciešams šīs personas interešu aizsardzībai. Lēmumā, ar ko atsaka juridisko palīdzību, papildus speciālajos tiesību aktos noteiktajām sastāvdaļām jāietver arī paskaidrojums, ka gadījumā, ja vairs nepastāv iemesli, kuru dēļ pieprasījumam atteikts, pieteikuma iesniedzējs var atkārtoti iesniegt pieteikumu tajā pašā jautājumā. Ja juridiskās palīdzības saņēmējs nesadarbojas ar Centru un Centrs tādēļ pieņem lēmumu beigt juridiskās palīdzības sniegšanu vai ja juridiskās palīdzības saņēmējs neattaisnoti izbeidzis procedūru, Centrs var šo iemeslu dēļ pieņemt lēmumu neatļaut atkārtotu juridiskās palīdzības pieprasījumu.

Likuma Nr. 327/2005 17.-21. iedaļā ietverti noteikumi par **juridiskās palīdzības sniegšanu pārrobežu strīdos, kuros kompetentā tiesa ir Slovākijas Republikas tiesa**, un 22.-24.c iedaļā ir ietverti noteikumi par **juridiskās palīdzības sniegšanu pārrobežu strīdos, kuros kompetentā tiesa ir tiesa citā dalībvalstī, nevis Slovākijas Republikā**.

Bērnu un jauniešu starptautiskās juridiskās aizsardzības centrs (*Centrum pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže*)

Špitálska 8

P.O. Box 57

814 99 Bratislava

Tālr.: + 421 2 20463208

+421 2 20463248

Fakss: + 421 2 20463258

E-pasts: info@cipc.gov.sk

Timekļa vietne: <https://www.cipc.gov.sk>

Bērnu un jauniešu starptautiskās juridiskās aizsardzības centrs („Centrs”) ir valsts iestāde, kas darbojas Slovākijas Republikas teritorijā. Centru 1993. gada 1. februārī izveidoja Slovākijas Republikas Darba, sociālo un ģimenes lietu ministrija, kas tieši pārvalda Centra budžetu juridiskās palīdzības nodrošināšanai un sniegšanai bērniem un jauniešiem ar ārvalstīm saistītos jautājumos.

Centra darbības joma ir noteikta Likumā Nr. 305/2005 par bērnu sociālo aizsardzību un sociālo aizgādību/aizbildnību, ar ko groza un papildina citus tiesību aktus. Centrs pilda uzdevumus, kas tam noteikti kā iestādei, kas ir norīkota īstenot starptautiskos nolīgumus un Eiropas Savienības tiesību aktus, tas ir: atbilstoši starptautiskiem nolīgumiem darbojas kā saņēmēja un nosūtītāja iestāde uzturēšanas prasībās; atbilstoši starptautiskiem nolīgumiem un Eiropas Savienības tiesību aktiem darbojas kā centrālā iestāde attiecībā uz bērnu starptautisku nolaupīšanu; atbilstoši attiecīgajam starptautiskajam nolīgumam darbojas kā centrālā iestāde attiecībā uz starptautisku adopciju; izsniedz apliecinājumus atbilstoši piemērojamajam starptautiskajam nolīgumam; atbilstoši speciālajiem tiesību aktiem gadījumos, kuriem ir starptautisks aspekts, veic citus uzdevumus bērnu sociālās aizsardzības jomā;

sniiedz bezmaksas juridiskās konsultācijas ģimenes tiesību jomā, kad jautājumam ir starptautisks aspekts, īpaši attiecībā uz nepilngadīgo uzturu un aprūpi un adopciju;

sadarbojas ar citu līgumslēdzēju valstu saņēmējām un nosūtītājām iestādēm, citu līgumslēdzēju valstu centrālajām iestādēm un ar pārstāvniecībām, valsts pārvaldes centrālajām aģentūrām, bankām, ārvalstu banku pārstāvniecībām, vietējās pārvaldes struktūrām, teritoriālās pašpārvaldes struktūrām un akreditētām struktūrām.

Lapa atjaunināta: 27/02/2023

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešus kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Pamattiesības - Somija

Valsts tiesas

Valsts civiltiesību iestādes

Ombuds (tiesībsargs)

Specializētās civiltiesību iestādes

Citas iestādes

Valsts tiesas

Apgabaltiesas skata krimināllietas, civillietas un administratīvas lietas. Pirmās instances tiesas nolēmumu parasti var pārsūdzēt augstākas instances tiesā. Apgabaltiesas lēmumu var pārsūdzēt Apelācijas tiesā. Apelācijas tiesas lēmumu savukārt var pārsūdzēt Augstākajā tiesā, ja Augstākā tiesa pārsūdzību atzīst par pieļaujamu.

Administratīvās tiesas skata sūdzības par iestāžu lēmumiem. Administratīvās tiesas lēmumu var pārsūdzēt Augstākajā Administratīvajā tiesā.

Specializētās tiesas ir Tirdzniecības tiesa, Darba tiesa, Apdrošināšanas tiesa un Augstā atstādināšanas tiesa.

Tiesu kontaktinformācija ir atrodama šādās tīmekļa vietnēs:

[☞ Kontaktinformācija somu valodā](#)

[☞ Kontaktinformācija angļu valodā](#)

Valsts civiltiesību iestādes

2012. gadā Parlamentārā Tiesībsarga aizbildnībā tika izveidots funkcionāli autonomas un neatkarīgs civiltiesību centrs. Civiltiesību centra uzdevums ir izplatīt informāciju un veicināt izglītošanos, apmācību, izpēti un sadarbību pamattiesību un civiltiesību jomā. Centrs sagatavo ziņojumus par pamattiesību un civiltiesību īstenošanu, kā arī ierosinās iniciatīvas un sagatavo ziņojumus šo tiesību nostiprināšanai. Tāpat Civiltiesību centrs piedalīsies starptautiskos pasākumos pamattiesību un civiltiesību nostiprināšanai. Civiltiesību centrs neizskata sūdzības vai cita veida individuālas lietas, jo to izskatīšana ir augstākās juridiskās uzraudzības iestādes kompetencē.

Ombuds (tiesībsargs)

Parlamentārais tiesībsargs

Pie Parlamentārā tiesībsarga var vērsties, ja pastāv aizdomas, ka iestādes vai ierēdņi nav ievērojuši tiesību aktus vai pildījuši savus pienākumus. Piemēram, pamattiesību pārkāpšana ir pretlikumīga. Ikviens var vērsties pie tiesībsarga ar sūdzību. Sūdzība var būt par jautājumu, kas tieši attiecas uz sūdzības iesniedzēju, bet sūdzību var iesniegt arī citas personas uzdevumā vai vairākas personas kopā. Tiesībsargs izskata sūdzību, ja ir pamats uzskatīt, ka kāda iestāde ir rīkojusies pretlikumīgi. Sūdzību izskatīšana ir bezmaksas. Izskatot sūdzību, tiesībsargs uzklausa personu vai iestādi, pret kuru ir vēsta sūdzība. Turklāt viņš pieprasa ziņojumus un pārskatus no dažādām iestādēm un, ja vajadzīgs, var likt sava biroja inspektoriem veikt izmeklēšanu. Sūdzību izskatīšana ir bezmaksas.

To pasākumu klāstā, ko var veikt tiesībsargs, visbargākais līdzeklis ir kriminālprocess par amatnoziegumu. Kā alternatīvu tiesībsargs var izteikt oficiālu rājienu attiecīgajam ierēdnim. Lielākajā daļā gadījumu viņš izsaka savu viedokli par konkrētas procedūras pretlikumību vai pieļauto nolaidību, kā arī izdod atgādinājumu par pareizo procedūru. Tiesībsargs var arī iesniegt priekšlikumu par to, kā labot kļūdu, un vērst Valsts Padomes uzmanību uz nepilnībām, ko viņš ir konstatējis tiesību aktos vai noteikumos.

Parlamentārā Tiesībsarga birojs

Adrese: Arkadiankatu 3, Helsinki

Pasta adrese: 00102 Parliament

Tīmekļa vietne: [☞ https://www.oikeusasiamies.fi/en/web/guest](https://www.oikeusasiamies.fi/en/web/guest)

E-pasts: [☞ oikeusasiamies@eduskunta.fi](mailto:oikeusasiamies@eduskunta.fi)

Tālrunis: +358 9 4321

Fakss: +358 9 432 2268

Tieslietu kanclers

Pie Tieslietu kanclera var vērsties par jautājumu, kas tieši attiecas uz sūdzības iesniedzēju vai arī jebkādā citā jautājumā, ja sūdzības iesniedzējs uzskata, ka iestādes, ierēdņi vai citas personas vai struktūras, kas veic publiskas funkcijas, ir rīkojušās nepareizi vai nolaidīgi izturējušās pret saviem pienākumiem, vai arī kāds advokatūras pārstāvis nolaidīgi izturējies pret saviem pienākumiem. Turklāt pie Tieslietu kanclera var vērsties jebkura persona, kas uzskata, ka nav tikušas ievērotas kādas konstitūcijā noteiktas pamattiesības vai civiltiesības. Personāls, kam ir juridiskā izglītība, apstrādās sūdzības un sagādās visus nepieciešamos papildu dokumentus. Parasti sūdzības iesniedzējam dod iespēju iesniegt atbildētājam savus argumentus. Sūdzības iesniedzējs saņems rakstisku atbildi pa pastu. Sūdzības iesniedzējam Tieslietu kanclera pakalpojumi ir bezmaksas.

Ja tiek konstatēts, ka procedūra ir bijusi pretlikumīga vai nepareiza, Tieslietu kanclers var attiecīgajam ierēdnim izteikt rājienu vai izdot instrukcijas par pareizu procedūru, kas turpmāk jāievēro. Būtiskāku pārkāpumu gadījumos viņš var pret attiecīgo ierēdni vērsties tiesā. Ja Tieslietu kanclers uzskata par nepieciešamu, viņam ir tiesības ierosināt labojumus noteikumos vai instrukcijās, anulēt tiesas nolēmumu vai iesniegt apelācijas sūdzību dažos citos ārkārtas gadījumos. Tieslietu kanclera veiktas izmeklēšanas rezultātā pati iestāde vai attiecīgais ierēdnis var labot savu kļūdu.

Tieslietu kanclera birojs

Adrese: Snellmaninkatu 1, Helsinki

Pasta adrese: P O Box 20, FIN-00023 Government

Tīmekļa vietne: [☞ https://www.okv.fi/en/](https://www.okv.fi/en/)

E-pasts: [☞ kirjaamo@okv.fi](mailto:kirjaamo@okv.fi)

Tālrunis: +358 295 162 902

Fakss: +358 9 1602 3975

Kontaktinformācija: [☞ tiedotus@okv.fi](mailto:tiedotus@okv.fi)

Specializētās cilvēktiesību iestādes

Bērnu tiesībsargs

Tiesību aktos ir noteikti šādi bērnu tiesībsarga pienākumi:

- uzraudzīt bērnu un jauniešu labklājību un viņu tiesību īstenošanu;
- sniegt bērnu interesēs ieteikumus lēmumu pieņēmējiem;
- uzturēt kontaktus ar bērniem un jauniešiem un nodot viņu sniegto informāciju lēmumu pieņēmējiem;
- informāciju saistībā ar bērniem nodot profesionāļiem, kuri strādā ar bērniem, iestādēm un sabiedrībai;
- veidot sadarbību starp atbildīgajām personām bērnu politikas jomā;
- veicināt Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par bērna tiesībām ievērošanu.

Bērnu tiesībsarga birojs

Adrese: Vapaudenkatu 58 A, 40100 Jyväskylä

Tīmekļa vietne: <http://www.lapsiasia.fi/en/>

E-pasts: lapsiasiavaltuutettu@oikeus.fi

Tālrunis: +358 295 666 850

Fakss: +358 14 337 4248

Vienlīdzību veicinošā iestāde

Tiesībsargs līdztiesības jautājumos

Tiesībsargs līdztiesības jautājumos ir atbildīgs par šādiem uzdevumiem: uzraudzīt, kā tiek ievērotas Vīriešu un sievietes līdztiesības likuma prasības un jo īpaši diskriminācijas un diskriminējošu darba sludinājumu aizliegums; veicināt likuma mērķa sasniegšanu ar iniciatīvām, ieteikumiem un vadlīnijām; sniegt informāciju par līdztiesības likumu un tā īstenošanu; uzraudzīt, kā tiek nodrošināta sievietes un vīriešu līdztiesība dažādos sabiedrības slāņos. Turklāt Tiesībsargs līdztiesības jautājumos uzrauga, kā tiek nodrošināta dzimumminoritāšu aizsardzība pret diskrimināciju.

Tiesībsarga līdztiesības jautājumos birojs

Pasta adrese: P O Box 22, FIN-00023 Government

Adrese: Hämeentie 3, Helsinki

Tīmekļa vietne: <https://www.tasa-arvo.fi/web/EN/>

E-pasts: tasa-arvo@oikeus.fi

Tālrunis: +358 295 666 840

Palīdzības līnijas tālrunis: +358 295 666 842 (no pirmdienas līdz ceturtdienai: 9.00 – 11.00 un 13.00 – 15.00, piektdienās: 9.00 – 11.00)

Fakss: +358 9 1607 4582

Diskriminācijas aizlieguma tiesībsargs (Yhdenvertaisuusvaltuutettu)

Diskriminācijas aizlieguma tiesībsargs veicina līdztiesību un izskata jautājumus saistībā ar diskrimināciju. Tiesībsargs ir neatkarīga iestāde.

Pie Diskriminācijas aizlieguma tiesībsarga var vērsties, ja persona ir saskārusies ar diskrimināciju vecuma, izcelsmes, valstspiederības, valodas, reliģijas, ticības, uzskatu, politiskās darbības, arodniecības darbības, ģimenes attiecību, veselības, nespējas, seksuālās orientācijas vai citu ar personu saistītu iemeslu dēļ vai bijusi šādas diskriminācijas liecinieks. Tiesībsarga uzdevumi ietver arī tādu grupu apstākļu, tiesību un statusa uzlabošanu, kuras ir īpaši pakļautas diskriminācijas riskam, piemēram, ārvalstnieki. Turklāt tiesībsargs pārrauga ārvalstu valstspiederīgo izraidīšanu un darbojas ka valsts ziņotājs cilvēku tirdzniecības jautājumā.

Praksē Diskriminācijas aizlieguma tiesībsarga darbs ietver, piemēram, padomdevēja pienākumus, individuālu lietu izmeklēšanu, samierināšanās veicināšanu, mācības, datu vākšanu, likumdošanas procesa un iestāžu prakses ietekmēšanu un juridisko palīdzību. Tiesībsarga uzdevumi un tiesības ir ietverti [Likumā par diskriminācijas aizliegumu](#) un [Likumā par Diskriminācijas aizlieguma tiesībsargu](#).

Diskriminācijas aizlieguma tiesībsargs izskata lietas par diskrimināciju dzimuma vai dzimuma identitātes dēļ.

Diskriminācijas aizlieguma tiesībsarga birojs

Pasta adrese: P O Box 24, FIN-00023 Government

Adrese: Ratapihantie 9, Helsinki

Tīmekļa vietne: <https://www.syrjinta.fi/web/EN/>

E-pasts: yvv@oikeus.fi

Tālrunis: +358 295 666 800.

Klientu apkalpošanas nodaļa: +358 295 666 817 (darba dienās: 10:00 - 12:00, ar izņēmumiem vasaras mēnešu laikā)

Fakss: +358 295 666 829

Kontaktinformācija: +358 295 666 813 vai +358 295 666 806

Datu aizsardzības iestāde

Tiesībsargs datu aizsardzības jomā

- uzrauga datu aizsardzības tiesību aktu un citu ar personas datu apstrādi saistītu likumu ievērošanu;
- informē par riskiem, noteikumiem, drošības pasākumiem, pienākumiem un tiesībām saistībā ar personas datu apstrādi;
- veic izmeklēšanas un pārbaudes;
- piemēro administratīvus sodus par Vispārīgās datu aizsardzības regulas pārkāpumiem;
- izdod atzinumus par tiesību aktu un administratīvām reformām saistībā ar individuālo tiesību un brīvību aizsardzību personas datu apstrādes jomā;
- izdod atzinumus par pārkāpumiem saistībā ar personas datu apstrādi;
- pārrauga kredītu datu un korporatīvo kredītu datu apstrādi;
- izskata pieteikumus par noteikumiem saistībā ar datu subjektu tiesībām un cita veida paziņojumiem saistībā ar personas datu apstrādi;
- saņem paziņojumus no datu aizsardzības speciālistiem;
- saņem paziņojumus par personas datu aizsardzības pārkāpumiem;
- izstrādā sarakstu ar apstrādes darbībā, kurām ir vajadzīgs datu aizsardzības ietekmes novērtējums;
- novērtē *ex-ante* konsultācijas par augsta riska datu apstrādi;
- pieņem rīcības kodeksus un līgumu standartklausulas;
- rosina sertifikācijas ieviešanu, sertifikācijas struktūru akreditāciju un izskata jautājumus par piešķirto sertifikātu atsaukšanu;
- sadarbojas ar ES datu aizsardzības iestādēm kā vienas pieturas aģentūra;
- piedalās Eiropas Datu aizsardzības padomes rīkotajos pasākumos un lēmumu pieņemšanā un attiecīgos gadījumos nosūta jautājumus Eiropas Datu aizsardzības padomei.

Tiesībsarga datu aizsardzības jomā birojs

Pasta adrese: PO Box 800, 00531 Helsinki

Adrese: Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki

Tīmekļa vietne: <https://tietosuoja.fi/en/home>

E-pasts: tietosuoja@om.fi

Tālrunis: +358 2956 66700

Palīdzības līnijas tālrunis: +358 2956 66777 (no pirmdienas līdz ceturdienai: 9:00 – 11:00, ar izņēmumiem vasarā)

Citas iestādes

Juridiskā palīdzība

Juridiskās palīdzības mērķis ir dot personām iespēju saņemt profesionālu juridisko palīdzību, ko pilnībā vai daļēji apmaksā valsts. Juridiskā palīdzība attiecas uz visiem juridiskajiem jautājumiem. Tomēr parasti juridisko palīdzību nesniedz gadījumos, ja pieteikuma iesniedzējam ir juridisko izdevumu apdrošināšana, kas sedz viņa izmaksas konkrētajā lietā. Kriminālprocesā konkrētos gadījumos apsūdzētajam, neatkarīgi no viņa finansiālās situācijas, ir tiesības uz valsts apmaksātu aizstāvi. Sevišķi smagu vardarbīgu noziedzīgu nodarījumu vai dzimumnoziegumu gadījumā cietušajam, neatkarīgi no viņa ienākumu līmeņa, var nodrošināt valsts apmaksātu aizstāvi tiesā. Juridiskā palīdzība netiek sniegta uzņēmumiem vai uzņēmumu grupām. Lietās, kurās tiesvedība notiek ārvalstīs, juridiskā palīdzība sedz izmaksas par juridiskajām konsultācijām.

Juridisko palīdzību tiesvedībā piedāvā valsts juridiskās palīdzības juristi, advokāti un citi juristi; citos jautājumos juridisko palīdzību sniedz valsts juridiskās palīdzības juristi, kuri strādā valsts juridiskās palīdzības birojos. Šie biroji parasti atrodas tajās pašvaldībās, kurās atrodas arī apgabaltiesas. Valsts juridiskās palīdzības biroju kontaktinformācija ir atrodama tīmekļa vietnē <https://oikeus.fi/en/index/yhteystiedot.html>.

Bēgļu konsultatīvais centrs

Bēgļu konsultatīvais centrs ir nevalstiska organizācija, kas Somijā sniedz juridisko palīdzību patvēruma meklētājiem, bēgļiem un citiem ārvalstniekiem.

Centra darbība ir vērsta arī uz patvēruma meklētāju, bēgļu un citu imigrantu Somijā stāvokļa uzlabošanu un tas īsteno Eiropas Savienības politiku patvēruma un bēgļu jomā.

Adrese: Pasilanraito 9 B, 00240 Helsinki

Tīmekļa vietne: <https://www.pakolaisneuvonta.fi/en/legal-services/>

E-mail: pan@pakolaisneuvonta.fi

Tālrunis: +358 9 2313 9300

Fakss: +358 9 2313 9310

Lapa atjaunināta: 27/07/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Pamattiesības - Zviedrija

Pamattiesības un Konstitucionālais likums

Zviedrijā iedzīvotāju tiesības un brīvības aizsargā galvenokārt trīs pamatlikumi — Konstitucionālais likums (*regeringsformen*), Preses brīvības likums (*tryckfrihetsförordningen*) un Vārda brīvības pamatlikums (*yttrandefrihetsgrundlagen*). Konstitucionālajā likumā ir noteikts, ka administratīvās pilnvaras ir jāīsteno, ievērojot visu cilvēku vienlīdzību un indivīda brīvību un cieņu.

Tiesu sistēmas neatkarība un lietu izskatīšana tiesā

Tiesu sistēmas neatkarību garantē Konstitucionālais likums. Tiesai ir svarīga nozīme indivīdu tiesību aizsardzībā. Zviedrijas tiesību sistēmā pieejamie tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir izstrādāti tā, lai aizsargātu pamattiesības. Tiesas procesus izspriež vispārējās piekrišanas tiesas un vispārējās administratīvās tiesas, un dažos gadījumos — administratīvās iestādes. Tas, kura tiesa skata lietu, kas attiecas uz pamattiesībām, ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, piemēram, tiesībām, kas ir pārkāptas, un konteksta, kādā tas noticis. To, kura tiesa izskata lietu, var ietekmēt arī tas, vai tiesības ir pārkāpusi privāta vai publiska struktūra.

Lai uzzinātu vairāk informācijas par Zviedrijas tiesību sistēmu, klikšķiniet [šeit](#).

Palīdzība vai informācija no iestādēm

Zviedrijā ir vairākas iestādes, kurām ir uzdots dažādos veidos palīdzēt nodrošināt pamattiesību ievērošanu. Šīm iestādēm ir dažādi uzdevumi. Dažas tikai sniedz informāciju, piemēram, par tiesībām to atbildības jomā, savukārt citas individuālā gadījumā var piedāvāt tiesisku palīdzību.

Iestādes var meklēt, izmantojot [pamattiesību interaktīvo rīku](#).

Lapa atjaunināta: 09/11/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Pamattiesības - Anglija un Velsa

Valsts tiesas

Viņas Majestātes tiesu un tribunālu dienests

Viņas Majestātes Tiesu un tribunālu dienests atbild par tiesu un tribunālu krimināllietās un civilietās un bāriņtiesu pārvaldību Anglijā un Velsā, kā arī par centralizēto tiesu pārvaldību Skotijā un Ziemeļīrijā. Tas nodrošina taisnīgu, rezultatīvu un efektīvu tiesu sistēmu, kurā darbojas neatkarīgas tiesu iestādes. Viņas Majestātes Tiesu un tribunālu dienesta mērķis ir nodrošināt, ka visiem iedzīvotājiem atbilstoši viņu atšķirīgajām vajadzībām ir iespēja savlaicīgi piekļūt tiesai, neatkarīgi no tā, vai viņi ir noziedzīgā nodarījumā cietušie vai liecinieki, apsūdzēti par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, parādos nonākuši patērētāji, bērni, kuru labklājība ir apdraudēta, uzņēmumi, kas iesaistīti saimnieciskos strīdos, vai personas, kas aizstāv savas darba ņēmēja tiesības vai apstrīd kādas valsts struktūras lēmumus.

Kontaktinformāciju par tiesām skatīt tīmekļa vietnē: [Saziņa ar tiesām](#)

Kontaktinformāciju par tribunāliem skatīt tīmekļa vietnē: [Saziņa ar tribunāliem](#)

Papildu informācija

Civilprocess

Anglijā un Velsā civilprocesu sāk cietusī persona jeb „prasītājs”. Nav nepieciešama sākotnēja izmeklēšana par sūdzības ticamību. Gan Augstākajā Tiesā, gan apgabaltiesā civilprocesu sāk, izsniedzot dokumentu, ko sauc par „prasības veidlapu.” Civilprocesa sākumposmā iesaistītās puses apmainās ar oficiāliem paziņojumiem.

Parasti civilprocesu jebkurā laikā var apturēt vai izbeigt ar izlīgumu. Prasības tiesā parasti izskata tiesnesis bez piesēdētājiem. Tomēr, ja tiesa tam piekrīt, pastāv tiesības uz tiesas procesu ar zvērināto piedalīšanos – tas iespējams, ja prasība saistīta ar krāpšanu, apmelošanu, neslavas celšanu, nepatiesu apsūdzību un nepamatotu brīvības atņemšanu. Zvērinātie skata jautājumu pēc būtības un lemj par zaudējumu atlīdzību cietušajai pusei. Spriedumam parasti ir nepieciešama visu zvērināto vienprātība, bet, ja zvērinātie nevar vienoties, tad iespējams ar zvērināto balsu vairākumu taisīts spriedums.

Ja puse atsakās pildīt tiesas spriedumu vai rīkojumu, ir pieejamas dažādas izpildes procedūras. Ja ar spriedumu piespriesta naudas summa, visbiežāk pielietotā izpildes metode ir vai nu parādnieka mantas apķīlāšana, vai rīkojums par ieņēmumu apķīlāšanu. Ja ar spriedumu noteikts aizliegums, atteikums ievērot aizliegumu var beigties ar brīvības atņemšanu par necieņas izrādīšanu tiesai. Parasti tiesa liek procesa izmaksas segt zaudētājai pusei, bet neliela apmēra prasījumu gadījumā ir pieņemts, ka puses pašas sedz savas izmaksas, lai gan pastāv iespēja atgūt tiesas izdevumus no zaudētājas puses. Tas atspoguļo faktu, ka neliela apmēra prasījumu procedūras ir izstrādātas tā, ka puses var risināt problēmas, neiesaistot advokātus.

Juridiskā palīdzība

Visās Apvienotās Karalistes jurisdikcijās pastāv visaptveroša sistēma, lai personas, kurām nepieciešamas juridiskas konsultācijas vai pārstāvība tiesā, varētu no valsts līdzekļiem saņemt finansiālu palīdzību. Šīs shēmas tiek sauktas par „juridisko palīdzību” un ir būtiskas, lai ikviena persona īstenotu savas likumīgās tiesības. Juridiskā palīdzība ir paredzēta tiem, kam ir zemi un pieticīgi ienākumi, un to var piešķirt pilnā apmērā vai nosakot, ka daļu izdevumu persona sedz no saviem līdzekļiem. Ja tiek piešķirta juridiskā palīdzība, lietu skata parastajā kārtībā, izņemot to, ka nenotiek naudas plūsma starp personu un tās juriskonsultu: visi maksājumi tiek veikti ar juridiskās palīdzības fonda starpniecību. Ministru līmenī atbildība par juridisko palīdzību Anglijā un Velsā ir Lorda kanclera kompetencē.

Anglijā un Velsā juridisko palīdzību gan krimināllietās, gan civillietās administrē Juridiskās palīdzības aģentūra (*Legal Aid Agency, LAA*).

Civiltiesiskos juridiskos pakalpojumus sniedz nolīgtu organizāciju tīkls. Noteikumi, kas attiecas uz civiltiesiskās juridiskās palīdzības sniegšanu, galvenokārt ir noteikti 2012. gada Likumā par juridisko palīdzību un likumpārkāpēju notiesāšanu un sodiem un saskaņā ar minēto likumu pieņemtajos sekundārajos normatīvajos aktos un norādījumos. Personai finansiālo palīdzību piešķirs tikai gadījumā, ja tās lieta ietilpst attiecīgās shēmas piemērošanas jomā un pēc līdzekļu un lietas būtības pārbaudes ir atzīta par atbilstīgu. Papildus tiešai juridiskai palīdzībai *LAA* ir izveidojusi palīdzības tālruņa līniju, ar ko tā nodrošina bezmaksas, konfidencialas un neatkarīgas juridiskas konsultācijas. Kopš 2013. gada aprīļa tām personām, kurām nepieciešama palīdzība attiecībā uz parādu piedziņu, īpašām izglītības vajadzībām un problēmām diskriminācijas jomā, ievērojot atsevišķus izņēmumus, savs juridiskās palīdzības pieteikums jāiesniedz, izmantojot centralizētu tālruņa konsultāciju līniju. Palīdzība tiek sniegta pa tālruni, ja vien netiek atzīts, ka klients nevar saņemt konsultācijas pa tālruni.

Krimināllietu juridiskās palīdzības dienestsvar nodrošināt juridisko palīdzību krimināltiesību jomā personām, pret kurām notiek kriminālprocess vai kurām draud apsūdzība par noziedzīgu nodarījumu. Atbilstību prasībām, kas izvirzītas juridiskās palīdzības saņemšanai krimināllietās, novērtē *LAA*. Miertiesā apsūdzētais varēs pretendēt uz juridisko palīdzību tikai tad, ja tas iztur finansiālo līdzekļu pārbaudi un atbilst „tiesiskuma interešu” kritērijiem. Kroņa tiesā apsūdzētie, kas gaida tiesu, automātiski atbilst „tiesiskuma interešu” kritērijiem. Lai arī visi apsūdzētie var pretendēt uz juridisko palīdzību, attiecībā uz viņiem veic līdzekļu pārbaudi un viņiem var likt no viņu ienākumiem un/vai kapitāla piedalīties lietas izmaksu segšanā. Apsūdzētajiem, kas piedalījušies lietas izmaksu segšanā un tiek attaisnoti, šīs iemaksas tiks atmaksātas ar procentiem.

Ja persona uzskata, ka ir pārkāptas viņas tiesības saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību konvenciju, un plāno iesniegt lietu Eiropas Cilvēktiesību tiesā, ir vairākas shēmas, kas pieejamas juridisko konsultāciju un juridiskās palīdzības saņemšanai. Juridiskās palīdzības mehānisma ietvaros, pieteikuma sagatavošanas sākotnējos posmos personai var palīdzēt pieredzējis advokāts (*solicitor*) vai juriskonsults (*legal advisor*). Ja Eiropas Cilvēktiesību tiesa Strasbūrā pieteikumu atzīst par pieņemamu, pieteikuma iesniedzējs var saņemt finansiālu palīdzību tieši no šīs tiesas. Atbilstību palīdzības saņemšanai nosaka, pamatojoties uz to, vai pieteikuma iesniedzējam būtu tiesības uz valsts juridisko palīdzību vai ne.

Vairākas pilsētās juridiskie centri sniedz juridiskas konsultācijas un pārstāvību, kas var būt bezmaksas atkarībā no līdzekļiem. Juridiskie centri, kas tiek finansēti no dažādiem avotiem – bieži tās ir vietējās pašvaldību iestādes –, parasti nodarbina pilnslodzes algotus juristus, bet daudzos ir arī sociālie darbinieki. Lielākoties viņi nodarbojas ar mājokļa, nodarbinātības, sociālās drošības un imigrācijas problēmām. Bezmaksas konsultācijas var saņemt arī pilsoņu konsultāciju birojos, patērētāju un mājokļu konsultāciju centros un speciālistu konsultāciju centros, ko izveidojušas brīvprātīgo organizācijas. Bēgļu juridiskais centrs un Imigrācijas padomdevēja dienests – abi tiek finansēti no valsts līdzekļiem –, sniedz bezmaksas konsultācijas un atbalstu patvēruma meklētājiem, arī Imigrācijas padomdevēja dienests nodrošina bezmaksas konsultācijas un palīdzību personām, kas vēlas izmantot pārsūdzības tiesības imigrācijas jautājumos.

Noziedzīgos nodarījumus cietušie

Prakses kodeksā noziedzīgos nodarījumus cietušajiem (“Code of Practice for Victims of Crime” jeb “Kodekss cietušajiem”) ir noteikta informācija, atbalsts un pakalpojumi, ko cietušie visās procesa stadijās var saņemt no kriminālās justīcijas iestādēm Anglijā un Velsā. Kodekss cietušajiem ir izstrādāts vienkāršā angļu valodā, un tā mērķauditorija ir noziedzīgos nodarījumus cietušās personas. Kodeksā arī aprakstīts, kā cietušie var iesniegt sūdzību, ja viņiem nav sniegtas tās priekšrocības, kas ir paredzētas Kodeksā cietušajiem. Ieviešot Liecinieku hartu („Witness Charter”), arī lieciniekiem tika noteikts līdzvērtīgs pakalpojumu standartu kopums, lai arī bez likuma spēka. Ziemeļīrijā ir publicēts atsevišķs Prakses kodekss noziedzīgos nodarījumus cietušajiem, kurā noteikti standarti pakalpojumiem, kas cietušajām personām būtu jāsaņem, kontaktējoties ar Ziemeļīrijas kriminālās justīcijas sistēmu, kā arī kārtība, kā iesniegt sūdzību. Tas tiks aizstāts ar jaunu Prakses hartu cietušajiem, kurai būs likuma spēks. Visām pazīnotos noziedzīgos nodarījumus cietušām personām ir pieejams buklets „Nozieguma upuri” („Victims of crime”), kurā sniegti praktiski padomi par to, kā rīkoties, ja ir noticis noziedzīgs nodarījums. Tajā saprotami izskaidrotas policijas un tiesas darbības kriminālprocesā, kārtība, kā pieteikties kompensācijas saņemšanai, un kāda turpmāka palīdzība ir pieejama. Anglijā un Velsā cietušajiem ir arī tiesības saņemt atbalstu kā palīdzību, lai, ciktāl tas ir iespējams, tiktu galā ar nozieguma sekām un atgūtos no tām. Cietušajiem šos pakalpojumus nozīmēs policija, vai arī viņi paši var tos pieprasīt. Lielāko daļu cietušo atbalsta pakalpojumu vietējā līmenī sniedz policija un policijas komisāri, un šos pakalpojumus finansē valdība.

Ja Karaliskais prokuratūras dienests atsaka sākt kriminālvajāšanu, cietušie var celt privātsūdzību Anglijā un Velsā, taču praksē tas tiek darīts reti. Cietušie var arī celt civiltiesisku prasību par kaitējuma atlīdzību. Tiesas procedūras ir vienkāršotas, tādējādi prasības par neliela apmēra zaudējumiem vai kaitējumu var celt personas bez juridiskās zināšanām.

Tiesa notiesājošā spriedumā var nozieguma izdarītājam likt cietušajam samaksāt kompensāciju par miesas bojājumiem, zaudējumiem vai kaitējumu, kas radies noziedzīga nodarījuma rezultātā. Anglijā un Velsā tiesas pienākums ir apsvērt kompensāciju katrā atbilstošā gadījumā un norādīt iemeslus, ja kompensācija netiek piespriesta. Ja tiesa uzskata, ka būtu lietderīgi noteikt soda naudu un kompensācijas rīkojumu, taču pārkāpējam nav pietiekamu līdzekļu, lai tos abus samaksātu, prioritāte būtu jāpiešķir kompensācijai. Tāpat kompensācijai ir prioritāte, nosakot papildmaksu cietušajam, ja pārkāpēja līdzekļi ir problemātiski.

Personas, kuras Anglijā, Velsā vai Skotijā cietušas vardarbīgā noziedzīgā nodarījumā un kuras atbilst uzturēšanās vietas, valstspiederības un citam prasībām, var lūgt kompensāciju no valsts līdzekļiem, izmantojot Noziedzīgos nodarījumus cietušo kompensācijas mehānismu. Kompensāciju nosaka pēc piešķiruma tarifa, un maksājumi ir diapazonā no GBP 1000 līdz GBP 500 000 vissmagāk cietušajiem.

Ziemeļīrijā ir atsevišķs regulējums, saskaņā ar kuru noteiktos apstākļos no valsts līdzekļiem var izmaksāt kompensācijas par noziedzīgos nodarījumus nodarītu kaitējumu un īpašuma tīšu bojāšanu, tostarp par tā rezultātā nodarītajiem zaudējumiem vai negūto peļņu.

Valsts cilvēktiesību iestādes

Līdztiesības un cilvēktiesību komisija (*Equality and Human Rights Commission, EHRC*)

Šai organizācijai, kurai ir biroji Londonā, Mančesterā, Glāzgovā un Kārdifā, ir ar likumu noteikts uzdevums veicināt un uzraudzīt cilvēktiesību ievērošanu un aizsargāt, ievērot un veicināt vienlīdzību visās deviņās "aizsargājamajās" jomās – vecums, invaliditāte, dzimums, rase, reliģija un pārliecība, grūtniecība un maternitāte, laulības un civiltiesības, seksuālā orientācija un dzimuma maiņa.

Tā parasti neuzņemas atsevišķas lietas, ja vien tās nav stratēģiski nozīmīgas, piemēram, tiesību aktu skaidrošana, lai gan tā var sniegt ieteikumus par piemērotāko iestādi, kas palīdzēs jūsu konkrētajā situācijā.

EHRC tika izveidota 2007. gada 1. oktobrī. Tās uzdevums ir nodrošināt līdztiesību un cilvēktiesības visiem, novērst diskrimināciju, mazināt nevienlīdzību, aizsargāt cilvēktiesības un veidot labas attiecības starp kopienām, nodrošinot, ka ikvienam ir dota taisnīga iespēja būt par sabiedrības locekli. Tās darbības joma aptver Angliju, Velsu un Skotiju, tomēr attiecībā uz cilvēktiesībām Skotijā ir sava cilvēktiesību komisija — Skotijas Cilvēktiesību komisija (*Scottish Human Rights Commission*). EHRC apvieno uzdevumus, ko līdz šim veica trīs Lielbritānijas līdztiesības komisijas (atbildīgas par rasu vienlīdzību, dzimumu līdztiesību un invalīdu tiesībām), un uzņemas arī atbildību par jaunajām jomām diskriminācijas novēršanas tiesību aktos (diskriminācija vecuma, seksuālās orientācijas un reliģijas vai pārliecības dēļ), kā arī cilvēktiesībām. Tai ir tiesības īstenot tiesību aktus līdztiesības jomā un ir pilnvaras, lai veicinātu atbilstību Cilvēktiesību likumam (*Human Rights Act, HRA*).

[Līdztiesība un cilvēktiesības](#)

[Kā saņemt palīdzību un padomu](#)

[Līdztiesības konsultāciju un atbalsta dienests \(EASS\)](#)

Bezmaksas tālrunis: + 44 808 800 0082

Teksta tālrunis: + 44 808 800 0084

Bezmaksas pasta adrese: FREEPOST EASS HELPLINE FPN6521

Ombuds (tiesībsargs)

Parlamentārais un veselības aprūpes pakalpojumu tiesībsargs (*Parliamentary and Health Service Ombudsman*)

Šā tiesībsarga uzdevums ir veikt neatkarīgas izmeklēšanas par sūdzībām attiecībā uz to, ka valsts struktūras, virkne citu valsts iestāžu Apvienotajā Karalistē un Valsts Veselības dienests (*National Health Service, NHS*) Anglijā nav rīkojies pienācīgi vai pareizi, vai ir sniedzis nekvalitatīvu pakalpojumu.

[Parlamentārais un veselības aprūpes pakalpojumu tiesībsargs](#)

Klientu palīdzības tālrunis + 44 345 015 4033, pieejams no pirmdienas līdz piektdienai no 8:30 līdz 17:30 (pēc Griničas laika)

Specializētās cilvēktiesību iestādes

Tiesībsargs bērnu tiesību jomā

1. Anglijas Bērnu lietu komisārs

Anglijas Bērnu lietu komisāre ir Anna Lonfilda (*Anne Longfield*). Komisāre un viņas birojs nodrošina to, ka atbildīgie pieaugušie ieklausās bērnos un jauniešos.

Bērnu lietu komisāra uzdevumi tika noteikti [2004. gada Bērnu tiesību likumā](#), un tie paredz uz klausīt bērnu un jauniešu viedokļus no to dzimšanas brīža līdz 18 gadu vecumam (vai līdz 21 gada vecumam, ja tie ir aprūpējami jaunieši vai viņiem ir grūtibas mācībās)..

[Anglijas Bērnu lietu komisārs](#)

Kontaktinformācija

Children's Commissioner for England

Sanctuary Buildings

20 Great Smith Street

London

SW1P 3BT

Tālrunis: + 44 808 800 8330

2. Velsas Bērnu lietu komisārs

Velsas Bērnu lietu komisāre ir Sallija Holanda (*Sally Holland*). Viņas uzdevums ir aizstāvēt bērnus un jauniešus un izteikties viņu vārdā. Viņas uzdevums ir gādāt par bērnu un jauniešu drošību, informēt viņus par viņu tiesībām un nodrošināt viņiem piekļuvi šīm tiesībām. Savā darbā viņai ir jāņem vērā bērnu tiesības un Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencija par bērna tiesībām.

[Velsas Bērnu lietu komisārs](#)

Kontaktinformācija

Children's Commissioner for Wales

Oystermouth House

Phoenix Way

Llansamlet

Swansea

SA7 9FS

Tālr.: +44 1792 765600

Fakss: +44 1792 765601

Uzdevumi:

veicināt labāku izpratni par bērnu tiesībām;

pārskatīt tiesību aktu, prakses un pakalpojumu saistībā ar bērniem un jauniešiem atbilstību un efektivitāti;

konsultēt valdību un attiecīgās iestādes par bērnu un jauniešu tiesībām un interesēm;

informēt par komisāra funkcijām bērnus, viņu vecākus vai aprūpētājus un ieinteresētās personas;

noskaidrot bērnu un jauniešu uzskatus par jautājumiem, kas ietekmē viņu dzīvi;

saglabāt un turpināt attīstīt efektīvus pārvaldības pasākumus saskaņā ar labāko praksi, lai palielinātu lietderīgu, efektīvu un ekonomisku līdzekļu izmantošanu.

Datu aizsardzības iestāde

1. Informācijas lietu komisārs

Informācijas lietu komisāra birojs ir Apvienotās Karalistes neatkarīga iestāde, kas izveidota, lai sabiedrības interesēs nodrošinātu tiesību uz informāciju ievērošanu, veicinot valsts iestāžu darbības pārredzamību un iedzīvotāju personas datu aizsardzību.

Kontaktinformācija
Information Commissioner's Office
Wycliffe House
Water Lane
Wilmslow
Cheshire SK9 5AF

Tālr.: 0303 123 1113 (vai, ja nevēlaties zvanīt uz „03” numuru, - 01625 545745; ja zvanāt no ārvalstīm, + 44 1625 545745)

[☞ Informācijas lietu komisariāts](#)

2. Informācijas lietu komisārs – reģionālais birojs

Velsa

Information Commissioner's Office – Wales
Cambrian Buildings
Mount Stuart Square
Cardiff CF10 5FL
Tālr.: 029 2044 8044
Fakss: 029 2044 8045
E-pasts: [☞ wales@ico.gsi.gov.uk](mailto:wales@ico.gsi.gov.uk)

Citi

1. TĪMEKĻA VIETNE- GOV.UK

Šī ir Apvienotās Karalistes valdības oficiālā tīmekļa vietne Apvienotās Karalistes iedzīvotājiem.

Tīmekļa vietne: [☞ GOV.UK](#)

2. Iedzīvotāju konsultatīvais dienests (Citizens Advice Service)

Iedzīvotāju konsultatīvais dienests iedzīvotājiem palīdz atrisināt juridiskas, finansiālas un citas problēmas, sniedzot bezmaksas neatkarīgas un konfidenciālas konsultācijas un ietekmējot politikas veidotājus.

[☞ Iedzīvotāju konsultatīvais dienests](#)

[☞ Iedzīvotāju konsultatīvā dienesta kontaktinformācija](#)

3. Civillietu juridisko konsultāciju dienests

Civillietu juridisko konsultāciju dienests (Civil Legal Advice, CLA) sniedz bezmaksas un konfidenciālas konsultācijas Anglijā un Velsā, to apmaksājot no atbilstošām personām paredzētās juridiskās palīdzības līdzekļiem. Juridisko palīdzību iespējams saņemt attiecībā uz:

sūdzībām par pabalstiem;

parādsaistībām, ja to piedziņu var vērst pret mājokli;

īpašām izglītības vajadzībām;

mājokļiem;

diskriminācijas jautājumiem;

palīdzību un konsultācijas cietušajiem no vardarbības ģimenē;

jautājumi par aprūpē esošu bērnu.

Jums uzdos vispārīgus jautājumus par attiecīgo juridisko problēmu un par Jūsu finansiālo stāvokli, lai noteiktu, vai Jums ir tiesības uz juridisko palīdzību.

Kopš 2013. gada aprīļa tām personām, kurām nepieciešama palīdzība attiecībā uz parādu piedziņu, īpašām izglītības vajadzībām un problēmām

diskriminācijas jomā, ievērojot atsevišķus izņēmumus, savs juridiskās palīdzības pieteikums jāiesniedz, izmantojot centralizētu tālruna konsultāciju līniju.

Palīdzība tiek sniegta pa tālruni, ja vien netiek atzīts, ka klients nevar saņemt konsultācijas pa tālruni.

Kontaktinformācija

Tālrunis: 0845 345 4345

Minicom: 0845 609 6677

No pirmdienas līdz piektdienai no plkst. 9:00 līdz 20:00

Sestdienās no plkst. 9:00 līdz 12:30

[☞ Civillietu juridisko konsultāciju dienests](#)

4. Komisārs cietušo jautājumos (The Victims' Commissioner)

[☞ Komisārs cietušo jautājumos](#)

Komisāra cietušo jautājumos uzdevums ir aizsargāt cietušo un liecinieku intereses, veicināt labu praksi attieksmē pret viņiem un regulāri pārskatīt Prakses kodeksu cietušajiem (Code of Practice for Victims), kurā noteikti pakalpojumi, kurus cietušie var saņemt.

Tiesību aktos ir noteikts, ka komisārs nedrīkst iejaukties konkrētās lietās, bet viņš var sniegt ieteikumus, kur saņemt labāko padomu un atbalstu.

5. Imigrācijas lietu komisariāts (The Office of the Immigration Services Commissioner)

Kontaktinformācija:

5. stāvs

Counting House

53 Tooley Street

London

SE1 2QN

Tālrunis: 0845 000 0046

Imigrācijas lietu komisariāts (OISC) ir neatkarīga publiska iestāde, kas nav nevienas ministrijas pakļautībā un izveidota saskaņā ar 1999. gada Imigrācijas un patvēruma likumu.

OISC galvenie pienākumi ir šādi:

regulēt imigrācijas konsultantu darbu;

veicināt labu praksi, nosakot standartus;

pieņemt un risināt sūdzības par jebkuru personu, kas darbojas kā imigrācijas konsultants;

sodīt personas, kas darbojas, pārkāpjot tiesību aktus;

pārraudzīt to personu darbības regulējumu, kuras sniedz konsultācijas imigrācijas jomā un darbojas kādā nozīmētā profesionālajā struktūrā.

OISC nav pienākuma sniegt konsultācijas imigrācijas jomā vai ieteikt vai apstiprināt konkrētu konsultantu.

OISC sadarbojas ar daudzām organizācijām, tostarp profesionālajām apvienībām, tribunāliem, Apvienotās Karalistes Robežu aģentūru un brīvprātīgajām organizācijām.

Sīkāka informācija ir pieejama [Imigrācijas lietu komisariāta tīmekļa vietnē](#)

Lapa atjaunināta: 24/07/2017

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Pamattiesības - Ziemeļīrija

Valsts tiesas

Valsts civiltiesību iestādes

Tiesībsargs (ombuds)

Specializētas civiltiesību iestādes

Cits

Valsts tiesas

1. Viņas Majestātes Tiesu un tribunālu dienests (*Her Majesty's Courts & Tribunals Service*)

Viņas Majestātes Tiesu un tribunālu dienests atbild par krimināltiesu, civiltiesu un bāriņtiesu un tribunālu administrāciju Anglijā un Velsā un par nedecentralizēto tribunālu administrāciju Skotijā un Ziemeļīrijā. Tas gādā par taisnīgu, efektīvu un rezultatīvu tieslietu sistēmu, ko īsteno neatkarīga tiesu vara.

Viņas Majestātes Tiesu un tribunālu dienesta mērķis ir nodrošināt, lai visi pilsoņi varētu savlaicīgi piekļūt tiesu iestādēm atbilstoši viņu atšķirīgajām vajadzībām neatkarīgi no tā, vai viņi ir noziedzīgos nodarījumos cietušie vai liecinieki, apsūdzētie, patērētāji ar parādsaistībām, bērni, kam var tikt radīts kaitējums, komercstrīdos iesaistīti uzņēmumi vai privātpersonas, kas aizsargā savas darba tiesības vai apstrīd valsts struktūru lēmumus.

Informāciju par saziņu ar tiesām skatīt: <http://www.justice.gov.uk/global/contacts/hmcts/courts/index.htm>

Informāciju par saziņu ar tribunāliem skatīt: <http://www.justice.gov.uk/global/contacts/hmcts/tribunals/index.htm>

2. Ziemeļīrijas Tiesu un tribunālu dienests (*Northern Ireland Courts and Tribunals Service*)

Ziemeļīrijas Tiesu un tribunālu dienests (*NICTS*) ir Ziemeļīrijas Tieslietu departamenta aģentūra. Tas sniedz administratīvo atbalstu Ziemeļīrijas tiesām, proti, Apelācijas tiesai, Augstajai tiesai, Kroņa tiesai, grāfistes tiesām, mirtiesām un izmeklēšanas tiesām. Dienests sniedz administratīvo atbalstu arī tribunāliem un, izmantojot Spriedumu izpildes biroju, nodrošina civiltiesu spriedumu izpildi.

Tīmekļa vietne: <https://www.justice-ni.gov.uk/topics/courts-and-tribunals>

Kontaktinformācija: <http://www.courtsni.gov.uk/en-GB/ContactDetails/>

Papildu informācija

Civilprocess

Procesuālā kārtība Ziemeļīrijā ir līdzīga tai, kas pastāv Anglijā un Velsā. Augstajā tiesā tiesvedība ierosina ar izpildrakstu, un grāfistes tiesās tiesvedību sāk ierosina ar apsūdzības rakstu civiltietā vai maza apmēra prasību. Tos izsniedz atbildētājam, kuram ir tiesības aizstāvēties pret prasību. Civiltiesu spriedumus izpilda, piemērojot centralizētu procesu, ko pārvalda Spriedumu izpildes birojs.

Juridiskā palīdzība

Visās Apvienotās Karalistes jurisdikcijās pastāv visaptveroša sistēma, lai personas, kurām nepieciešamas juridiskas konsultācijas vai pārstāvība tiesā, varētu no valsts līdzekļiem saņemt finansiālu palīdzību. Šos mehānismus sauc par „juridisko palīdzību”, un tie ir svarīgi katra indivīda likumīgo tiesību īstenošanai.

Juridiskā palīdzība ir paredzēta tiem, kam ir zemi un pieticīgi ienākumi, un to var piešķirt bez maksas vai, nosakot, ka daļu izdevumu persona sedz no saviem līdzekļiem. Ja tiek piešķirta juridiskā palīdzība, lietu skata parastajā kārtībā, izņemot to, ka nenotiek naudas plūsma starp personu un tās juriskonsultu: visi maksājumi tiek veikti, izmantojot Juridiskās palīdzības fondu.

Ziemeļīrijā par juridiskās palīdzības sniegšanu ir atbildīga Ziemeļīrijas Juridisko pakalpojumu komisija. Atbilstību juridiskās palīdzības saņemšanai lielākajā daļā civiltiesisko vai krimināltiesisko jautājumu nosaka, veicot līdzekļu un konkrētās lietas apstākļu pārbaudi.

Ja persona uzskata, ka pārkāptas viņas tiesības, kas ir nostiprinātas Eiropas Civiltiesību konvencijā, un vēlas vērsties Eiropas Civiltiesību tiesā, pastāv vairāki mehānismi juridisko konsultāciju un palīdzības saņemšanai. Juridiskās palīdzības mehānisma ietvaros, pieteikuma sagatavošanas sākotnējos posmos personai var palīdzēt pieredzējis advokāts (*solicitor*) vai juriskonsults (*legal advisor*). Ja Eiropas Civiltiesību tiesa Strasbūrā pieteikumu atzīst par pieņemamu, pieteikuma iesniedzējs var saņemt finansiālu palīdzību tieši no šīs tiesas. Atbilstību tās saņemšanai nosaka, pamatojoties uz to, vai pieteikuma iesniedzējs būtu tiesīgs pretendēt uz savas valsts juridisko palīdzību.

Vairākās pilsētās juridiskie centri sniedz juridiskas konsultācijas un pārstāvību, kas var būt bezmaksas atkarībā no līdzekļiem. Juridiskajos centros, ko finansē no dažādiem avotiem, starp kuriem bieži ir vietējās pašvaldību iestādes, parasti strādā pilna laika algoti juristi, bet daudzos strādā arī brīvprātīgie. Liela daļa viņu darba laika ir atvēlēta mājokļu, nodarbinātības, sociālās drošības un migrācijas problēmjautājumiem. Bezmaksas konsultācijas ir pieejamas arī Pilsoņu konsultāciju birojā, patērētāju un mājokļu konsultāciju centros un specializētos konsultāciju centros, ko izveidojušas dažādas brīvprātīgo organizācijas. Bēgļu juridiskais centrs un Imigrācijas konsultāciju dienests, kuri saņem valsts finansējumu, sniedz bezmaksas konsultācijas un palīdzību patvēruma meklētājiem, un Imigrācijas konsultāciju dienests turklāt sniedz bezmaksas konsultācijas un palīdzību personām, kam ir pārsūdzības tiesības imigrācijas lietās.

Noziedzīgos nodarījumos cietušie

Tiesa notiesājošā spriedumā var nozieguma izdarītājam likt cietušajam samaksāt kompensāciju par miesas bojājumiem, zaudējumiem vai kaitējumu, kas radies noziedzīga nodarījuma rezultātā. Anglijas un Velsas tiesām ir pienākums kompensāciju apsvērt visās piemērotās lietās un sniegt pamatojumu gadījumos, kad netiek noteikta kompensācija. Ja tiesa apsver gan kompensāciju cietušajam, gan naudas sodu, kompensācija uzskatāma par prioritāru, un kompensācijas summu piedziņa jāveic pirms naudas soda piedziņas.

Ja Karaliskais prokuratūras dienests atsaka sākt kriminālvajāšanu, cietušie var celt privātsūdzību Anglijā un Velsā, taču praksē tas tiek darīts reti. Cietušie var arī celt civiltiesisku prasību par kaitējuma atlīdzību. Tiesas procedūra ir vienkāršota, lai personas bez juridiskām zināšanām varētu celt maza apmēra prasības par zaudējumu vai kaitējuma atlīdzību.

Neatkarīgi no to valstspiederības personas, kuras Anglijā, Velsā vai Skotijā cietušas vardarbīgā noziedzīgā nodarījumā, var lūgt kompensāciju no valsts līdzekļiem, izmantojot Noziedzīgos nodarījumos cietušo kompensācijas mehānismu. Kompensāciju nosaka pēc piešķiruma tarifa, un maksājumi ir diapazonā no GBP 1000 līdz GBP 500 000 vissmagāk cietušajiem.

Ziemeļīrijā pastāv atsevišķa kārtība, saskaņā ar kuru kompensāciju noziedzīgos nodarījumos cietušajiem un par īpašumam jaunprātīgi radītiem zaudējumiem, tostarp tā rezultātā negūto peļņu, noteiktos apstākļos izmaksā no valsts līdzekļiem.

Apvienotajā Karalistē pastāv trīs organizācijas, kas sniedz vispārēju atbalstu noziedzīgos nodarījumos cietušajiem: Cietušo atbalsta organizācija, kas aptver Angliju un Velsu, Skotijas Cietušo atbalsta organizācija un Ziemeļīrijas Cietušo atbalsta organizācija. Tās saņem valsts finansējumu.

Valdība 1996. gada jūnijā publicēja jaunu Cietušo tiesību hartu, kam vēlāk piešķīra normatīvu raksturu, 2006. gada aprīlī pieņemot Cietušo prakses kodeksu. Cietušajiem šobrīd ir tiesības no kriminālās justīcijas dienestiem saņemt augstas kvalitātes pakalpojumus. Šajā kodeksā turklāt cietušajiem izklāstīts, kā iesniegt sūdzību, ja nav saņemti augstas kvalitātes pakalpojumi. Pateicoties Liecinieku tiesību hartas ieviešanai, lieciniekiem ir līdzīgas, taču ne normatīva rakstura, tiesības uz augstas kvalitātes pakalpojumiem. Ziemeļīrijā ir publicēts atsevišķs prakses kodekss attiecībā uz noziedzīgos nodarījumos cietušajiem, un tajā ir noteikti standarti pakalpojumiem, ko cietušajiem būtu jāsaņem no Ziemeļīrijas kriminālās justīcijas sistēmas, un tas, kā iesniegt sūdzību. Visām personām, kas ir cietušas no paziņotiem noziedzīgiem nodarījumiem, tiek izsniegta brošūra „Noziedzīgos nodarījumos cietušie”, kurā sniegti praktiski padomi par to, kā rīkoties pēc noziedzīga nodarījuma. Tajā vienkāršā veidā izskaidrotas policijas un tiesas procedūras, tas, kā pieteikties kompensācijas saņemšanai, un kāda ir papildu pieejamā palīdzība.

Valsts cilvēktiesību iestādes

Ziemeļīrijas Cilvēktiesību komisija (Northern Ireland Human Rights Commission)

Ziemeļīrijas cilvēktiesību iestāde (NIHRC) ir valsts cilvēktiesību iestāde, kuras statusu ir akreditējusi Apvienoto Nāciju Organizācija (ANO). NIHRC finansē Apvienotās Karalistes valdība, bet tā ir neatkarīga valsts iestāde, kas darbojas pilnīgā saskaņā ar ANO Parīzes principiem.

Tās uzdevums ir pārliecināties, ka valdība un citas valsts iestādes aizsargā ikvienas personas cilvēktiesības Ziemeļīrijā. Tā arī palīdz cilvēkiem saprast, kādas ir viņu cilvēktiesības, un ko viņi var darīt, ja viņiem tiek liegtas viņu tiesības vai ja tās tiek pārkāptas.

Kontaktinformācija:

Temple Court

39 North Street

Belfast

Northern Ireland

BT1 1NA

Tālr.: +44 (0)28 9024 3987

E-pasts: information@nihrc.org

Tīmekļa vietne: <http://www.nihrc.org/>

Tiesībsargs (ombuds)

Parlamentārais tiesībsargs un tiesībsargs veselības pakalpojumu jomā (Parliamentary and Health Service Ombudsman)

Šo tiesībsargu (ombudu) izveidoja Parlaments, lai palīdzētu gan personām, gan sabiedrībai.

Tā uzdevums ir izskatīt sūdzības par negodīgu izturēšanos pret personu vai par zemas kvalitātes pakalpojumiem, ko snieguši valdības departamenti, citas sabiedriskās organizācijas vai NHS Anglijā. Tā pilnvaras ir noteiktas tiesību aktos, un tā pakalpojumi ir ikvienam pieejami.

Kontaktinformācija:

The Parliamentary and Health Service Ombudsman

Millbank Tower

Millbank

London

SW1P 4QP

Tīmekļa vietne: <https://www.ombudsman.org.uk/>

Specializētas cilvēktiesību iestādes

Tiesībsargs (ombuds) bērnu tiesību jautājumos

Ziemeļīrijas Bērnu un jauniešu komisārs (Northern Ireland Commissioner for Children and Young People)

Bērnu un jauniešu komisārs ir nevalstiska organizācija (NVO), kas tika izveidota 2003. gada oktobrī.

Pašreizējā komisāre ir Kolla Džaisoma (*Koulla Yiasouma*), un viņas uzdevums ir nodrošināt un veicināt bērnu un jauniešu tiesības un intereses Ziemeļīrijā. Komisāre ņem vērā arī visus attiecīgos noteikumus Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijā par bērnu tiesībām.

Finansējumu piešķir Kopienu departaments.

Kontaktinformācija:

NICCY

Equality House

7-9 Shaftesbury Square

Belfast

Northern Ireland BT2 7DP

Tālr.: 028 9031 1616

E-pasts: info@niccy.org

Tīmekļa vietne: <http://www.niccy.org/>

Gados vecāku cilvēku lietu komisārs

Gados vecāku cilvēku lietu komisārs ir nevalstiska organizācija (NVO), kas tika izveidota 2011. gada novembrī. Pašreizējais komisārs ir Edijs Linčs (*Eddie Lynch*), un viņa uzdevums ir nodrošināt un veicināt gados vecāku cilvēku intereses Ziemeļīrijā.

Kontaktinformācija:

COPNI

Equality House

7-9 Shaftesbury Square

Belfast

Northern Ireland BT2 7DP

Tālr.: 028 9089 0892

E-pasts: info@copni.org

Tīmekļa vietne: <http://www.copni.org/>

Vienlīdzību veicinošā iestāde - pareizi JH

Ziemeļīrijas Līdztiesības komisija

Kontaktinformācija:
Equality House
7-9 Shaftesbury Square
Belfast
Northern Ireland BT 2 7DP
Tālr.: 028 90 500 600

E-pasts: information@equalityni.org

Tīmekļa vietne: <http://www.equalityni.org/>

Ziemeļīrijas Līdztiesības komisija ir nevalstiska organizācija, kas izveidota saskaņā ar 1998. gada Ziemeļīrijas aktu (*Northern Ireland Act 1998*). Tās pilnvaras un pienākumi izriet no vairākiem tiesību aktiem, kuri ir pieņemti pēdējās desmitgadēs, nodrošinot aizsardzību pret diskrimināciju vecuma, invaliditātes, rases, reliģijas un politisko uzskatu, dzimuma vai seksuālās orientācijas dēļ. Tai ir arī pienākumi, kas izriet no 1998. gada Ziemeļīrijas akta attiecībā uz likumā noteiktajiem vienlīdzības un labu attiecību pienākumiem, kas attiecas uz valsts iestādēm.

Tās finansējumu piešķir izpildbirojs.

Datu aizsardzības iestāde

1. Informācijas lietu komisārs

Informācijas lietu komisāra birojs ir Apvienotās Karalistes neatkarīga iestāde, kas ir izveidota, lai sabiedrības interesēs aizsargātu tiesības uz informāciju, sekmētu valsts iestāžu atklātumu un personu datu aizsardzību.

Kontaktinformācija:

Information Commissioner's Office

Wycliffe House

Water Lane

Wilmslow

Cheshire SK9 5AF

Tālr.: 0303 123 1113 (vai, ja nevēlaties zvanīt uz „03” numuru, - 01625 545745; ja zvanāt no ārvalstīm, + 44 1625 545745)

Tīmekļa vietne: <https://ico.org.uk/>

2. Informācijas lietu komisārs – reģionālais birojs

Ziemeļīrija

Information Commissioner's Office – Northern Ireland

3rd floor, 14 Cromac Place

Belfast,

Northern Ireland BT7 2JB

Tālr.: 028 9026 9380

E-pasts: ni@ico.org.uk

Cits

1. Directgov TĪMEKĻA VIETNE

Apvienotās Karalistes valdības oficiālā tīmekļa vietne Apvienotās Karalistes pilsoņiem.

Tīmekļa vietne: <http://www.gov.uk/>

2. Iedzīvotāju konsultatīvais dienests (*Citizens Advice Service*)

Pilsoņu konsultāciju dienests pilsoņiem sniedz palīdzību viņu juridisko, finansiālo un citu problēmu risināšanā, nodrošinot bezmaksas, neatkarīgas un konfidenciālas konsultācijas un ietekmējot politikas veidošanu.

Tīmekļa vietne: <http://www.citizensadvice.org.uk/>

3. Ziemeļīrijas Juridisko pakalpojumu komisija

Ziemeļīrijas Juridisko pakalpojumu komisija (turpmāk tekstā - "komisija") ir Tieslietu departamenta (*DOJ*) nevalstiskā organizācija, kas izveidota saskaņā ar 2003. gada rīkojumu par tiesas pieejamību (Ziemeļīrija). Tieslietu ministrs Deivids Fords (*David Ford*) paziņoja par savu nodomu 2014. gada rudenī nodot komisijas pienākumus departamenta izpildaģentūrai. Jaunās organizācijas nosaukums būs **Ziemeļīrijas Juridisko pakalpojumu aģentūra**. Šī nodošana būtiski nemainīs vispārējo pakalpojumu sniegšanu, bet sniegs virkni būtisku pārvaldības un efektivitātes uzlabojumu.

Komisijas uzdevums ir pārvaldīt publiski finansētu juridisko pakalpojumu sniegšanu, ievērojot likumā paredzētās juridiskās palīdzības shēmas. Tā veic likumā noteiktās pārbaudes, lai noteiktu, vai indivīdam vajadzētu saņemt civilo juridisko palīdzību, un, ja tā tiek sniegta, tā maksā juristiem un advokātiem par sniegtajiem juridiskajiem pakalpojumiem. Kaut arī tiesu iestādes ir atbildīgas par juridiskās palīdzības piešķiršanu krimināllietās, komisija maksā arī par atbilstošajiem juridiskajiem pakalpojumiem. Papildus juridiskās palīdzības shēmas administrēšanai tā sniedz arī ieguldījumu, lai atbalstītu *DOJ* darba programmu, lai reformētu juridisko palīdzību.

Kontaktinformācija:

The Northern Ireland Legal Services Commission (Ziemeļīrijas Juridisko pakalpojumu komisija)

2nd Floor,

Waterfront Plaza,

8 Laganbank Road,

Mays Meadow,

Belfast,

Northern Ireland BT1 3BN

Tālr.: +44 (0)28 9040 8888

Tīmekļa vietne: <http://www.nilsc.org.uk/>

Tās uzdevums ir Ziemeļīrijā veicināt taisnīgu un vienlīdzīgu pieeju tiesību aizsardzībai, sniedzot Ziemeļīrijas publiski finansētus juridiskus pakalpojumus.

Komisijas mērķis ir sniegt augstas kvalitātes pakalpojumus, kas ir vērsti uz klientu, mērķorientēti uz personām, kurām pēc tiem ir vislielākā nepieciešamība, un kas nodrošina augstu vērtību par veiktajiem izdevumiem.

Tā finansē juridiskos speciālistus un citus konsultantus:

lai sniegtu palīdzību personām, kas var pretendēt uz juridisko palīdzību savu tiesību aizsardzībai civiltiesiskos jautājumos,

lai sniegtu palīdzību personām, pret kurām sāka kriminālizmeklēšana vai celta apsūdzība.

4. Komisārs cietušo jautājumos (*The Victims' Commissioner*)

Baroness Newlove of Warrington,
Victims' Commissioner for England & Wales
The Tower, 9th Floor,
102 Petty France,
London, SW1H 9AJ

E-pasts: victims.commissioner@victimscommissioner.gsi.gov.uk

Tīmekļa vietne: <http://victimscommissioner.org.uk/>

Komisāra cietušo jautājumus uzdevums ir aizsargāt cietušo un liecinieku intereses, veicināt labu praksi attiekmē pret viņiem un regulāri pārskatīt Prakses kodeksu cietušajiem (*Code of Practice for Victims*), kurā noteikti pakalpojumi, kurus cietušie var saņemt.

Komisārs ir paredzēts, lai uzklausi cietušo un liecinieku uzskatus, izprastu krimināltiesību sistēmu no viņu viedokļa un mēģinātu palīdzēt uzlabot pieejamos pakalpojumus un atbalstu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka saskaņā ar likumu komisāram nav tiesību iejaukties konkrētos gadījumos. Tomēr tas centīsies sniegt informāciju par to, kur iegūt vislabāko padomu un atbalstu.

5. Ziemeļīrijas Cietušo atbalsta organizācija (*Victim Support Northern Ireland*)

Kontaktinformācija:

Central Office

Victim Support NI

Anns gate House

3rd Floor

70/74 Ann Street

Belfast

Northern Ireland BT 1 4EH

Tālr.: 028 9024 3133

E-pasts: belfast@victimsupportni.org.uk

Ziemeļīrijas Cietušo atbalsta organizācija ir labdarības organizācija, kas palīdz jebkāda veida noziedzīgu nodarījumu skartām personām. Tā cietušajiem, lieciniekiem un citām noziedzīgu nodarījumu skartām personām sniedz emocionālu atbalstu, praktisku palīdzību un būtisku informāciju.

Ziemeļīrijas Cietušo atbalsta organizācija ir vadošā labdarības organizācija, kas atbalsta noziedzīgu nodarījumu skartās personas. Tā piedāvā bezmaksas un konfidencialus pakalpojumus, neskatoties uz to, vai par noziedzīgu nodarījumu ir ziņots. Tā ir neatkarīga organizācija, kas nepieder policijai, tiesām vai citām kriminālās justīcijas iestādēm.

Ziemeļīrijas Cietušo atbalsta organizācija ik gadu sniedz palīdzību gandrīz 30 000 cilvēkiem, ko skārusi noziedzība.

6. Ziemeļīrijas Tiesībsargs ieslodzīto jautājumos (*The Prisoner Ombudsman for Northern Ireland*)

Unit 2

Walled Garden

Stormont Estate

Belfast

Northern Ireland BT4 3SH

Tālr.: 028 90 44 3982

Bezmaksas tālrunis: 0800 7836317

E-pasts: pa@prisonerombudsman.x.gsi.gov.uk

Tīmekļa vietne: <http://www.niprisonerombudsman.gov.uk/>

Tiesībsargu ieslodzīto jautājumos amatā ieceļ Ziemeļīrijas tieslietu ministrs, un šis Ombuds ir pilnīgi neatkarīgs no Ziemeļīrijas Ieslodzījuma vietu dienesta (*NIPS*).

Tiesībsargs ieslodzīto jautājumos izmeklē:

sūdzības no ieslodzītajiem Ziemeļīrijā;

apmeklētājus, kas apmeklē ieslodzītos Ziemeļīrijā;

nāves gadījumus Ziemeļīrijas ieslodzījuma vietās.

Pašreizējais tiesībsargs ir Toms Makgūnigls (Tom McGonigle), un viņu atbalsta izmeklētāju komanda un citi darbinieki

7. Imigrācijas lietu komisariāts (*The Office of the Immigration Services Commissioner*)

Kontaktinformācija:

5th Floor

21 Bloomsbury Street

London

WC1B 3HF

Tālr.: 020 7211 1500

Imigrācijas lietu komisariāts (*OISC*) ir neatkarīga, valdībai nepiederoša valsts struktūra, kas izveidota saskaņā ar 1999. gada Imigrācijas un patvēruma aktu (*Immigration and Asylum Act*).

1999. gada Imigrācijas un patvēruma akts un 2002. gada Pilsonības, imigrācijas un patvēruma akts (*Nationality, Immigration and Asylum Act*) sniedz

Imigrācijas lietu komisāram dažādas pilnvaras, tostarp:

atteikt konsultanta piekļuvi regulējumam;

noteikt citu regulējumu jau noregulētai konsultanta darbībai;

var ierobežot vai dažādot darba konsultantu līmeņus;

noteikt disciplinārsodu noregulētam konsultantam;

piemērot ierobežojošu rīkojumu vai izpildrakstu;

uzsākt kriminālvajāšanu par nelikumīgu imigrācijas konsultāciju un/vai pakalpojumu sniegšanu;

uzsākt kriminālvajāšanu par nelikumīgu imigrācijas konsultāciju un/vai pakalpojumu sniegšanas reklamēšanu;

iekļūt konsultanta telpās;

konfiscēt konsultanta dokumentus.

Plašāku informāciju skatīt: <http://www.oisc.gov.uk/>

8. Cietušo un izdzīvojušo komisija (*Commission for Victims and Survivors*)

Kontaktinformācija:

Commission for Victims and Survivors

Equality House

7-9 Shaftesbury Square

Belfast

BT2 7DP

Tālr.: 028 9031 1000

Fakss: 028 9060 7424

Ziemeļrijas Cietušo un izdzīvojušo komisija rūpīgi veic savu darbu un nodrošina, ka visu cietušo un izdzīvojušo tiesības tiek uzklautas, ievērotas un ka tie saņem vislabākos iespējamus pakalpojumus. Cietušo un izdzīvojušo komisijas mērķis ir uzlabot konfliktā cietušo un izdzīvojušo dzīvi.

Tās uzdevums ir visu cietušo un izdzīvojušo vajadzību apmierināšana, nodrošinot izcilu pakalpojumu sniegšanu, atzīstot pagātnes mantojumu un veidojot labāku nākotni. Tās darbs ir balstīts uz vairākām pamatvērtībām, kuras tā izmanto ikdienas darbā. Tā cenšas sasniegt rezultātu, pamatojoties uz šo vērtību izpildi. Šīs vērtības ir šādas:

Uzmanības centrā cietušie - cietušie un izdzīvojušie ir uzmanības centrā it visā, ko dara Komisija, un tā veicina un novērtē viņu līdzdalību.

Atvērta un caurskatāma - Komisija ir atvērta, taisnīga, atbildīga un atsaucīga, veicot jebkuru savu darbību.

Vienlīdzība un dažādība - Komisija pret visiem izturas vienlīdzīgi un izskauž nevienlīdzību, izmantojot taisnīgumu, neatkarību un integritāti.

Cieņa - Komisijas pieeja ikvienam, kas ar to sazinās, ir pieklājīga un profesionāla.

Taisnīgums - Komisija aizstāv savu neatkarību un uztur nepieciešamo distanci pret valdību un attiecīgajām iestādēm.

Kvalitātes nodrošināšana - Komisija centīsies nodrošināt visām savām programmām augstu kvalitāti.

Plašāku informāciju skatīt <http://www.cvsni.org/>

Lapa atjaunināta: 10/04/2018

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējis.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: [en](#).

Pamattiesības - Skotija

Valsts cilvēktiesību iestādes

Ombuds

Specializētās cilvēktiesību iestādes

Citas jomas

Valsts cilvēktiesību iestādes

Konsultācijas par Jūsu situāciju varētu sniegt turpmāk minētās iestādes.

1. Līdztiesības un cilvēktiesību komisija (*Equality and Human Rights Commission*)

Līdztiesības un cilvēktiesību komisija ir valsts līdztiesības struktūra (VLS) Skotijā, Anglijā un Velsā, un tā darbojas nolūkā novērst diskrimināciju un veicināt līdztiesību pēc visiem deviņiem pamatiem, kas norādīti 2010. gada Līdztiesības likumā: vecums, invaliditāte, dzimums, rase, reliģija un pārliecība, grūtniecība un maternitāte, laulība un civilā partnerība, seksuālā orientācija un dzimuma maiņa. Tā ir "A statusa" valsts cilvēktiesību iestāde, kas ir neatkarīga organizācija, un Skotijā tā savas pilnvaras veicināt un aizsargāt cilvēktiesības daļa ar Skotijas Cilvēktiesību komisiju.

Kā valsts cilvēktiesību iestāde *EHRC*:

veicina informētību, izpratni un cilvēktiesību aizsardzību;

mudina publiskās iestādes ievērot Cilvēktiesību likumu;

sniedz sabiedrības locekļiem, pilsoniskās sabiedrības organizācijām un publiskām iestādēm informāciju par cilvēktiesībām;

uzrauga situāciju cilvēktiesību jomā Lielbritānijā un dara zināmus savus secinājumus un ieteikumus ANO, valdībai un Parlamentam;

konsultē Apvienotās Karalistes valdību un Parlamentu un decentralizētās Skotijas un Velsas administrācijas par cilvēktiesību ietekmi uz politikas virzieniem un tiesību aktu priekšlikumiem;

izmanto savas likumiskās pilnvaras cilvēktiesību aizsardzības uzlabošanai.

EHRC ir likumā paredzētas pilnvaras, lai cita starpā:

ierosinātu pārskatīšanu tiesā, kas ir tiesas process, kurā tiesnesis pārskata publiskas struktūras pieņemta lēmuma vai veiktas darbības likumību;

brīdinātu par pārskatīšanu tiesā pirms tiesību aktu pasludināšanas, ja tā uzskata, ka ar grozījumiem tiesību aktos tiks pārkāptas kādas iedzīvotāju grupas cilvēktiesības;

iesaisītos cilvēktiesību lietās, ko ierosinājušas citas struktūras (t. s. trešās personas iesaistīšanās lietā), tomēr komisija nevar sniegt atbalstu individuālās

cilvēktiesību lietās, kurās netiek skatīts līdztiesības jautājums;

veiktu izpēti par visiem cilvēktiesību jautājumiem — ja komisija sniedz kādai organizācijai ieteikumus par politikas, prakses vai tiesību aktu grozījumiem vai uzlabojumiem, attiecīgajai organizācijai šādi ieteikumi ir jāievēro;

iesniegt brīdinājumu par neizpildi, ja tā uzskata, ka publiska iestāde nav izpildījusi savu līdztiesības nodrošināšanas pienākumu; brīdinājumā var pieprasīt pienākuma izpildi vai sīki izklāstīt pasākumus, kas jāveic izpildes nodrošināšanai.

<http://www.equalityhumanrights.com/>

Kontaktinformācija:

Equality and Human Rights Commission — Scotland Office

Tālrunis: 0141 288 5910

E-pasts: scotland@equalityhumanrights.com

Lielbritānijas zīmju valodas (*British Sign Language*) lietotāji var sazināties ar komisiju tāpat kā ieinteresētās personas bez dzirdes problēmām. Lai uzzinātu vairāk informācijas, sazinieties ar Līdztiesības un cilvēktiesību komisiju: <http://www.equalityhumanrights.com/>.

Līdztiesības jautājumu konsultatīvais atbalsta dienests

Tālrunis: 0808 800 0082

Teksta tālrunis: 0808 800 0084

E-pasts: [✉ eass@mailgb.custhelp.com](mailto:eass@mailgb.custhelp.com)

Pasts: FREEPOST EASS palīdzības līnija FPN6521

Timekļa vietnē [✉ http://www.equalityadvisoryservice.com/](http://www.equalityadvisoryservice.com/) ir pieejams arī BSL tulka pakalpojums, timekļa tērēšana un saziņas veidlapa.

Pieņemšanas laiks:

no pirmdienas līdz piektdienai: no plkst. 09:00 līdz 19:00

sestdienās: no plkst. 10:00 līdz 14:00

Slēgts svētdienās un svētku dienās

2. Skotijas Cilvēktiesību komisija (*Scottish Human Rights Commission*)

Skotijas Cilvēktiesību komisija ir valsts cilvēktiesību iestāde Skotijā, kas atbilst Apvienoto Nāciju Organizācijas Parīzes principiem attiecībā uz valstu iestāžu statusu un akreditācijas augstākajam līmenim ("A statuss"). SHRC ir neatkarīga struktūra, kuru 2008. gadā izveidoja Skotijas Parlaments un kuras vispārējais pienākums ir veicināt informētību, izpratni un visu cilvēktiesību — ekonomisko, sociālo, kultūras, pilsonisko un politisko tiesību — ievērošanu attiecībā uz ikvienu personu visā Skotijā un veicināt paraugpraksi saistībā ar cilvēktiesībām. Tā var arī tieši ziņot ANO par cilvēktiesību jautājumiem. Pilns komisijas pienākumu un pilnvaru uzskaitījums ir sniegts 2006. gada Skotijas Cilvēktiesību komisijas likumā.

SHRC ir šādas pilnvaras:

ierosināt grozījumus tiesību aktos, politikas virzienos un praksē;

popularizēt cilvēktiesības, īstenojot izglītojošus pasākumus, apmācību un publicējot pētījumus;

veikt Skotijas publisko iestāžu īstenotās politikas un prakses izpēti.

SHRC neizskata sūdzības un nesniedz palīdzību privātpersonām. Tomēr tās brošūrā "*Help with Human Rights*" ir sniegta informācija par organizācijām un pakalpojumiem, kas var nodrošināt konsultācijas un palīdzību.

Kontaktinformācija:

Scottish Human Rights Commission

Governor's House

Regent Road

Edinburgh

EH1 3DE

Tālr.: 0131 244 3550

E-pasts: [✉ hello@scottishhumanrights.com](mailto:hello@scottishhumanrights.com)

Timekļa vietne: [✉ Skotijas Cilvēktiesību komisija](#)

Ombudi

1. Skotijas Valsts dienestu ombuds (*Scottish Public Services Ombudsman*)

Skotijas Valsts dienestu ombuds sniedz bezmaksas, neatkarīgu un objektīvu pakalpojumu attiecībā uz strīdiem starp iedzīvotājiem un pašvaldībām un centrālo valdību, lai palīdzētu atrisināt strīdus vai novērst netaisnīgas situācijas. Tas ir galīgais posms sūdzību izskatīšanā par publiskām struktūrām Skotijā (pašvaldībām, Valsts veselības dienestu, mājokļu attīstības apvienībām, koledžām un augstskolām, cietumiem, lielāko daļu ūdensapgādes nodrošinātāju, Skotijas valdību un tās aģentūrām un dienestiem un vairumu Skotijas iestāžu).

Kontaktinformācija:

Bezmaksas tālr.: 0800 377 7330

Tālrunis: 0131 225 5330

Pasts: *Freepost SPSO* (pastmarka nav nepieciešama)

Personīgi: *4 Melville Street, Edinburgh, EH3 7NS* (pieņemšanas laiks pirmdien, trešdien, ceturtdien un piektdien no plkst. 9:00 līdz 17:00, otrdien no plkst. 10:00 līdz 17:00)

Timekļa vietne: [✉ SPSO](#)

2. Parlamentārais un veselības aprūpes pakalpojumu ombuds (*Parliamentary and Health Service Ombudsman*)

Parlamentārais un veselības aprūpes pakalpojumu ombuds ir galīgais posms sūdzību izskatīšanā par Valsts veselības dienestu (*NHS*) Anglijā un sabiedriskajiem pakalpojumiem, ko sniedz Apvienotās Karalistes valdība. Tas sniedz bezmaksas pakalpojumus un izskata sūdzības par to, ja kāda ieskatā ir pieļauta netaisnība vai radītas grūtības tādēļ, ka kāda iestāde nav rīkojusies pienācīgi vai pareizi vai ir sniegusi nekvalitatīvu pakalpojumu un nav novērsusi radīto situāciju.

Ombuds nav daļa no valdības. To izveidoja Parlaments, lai sniegtu neatkarīgus sūdzību izskatīšanas pakalpojumus. Lietās pieņemtos secinājumus ombuds paziņo Parlamentam, lai tam palīdzētu uzraudzīt sabiedrisko pakalpojumu sniedzējus, un tos izsludina arī plašāk, lai sekmētu sabiedrisko pakalpojumu uzlabošanu. Ombuds ir atbildīgs Apvienotās Karalistes Parlamenta priekšā, un tā darbu uzrauga Valsts pārvaldes un konstitucionālo jautājumu komiteja. Pirms iesniegt sūdzību ombudam, vispirms ir jāiesniedz sūdzība tai iestādei, ar kuras darbību iesniedzējs nav apmierināts. Ja sūdzība ir par Apvienotās Karalistes Valdības departamentu vai par Apvienotās Karalistes publisku organizāciju, jums jāsazinās ar Parlamenta deputātu, lai tas jautājumu nodotu izskatīšanai ombudam.

Timekļa vietne: [✉ Ombuds](#)

Kontaktinformācija:

Tālrunis: 0345 015 4033 (no pirmdienas līdz piektdienai, no plkst. 08:30 līdz 17:30)

Teksta "atzvana" pakalpojums: 07624 813 005

Ja jūs izmantojat BSL, varat izmantot *SignVideo* pakalpojumu: [✉ SignVideo](#).

Specializētās cilvēktiesību iestādes

1. Bērnu un jauniešu komisārs Skotijā (*Children and Young People's Commissioner Scotland*)

Bērnu un jauniešu komisārs Skotijā veicina informētību un izpratni par bērnu tiesībām un palīdz bērniem aizstāvēt savas tiesības. Komisāram ir pilnvaras veikt izmeklēšanu par to, vai pakalpojumu sniedzēji ievēro bērnu un jauniešu grupu tiesības, intereses un viedokļus, pieņemot lēmumus vai īstenojot darbības, kas viņus ietekmē.

Kontaktinformācija:

Children and Young People's Commissioner Scotland

Roseberry House

9 Haymarket Terrace

Edinburgh

EH12 5EZ

Tālrunis: 0131 346 5350

Jauniešu bezmaksas tālrunis: 0800 019 1179

Teksta tālrunis: 0770 233 5720

E-pasts: inbox@cypcs.org.uk

Timekļa vietne: [CYPCS](#)

2. Skotijas Informācijas lietu komisārs (*Scottish Information Commissioner*)

Skotijas Informācijas lietu komisāra birojs veicina sabiedrības tiesības lūgt iepazīties ar Skotijas publisko iestāžu rīcībā esošo informāciju un gādā par šo tiesību izpildes nodrošināšanu, kā arī veicina iestāžu labo praksi. Savā darbā komisārs atbalsta publisko struktūru atvērtību, pārredzamību un pārskatatbildību.

Komisāra uzdevums ir nodrošināt un veicināt informācijas brīvības jomu regulējošo Skotijas tiesību aktu īstenošanu, proti:

2002. gada Informācijas atklātības likumu (*Freedom of Information Act*) (Skotija);

2004. gada Vides informācijas noteikumus (Skotija) (*Environmental Information (Scotland) Regulations*);

2009. gada *INSPIRE* noteikumus (Skotija).

Komisārs un komisāra biroja darbinieki:

izskata sūdzības un pieņem juridiski izpildāmus lēmumus;

izplata labo praksi publisko iestāžu vidū;

informē sabiedrību par viņu tiesībām.

Kontaktinformācija:

Scottish Information Commissioner

Kinburn Castle

Doubledykes Road

St Andrews

Fife

KY16 9DS

Tālrunis: 01334 464610

Fakss: 01334 464611

E-pasts: enquiries@itspublicknowledge.info

Timekļa vietne: [Skotijas Informācijas lietu komisārs](#)

3. Informācijas lietu komisariāts (*Information Commissioner's Office*)

Informācijas lietu komisariāts ir Apvienotās Karalistes neatkarīga iestāde, kas ir izveidota, lai sabiedrības interesēs aizsargātu tiesības uz informāciju, sekmētu publisko struktūru atklātumu un personu datu aizsardzību.

Kontaktinformācija:

Information Commissioner's Office

Wycliffe House

Water Lane

Wilmslow

Cheshire

SK9 5AF

Tālrunis: 0303 123 1113 (vai 01625 545745, ja nevēlaties zvanīt uz "03" numuru)

Fakss: 01625 524 510

The Information Commissioner's Office Scotland

45 Melville Street

Edinburgh

EH3 7HL

Tālrunis: 0131 244 9001

E-pasts: Scotland@ico.org.uk

Timekļa vietne: [Informācijas lietu komisariāts](#)

Citas organizācijas

1. Iedzīvotāju konsultatīvais dienests (*Citizens Advice Service*)

Iedzīvotāju konsultatīvais dienests iedzīvotājiem sniedz palīdzību viņu juridisko, finansiālo un citu problēmu risināšanā, nodrošinot bezmaksas, neatkarīgas un konfidencialas konsultācijas un ietekmējot politikas veidošanu.

Kontaktinformācija:

Iedzīvotāju konsultatīvā dienesta tiešā tālruņa līnija: 0808 800 9060 (no pirmdienas līdz piektdienai, no plkst. 09:00 līdz 18:00)

Timekļa vietne: [Iedzīvotāju konsultatīvais dienests](#)

Lai sazinātos ar Iedzīvotāju konsultatīvo dienestu, noklikšķiniet uz saites http://citizensadvice.org.uk/index/contact_us.htm.

2. Skotijas Cietušo atbalsta organizācija (*Victim Support Scotland*)

Skotijas Cietušo atbalsta organizācija ir brīvprātīga organizācija, kas palīdz cilvēkiem, kuriem nodarīts kaitējums nozieguma rezultātā. Šī organizācija cietušajiem, lieciniekiem un citām personām, kurām ir nodarīts kaitējums nozieguma rezultātā, sniedz emocionālu atbalstu, praktisku palīdzību un būtisko informāciju. Tas ir bezmaksas un konfidencialas pakalpojums, un to sniedz brīvprātīgie, izmantojot cietušo un jauniešu tiesību aizsardzības dienestu un tiesām piesaistītu liecinieku dienestu tīklu.

Sīkāka informācija, tostarp kontaktinformācija, pieejama Skotijas Cietušo atbalsta organizācijas vietnē:

[Skotijas Cietušo atbalsta organizācija](#)

Palīdzības tālrunis: 0345 603 9213 (no pirmdienas līdz piektdienai, no plkst. 08:00 līdz 20:00)

Skotijas Cietušo kodekss

[Skotijas Cietušo kodeksā](#) ir skaidri un vienviet izklāstītas Skotijā noziegumos cietušo personu tiesības un šīm personām pieejamā atbalsta iespējas.

3. Imigrācijas lietu komisariāts (*Office of the Immigration Services Commissioner*)

Imigrācijas lietu komisariāts (*OISC*) ir neatkarīga publiska struktūra, kas nav nevienas ministrijas pakļautībā un izveidota saskaņā ar 1999. gada Imigrācijas un patvēruma likumu.

Komisariāta galvenie pienākumi ir:

imigrācijas lietu konsultantu darbības regulēšana;

labās prakses sekmēšana, nosakot standartus;

sūdzību pieņemšana un izskatīšana par ikvienu, kurš sniedz konsultācijas imigrācijas jomā;

saukšana pie atbildības par prettiesisku rīcību;

to personu darbības regulējuma pārraudzīšana, kuras sniedz konsultācijas imigrācijas jomā un darbojas kādā nozīmētā profesionālajā struktūrā.

OISC nav pienākuma sniegt konsultācijas imigrācijas jomā vai ieteikt vai apstiprināt konkrētu konsultantu.

Komisariāts sadarbojas ar plašu organizāciju loku, tostarp profesionālām apvienībām, tribunāliem, Apvienotās Karalistes Robežsardzes aģentūru un brīvprātīgo organizācijām.

Plašāku informāciju skatīt: [📄 Imigrācijas lietu komisariāts](#).

Kontaktinformācija:

Office of the Immigration Services Commissioner

5th Floor

21 Bloomsbury Street

London

WC1B 3HF

Tālrunis: 0845 000 0046

E-pasts: [📧 info@oisc.gov.uk](mailto:info@oisc.gov.uk)

4. Skotijas Juridiskās palīdzības padome (*Scottish Legal Aid Board*)

Juridiskās palīdzības mērķis Skotijā ir nodrošināt tiesas pieejamību cilvēkiem, kuri nevar atļauties segt savus tiesāšanās izdevumus. Skotijas Juridiskās palīdzības padome pārvalda juridiskās palīdzības sistēmu Skotijā saskaņā ar tiesību aktiem.

Lai lūgtu juridisko palīdzību, jums jāsameklē advokāts, kurš sniedz juridisko palīdzību. Jums būs jāpierāda, ka nevarat atļauties patstāvīgi apmaksāt juridisku palīdzību un ka jūsu problēma ir nopietna. Jums varētu nākties pašam veikt daļēju apmaksu to tiesas izdevumu segšanai, kas saistīti ar jūsu lietu, vai izmaksas atlīdzināt vēlāk.

Iespējams, ka jums nebūs jāmaksā vispār, atkarībā no jūsu materiālā stāvokļa un jums nepieciešamās juridiskās palīdzības veida.

Juridiskās palīdzības veids, kam pieteikties, ir atkarīgs no jums nepieciešamās juridiskās palīdzības veida. Jūsu advokāts jums to paskaidros.

Saņemot konsultācijas un palīdzību, piemēram, informāciju par jūsu tiesībām un iespējām vai palīdzību sarunu risināšanā vai formalitāšu kārošanā, var mazināties izmaksas saistībā ar juridiskām konsultācijām pie advokāta. Šāda palīdzība nesegs tiesāšanās izdevumus.

Vajadzības gadījumā jūsu advokāts tomēr varētu Jūs pārstāvēt tiesā:

civillietā, piemēram, strīdā par mājokļa jautājumiem, laulības šķiršanas lietā, strīdā par jūsu bērniem vai īres parāda gadījumā;

ar bērniem saistītā lietā, ja, piemēram, esat nepilngadīgs (vai nepilngadīgā vecāks vai aizgādnis), kurš aicināts piedalīties tiesas sēdē kāda strīda atrisināšanai;

krimināllietā, piemēram, ja esat apsūdzēts noziegumā vai jums draud brīvības atņemšanas sods.

Sīkāka informācija par Skotijas Juridiskās palīdzības padomi un tās kontaktinformācija ir pieejama zemāk.

The Scottish Legal Aid Board

Thistle House

91 Haymarket Terrace

Edinburgh,

EH12 5HE

Tālrunis: 0131 226 7061 (no pirmdienas līdz piektdienai, no plkst. 08:30 līdz 17:00)

Britu zīmju valodā: [📄 contact Scotland-BSL](#), Skotijas tiešsaistes tulkošanas dienests.

E-pasts: [📧 general@slab.org.uk](mailto:general@slab.org.uk)

Tīmekļa vietne: [📄 Skotijas Juridiskās palīdzības padome](#)

5. Aprūpes inspekcija

Aprūpes inspekcija regulē un pārbauda aprūpes pakalpojumus Skotijā, lai pārliecinātos, ka tie atbilst tiesību normām. Tā kopīgi ar citiem regulatoriem veic pārbaudes, lai pārraudzītu, kā dažādas organizācijas vietējās teritorijās sniedz atbalstu pieaugušajiem un bērniem.

Kontaktinformācija:

Tālrunis: 0345 600 9527

E-pasts: [📧 enquiries@careinspectorate.com](mailto:enquiries@careinspectorate.com)

Tīmekļa vietne: [📄 Aprūpes inspekcija](#)

6. Skotijas Garīgās aprūpes komisija (*Mental Welfare Commission Scotland*)

Šī Komisija aizsargā un veicina to personu cilvēktiesības, kuras sirgst ar garīgām slimībām, mācīšanās nespēju, demenci un saistītiem stāvokļiem. Tas tiek darīts, nodrošinot iespējas personām un viņu aprūpētājiem, pārraugot tiesību aktus garīgās veselības un darbnespējas jomā un ietekmējot un aicinot uz dialogu pakalpojumu sniedzējus un politikas veidotājus.

Konsultācijas: 0800 389 6809 (tikai pakalpojumu lietotājiem un aprūpētājiem) vai 0131 313 8777 (speciālistiem) (no pirmdienas līdz ceturtdienai, no plkst. 09:00 līdz 17:00, un piektdienās no plkst. 09:00 līdz 16:30)

E-pasts: [📧 enquiries@mwcscot.org.uk](mailto:enquiries@mwcscot.org.uk)

Tīmekļa vietne: [📄 Skotijas Garīgās aprūpes komisija](#)

Papildu informācija vai palīdzība

Turpmāk minētās organizācijas un struktūras varētu sniegt informāciju vai palīdzību saskaņā ar to kompetenci.

Apvienotās Karalistes valdības tīmekļa vietne Apvienotās Karalistes iedzīvotājiem: [📄 Gov.UK](#)

Shelter sniedz konsultācijas mājokļa jautājumos: [📄 Shelter Scotland](#)

ACAS sniedz konsultācijas nodarbinātības jomā: [📄 ACAS](#)

National Debtline sniedz konsultācijas parādu jautājumos: [📄 National Debt Line](#)

StepChange Debt Charity sniedz konsultācijas parādu jautājumos: [📄 Step Change](#)

Naudas konsultāciju dienests (*Money Advice Service*) sniedz konsultācijas par naudas un finanšu jautājumiem: [📄 Naudas konsultāciju dienests](#)

Skotijas Juristu biedrība (*Law Society of Scotland*) var jums palīdzēt atrast juristu, tostarp attiecībā uz cilvēktiesību jautājumiem: [Juristu biedrība](#)

Skotijas Bērnu tiesību centrs sniedz bezmaksas juridiskās konsultācijas bērniem un ar bērniem saistītos jautājumos: [SCLC](#)

Contact sniedz informāciju, atbalstu un konsultācijas ģimenēm, kurās ir bērni ar invaliditāti: [Contact](#)

Pacientu konsultāciju un atbalsta dienests (*PASS*) ledzīvotāju konsultāciju birojā ir neatkarīgs dienests, kas sniedz informāciju, konsultācijas un atbalstu pacientiem un viņu aprūpētājiem: [PASS](#)

Skotijas Garīgās veselības asociācija: [SAMH](#)

Care Information Scotland ir tālruņa un interneta dienests, kas sniedz informāciju par aprūpes pakalpojumiem veciem cilvēkiem, kuri dzīvo Skotijā: [CIS](#)

SurvivorScotland pārrauga valsts stratēģiju attiecībā uz varmācībai pakļautiem nepilngadīgajiem: [SurvivorScotland](#)

Skotijas palīdzības dienests veciem cilvēkiem: [Age UK Scotland](#)

Skotijas sieviešu atbalsta organizācija (*Scottish Women's Aid*): [SWA](#)

Skotijas Bēgļu lietu padome (*Scottish Refugee Council*): [SRC](#)

Mazākumtautību tiesību centrs (*Ethnic Minorities Law Centre*): [EMLC](#)

Lapa atjaunināta: 17/05/2018

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.